

Church of England. Common Prayer. Such.
THE BOOK

OF

COMMON PRAYER,

AND

ADMINISTRATION OF THE SACRAMENTS,

AND OTHER

rites AND CEREMONIES

OF THE CHURCH,

ACCORDING TO THE USE OF THE

United Church of England and Ireland.

[SUSU.]

LONDON :

SOCIETY FOR PROMOTING CHRISTIAN KNOWLEDGE
GREAT QUEEN STREET, LINCOLN'S-INN FIELDS.

—
1869.

PL 8695
Z71 C45

124033

08

MORNING PRAYER.

The Sentences.

XA miχikobi aχa fé kobi lu abatta naχaη
nina, a nuη a nafé ninama naχan tinχi
anun alaη, a anyi rakissi ma. *Ezek. xviii. 27.*

Un unbé féniachi falla ma, anuη un yunubi
na un nyara béré obéré. *Psalms li. 3.*

Yandi iχa inya luχuη un yunubi ma, anun
un fékobiraba raχubeη. *Psalms li. 9.*

Alla χa saraχéi nyi nimisaχi naara : sunduη
sunuχi anun animisaχa, O Alla, itaη mua
maraniaχuma. *Psalms li. 17.*

Wo sundunji bula, anun wo doma maara,
anuη woχa fa Marigi χoη woχa Alla : fénaχaara
a marafanχi anuη akini kinixi, a mu χonoma
mafúré, anun aχa marafaη gbó, anuη a tubixi
fékobi niaχanχata ma. *Joel ii. 13.*

Kini kini anuη kaffari kélixι Marigi ma
wunχa Alla, χali wuη batta muruté ti ama-
birira : ama wuη Marigi χwisuxu wunχa Alla
wunχa niéré aχa yamariη a batta naχai ti
wunχa matinxin féra. *Daniel ix. 9, 10.*

O Marigi un niaχanχata, kono kini kininia
naara ; iχa χónoné maara, ama ifafa uη na
fufafu. *Jer. x. 24 &c.*

Wo tubi ; fénaχaara arriyana yaminé batta
maχuro. *St. Matt. iii. 2.*

Un kélíma, anuñ un sigama un Faféxon, anuñ un afallama abé, Fafé, un batta yunubi niña arriyana mabirira, anuñ inyaḡori, anuñ un mulañ iḡa diniai sonoñ. *St. Luke* xv. 18, 19.

Inama só kitira iḡa boiidi ra, O Marigi; fénaḡaara inyaḡori miḡi o miḡi mu fata lu asuntaré. *Psalms* cxliii. 2.

Xa wuñ afalla yunubi muna wuñbé, wuñ wuñkañ mayenden, anuñ nundi muna wuñi: kono ḡa wuñ tin wuñ yunubiñ ra, atinḡinḡi aḡa wuñ yunubiñ kafari anuñ a wuñ maḡama wuñ matinḡintarénia birinma. *St. John* i. 8, 9.

The Exhortation.

MARAFANJI kanuñté barenji, Alla ḡa buku yiré wuyaaxi nan fallaxi wuñbé, wunḡa wuñ yunubi gbe fallama anuñ wuñ fékobi rabaxi; anuñ na wuñ nama éragatta bundui ama éluxun anyaxori Alla naḡañ sembé pissa abirinbé wunḡa arriyana Fafé; kono wuñ tin era magoro, nimisaxi anuñ ḡwi suḡu sundungi ra. Nanaara Alla wuñ yunubi luma aḡa féfani anuñ kini kini gbéfé ra naḡañ nanumdé muna. Anuñ ḡali alanḡi yanji oyanji wunḡa wuñ magoro wunḡa wuñ yunubi falla Alla nyatodéra; ḡalisa naḡañ pissa abirinbe wunḡa na niña, ḡa wuñ birin malanḡi wunḡa aḡunjemama sa féfanii gbo ḡa féra wuñ batta naḡañ soto a bellaxéi ra, wunḡa afalla aḡa lan tantu, aḡa ḡwi seniyeḡi gbé ramé, anuñ wunḡa neséi maḡandi ama naḡañ wuñ naafamma wuñ faté gbéfe, a nuñ wuñ nyi. Nanaara un wo maḡandi anuñ wo

mallenlen awuyaaɣi naɣai na bé un nyaxori,
woɣa bira un foxira sundun tinséɣi ra, anun
magoro xwi Alla xa mangédoxode arriyana
iaffé ma, woɣa afalla un foxira.

The General Confession.

SEMBÉ birin kanji anun kini kini Fafé ;
S Muku batta tantanɣi anun loɣai iɣa
kirai ma émé yekɣé loɣai. Muku biraxi
agbegbéra muku sundunji kotai foxira anun
axolisei. Muku batta iɣa yamarii seniyeɣi
xana. Muku mu néi marabaféi nina nun
alan mukuxa naɣai nina ; Anun muku batta
néi fé nina amulan mukuxa naɣai nina ; A-
nun mayalan mu muku i. Kono itan, O
Marigi, kini kini muku ma niamaniaɣun yu-
nubitoi. Iɣa néi lu, O Alla, naɣaiétin ésunji.
Iɣa néi ragbilen naɣai nimisaɣi ; Emé iɣa
laiiri inaxan masen adabaden bé Jesus Christi
sababura muku Marigi. Anun anina O kini
kini gbé Fafé agbéfera ; Nanaara muku fama
ludé toɣambi, allania si, tinɣinnia, anun
niamágelinia, Iɣa xili seniyeɣi daraja bé.
Amina.

The Absolution.

A LLA naɣan sembé pissa aberinbé Jesus
Christi xa Fafé muku Marigi, naɣan mu
wama yunubito i' xa abada tuxon, kono axoli
ama axa kóbe rasó axa fékobi ma axa kissi ;
anun abatta sembe fi anun yamari axa morii
bé, éɣa aniaba anun afalla axa miɣibé naɣai
nimisaɣi anun sunuɣi yunubi féra, éɣa yunubi
ba éma : Atan kaffariɣi neibirinbé naɣai tu-

biçi larχexéra, anun aχa kibaro fani suχu kifani. Nanaara wunχa amallenlen aχa wun ki tubi larχixéra, anuñ aχa Nyiseniyençi, na naara nései a rafamma wun naχañ niñama ya; anuñ na wun syi raniundé toχambi aχa tinseçi anuñ seniyençi; anuñ allo na arraniundé wun sigama aχa abada séwai Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Lord's Prayer.

WUN Fafé naχañ na arriyana, Iχili χa seniyen. Iχa yaminé χa fa. Isagwé χa nanina ma dunia ma, Emé aniñaxi arriyana kinaχé. Muku ki to muku χa loχé loχé buiti séra. Anuñ wun yunubi kaffari, émé muku fañ kaffari muku bórébe naχai féniaxi nina wun birira. Anuñ inama muku raso fékobi; Kono iχa muku rakissi fékobi ma: Itanañbé nan yaminé ra, Sembéra, anuñ darajara, Abada anuñ abada. Amina.

O Marigi, muku dékiriñ rabbi.

Answer. Anuñ muku dé fama iχa tantu maseñde.

Priest. O Alla, imafuré iχa muku rakissi.

Answer. O Marigi iχa iχulun muku maali.

Here all standing up.

Daraja Afaféma, anuñ Di; anuñ Holy Ghost;

Answer. Atongo asambama, anakine ya anuñ aluma naki abada: abada anuñ abada. Amina.

Priest. Wo χa Alla tantu.

Answer. Marigi χili χa tantum ane.

Venite. Psalm xcv.

O FA wunxa sigisa Marigi be : wunxa séwa wun sundunjima wun marakissima xa sembéra.

Wunxa fa anyatodéra xonjémama sara : anun wun wunkan masen boniésa ama sigisaira.

Fénaɣaara Marigi Alla gbe naara : anun Mangé gbe apissa Allai birinbe.

Dunia tunxunjii birin na abellaɣéi ma : anun géia xa sembé atanan gbé ara.

Alanani gbé ba ra, anun atan nan arafalla : anun aɣa bellaɣéi naɣa ɣaré mailani.

O fa wunxa abattu, anun ximbi sinma : anun wunxa wun ximbi sin Marigi nyatodéra wun Nafalama.

Fénaɣaara atani nan Marigi ra wunxa Alla : anun aɣa miɣi nan wun na anun abellaɣé yekɣé.

To xa wo a xwi méma, wo nama wo sundunjii rabalan : émé maraxono yanji, anun maniné yanji na wulai ;

Wo faféi nun un mayendenɣi béré naɣéi : un igbe, anun un ma wallii to.

Nyétongonani un saɣono yi bunsé ra, anun un naɣa afalla : miɣi undé nan yi ra naɣai kirai niaɣu suɣuɣi é sundunjima, fénaɣaara ému umma kirai kolonɣi.

Un kaliɣi naɣai ma un maɣono gbéra : na énama so unbé malabui.

Daraja Afaféma, anun Di, anun Holy Ghost ;

Atongo asambama, anakiné ya, anun aluma naki abada : abada anun abada. Amina.

Te Deum Laudamus.

MUKU itantuma, O Alla : muku afallama
na Marigi nan itanan na.

Dunia birin suduxi ima : abada a Fafé.

Melléxéi birin amawa itanan xon itéxira :
Kórei anun Sembéi birin naxan na.

Itanxon Cherubim, anun Seraphim : ama-
wama béré obéré,

Seniyen, Seniyen, Seniyen : Marigi nyam-
mai kangi ;

Arriyana anun dunia raféxi Sembe-Itexi
ra : ixa Darajai.

Ixa darajania xérai xa kompani : itantuma.

Ixa Neminiemnési fannia xa xaffunténia :
itantuma.

Ixa Foxirabirai binjaxi naxai faxa eigbéfé-
ra : itantuma.

Malanji seniyenxi dunia birini : ixa fé ra-
suxuxi.

Fafé : naxan Sembéitexi ba muna.

Ixa binjaxi, nundi : anun Di kéren ma,

Anun Holy Ghost : Marawassama.

Itan nan Daraja Mangéra : O Christi.

Itan nan abada Di : I Fafé be.

Ito atongo ima ixa adabaden nakissi : Imu
Sungutunji furi maraniaxu nun.

Ito tu niaxanxata nó : inaxa Arriyana
yaminé rabbi adabaden birin bé naxai danxa-
niyaxi.

I doxoxi Alla nyifan bellaخéma : i Fafé xa
Darajai.

Muku danxaniya na ifama : kitidé muku
ma.

Nanaara muku imallenlen ma ixa boiidit maali : ibatta naɣai ɣunsaré ixa wuli seni-yenɣi gbé ra.

Ixa nina ixa étengé miɣii seni-yenɣi ra : abada daraja i.

O Marigi, ixa miɣii rakissi : anuñ ixa i ɣalalai bariki.

Eɣumma feiñfañ : anuñ ixa ématé abada.

Loɣé oloɣé : muku imantuxu ma ;

Anuñ muku sudi ma iɣili ma : dama abada anuñ abada.

Ixa muku isuxu, O Marigi : ixa muku kanta to muku nama yunubi nina.

O Marigi, kini kini muku ma : kini kini muku ma.

O Marigi, anina ixa kini kini ɣa sa muku ma : émé muku tuxuɣi iraɣi naɣaɗ na.

O Marigi un batta tukuxi ira : ixa anina un mama firi fara.

Benedicite.

O WOTAN Marigi ɣa dariséi biriñ, duba wo Marigi : woɣa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Marigi ɣa mellexéi duba wo Marigi : woɣa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ koréi, duba wo Marigi : woɣa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ yéi naɣai na ɣóre ɣumma, duba wo Marigi : woɣa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Marigi ɣa Sembéi, duba wo Marigi : woɣa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Sogé anuñ kigé duba wo Marigi : woɣa atantu anuñ a ite abada.

MORNING PRAYER.

O wotañ koréra tumbui, duba wo Marigi :
woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Tunéi anuñ xunda, duba wo Ma-
rigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Alla xa fuyéi, duba wo Marigi :
woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Té anuñ naifura, duba wo Marigi :
woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Niémé anuñ Sogéfuré, duba wo
Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ xundañ anuñ xuroxoriñ, duba wo
Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ ximbeli, duba wo Marigi : woxa
atantu anuñ a ite abada.

O wotañ yexixi anuñ yéximbeliñi, duba
wo Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Kwaiñ anuñ Sogomérai, duba wo
Marigi : anuñ woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Naiyalléi anuñ Naiforo, duba wo
Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Korédexéiñ anuñ Luxwii, duba wo
Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O Dunia xa duba wo Marigi : woxa atantu
anuñ a ite abada.

O wotañ Géiañ anuñ Tentenjii, duba wo
Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Séi xinde birin Dunia xumma,
duba wo Marigi : woxa atantu anuñ a ite
abada.

O wotañ Yetigii, duba wo Marigi : woxa
atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Bai anuñ Bambaranjii, duba, wo
Marigi : woxa atantu anuñ a ite abada.

MORNING PRAYER.

O wotañ Whalii, anuñ séi birriñ naχai niéréma yéi bui, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Kwonii birin naχai tubamma koréra, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Subéi birin anuñ χurusé, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ adabaden Dii, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O Israli Jacobub χa bunsé χa duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Marigi χa Morii, duba wo Marigi : duba wo Marigi woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Marigii χa Boiidii, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Bérii anuñ Nyii tinχinχi, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O wotañ Mixii seniyeñχi anuñ magoroχi ésundunji ma, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

O Ananiasi, Azariasi, anuñ Misaeli, duba wo Marigi : woχa atantu anuñ a ite abada.

Daraja Afaféma, anuñ Di : anuñ Holy Ghost.

Atongo asambama, anakiné ya, anuñ aluma naki abada : abada anuñ abada. Amina.

Benedictus.

BARIKI na Marigi be Israli χa Alla : féna-
χaara abatta aχa mixii χumfabaxi anuñ
χunsaraxi ;

Anuñ abatta Marakissi sembéχi undé ra-

kelixi muku bé : David xa bunse tegii axa boiidi ;

Emé abatta afalla kinaxe ma axa Neminiémneñ seniyeñme déra : naxań luxi na kabi yanji dunia sambama ;

Na wunxa fa kissi ma wun iaxwii ma : anuń néi birin bellaхе́i ma naxai wun naniaxu ;

Axa na kini kinifé ninaxi a naxań lairihi muku sinafaféi ra : anuń a xa manioxuń axa sata seniyeñhi ma ;

Axa ninaxi na kali ratinmé abatta naxań ti muku sinafafé Abraham bé : na anańań fima wun ma ;

Na muku batta rakissi muku iaxwi i bel-laхе́i ma : muku xa abatta gauwho o muna ai ;

Seniyennia i anuń tinxinia i a nyatodéra : muku syinia loхе́i birin ma.

Anuń itan, Di, fama ixilide Itehi borémuna xa Neminiémne : fénańaara itan siga ma Marigi nyatodéra ixa axa kira niaiań ;

Ixa marakissifé marakolonji fi axa mihi ma : éxa yunubi kaffari xa fé ra,

Wunxa marafannia kini kini sababu : Lo-хésamba undé minihi naxań ma afatanhi itehi ma muku xumfabaxi.

Axa naiyallé fi neima naxai doxoxi nai-foronia i anuń tu nininia i : anuń axa wun sanji nyarati хéri kira xoń ma.

Daraja Afaféma, anuń Di : anuń Holy Ghost.

Atongo asambama, anakiné ya, anuń aluma naki abada : abada anuń abada. Amina.

Jubilate Deo.

O SEWA Marigi ra, itan̄i xarēi birin̄i : Mari-
gi battu boniēsa, anuñ wofa a nyatodéra
sigi undé ra.

Wo laraxi na Marigi nan̄i Alla ra : atanan̄i
wun̄i nafala, anuñ wunkan̄i maara ; axa miχii
nan̄i wun̄i na, anuñ axa kulé yekxé.

O siga ixa kirai ra axa kandé dei ra xun-
jémama sara, anuñ axa banxēi kui tantui ra :
a xunjémama sa, anuñ yaxili fani falla.

Fénaxaara Marigi kini kinixi, axa kini kini
abada naara : anuñ axa nundi aluma bunsé
obunsé.

Daraja Afaféma anuñ Di : anuñ Holy Ghost ;

Atongo asambama, anakiné ya, anuñ aluma
naki abada : abada anuñ abada. Amina.

The Apostles' Creed.

UN danxaniyaxi Alla ma Fafé naxan̄i sembé
pissa abirin̄be, Naxan̄i arriyana anuñ
dunia Da.

Anuñ Jesus Christ ra axa Di kereñ ma
muku Marigi, Holy Ghost naxan̄i nafuru,
Mary Sungutunji naxa abéri, Aniaxanxataxi
Pontius Pilate mangénia bui, a nu bambamxi
wurima, Atuxi, anuñ amagélix̄i Anaşa goro-
xalata né ; xi saxandé anaşa kéli sonon̄i, a
naxa té arriyana, Anuñ adoxxoxi Alla nyifan̄i
bellaxe ma Fafé naxan̄i sembé pissa aberimbé ;
akeli manané afa sonon̄i afa kiti atutaré anuñ
atuxi ma.

Un̄i danxaniyaxi Holy Ghost ma ; Katholik
Malanxi Seniyeñxi ; Mixiñ Seniyeñxi xa

Kaffunténiafé i; Yunubi Kaffari, Bimbi χα
Kélíma, Anuñ abada nyi i. Amina.

Priest. Alla χα lu wo foxira.

Answer. Anuñ i nyi foxira.

Priest. Wunχα Seli.

Marigi, kini kini muku ma.

Christi, kini kini muku ma.

Marigi, kini kini muku ma.

WUN Fafé naχañ na arriyana, Iχili χα
seniyen. Iχα yaminé χα fa. Isagwe
χα naninama dunia ma, émé aninaχi arri-
yana kinaχé. Muku ki tó muχu χα loχé loχé
buiti séra. Anuñ wuñ yunubiñ kaffari émé
muku fañ kaffari muku bóré bé naχañ féniαχi
nina wuñ birira. Anuñ inama muku raso
fékobi i; Kono Iχα muku rakissi fékobi ma.
Amina.

Priest. O Marigi iχα kini kini maseñ mu-
ku be.

Answer. Anuñ iχα marakissi fi muku ma.

Priest. O Marigi, muku Mangé rakissi.

Answer. Anuñ kini kininiaí imuku χwira-
mé χα muku imaχandi.

Priest. Itinχin fi iχα Ministirii ma.

Answer. Anuñ iχα miχi sugandiχi rasewa.

Priest. O Marigi, iχα miχi rakissi.

Answer. Anuñ iχα bariki naχai luxi ibé.

Priest. χéri fi muku χα yanjima O Marigi.

Answer. Fénaχαara dantiñ mu gérésoma
muku bé kono ménétañ, O Alla.

Priest. O Alla; muku sundunjiñ ma χα
muku i.

Answer. Anuñ inama iχα Holy Spirit ra-
suku muku ma.

The second Collect, for Peace.

O ALLA beniaχonia χα kanji anuñ χaffun-nioχuñia arafanχι naχañ ma, muku χα abadanyi tixi naχañ ma naχañχα battunia aχoronia larχeχé naara; Muku kanta iχα boiñdiñ magoroχι muku iaχwiñ χα boné birin ma; na mukutañ muku wassa soma i χα kantéri ma i, muku nafa gauwho muku iaχwiñ sembé χoñ; Jesus Christ sababura muku Marigi. Amina.

The third Collect, for Grace.

O MARIGI, wonχα arriyana Fafé, Sembé birin kanji anuñ abada Alla, naχañ muku rakissi χα yi tó sambama; Muku ratanga atañ tigi tigi iχα sembé gbonia ra; anuñ aniña yi to muku nama so yunubi o yunubi fé i, ama silafé o fé magauwhoχι; kono na muku niñafé o niñafé χα matinχin iχα marat-inχin-nia ra, muku χα na kewalli niña béré obéré naχañ tinχinχι inyaχori; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Queen's Majesty.*

* To be said only in British Colonies.

O MARIGI wonχα arriyana Fafé, itéχι anuñ sembéχι, mangéi χα Mangé, marigiñ χα Marigiñ, naχañ gbansañ mangéi arragiriχι, naχañ kéli aχα mangé-doxodé ma dunia miχiiñ birin matoma; Muku imallenlen ma agbegbé muku sundunji ra iχα marafañnia ra, iχα muku Marafañ gbegbé Mangé Giné mato

Victoriá; anuñ ixa rafé ama ixa Nyi seniyen-
 xi iaffé ra naki, nanaara axa ixa tinji niñama
 béré obéré, anuñ axa niéré ma ixa kira i: Ixa
 fi ama arriyana kiñ agbonia; aniña na axa lu
 mayalañ i anuñ xéri a syixuñnakwia; Ixa
 sembé fi ama na axa a iaxwiñ ranoma anuñ
 ékéri: anuñ arraniundé yi syi xambi axa
 abada séwa soto anuñ nia xalinji; Jesus
 Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Royal Family.

ALLA Sembé birin Kanji anuñ féfani birin,
 A muku magoroxi imallenlen ixa duba yi
 boxi Mangeñ [Alberti Edwardi Wales xa Man-
 gédi, axa giné anuñ muku Mangé dembaia
 birin:]* Ixa Nyi Seniyenxi fi éma; ixa ra-
 bana éma ixa arriyana iafféra; ixa é yiriwa
 niaxalinsé birin né; anuñ ixa fa éra ixa
 abada yaminé ra; Jesus Christi sababura mu-
 ku Marigi. Amina.

* *To be said in a British Colony only*

For the Clergy and People.

SEMBE birin Kanji anuñ abada Alla, nañan
 S gbansañ kabanako walliñ ninama; Ara-
 samba mukuxa Bishopi ima, Priesti ma, anuñ
 Deaconi ma anuñ miñiñ birin nañéi na éxa
 yamari bui ixa iaffé xa mayallanxi Nyi; anuñ
 na éxa ikeneñ nundira, ixa arasamba éma
 ixa abada duba émé xunda goroma kinaxé
 boxima. Ixa yi niña, O Marigi, Jesus Christi
 xa binja gbéféra muku Tegirafalama anuñ
 xarisa. Amina.

EVENING PRAYER.

Prayer of St. Chrysostom.

ALLA sembé birin kanji, naḡan batta iaffé fi muku ma yi yanjii ḡaḡili kereṇ ra muku ḡa muku sélii ti i ḡon; anuṇ ibatta laiiri suḡu, na ḡa miḡi firin saḡan malaṇ kikereṇ iḡili ra i éḡa sélii ratiṇma : Aniṇa ya O Marigi, muku ḡa lamiri, anuṇ iḡa boiidiṇ ḡa mawaṇ naḡan laṇ ébé ; Aniṇa mukubé yi dunia ma iḡa nundi marakolonji ḡa kolon, annṇ dunia naḡan fama fadé abada nyi. Amina.

2 Cor. xiii. 14.

WON Marigi Jesus Christi ḡa iaffé, anuṇ Alla ḡa kanunténia, anuṇ Holy Ghosti ḡakaffunténia woṇ birin foḡiraabada. Amina.

*Here endeth the Order of Morning Prayer
throughout the year.*

EVENING PRAYER.

The Sentences.

XA miḡikobi aḡa fékobi lu abatta naḡan nina, a nuṇ a nafé ninama naḡan tinḡi anuṇ alaṇ, a anyi rakissi ma. *Ezek. xviii. 27.*

Un unbé féniḡi falla ma, anuṇ un yunubi na un nyara béré obéré. *Psalms li. 3.*

Yandi iḡa inya luḡuṇ un yunubi ma, anuṇ un fékobiraba raḡubeṇ. *Psalms li. 9.*

Alla ḡa saraḡéi nyi nimisaḡi naara : sunduṇ sunuḡi anuṇ animisaḡi, O Alla, itaṇ mua maraniaḡuma. *Psalms li. 17.*

Wo sundunji bula, anun wo doma maara, anuñ woɣa fa Marigi ɣoñ woɣa Alla : fēna-ɣaara a marafanɣi anuñ akini kiniɣi, a mu ɣonoma mafúré, anun aɣa marafañ gbó, anuñ a tubiɣi fékobi niaɣanɣata ma. *Joel ii. 13.*

Kini kini anuñ kaffari kéliɣi Marigi ma wunɣa Alla, ɣali wuñ batta muruté ti amabirira : ama wuñ Marigi ɣwisuɣu wunɣa Alla wunɣa niéré aɣa yamariñ a batta naɣai ti wunɣa matinɣin féra. *Daniel ix. 9, 10.*

O Marigi un niaɣanɣata, kono kini kininia naara ; iɣa ɣónoné maara, ama ifafa uñ na fufafu. *Jer. x. 24, &c.*

Wo tubi ; fēnaɣaara arriyana yaminé batta maɣuro. *St. Matt. iii, 2.*

Uñ kélíma, anuñ un sigama uñ Faféɣoñ, anuñ uñ afallama abé, Fafé, uñ batta yunubi niña arriyana mabirira, anuñ inyaɣóri, anuñ uñ mulañ iɣa diniai sonoñ. *St. Luke xv, 18, 19.*

Inama só kitira iɣa boiidi ra, O Marigi ; fēnaɣaara inyaɣóri miɣi o miɣi mu fata lu asuntaré. *Psalms cxliii. 2.*

Xa wuñ afalla yunubi muna wuñbé, wuñ wuñkañ mayenderi, anuñ nundi muna wuñi : kono ɣa wuñ tiñ wuñ yunubiñ ra, atinɣinɣi aɣa wuñ yunubiñ kafari anuñ a wuñ maɣama wuñ matinɣintarénia birinma. *St. John i. 8, 9.*

The Exhortation.

MARAFANJI kanuñté barenji, Alla ɣa buku yiré wuyaaxi nañ fallaxi wuñbé, wunɣa wuñ yunubi gbe fallama anuñ wuñ fékobi rabaɣi ; anuñ na wuñ nama éragatta

bundui ama éluxun anyaxori Alla naɣaɳ
sembé pissa abirinbé wunɣa arriyana Fafé ;
kono wun tin era magoro, nimisaɣi anuɳ ɣwi
suɣu sundungi ra. Nanaara Alla wun yunu-
bi luma aɣa féfani anuɳ kini kini gbéfé ra
naɣaɳ nanumdé muna. Anuɳ ɣali alanɣi
yanji oyanji wunɣa wun magoro wunɣa wun
yunubi falla Alla nyatodéra ; ɣalisa naɣaɳ
pissa abirinbe wunɣa na niɳa, ɣa wun birin
malanɣi wunɣa aɣunjémama sa féfanii gbo ɣa
féra wun batta naɣaɳ soto a bellaɣéi ra,
wunɣa afalla aɣa lan tantu, aɣa ɣwi seniye-
ɳi gbé ramé, anuɳ wunɣa neséi maɣandi ama
naɣaɳ wun naafamma wun faté gbéfe, a nuɳ
wun nyi. Nanaara un wo maɣandi anuɳ wo
mallenlen awuyaaɣi naɣai na bé un nyaxori,
woɣa bira un foxira sundun tinséɳi ra, anuɳ
magoro ɣwi Alla ɣa mangédoɣode arriyana
iaffé ma, woɣa afalla un foxira.

The General Confession.

SEMBÉ birin kanji anuɳ kini kini Fafé ;
Muku batta tantanɣi anuɳ loɣai iɣa
kirai ma émé yekɣé loɣai. Muku biraxi
agbegbéra muku sundunji kotai foxira anuɳ
aɣolisei. Muku batta iɣa yamarii seniyeɳi
ɣana. Muku mu néi marabaféi nina nuɳ
alan mukuxa naɣai nina ; Anuɳ muku batta
néi fé nina amulan mukuxa naɣai nina ; A-
nuɳ mayalan mu muku i. Kono itan, O Ma-
rigi, kini kini muku ma niamaniaɣun yunubi-
toi. Iɣa néi lu, O Alla, naɣai étin ésunji. Iɣa
néi ragbilen naɣai nimisaɣi ; Emé iɣa laiiri
inaɣaɳ maseɳ adabaden bé Jesus Christi sab-

EVENING PRAYER.

abura muku Marigi. Anuñ aniña O kini kini gbé Fafé agbéfera ; Nanaara muku fama ludé toxambi, allania si, tinχinnia, anuñ niamágelinia, Ixa χili seniyeñχi daraja bé. Amina.

The Absolution.

ALLA naχañ sembé pissa aberinbé Jesus Christi χa Fafé muku Marigi, naχañ mu wama yunubito i' χa abada tuχoñ, kono aχoli ama aχa kóbe rasó aχa fékobi ma aχa kissi ; anuñ abatta sembe fi anuñ yamari aχa morii bé, éχa aniaba anuñ afalla aχa miχibé naχai nimisaχi anuñ sunuχi yunubi féra, éχa yunubi ba éma : Atan kaffariχi neibirinbé naχai tubiχi larχexéra, anuñ aχa kibaro fani suχu kifani. Nanaara wunχa amallenlen aχa wuñ ki tubi larχixéra, anuñ aχa Nyiseniyeñχi, na naara nései a rafamma wuñ naχañ niñama ya ; anuñ na wuñ syi raniundé toxambi aχa tinseχi anuñ seniyeñχi ; anuñ allo na arraniundé wuñ sigama aχa abada séwai Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Lord's Prayer.

WUN Fafé naχañ na arriyana, Iχili χa seniyeñ. Ixa yaminé χa fa. Isagwé χa nanina ma dunia ma, Emé aniñaχi arriyana kinaχé. Muku ki to muku χa loché loché buiti séra. Anuñ wuñ yunubi kaffari, émé muku fañ kaffari muku bórébe naχai féniachi nina wun birira. Anuñ inama muku raso fékobi ; Kono ixa muku rakissi fékobi ma : Itanañbé nan yaminé ra, Sembéra, anuñ darajara, Abada anuñ abada. Amina.

O Marigi, muku dékiriſ rabbi.

Answer. Anuñ muku dé fama ixa tantu masende.

Priest. O Alla, imafuré ixa muku rakissi.

Answer. O Marigi ixa ixulun muku maali.

Here all standing up.

Daraja Afaféma, anuñ Di: anuñ Holy Ghost;

Answer. Atongo asambama, anakine ya anuñ aluma naki abada: abada anuñ abada. Amina.

Priest. Wo xa Alla tantu.

Answer. Marigi xili xa tantumane.

The Magnificat. St. Luke i. 46.

UN nyi Marigi itéma: anuñ un nyi raséwa-xi Alla ma un Rakissima.

Fénaxaara anyoxosa xi: axa giné-boiidi magoro xinia.

Fénaxaara amato, atongo yama anuñ abada: bunséi birin un xilima bariki.

Fénaxaara naxan sembé gbo batta un ité: anuñ axa xili seniye xi naara.

Anuñ axa kini kini na néi ma naxai gauwho axon: bunsé obunsé.

Abatta sembé maseñ axa bella xé ma: a mi xi kabaxi yense xi é xa sundunjiſ manio xunfé ma.

Abatta mi xi sembe xi aragoro exa do xodé ma: kono anaxa mi xi igoro xi itema.

Abatta xarmé nyi rafé séfani ra: kono bana nyi anaxa arasamba aigéli.

Amanio xunma axa kini kini axa boiidi Israeli ma: émé a naxan laiiri suxu muku sinafaféi, Abrahima anuñ axa bunsé abada.

Daraja Afaféma, anuñ Di : anuñ Holy Ghost.

Atongo asambama, anakiné ya, anuñ aluma naki abada : abada anuñ abada. Amina.

Nunc dimittis. St. Luke ii. 29.

MARIGI, ya ixa boiñdi xa tu xérima : émé ixa xwi i.

Fénaxaara uñ nyañ batta : ixa marakissi tó,
I batta nañan niañlan : miñiñ sila birin nyaxori ;

Axa lu naiyallo kaffriñ xa naiyalléma : anuñ ixa miñi xa daraja Israeli.

Daraja Afaféma, anuñ Di : anuñ Holy Ghost ;

Atongo asambama, anakiné ya, anuñ aluma naki : abada anuñ abada. Amina.

The Apostles' Creed.

UN danxaniyaxi Alla ma Fafé nañan sembé pissa abirinbe, Nañan arriyana anuñ dunia Da.

Anuñ Jesus Christi ra axa Di kereñ ma muku Marigi, Holy Ghost nañan nafuru, Mary Sungutunji naña abéri, Aniañanxataxi Pontius Pilate mangénia bui, a nu bambamxi wurima, Atuxi, anuñ amagélixi Anaxa goroxalata né ; xi sañandé anaxa kéli sonoñ, a naña té arriyana, Anuñ adoxoxi Alla nyifañ bellaxé ma Fafé nañan sembé pissa aberimbé ; akeli manané afa sonoñ afa kiti atutaré anuñ atuxi ma.

Uñ danxaniyaxi Holy Ghost ma ; Katholik Malanxi Seniñenxi ; Miñiñ Seniñenxi xa

EVENING PRAYER.

Kaffunténiafé i; yunubi Kaffari, Bimbi xa kélima, Anuñ abada nyi i. Amina.

Priest. Alla xa lu wo foxira.

Answer. Anuñ i nyi foxira.

Priest. Wunxa Seli.

Marigi, kini kini muku ma.

Christi, kini kini muku ma.

Marigi, kini kini muku ma.

WUN Fafé naḡaṇ na arriyana, Iḡili xa seniyen. Iḡa yaminé xa fa. Isagwe-xa nauinama dunia ma, émé aninaḡi arriyana kinaḡé. Muku ki tó muḡu xa loḡé loḡé buiti séra. Anuñ wuñ yunubiṛ kaffari émé muku fañ kaffari muku bóré bé naḡaṇ féniḡi nina wuñ birira. Anuñ inama muku raso fékobi i; Kono Iḡa muku rakissi fékobi ma. Amina.

Priest. O Marigi iḡa kini kini maseñ muku be.

Answer. Anuñ iḡa marakissi fi muku ma.

Priest. O Marigi, muku Mangé rakissi.

Answer. Anuñ kini kininia i imuku ḡwira-mé xa muku imaḡandi.

Priest. Itinḡin fi iḡa Ministirii ma.

Answer. Anuñ iḡa miḡi sugandiḡi rasewa.

Priest. O Marigi, iḡa miḡi rakissi.

Answer. Anuñ iḡa bariki naḡai luḡi ibé.

Priest. Xéri fi muku xa yanjima O Marigi.

Answer. Fénaḡaara dantiñ mu gérésoma mukubé kono ménétañ, O Alla.

Priest. O Alla, muku sundunjiṛ maḡa muku i.

Answer. Anuñ inama iḡa Holy Spirit rasuku muku ma.

The second Collect at Evening Prayer.

O ALLA, xoliĩ seniyenxi birin fataĩ ma naħaĩ ma, anuĩ raħotaĩ fani birin, anuĩ kewallii tinħinxi : Iħa ki iħa boiĩdiĩ ma na ħeri dunia mu noma naħaĩ fi ra ; na birin, muku sundunjii ħa ti eħa iħa yamari suħu kifani, anuĩ sonoĩ itan sababu muku kanta-ma muku iaħwiĩ ħa magauwhoi ma, mukuħa muku yanji radangu malabui anuĩ maraħa-rai ; Jesus Christi ħa alloħoroma sababu muku Marigi. Amina.

The third Collect.

IħA muku naiforo iyallaĩ muku imallenleĩ, O Marigi ; anuĩ iħa kini kini gbé sababu, iħa muku kanta féniaħiĩ birin ma, anuĩ yi quai masiboi birin ma ; Jesus Christi ħa marafanji gbéfera iħa Di kereĩ ma muku Marigi. Amina.

For the Queen's Majesty.*

* To be said only in British Colonies.

O MARIGI wonħa arriyana Fafé, itéxi anuĩ sembéxi, mangéĩ ħa Mangé, marigiĩ ħa Marigiĩ, naħaĩ gbansaĩ mangéĩ arragiriħi, naħaĩ kéli aħa mangé-doxodé ma dunia miħiĩ birin matoma ; Muku imallenleĩ ma agbegbé muku sundunji ra iħa marafaĩnia ra, iħa muku Marafaĩ gbegbé Mangé Giné mato Victoriá ; anuĩ iħa rafé ama iħa Nyi seni-yenxi iaffé ra naki, nanaara aħa iħa tinji niĩama béré obéré, anuĩ aħa niéré ma iħa

kira i: Iḡa fi ama arriyana kiṛ agbonia ;
 aniṇa na aḡa lu mayalaṇ i anuṇ ḡéri a
 syiḡuṇnakwia ; Iḡa sembé fi ama na aḡa a
 iaḡwiṛ ranoma anuṇ ékéri : anuṇ arraniundé
 yi syiḡambi aḡa abada séwa soto anuṇ nia-
 ḡalinji ; Jesus Christi sabbabura muku Marigi.
 Amina.

For the Royal Family.

ALLA Sembé birin Kanji anuṇ féfani birin,
 A muku magoroḡi imallenlen iḡa duba yi
 boḡi Mangei [Alberti Edwardi Wales ḡa Man-
 gédi, aḡa giné anuṇ muku Mangé dembaia
 birin :]* Iḡa Nyi Seniyeḡi fi éma ; iḡa ra-
 bana éma iḡa arriyana iafféra ; iḡa é yiriwa
 niaḡalinsé birin né ; anuṇ iḡa fa éra iḡa
 abada yaminé ra ; Jesus Christi sabbabura
 muku Marigi. Amina.

* To be said in a British Colony only.

For the Clergy and People.

SEMBE birin Kanji anuṇ abada Alla, naḡan
 S gbansaṇ kabanako walliṛ ninama ; Ara-
 samba mukuxa Bishopi ima, Priesti ma, anuṇ
 Deaconi ma anuṇ miḡiṛ birin naḡéi na éḡa
 yamari bui iḡa iaffé ḡa mayallanḡi Nyi ; a-
 nuṇ na éḡa ikeneṇ nundira, iḡa arasamba
 éma iḡa abada duba émé ḡunda goroma ki-
 naḡé boḡima. Iḡa yi niṇa, O Marigi, Jesus
 ḡristi ḡa binja gbéféra muku Tegirafalama
 anuṇ ḡarisa. Amina.

Prayer of St. Chrysostom.

ALLA sembé birin kanji, naɣan batta iaffé fi muku ma yi yanjii ɣaxili kereɛ ra muku ɣa muku sélii ti i ɣon ; anuɛ ibatta laiiri suxu, na ɣa miɣi firin saɣan malan kikerɛn iɣili ra i éɣa sélii ratinma : Anina ya, O Marigi, muku ɣa lamiri, anuɛ iɣa boiidiɛ ɣa mawaɛ naɣan lan ébé ; Anina mukubé yi dunia ma iɣa nundi marakolonji ɣa kolon, anuɛ dunia naɣan fama fadé abada nyi. Amina.

2 Cor. xiii. 14.

WON Marigi Jesus Christi ɣa iaffé, anuɛ Alla ɣa kanunténia, anuɛ Holy Ghosti ɣa kaffunténia won birin foxira abada. Amina.

Here endeth the Order of Evening Prayer throughout the year.

THE CREED OF ST. ATHANASIUS.

NAɣAN O naɣan wama marakissi ɣon : apissa féi birinbé alan ma na aɣa Katholick Danɣaniya rasuxu.

Naɣan Danɣaniya mené miɣi o miɣi aragataɣi atinɣinɣi anuɛ tinsémé : aɣaliɣe mané abadane siɣé o muna ai.

Anuɛ Katholick Danɣaniya nan yi ra : na muku ɣa Alla kéreɛ yeté i saɣan battu anuɛ yetei saɣan ɣaffunnioɣuniai ;

Nama yi yetei ifuma : ama ésila tidénia taxuɛ.

Fénaɣaara yeté kerennia na Fafé i, dantiɛ na Di i : anuɛ dantiɛ na Holy Ghost i.

Kono Allaxunjinia Fafé i, Di i, anuñ Holy Ghost i, birin kéren naara : a daraja lantex, a Sembétéxi abada lañ.

Fafé nan nañan na, Di nakiné : a nuñ Holy Ghost nakiné.

Fafé mu dañi, Di mu dañi : anuñ Holy Ghost mu dañi.

Fafé xa fé na mukoloni, Di xa fé na mukoloni : anuñ Holy Ghost xa fé na mukoloni.

Fafé abada naara, Di abada naara : anuñ Holy Ghost abada naara.

Halisa abada sañanjiñ mu éra : kono abada kereñ.

Anakiné mansonon fénaxan mu koloni sañanjiñ mu éra, ama mudañi sañanjiñ : kono mudañi kéren, anuñ fé mukoloni kereñ.

Anakiné mansonon Fafé Sembé birin kanji naara, Di Sembé birin kanji naara : anuñ Holy Ghost Sembé birin kanji naara.

Anuñ xalisa Sembé birin kanji sañanjiñ mu éra : Kono Sembé birin kanji kereñ.

Anakiné mansonon Fafé Alla naara, Di Alla naara : anuñ Holy Ghost Alla naara.

Anuñ xalisa Alla sañanjiñ mu éra : kono Alla kereñ.

Anakiné mansonon Fafé Marigi naara, Di Marigi naara : anuñ Holy Ghost Marigi naara.

Anuñ xalisa Marigi sañanjiñ mu éra : kono Marigi kéren.

Fénañara émé Christi xa nundinia wun rakota : wunxa yi yete kéren kéren xili fallama Alla nañ ara, anuñ Marigi ;

Katholik Dinénia wun nañonoñi nakiné :

wunxa afalla na Allai sahanji na ama Marigi sahan.

Fafe mu rafalaxi seosera : amu daxi, ama amu berixi.

Di fatanxi Afafe gbansan ma : amu rafalaxi, ama amudaxi, kono asotoxi.

Holy Ghost fatanxi Afafema anun Di : amu rafalaxi, ama amudaxi, ama amuberixi, kono afatanxi etanan na.

Nanaara Fafe keren naara, Fafei sahan maara ; Di keren naara Di sahan maara : Holy Ghost keren naara, Holy Ghost sahan maara.

Anun yi yetesahanji, keren mu dangixi aborebe ama alu abore xambira : dantin mu pissa aborebe ama alamma aborebe ;

Kono yi birin yetesahanji abada lan : anun birin lantex.

Nanaara fei birin i eme afallaxi kinaxe singe ra : Kaffunioxuniai kerenji yetesahanji, anun yetesahanji Kaffunioxunia i xa battu.

Atan nanaara axoli na nahan ma axa fa kissi : axa na yetesahanji femanioxun naki.

Alan ma mansonon abada marakissi fera : na afan danxaniya larxixera, anun atin ma : na won Marigi Jesus Christi xa findixi adabadena.

Fenaxaara nundi Danxaniya nan yira, na wunxa danxaniya, anun afallama : na wunxa Marigi Jesus Christi Alla xa Di Alla nan ara, anun adabaden naara ;

Alla nan ara Fafe silania anahan sotoxi duniai birin nyara : anun adabaden nan ara a unga silaniai aberixi dunia ma ;

Alla larχixé anuñ adabadeñ larχixé : kotania nyi na abé anuñ fate éme boré miχiñ ;

Alañ Afafé bé aχa Allnia birira : anuñ émé adabadeñniai Fafé dangi abé.

Naxañ, χali Alla nañ ara anuñ adabadeñ : χalisa firin mu ara kono Christi kerenñ ;

Kérenñ na mu masaraχi Allania faté i : kono adabadeñna tongo Allania i ;

Kerenki tigi tigi ; Silania masumbuxi maradé : kono yeté kaffunioχunia naara.

Fenaχaara émé kotanyi anuñ faté lanma miχi kernñ na : anaki Alla anuñ na adabadeñ kérenñ naara ;

Naxan niaχanχataχi wuñ marakissi χa féra : abatta goro χalatane, χi saχandé anaχa kéli sonoñ tu ma.

Anaχa té arriyana, adoχoxi Alla nyifanji ma, Fafé sembé birin kanji : Akélisma nané aχa fa kiti atutaré anuñ atuxi ma.

Naxanχa fai adabadeñ birin mañ kelima sonoñ égbé fatéira : anuñ é dalili rafa ma éχa walliñ birin.

Anuñ néi naxai batta féfani raba siga ma abada nyi i : anuñ nei naxai batta fékobi raba étan sigama abada té i.

Katholik Danχaniya nañ yi ra : mene adabadeñ naxañ danχaniyaχi larχixé ra amu kissi ma.

Daraja Afaféma, anuñ Di : anuñ Holy Ghost.

Atongo asambama, anakiné ya, anuñ aluma naki abada : abada anuñ abada. Amina.

THE LITANY.

O ALLA Fafé naḡaṇ na arriyana : kini kini muku ma niamaniaḡun yunubitoi.

O Alla Fafé naḡaṇ na arriyana : kini kini muku ma niamaniaḡun ḡunubitoi.

O Alla Di, dunia ḡunsarama : kini kini muku ma niamaniaḡun yunubitoi.

O Alla Di, dunia ḡunsarama : kini kini muku ma niamaniaḡun yunubitoi.

O Alla Holy Ghost, afatanḡi Fafé ma anuṇ Di : kini kini muku ma niamaniaḡun yunubitoi.

O Alla Holy Ghost, afatanḡi Fafé ma anuṇ Di : kini kini muku ma niamaniaḡun yunubitoi.

O Seniyeṇḡi, Bariki anuṇ Daraja Triniti yetéi saḡaṇ kono Alla kereṇ : kini kini mukuma niamaniaḡun Yunubitoi.

O Seniyeṇḡi, Bariki anuṇ Daraja Trinity yetéi saḡaṇ kono Alla kereṇ : kini kini mukuma niamaniaḡun yunubitoi.

Inama imaniaḡuṇ, Marigi muku ḡa féniaḡii ma, ama muku sina faféi ḡa féniaḡii ma : inama fugusé muku fékobiniaṇ. Alla fani, muku lu, iḡa miḡi ilu inaḡaṇ ḡunsaraḡi iwuli seniyeṇḡira anuṇ inama ḡono muku ma abada.

Alla fani, muku lu.

Xali féniaḡi anuṇ munafagi birin ma ; ḡali yunubi ma, ḡali dé inaḡuma anuṇ Setana ḡa magauwho féi ; ḡali iḡa ḡonoma gbé, anuṇ abada dankama,

Alla fani, muku rakissi.

Xali sundunji naifóre birin ma ; xa ba ma,
fufafu xumfa ra, anun filankaffunia ; xali
iaxuniama, maraniaxu, anun besenxonénia ;
anun tarénia birin ma,

Alla fani, muku rakissi.

Xali ialunnia, anun yunubi dantin birin
naxan fama abada tura ; anun xali du-
nia mayendenia birin ma, sundun niaxi,
anun Setana ma,

Alla fani, muku rakissi.

Xali kórédexé anun moronji koroko, xali
fitiné, fitiné gbé anun xarméfitiné ; xali
géréma, anun nyiba ma, anun tuxindé ma,

Alla fani, muku rakissi.

Xali xwisuxutarénia birin ma, malan
bundui nyiba féra, anun murute ; xali
wulé tinka birin, herisi, anun dinétaxunnia
ma ; xali sundun ballan mé anun xwiniaxi
nama sa ixa xwi anun Yamari ma,

Alla fani, muku rakissi.

Aidumbu seniyeñxi afindi adabaden na ;
ixa Beri anun iambé ; ixa xunxai ma, Sun-
suxu i anun Mayendenia i,

Alla fani, muku rakissi.

Ixa mantoré gbe anun yilen furé i ; ixa
Bambami wuri ma i anun niaxanxata gbé i ;
ixa Tu Seniyeñxia i anun amanuxunjii ;
ixa daraja Rakelinia i anun ténia i ; anun
Holy Ghost xa fa féra i,

Alla fani, muku rakissi.

Yanji birin wunxa mantorénia i : yanji i
birin wunxaxeri ; tu sañanji i anun kiti
loxé i,

Alla fani, muku rakissi.

Muku yunubitoi imallenlenma muku xwiramé O Marigi Alla ; anuñ na ixa keneñ ixa yamarixi anuñ aragiri ixa Selibanxi Malanji seniyeñxi fomañ a tinxiñ ma ra ;

Muku imallenxi Alla fani muku xwiramé.

Na ixa keneñ ixa maragatta nundi battunia itani, tinxiñnia i, anuñ syi xa seniyeñnia i ixa boiñdi yi tai kanji [Victoria] muku Mange (Giné) anuñ xuntigi ;

Muku imallen Allafani muku xwiramé.

Na ixa keneñ ixa a sundunji aragiri i xa danxaninia i, gauwho i, anuñ kanuñ i, anuñ na axa awassaso itan i bére obére, anuñ axa ixa binja anuñ daraja feñ tagañ o mu ai ;

Muku imallenlen Allafani muku xwiramé.

Na ixa keneñ ixa findi axa kantamara, anuñ ratangama, sembé fima ama a iaxwiñ birin xumma ;

Muku imallenlen Allafani muku xwiramé.

Na ixa keneñ ixa yi boxi mangei. [Albert Edward Prince of Wales, the Princess of Wales, anuñ Mangé xa dembaia birin] bariki anuñ ixa yengisa éxumma ;

Muku imallenlen Allafani muku xwiramé.

Na ixa keneñ ixa naiyallañ Bishopi birin, Priesti anuñ Deaconi nundi marakoloñniara, anuñ xaxili na ixa xwi i ; anuñ na, birin, éxa xabandira anuñ éxa syinia i éxa adocho anuñ eamaseñ tigi tigi ra ;

Muku imallenlen Allafani muku xwiramé.

[Na ixa keneñ ixa fi Dumbu kanji buyaxi, anuñ miñiñ binjaxi birin, iaffé ma, féxunjinia, anuñ xaxili sotonia ;

Muku imallenlen Allafani muku xwiramé.]

Na iḡa keneñ iḡa kitilañ birin̄ bariki, anuñ é kanta, iaffé fima éma éḡa fé nina atinḡinji i anuñ éḡa nundinia ti ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku ḡwiramé.

Na iḡa keneñ iḡa duba, anuñ iḡa maragata iḡa miḡiñ birin̄ ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa keneñ iḡa sila birin̄ fi lañfé kereñ anuñ ḡaḡili kéreñnia ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa keneñ iḡa muku ki sundunji naḡaḡi ḡa ikanuñ anuñ magauwho iḡoñ, anuñ muku ḡa lu larḡiḡé ra émé iḡa yamariñ ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa kéneñ iḡa miḡiñ birin̄ fi yiriwa iaffé éḡa magoroḡi iḡa ḡwi ramédé, anuñ éḡa asuḡu kanuñ tinséḡi ra anuñ éḡa fa Holy Spirit bogiñ ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa keneñ iḡa fa naḡaḡi birin̄ suoḡi naara, anuñ mayendenḡi nundi kira ḡoñ ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa kéneñ iḡa sembé fi naḡaḡi tiḡi iḡa kira ra ; anuñ iḡa raséwa anuñ maali naḡaḡi sundunjiñ mu ti kifani danḡaninia ; anuñ iḡa rakéli naḡaḡi mu tiḡi iḡa kiraḡoñ, anuñ araniunji iḡa setana no muku sanjiñ bui ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa keneñ iḡa maragata maali anuñ raséwa neibirin̄ naḡaḡi lu fémagauwho, toro i, anuñ mantore i ;

Muku imallenlen̄, Allafanī muku rakissi.

Na iḡa kéneñ iḡa rakissa néñbirin̄ naḡaḡi nierema ḡaréma, ama yeḡumma, ginéñ birin̄

naxaî tóróma disotodé, furé miçiî birin anuî
diî yore, anuî ixa kini kini masan ballan
miçiî ma, anuî suxu miçiî birin ;

Muku imallenlen, Alla fani muku xwiramé.

Na ixa kenen ixa ratanga anuî nyaradoxo
difafé taré, anuî xuruginéî, anuî fuxaritoî
anuî naxa betençi ;

Muku imallenlen, Alla fani muku xwiramé.

Na ixa kenen ixa kini kini sa adabaden
birin ma ;

Muku imallenlen, Alla fani muku xwiramé.

Na ixa kenen muku iaχwiî kaffari, géréfaî
anuî xiliχana miçiî, anuî ixa é sundunji
mafindi ;

Muku imallenlen, Alla fani muku xwiramé.

Na ixa kenen ixa muku ki anuî ixa mara-
gata mukubé wuribogiî sila boçi ma, allo
sanu ayanji muku xa éso toma ;

Muku imallenlen, Alla fani muku xwiramé.

Na ixa kenen muku ki tubi larχixé ra ;
ixa muku yunubiî birin kaffari muku mara-
baféî anuî kaffriniaî ; anuî afi mukuma ixa
Holy Spirit iafféra, muku xa ragbilen muku
syira émé ixaχwi seniyeñçi ra ;

Muku imallenlen, Alla fani muku xwiramé.

Alla xa Di : muku imallenlen muku χwi-
rame.

*Alla xa Di : muku imallenlen muku χwi-
rame.*

O Alla yekχeyoré : naxan dunia yunubi
tongoçi na ;

Muku ki ixa χéri ra.

O Alla yekχéyoré : naxan dunia yunubi
tongoçi na ;

Kini kini muku ma.

O Christi, muku χwiramé.

O Christi, muku χwiramé.

Marigi, kini kini mukuma.

Marigi, kini kini mukuma.

Christi, kini kini mukuma.

Christi, kini kini mukuma.

Marigi, kini kini mukuma.

Marigi, kini kini mukuma.

WUN Fafé, naχaŋ na arriyana, Iχili χα seniyen. Iχα yaminé χα fa. Isagwé χα náninama duniamā, Emé aninaχi arriyana kinaχé. Muku kito mukucha loché loché buitisé ra. Anuŋ wuŋ yunubiŋ kaffari, éme mukufaŋ kaffari muku borébé naχaŋ féniaχi nina wuŋ biri ra. Anuŋ inama muku raso fékobi; Kono iχα muku rakissi fekobi. Amina.

Priest. O Marigi, inama muku niaχanχata émé muku yunubi ra.

Answer. Inama muku barayi emé muku fékobiniaŋma.

Wunχα Seli.

O ALLA, kini kini Fafé, naχaŋ mu sundunji nimisaχi raniaχu, ama nyi χα mawai naχaŋ nimisaχi gbé; Kini kini i iχα muku seliŋ maali muku naχei ti ma inyaχori muku toronia birin i anuŋ suχwiŋ énu fa muku ma béré obéré muku toroma; anuŋ marafaŋnia i muku χwiramé na néi feniaχiŋ naχaŋ satana χα kota anuŋ dumbu mayendenia, ama adabaden muku tirin ma aχα lu fufafu; anuŋ iχα χumnafeinfaŋnia ra χα féfani, inama laŋ

THE LITANY.

éχα fekéren ma ; nanaara muku iχα boiidiĩ
mu maχoné ma muku géréfaniama i ; muku
χα i χonjémamasa abada iχα selibanχé seni-
yenχi kui i ; Jesus Christi sababura muku
Marigi.

*O Marigi kéli, muku maali, anuñ muku
rakissi i χili gbeféra.*

O ALLA muku batta amé muku tuliĩ ra
anuñ muku faféi batta anyaiba mukube,
kewalliĩ binjania i, inaxaĩ nina éχα loχéi
anuñ singéra yanji ényara.

*O Marigi kéli, muku maali, anuñ muku
rakissi iχα binja gbéfera.*

Daraja Afaféma, anuñ Di : anuñ Holy
Ghost ;

Atongo asambama, anakiné ya anuñ aluma
naki abada : abada anuñ abada. Amina.

Iχα muku ratanga muku iaχwima, O
Christi.

Iafféra muku mantoréi mato.

Kini kini muku sunuĩ birin mato muku
sundunjii ma.

Kini kini i iχα miχii yunubiĩ kaffari.

Marafannia kini ra i mukubé séliĩ ramé.

O anabi Douda χα Di, kini kini muku ma.

Birin ya anuñ abada muku χwiramé, O
Christi.

*Marafannia muku χwiramé, O Christi ;
marafannia muku χwiramé, O Marigi Christi.*

Priest. O Marigi anina iχα kini kini χα
masen muku ma.

Answer. Emé muku tuχuχi iraχi naχaĩ na.

Wonχα Séli.

MUKU magoroχι i maχandi, O Fafé, kini kini i iχα muku χα fanganteniaï mato ; anuñ iχα χili χα daraja gbeféra iχα mafindi muku ma nei niaχanχataniaï birin̄ naχai batta daχα mukubé ; anuñ anina na muku χα toroï birin i, muku χα muku wassa so ima, anuñ yigi soχι iχα kini kini i, anuñ muku i battu abada seniyennia i, iχα binja ra anuñ daraja ; Jesus Christi sababura muku Marigi anuñ atañ gbansañ muku χα χαrisa. Amina.

A Prayer of St. Chrysostom.

ALLA sémbé birin̄ kanji, naχan̄ batta iaffé fi muku ma yi yanjii χαχili kereñ ra muku χα muku sélii ti i χon̄ ; anuñ ibatta laiiri suχu, na χα miχι firin̄ saχan̄ malan̄ kikerēn iχili ra i éχα séliī ratin̄ma : Anina ya, O Marigi, muku χα lamiri, anuñ iχα boiidii χα mawaī naχan̄ lan̄ ébé ; Anina mukubé yi dunia ma iχα nundi marakolonji χα kolon, anuñ dunia naχan̄ fama fadé abada nyi. Amina.

2 Cor. xiii. 14.

WON Marigi Jesus Christi χα iaffé, anuñ Alla χα kanunténia, anuñ Holy Ghosti χα kaffunténia won̄ birin̄ foχira abada. Amina.

Here endeth the Litany.

PRAYERS AND THANKSGIVINGS.

Séliſt anuñ χunjémamasai.

S E L I I.

For Rain.

O ALLA, arriyana Fafé naχai, iχa Di Jesus Christi sababu, batta laiiri suχu nei birin bé naχai iχa yaminé feñ anuñ aχa tinχinnia-ma, seiβirin naχai nafamma éχa fatéi buitima bé ; Rasamba muku ma, muku imallenlen, yi muku toro yanji i na tunéi naχai lanχi, na mukubé boχi χa wuribogi sotoma anuñ donsé muku marawassa féra anuñ iχa binja ra ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For fair Weather.

O MARIGI Alla Sembé berin kanji, naχai adabaden χa yunubi féra, batta dunia birin radula béré undé, mené sulumasaχai gbansai nakissiχi, anuñ na χambi inaχa laiiri undé suχu na i mu na dondon fé nina-ma sonoñ ; Muku magoroχi imallenlen, na χali muku χa féniaχii féra tuné anuñ yé fitiné batta daχa mukubé, kono muku tubinia féra, yandi iχa rasamba mukuma na bérénia, allo muku χa boχi bogi sotoma abogi yanji i ; anuñ muku χa marakolon birin iχa niaχanχata mukuxa muku syinia raχani naki, anuñ iχa kini kini gbeféra mukuxa tantu ti ma ima anuñ daraja ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

In the time of Dearth and Famine.

O ALLA arriyana Fafé, naɣaɳɣa ki naɳ ara na tuné yulunɣi, boɣi sansi bogima, subéi rawuyai, anuɳ yexéi gbomaɪ. A mato, muku imallenlen, iɣa miɣiɪ mantoreɪ ma; anuɳ anina na na sotomuniaɣuɳniaɪ anuɳ ɣarméfitine naɣaɳ baɣi muku ra ya muku yunubi ɣa féra, ɣa iɣa féfaninia sababura mafindima sotoniaɣuɳnia ra anuɳ gbonia; Jesus Christi ɣa marafaɳ gbefé ra muku Marigi, naɣaɳ ma itan foxira anuɳ Holy Ghost lu binja birini anuɳ daraja, ya anuɳ abada. Amina.

Or this.

O ALLA kini kini Fafé, naɣaɳ, némmiemné Elisha yanji i batta anina térenna, Samaria boɣi sotomuniaɣuɳnia a nuɳ ɣarméfitine gbo naɣa findi gbonia nuɳ anuɳ sotoniaɣuɳnia ra. Kini kini muku ma, na mukutaɳ naɣaiɳ niaɣanɣataɣi ya muku yunubiɳ gbeféra amaninaɣi na toro yanji ra maku gbaxi naɣaɳ falla ra ya, muku maɳ ɣa maali soto mafuré kinaxe: Boɣi bogiɳ rayiriwa iɣa arriyana barikinia sababu; anuɳ aniɳa na mukutaɳ iɣa gbonia se kuma o ma ai rasukuma, muku ɣa atanse niɳama iɣa darajama, neɳ maali séosé mu na naɣai nyira, anuɳ mukubé marawassa féra; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

In the time of War and Tumults.

O SEMBE birin kanji Alla, Mangeɳ ɣa mangé, anuɳ séose birin Nyaragirima,

darisé o mu noma naḡaṇ ḡa sembé matandi,
naḡaṇḡa fé tigitigi naṇ ara, aḡa yunubitoi
niaḡanḡatama atinḡinnia i, anuṇ kini kini sa
néi ma naḡai tubiḡi larḡiḡéra; Muku
rakissi, muku magoroḡi imallenlen anuṇ mu-
ku ramini muku iaḡwiṭ bellaxéima; éḡa
ḡabé maragoro, éḡa béseḡxononia maraḡim-
beli, anuṇ éḡa kotaféi nyaiso; na mukutaṇ
maḡiriḡi i ḡa maratanga ra, muku ḡa ra-
kissima abada bonénia birin ma, muḡuḡa
idarajaḡi ma, naḡaṇ gbansaṇ no birin fima;
Jesus Christi allohoromaṭ sababura muku
Marigi. Amina.

In time of any common Plague or Sickness.

O SEMBE birin kanji Alla, naḡaṇ iḡa ḡono
gbé ra naḡa fitiné undé rasamba nuṇ
wulai iḡa miḡiṭ ma éḡa murute ḡoroko
gbéféra Mousa anuṇ Aaroni mabirira; anuṇ
mansoṇ anabi Douda yanjiṭ naḡa miḡiṭ wulu
fu anuṇ tongo seni faḡa fitiné gbo undé ra,
anuṇ ḡalisa i iḡa kini kininia maniaḡunma,
inaḡa é dantiniṭ rakissi nuṇ; Kini kini sa
muku ma niamaniaḡun yunubitoi, naḡai
niaḡanḡataḡi furé gbo ra ya anuṇ tunia; na
emé inaḡa lannia saraxé undé nasuḡu nuṇ
anuṇ inaḡa niaḡanḡata ḡa melleḡé yamariḡi
aḡa niaḡanḡata fé lu, anina nakine ya na
aḡa ikeneṇ iḡa yi fitiné anuṇ furé ḡonéḡi ba
muku ma; Jesus Christi sababura muku
Marigi. Amina.

In the Ember Weeks, to be said every Day for those that are to be admitted into Holy Orders.

SEMBE birin kanji Alla, wunxa arriyana S Fafé, naḡaṇ batta dunia birin Malanji seniyeṇḡi sara ikaṇbe, iḡa Marafaṇ Di wuli seniyeṇḡi gbé ra. Kini kini i ataṇ tigi tigi mato, anuṇ yi yaṇji tigi tigi i, anuṇ iḡa boiidiṇ ḡaḡili maratinḡin, anuṇ aragiri naki Bishopi anuṇ moriṇ ḡuntigiṇ naḡai tiḡi iḡa malanji gabbé kantama, na énama bellaḡei sa miḡi o miḡi ma mafure kotataréṇia i, kono tinḡinji i larḡiḡé, anuṇ kotonia i miḡiṇ sugandi naḡai laṇ iḡa Malanji morinia seniyeṇmé tima. Anuṇ néima naḡai tima seniyeṇ fé o seniyeṇ fé ma, iḡa fi éma iḡa iaffé anuṇ arriyana barikinia ; na birin éḡa syinia anuṇ tinkai, éḡa iḡa daraja masenma, anuṇ miḡii marakissi tima nyaréma ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

Or this.

SEMBE birin kanji Alla, ki fani birin Fima, S naḡaṇ iḡa feinfaṇnia seniyeṇḡi sababu, batta Matinḡinjiṇ silai undé ti iḡa Selibanḡi i, Iḡa iḡa iaffé fi, muḡu magoroḡi imallenlen, nei birin ma naḡai ḡiliḡi tidénia i undé ma, anuṇ niaragiri ma atan ḡumma ; anuṇ iḡa é rafé iḡa nundi ra anuṇ tinḡa i, anuṇ iḡa raso éma syinia tinḡinji i, na éḡa boiidiṇia ti atinḡinḡi inyatodéra iḡa ḡili gbé ḡa daraja ma, anuṇ iḡa malanji seniyeṇḡi ḡa féfani gbéfera ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

A Prayer that may be said after any of the former.

O ALLA naɣaɳ tinɣi béré o béré a kini kini anuɳ yunubi kaffari, muku ɣa magoro mawaɳ ratin ; Anuɳ ɣali muku fa ɣiriɣi anuɳ muku ballanɣi muku yunubiɳ koruntéra, kono iɣa niamaniaɣuɳnia i anuɳ kini kini gbé ɣa muku fuluɳ ; Jesus Christi ɣa binjania gbeféra muku ɣa tegirafalama anuɳ ɣarisa. Amina.

A Prayer for the High Court of Parliament, to be read during their Session.

KINI kini gbé Alla, muku magoroɣi imallenlen, yi boɣi biriɳ gbeféra, kono naɣaɳ pissa abiriɳbé yi tai tigi tigi ma, yi taiɣuntigi bui ; Na iɣa kénen aɣa matinɣin anuɳ a rayiriwa aɣa muradi tinɣiɳ biriɳ iɣa daraja tiniaremaɣa féra, iɣa selibanɣé malanji féfani ra, anuɳ aɣa yaminé kissi féra binja anuɳ ɣérinia. Na féófé biriɳ ɣa matinɣin anuɳ ti éɣa tirinnia sababu tidénia iɣorokomé ma anuɳ faninia, na ɣéri anuɳ marawassa, nundi anuɳ tinɣi, diné anuɳ seniyeɳmé ɣa ti muku tegi i bunsé biriɳ i. Yii anuɳ féfaniɳ dantini biriɳ, égbéféra, anuɳ muku bé, anuɳ iɣa malanji biriɳ muku Magoroɣi i maɣandi, Jesus Christi ɣili i anuɳ ɣarisanania muku Marigi anuɳ Rakissima. Amina.

Prayer for all Conditions of men.

O ALLA naɣaɳ adabadeɳ biriɳ Da anuɳ Marakissima, muku magoroɣi imallenlen

miχiit sila birin̄ anuñ χaniaī gbéféra ; na iχa keneñ ma iχa aniña éχa iχa kirāi kolon, anuñ iχa marakissi yalañnia buna sī birin̄ ma. Kono naχān pissa abirinbé, muku imallenlen̄ iχa Katholik malanji χa tidé fani naχān na dunia birinma gbéféra ; na aχa matinχin, anuñ niaragirima iχa Nyi Seniyen-χi ra, na nēi birin̄ naχaī ékān χili Christieni χa ti nundi kira ra, anuñ danχaniya suχu lanniaara Jesus Christi i nyi kaffunioχunnia i, benniaχonia maχirifé i, anuñ tinχinmé syinia i. Arraniunji muku asa iχa fafénia féfani nyira, nēi birin̄ naχaī yiré oyiré niaχanχataχi, ama toroχi, χaχili i, fate i, ama tidé i ;

[* kono naχān pissa abirimbe, nēi muku selī tima naχaī bé] na iχa keneñ iχa érawas-
 sa, anuñ érakissi émé é birin̄ waχunséī naχaī naafamma, iχa maramuñan̄ fima éma éχa mantoronia buma i, anuñ iχa éraminiχerīi éχa niaχanχanχatania birin̄ i. Anuñ muχu yi maχandi ima Jesus Christi gbefera. Amina.

* This is to be said when any desire the Prayers of the Congregation.

THANKSGIVINGS.

A General Thanksgiving.

SEMBE birin̄ kanji Alla, kini kini birin̄ Fafé, S mukutan iχa boīdīi kobi muku magoroχi iχonjémamasama muku sundunji na iχa féfaninia birin̄ gbéféra anuñ kanunténia muku

mabirira anuñ adabaden birin ; [* kono naḡaṇ
 * *This is to be said when any that have been prayed for desire to return praise.* pissa abirin bē nei bē aḡoli
 na naḡaṇ ma éḡa itantu
 anuñ iḡonjémamasa iḡa kini
 kiniñ gbéfera i naḡaṇ ninaḡi éma ya.] Muku
 itantuma muku da féra, anuñ muku maragata
 féra, anuñ yi syinia barikinia birin ; kono
 naḡaṇ pissa abirin bē iḡa kanuñ féra naḡaṇ
 gbonia mukolon i, i muku Marigi rasamba
 Jesus Christi aḡa yi dunia ḡunsara ; iaffé soto
 kira féra, anuñ daraja ḡa yigi. Anuñ muku
 imallenlen, iḡa muku ki ḡaḡili tinḡinmé
 larḡiḡera iḡa kini kiniñ birin i, na muku sun-
 dunjiñ ḡa ḡonjémamasa kifani, anuñ muku
 ḡa iḡa tantu maseñ ma anama lu muku
 dékiriñ gbansañ ma, kono aḡa lu muku nyi i ;
 muku mukukanñ fima iḡa kéwalliñ ma, anuñ
 muku ḡa niéré iḡa kirara inyaxori seniye-
 nia i, anuñ tunuñténia i muku dama muku
 syira ; Jesus Christi sababura muku Marigi
 naḡaṇ na ifoḡira, anuñ Holy Ghost, birin ḡa
 binja anuñ daraja, abada anuñ abada. Amina.

For Rain.

O ALLA wunḡa arriyana Fafé, naḡan iḡa
 Nyaradoḡonia féfani ra, aninaḡi na tune
 singéraḡi ḡa rayúlun anuñ tuné donḡéraḡi
 boḡima na aḡa wuribogi bogima adabaden bē ;
 Muku magoroḡi i ḡunje mamasa na abatta
 ikénen, muku toronia gbe béré i, aḡa tuné
 fani rasamba donḡéraḡi ya iḡa ḡékanji ma,
 anuñ aḡa arawassa a to ḡaraḡi, iḡa boiñdiñ
 kobi ḡa marawassa gbé féra, anuñ i ḡili

seniyenchi xa daraja bé ; Ixa kini kiniñ sababura Jesus Christi i muku Marigi. Amina.

For Fair Weather.

O MARIGI Alla, nañan batta muku maragoro tinchi i ixa tuné gbo agbéra sababu anuñ yei fitiné ra nañan radangi koré, anuñ ixa kini kini sababu batta muku rakissi anuñ wuñ nyiñ rawassa yi yanji fani i anuñ bariki masarania béré i. Muku ichili seniyenchi tantu anuñ darajachi yi ixa kini kini gbéfera, anuñ muku ixa marafannia fé niaibama béré o béré atongo bunse kereñ ma a bira bunse dantiñ ma ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For Plenty.

O KINI kini gbe Fafé nañan ixa marafannia fé batta ixa Selibanché malanji seliñ magoroñi chwirame, anuñ ibatta muku xarméfitiné anuñ sotonuniañunnia béré, mafindi sotoniañunnia ra anuñ gbonia i. Muku magoroñi ichonjémamasa, yi ixa ki tigi tigi xa féra ; Imallenlenma ixa ixa marafannia fé rabu muku ma béré obéré, na muku boñi xa axa bogi rayiriwa muku bé ixa daraja bé anuñ muku bé marawassa ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For Peace and Deliverance from Enemies.

O SEMBE birin kanji Alla, nañan nañ tatté xorokomé ra ixa boiidiñ xa ratañga féra é iaxwii nyatodéra ; Muku itantuma, anuñ ichonjémamasa, muku rakissi féra nei ma-

gauxu gbé fèi ma naɣai nuna muku nyara, muku nabilenɣi naɣai ra nuɔ̃ ; Muku afalla ma iɣa féfani naɔ̃ ara, na muku mu rabuloɣi ényra éɣa no soto muku xumma ; imallenleɔ̃ ma imanɣa iɣa kini kiniɔ̃ bu masen muku mabiri ra ɣalisa, na dunia biriɔ̃ ɣa akoloɔ̃ na itaɔ̃ naɔ̃ wuɔ̃ Rakissima ra anuɔ̃ Ratangama gbe ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

*For Deliverance from the Plague, or other
common Sickness.*

O MARIGI Alla, naɣaɔ̃ batta muku maɣo-
no muku yunubiɔ̃ gbéfera, anuɔ̃ muku
niaɣanɣataɣi muku féniɣiɔ̃ ɣa féra, iɣa
xumfaba fitiné magauxu anuɔ̃ binɣaɣi naɣaɔ̃
gbɣaɣi kelidé muku ma ya ; anuɔ̃ ya kitinia
tegii inaɣa manioxuɔ̃ kini kini ma, batta
muku nyiɔ̃ xunsara tu banganjiɔ̃ ma ; Muku
fi iɣa faféni féfani ma mukukani, muku
nyiɔ̃ anuɔ̃ muku fatéi ibatta naɣai rakissi,
aɣa findi nyinia saraxé ra ibé, itantuma béré
obéré anuɔ̃ iɣa kini kiniɔ̃ aité ma iɣa
Sélibanɣi maɔ̃lanji tegii ; Jesus Christi saba-
bura muku Marigi. Amina.

THE
COLLECTS, EPISTLES, AND
GOSPELS.

THE FIRST SUNDAY IN ADVENT.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla, iaffé fi muku ma, na muku xa naifore walliɗ rabolo, anuɗ naiyallé maɗirisé masó muku ma, ya yi tunia syi yanjiiɗ Jesus Christi ixa Di faɗi naɗaɗi nuɗ muku xunfaba magoro gbéniaɗ; na loxé donxé i xa afama sonoɗ aɗa sembénia Daraja i aɗa kiti birin atutaré anuɗ atuxima muɗu xa keli abada nyinia ma naɗaɗi nani-undé muna, atan sababura naɗaɗi luɗi aragiri-ma ifoxira anuɗ Holy Ghosti, ya anuɗ abada. Amina.

The Epistle. Rom. xiii. 8.

DONI nama lu miɗi o tégi, méné boré xa boré rafaɗ : fénaɗaara naɗaɗi aboré rafaɗ batta tonji fallafé niɗa. Fénaɗaara yi, Inama yené niɗa, Inama nyiba, Inama muɗa-ti, Inama ti seriniaɗira, Iborésé xoli nama lu ima; anuɗ xa yamari dantiɗ undé na sonoɗ, birin na yi fallai, Ixa iboré rafaɗ émé ikaɗ. Kanuɗ mu féniaɗi o ninama aboré mabirira; na naɗi ara yamari niɗadé naɗi kanuɗ na. Anuɗ na yanji tó kolon, na yanji lanɗi naɗi yira ya xunuɗ féra xiɗ : fénaɗaara ya wunɗa marakissi naɗa makuro apissa na bé wuɗ

danɣaniya suxu naɣaɲ ma. Quai naɣa dangi agbera, yanji batta makoró ; wunɣa nanaara, naiforé walliɲ nyiba, anuɲ wunɣa naiyallé maɣirisé maso. Wunɣa niéré ti émé soɣoméra kaɲ kinaxé atinɣinji ra ; soɲɣosoɲɣonia i maarade anuɲ sisinia i, yangamasuxunia i maaradé anuɲ ballaniafé i, gerégirinia i anuɲ maraniaɣunia i. Kono woɣa Jesus Christi tongo woma muku Marigi anuɲ wo nama woɣaxili ti nyaradoɣo fate ɣa féra aɣa ɣolisé niaɣu niɲ ama.

The Gospel. St. Matt. xxi. 1.

ETO makoro Jerusalem ra nuɲ, anuɲ éto Bethpagi li, na géia undé ma naɣaɲ ɣili Olivii, na béré Jesusi naɣa aɣa foɣirabiraɲ firin ɣéɣi, anaxa afalla ébe, Siga na konkoso ma naɣaɲ wo nakiri, anuɲ mafuré wo sofalé undé toma na aɣiriɣi, anuɲ a yoré afoɣira : éfuluɲ anuɲ woɣa fa éra unbé. Anuɲ ɣa miɣi o miɣi ɣwi o falla wobé woɣa afalla, Marigi wama éɣoɲ ; anuɲ mafuré aérasambama. Yi birin nu ninaxi, na na fallai ɣa fama ninadé Néminiemne batta naɣaɲ falla nuɲ, anaxa, Woɣa afalla Zioni ɣa diginé bé, amato, woɣa Mangé faɣi woɣoɲ, magoroniai, anuɲ adoɣo ma sofalé férima, anuɲ yóre undé sofallé ɣa di. Anuɲ né foɣirabiraɲ naɣa siga, anuɲ énaɣa anina émé Jesus i batta é yamariɣi kinaxé ; anuɲ enaxa fa na sofalléra anuɲ ayoré, anuɲ énaɣa éɣa masoséi sa éma, anuɲ énaɣa ataɲ doɣo nané. Anuɲ niama gbo agbéra naɣa éɣa masoséi itala kira ra ; dantiɲi wurisalinjiɲ segé wuriɲ ma anuɲ é

rayensenî kira ra. Anunî neî niama naχaî sigixi anyaréma, anunî naχaî biraxi afoxira naχa kilikile maté, énaχa afalla, Hosana χa lu anabi Douda χa di ma; Bariki na nama naχaî faxi Marigi χilira; Hosana na itexi i. Anunî ato nu fa Jerusalemi, tai birin naχa mamoxo, énaχa, Undé yi ra? Anunî na niama naχa afalla Jesus naî yi ra, Galili Nazareti χa Neminiemne. Anunî Jesusi naχa so Alla χa banχé gbé kui anunî neî birin namini naχaî sarésoma nané, anunî naχaî sesarama na banχé gbé i, anunî nafuli masarama mésa mafindixi, anunî neî doxoseî naχaî gabbeî sarama; anunî anaχa afalla ebé, Asebbexi, Unbe banχé fama χilidé sêli banχé ra; kono wo batta afindi muñatiî lingira undé ra.

THE SECOND SUNDAY IN ADVENT.

The Collect.

BARIKI Marigi naχaî batta anina na Sebbei seniyenχi birin χa sebbexi wunχa marakolonî féra; Anina na muku χa é ramé naki, ékaran, ématanχuma, ékoloî, anunî manioχun éma muku χaχilima, na iχa χwi maramunanji sababu, anunî marawassa muku χa é rasuxu anunî abada nyi χa yigi ragata kifani, ibatta naχaî fi muku ma muku Rakissima i Jesus Christi. Amina.

The Epistle. Rom. xv. 4.

FEOFEI naχaî nu sebbéχi singerayanjiî, é nu sebbéχi wunbé marakolonî féra; -na

mukutañ maramuñañ sababura anuñ Sebbéi
 xa marawassa xa yigi soto. Ya maramuñañ
 Alla anuñ marawassa xa anina na woxa lu
 xaɣilikéren ra bore mabiri émé Christi Jesus
 na woxa Alla darajaxi xaɣili kéren ma anuñ
 dé kéren, xali muku Marigi xa Fafé Jesus
 Christi. Nanaara woxa boré aboré rasuxu
 émé Christi fan wuñ nasuxuxi kinaxé, Alla
 xa darajama. Ya un afalla na Jesus Christi
 nu yambéxinia boiidi ra Alla nundi xa féra,
 axa nei laiiriñ ixoroko naɣaí suxuxi nuñ
 fafeí bé. Anuñ na Kaffrii xa Alla darajaxi
 axa kini kini gbefera; émé asebbexi, yi xa
 féra un fefalla ibé Kaffrii tegi i, anuñ sigi
 sama ixili xon. Anuñ sonon, anaxa afalla,
 Woxa sewa wotan Kaffrii, anuñ atantu wotan
 miɣii birin. Anuñ mansonon anabi Iséasi
 naɣa afalla Jessi sanxé undé lumana, anuñ
 atan kelima axa aragiri Kaffrii xumma,
 Kaffrii laraɣi ma atañ ma. Ya yigi xa Alla
 xa wo rafé sewa birin ra anuñ xeri danɣani-
 ya i, na wo yigi xa gbo agbera, Holy Ghosti
 sembé sababura.

The Gospel. St. Luke xxi. 25.

ANUN tankuma undeí fama mini nai sogé i
 anuñ kigé i, anuñ tumbuí i; anuñ dunia-
 ma syii toroxi, ifuxinia ra, ba xulumanma
 anuñ morunjií; adabaden sundunjií birama
 ékui gauwho féra, anuñ néseí fen ma féra
 naɣaí fama dunia ma: fenaɣaara arriyana
 xa sembéí sérenmane. Anuñ na béré éfama
 Adabaden Di todé afaɣi luxwi undé ma
 sembé ra anuñ daraja agbéra. Anuñ xa yi

THE THIRD SUNDAY IN ADVENT.

feì fama ninadé fasamba, na béré wo χα kóre mato anuñ wo χunjiñ maté ; fenαχαara woχα χunsarénia fa makore. Anuñ anaχα tali undé falla ebé χodé, wuri mato, anuñ wuriñ birin ; χα é nyingima, wo ato anuñ wo akolon wokan i na sogéfuré batta makoro koré. Amani nakine wotañ, χα wo ato yi feì fama ninadé, woχα akolon na Alla χα yaminé batta makoro. Larχixé un afalla wo bé, yi bunsé mu fama dangidé mene birin batta anina : arriyana anuñ dunia fama dangidé ; kono unbé χwiñ mu dangima.

THE THIRD SUNDAY IN ADVENT.

The Collect.

O MARIGI Jesus Christi, naχan iχα fasingé béré i naχα iχα χéra undé χéχi nuñ aχα iχα kira niailan inyara ; Anina na iχα fému kolonñ boiidiñ anuñ χuñmatiiñ fanχα iχα kira matin anuñ niailan naki χwisuχutarénia sundunji mafindi sababu éχα findi tinχiñmé χα fékoloñnia ra, na iχα fafirindé béré i iχα kitisa duniama, muku χα to lañnia rasuχuféra kanjiñ inyatodéra, naχan luχi anuñ aragiri ma Fafé foχira anuñ Holy Ghost, abada Alla kéren, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. 1 Cor. iv. 1.

MIXI χα muku rasuχu émé Christi χα boiidiñ ra, anuñ Alla χα fému kolonñ χuñmatiiñ. Xalimansa alañ χuñmatimania

be, na miçi xa to atinçinçi. Kono fé xú-runçi nañ ara uñna, na wo kiti ti uñ na, ama adabadeñ kiti i : nundi, uñ mu kiti ti uñ kañ na. Fénaçaara uñ mu féofé kolon uñ kani, çalisa uñ mu ti atinçinçi yi i ; kono naçañ kiti ti uñ na Marigi naara. Nanaara wonama kiti ti séose ma ayanji nyara méné Marigi sa fa, naçañ fama birin foronia maluxuñsei ramini dé nai anuñ sundunjiñ dumbufeñ maseñma ; anuñ na béré miçi birin matoço soto Alla i.

The Gospel. St. Matt. xi. 2.

NA béré Johni to ame aça ballańdeí Christi xa kéwalliñ, anaça aça foxirabirañ firin xeçi anuñ anaça afalla ebé, Itan nañ nara naçañ fama nuñ, ama muku xa dantiñ mamema ? Jesus naça éyabi, anuñ afalla ébe, Siga sonon anuñ nései maseñ Johni bé wo batta naçañ mé anuñ tó : nyaiforo naça naito ma, anuñ mabolonji niéréma, kirimasékanji seniyeñma, anuñ tulitaré xwiraméma ; tu miçi rakélima, anuñ Dinékibarofañi bama ninitoi bé : Anuñ bariki na nama naçan o naçan mu çonoçi uñ mabiri. Anuñ étonu sigama, Jesus naça wéenji foló Johni xa féra na niamai bé wo sigaçi wulai muñ femma ? kakilé undéra fuyé naçañ séreñma ? Kono wo sigaçi muñ feñma ? Miçi undé masosé fani na naçañ ma ? amato, nei naçañ masosé-fani maso éma, éna mangé bançeí. Kono wo sigaçi muñ feñma nuñ ? neminiemne unde ? nundi, uñ afalla wo bé, anuñ agbo nemi-niemné be. Fénaçaara yi nañ na ra asebbexi

nuñ naʒan mabiri, Amato, un unbé xéra ra-samba inyatodéra naʒan ixa kira nyailan ma inyara.

THE FOURTH SUNDAY IN ADVENT.

The Collect.

O MARIGI, ixa Sembé rakeli (muku imal-leñlen) anuñ ixa fa muku tegii, anuñ muku buiti sembé gbé ra; na émé muku yuuubiñ sababura anuñ fekobinia muku ragbilenxi sobéra na muku mu na gbata ninama naʒan tiʒi muku nyara, ixa iaffé gbonia anuñ kini kini xa muku maali anuñ muku ramini mafure ra; ixa Di allohoroma sababura muku Marigi, naʒan na ifoxira anuñ Holy Ghost, binja xa luma na anuñ daraja, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. Philip. iv. 1

WOXÁ sewa Marigi i béré obéré, anuñ man-son on un afalla woʒa sewa. Woʒa maʒimbelinia xa kolonxi adabaden birin ma. Marigi batta makoro koré. Wo xaʒili nama ti séose ma: méné sébirin i, seli ra anuñ mawa ti xunjémamasa ra, woʒa anina woʒa xolisé falla Alla bé. Anuñ Alla xa bennia-xonia naʒan dangixi xaʒilisotonia ra birin wo sundunjiñ ragatama anuñ woʒaʒiliñ Jesus Christi sababura.

The Gospel. St. John i. 19.

JOHNI χα serinia nan yi ra, Jewi to moriit
 χέχι anuñ mori bóréi ékeli Jerusalem i,
 éχα amaxorin, unde nan atanan na? Anuñ
 atan fé falla anuñ amu amatandi Christi
 muñ uñ tanan na kono anaχα afalla. Anuñ
 enaχα amaxorin, Muñ ira? anabi Iiasi nan
 itanan na? Anuñ anaχα untañ mu ara. Itañ
 nan na Neminiemnéra? Anuñ anaχα éyabi,
 Ardé. Na béré enaχα afalla abe, unde nan
 itanan na, na muku χα nei yabi naχai batta
 muku χexi. Itan muñ falla ikan mabiri?
 Anaχα afalla, χwi unde nan untanan na
 naχan χwitema wulai, Marigi kira matinχin
 eme Niéminiemne Iiasi batta naχan falla
 nuñ. Anuñ naχai nu χexi Pharisees nan
 nu éra. Anuñ énaχα amaxorin anuñ é
 afalla, i χuñχαχι munféra koré χα Christi
 mu itanan na, ama anabi Iiasi, ama na
 Neminiemne? Johni naχα éyabi anuñ anaχα
 untañ χuñ χatima yéra : kono kereñ unde tiχi
 wo tegi i, wo mu naχan kolon : Atan nan
 ara naχan fama uñ χambi naχan itexi pissa
 unbé, naχan χα pétι luti un mulan unχα
 afuluñ. Yi fé nu ninaxi Bethabara biri ne
 Jordani nakiri, Johni nu χunχα ti dénaxande.

CHRISTMAS DAY.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla, naχan batta iχα
 Di sotoχi kereñ ma fi mukuma aχα

muku dania tongo a ma, anuñ émé yi yanji i Sungutunji tinsexi naɣa abéri ; Anina na mukutañ batta ranénéai anuñ afindiɣi iɣa Di atongonia émé igbé sababu anuñ iaffé ɣa ranéné béré obéré iɣa Nyi Seniyeɣi ra ; atan muku Marigi sababura Jesus Christi, naɣan luɣi anuñ aragirima itan foxira anuñ atan Nyi, abada Alla keren, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. Heb. i. 1.

ALLA, naɣaɣi yanjii wuyaaxi anuñ kirai sila wuyaaxi naɣa afalla nuñ singéra yanjii faféi bé neminiémnéi dé ra, batta yi yanjii donɣé fallaɣi wuñ bé aɣa Di dé ra, abatta naɣaɣi ti seosé birin kanjira, a fañ duniai berin da naɣaɣi ra ; naɣaɣi nañ aɣa daraja ɣa mayilenjira anuñ ayeté maniné tigi tigi anuñ sebirin buiti aɣa sembé ɣwi sababu, ato wuñ yunubii maɣana nun ayetéi, anaxa doɣo na Sembe Darajania itexi nyifanjima ; abatta afindi apissa melleɣéi bé naki émé aɣa ɣénia tongómara sababu. Fenaxaara melléɣé munduñ na abatta afalla naɣaɣi bé béré undé nuñ, Itaɣi nañ unbé Di ra, uñ batta i soto yi loɣé ma ? anuñ sonon, uñ findiɣi ma Fafé ra ibé, anuñ ataɣi findiɣi ma unbé Di ra ? Anuñ mansonon, ato fa di sotoɣi singé ra nuñ dunia ma, anaxa afalla, Anuñ Alla ɣa melleɣéi ɣa abattu. Anuñ melleɣéi bé, anaxa afalla, Naɣaɣi aɣa melleɣéi findiɣi nyii ra, anuñ aɣa boiidiɣi té dexexi ra. Kono anaxa afalla Di bé, Iɣa mangédoɣo, O Alla, luma abada anuñ abada ;

mangé xa tinχinnia χuli nañ ixa mangénia χuli ra : Ibatta tinχinnia rafañ, anuñ feko-
binia naniaxu ; nanaara Alla χali ixa Alla
batta imasó niaχalinji turé ra apissa iboré be
Anuñ, Itañ Marigi, asambania batta dunia
folonia sa ; anuñ arriyanai ixa bellaχéi foxi
naara : étañ maχañama, kono itan buma ;
anuñ ébirin forima émé masose undé ; anuñ
i émaχuntañ ma eme masosé dantin anuñ é
fama masara dé ; kono itañ lumana itañ tigi
tigi, anuñ i nyéi mu bira ma.

The Gospel. St. John i. 1.

ASAMBAMA χwi undé nuna, anuñ na χwi
nañ nu Alla foxira, anuñ na χwi Alla
naara. Atañ tigi tigi nuna asambama Alla
foxira. Atan nañ séose birin nafalla nuñ ;
anuñ atan χambi séose mu nafallaχi nuñ
naχañ nu nafallaχi. Nyi nuna atan i, anuñ
na nyi nu adabadeni naiyallé ra. Anuñ na
naiyalle mayilenχi naiforeniai, anuñ na
naiforonia mu χaχilisotoχi ama. Miχi undé
nuna Alla naχan χexi nuñ naχañ χili Johni.
Atan faχi nuñ sérinia ra, aχa tiséri ra na
naiyallé bé, na adabadeni birin xa danχaniya
suxu atañ sababura. Atañ mu nu na nai-
yalléra, kono a nu χéχi nuñ aχa tiseri na
naiyallé bé. Atañ nañ na naiyallé tigi tigi
ra naχañ miχi birin naiyallañ ma naχañ faχi
dunia ma. Atan nuna duniama, anuñ atan
nañ dunia rafallaχi nuñ, anuñ dunia mu
akolon nuñ. Anaχa faχi agbé χon, anuñ
agbé tondiχi arasuxudé. Kono awuyaaxi
naχai arasuxuxi anaχa sembé fi éma éχα

SAINT STEPHEN'S DAY.

findi Alla χα Di ra, χali étañ ma naχai danχaniyaχi a χili ra : naχañ nu beriχi, wuli maara, ama faté tinji ra, ama adabaden tinji ra, kono Allai. Anuñ na χwi naχα faté tongo ama nuñ, anuñ adoχoχi muku tegi i (anuñ muku naχα aχα daraja to, na daraja amaninχi Fafé Di sotoχi kereñ ma χai) araféχi iaffé ra anuñ nundi.

SAINT STEPHEN'S DAY.

The Collect.

A NIÑA, O Marigi, na, muku niaχanχata-niañ birin i bé duniama iχα serinia χa féra, muku χa nya rate larχixera arriyana birira, anuñ na daraja mato naχañ minimanai, danχaniyai; anuñ muku tonu raféχi Holy Ghost ra, muku χa akoloñ mukuχα muku géréfai rafañ, anuñ duba éma, iχα Faxató singé Stepheni Seniyeñχi foximanina foxira, naχañ nu seliti iχoñ aχα nyibamañ bé, O bariki Jesusi, naχañ tiχi Alla nyifanji ma aχα neñ birin buiti naχañ toro raχañ ma igbéfera, muku Tegirafalama gbansañ anuñ χarisama. Amina.

The Epistle. Acts vii. 55.

STEPHENI batta raféχi Holy Ghost ra, na χa nyaraté larχixéra arriyana i, anuñ anacha Alla χa daraja to, anuñ Jesusi tiχi na, Alla nyifanji ma, anuñ anacha afalla, Amato un naχα arriyanañ to é nabbixi, anuñ Adabaden Di tiχi Alla nyifanji ma. Na béré

kilikile maté χwi itexi ra, anuñ é tuliñ radessé anuñ énaχa bira ama χaxili kereñ na, anuñ é aramini na ta i, anuñ énaχa a magené: anuñ aχa sériñ undé naχa é masosé doχo sagatalla unde sanji ma naχan nu χili Saul. Anuñ enaχa Stepheni magéne atañ Alla χili ma anuñ anaχa afalla, Marigi Jesus iχa unñ nyi rasuxu. Anuñ anaχa a χimbii siñ, anuñ a χili kilé mate χwi itexi ra, Marigi inama yi fékobi sa exumma. Anuñ ato yi falla anaχa χi tui.

The Gospel. St. Matt. xxiii. 34.

AMATO, un naχa néminiemneñ χéχi wobé, anuñ fékolon kanjiñ, anuñ χaramoχoi; anuñ wo undeñ etegii faχamane, anuñ ébam-bam wurima; anuñ undeñ niaχanχatamané wo selibanχéi, anuñ égeréfa ma atongoi ta ma abiraχi boré ma; na néñ wuli tinχinmé birinñ naχañ nu saχi boχi ma χa bira woχumma atongo tinχinme Abeli wuli ma χa abira Zacharias wuli ma, Barachias χa di wo batta naχañ faχa Selibanχé anuñ saraχé tidé tegii. Larχexé unñ afalla wobé, yi sei birinñ fama niñadé yi bunsé χumma. O Jerusalemi, Jerusalemi, itañ naχañ néminiemne faχama, anuñ neñmagéne naχañ χexi woχon; doχodé wuyaaχi unñ wo di malañ ma kikeren eme toχegine aχa diñ malañ agabbetañji bui kinaxe, anuñ wo naχa tondi! Amato, wo banχé luxi igéli ma wobé. Fenaxaara unñ afalla wobe, wo mu unñ toma atongo yama méné na béré wo fama afalla dé, Bariki na nama naχañ faχi Marigi χili ra.

SAINT JOHN 'THE EVANGELIST'S DAY.

The Collect.

KINI kini Marigi, muku imallenleni ixa naiyallé xa darajaxi yilenjii sa ixa Seli-banxé malanji xumma, na abatta naiyallan ma ixa Manto Johni Seniyeñxi anuñ xéra xa tinkai sababu axa nieréma ixa nuñ xa naiyal-lania i kira naki, na axa araniundéi abada nyi xa naiyallé sotoma ; Jesus Christi saba-bura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 John i. 1.

NA nañan nuña atongo asambama, muku batta nañan mé, muku batta nañan to muku nyañ ra, muku batta nañan mató, anuñ muku bellaxèi batta nañan suxu nyi xa xwi i ; (fénañara na nyi nu masenxi, anuñ muku batta ato, anuñ na abada nyi niaiba wo bé, nañan nuna Fafé foxira, anuñ a nu masenxi wumbé) ; Na muku batta nañan to anuñ amé, muku batta nañan niaiba wobé na wo fañ xa kaffunténia sotoma wuñ foxira ; anuñ nundi naara muku kaffuntenia na Fafé ra anuñ axa Di ra. Anuñ yi féi muku nañ sebbé wo bé, na woña séwa xa rafé. Yi nan nañera koré muku batta nañan ramé ama anuñ muku aniaiba wo bé, Na Alla naiyallé naara, anuñ atañ i naiforo o muna. Xa wuñ afalla, na muku batta kaffunténia soto afo-xira, anuñ muku niéréma naiforoï, muku wulé madoxo, anuñ muku mu nundi ninama : kono xa muku niéréma naiyallé kira ra, émé atañ na naiyallé i kinaxé, muku kaffunténia soto boré boré ra, anuñ Jesus Christi wuli wuñ

maɣa yunubi biriɲ ma. Xa wuɲ afalla yunubi muna wuɲbé wuɲ wuɲ kaɲ mayendeɲ anuɲ nundi muna wumbé. Xa wuɲ wuɲ yunubi fallama, ataɲ danɣaniyaɣi anuɲ atinɣi wuɲ yunubi kaffari, anuɲ aɣa wuɲ maɣa wuɲ matinɣintarénia biriɲ ma. Xa wuɲ afalla wuɲ mu yunubi nina nuɲ, wuɲ afindiɣi wulé madoɣoma ra, anuɲ aɣa ɣwi muna wuɲ i.

The Gospel. St. John xxi. 19.

JESUS naɣa afalla Piteribé, Birama uɲ foɣira. Na béré Piteri aɣambirato a na foɣirabira to Jesus naɣaɲ nafanɣi abirama éfoɣira; naɣaɲ faɲ nu saɣi nuɲ Jesus kangédé dunsedoɲ béré, anuɲ naɣaɲ nu fallaxi, Marigi, mundaɲ nara naɣaɲ imatima yamfai? Piteri ta ato anaɣa afalla Jesusbé, Marigi, anuɲ yi miɣi ɣa muɲ niɲama? Jesus naɣa afalla abé, ɣa uɲtiɲ aɣa buma ɣa uɲ fafa igbéfe mu nai? Itaɲ ɣa bira uɲ foɣira. Atongo na béré ma yi naɣa yenseɲma foɣirabiraitegi i, na na foɣirabira mu faɣa ma; ɣalisa Jesus mu afalla ébe nuɲ, Amu faɣama; kono ɣa uɲtiɲ na aɣa buma ɣa uɲ fafa, igbéfe muna nai? Yi naɲ na foɣirabira naɣaɲ ti sérira yi féi biriɲ bé, anuɲ naɣaɲ yi fei sebbé, anuɲ muku akoloɲ na aɣa sérinia nundi naara. Anuɲ séi dantin faɲ na Jesus batta naɣaɲ niɲa, ɣa naɣaɲ biriɲ sebbé ma biriɲ kéreɲ keren uɲ nioɣoama na ɣali dunia mu noma nei book raɣaɲ ma naɣaɲ sebbé ma.

THE INNOCENTS' DAY.

The Collect.

O SEMBE birin kanji Alla, naɣan diyorei dé i anuñ ɣinyéminjiñ ibatta sembé ti, anuñ aninaɣi diyoréi ɣa idarajaɣi éɣa faɣai sababu ; Deteñ anuñ afaɣa mukui ɣoliséniaɣi féi birin, anuñ iɣa muku iɣoroko iɣa iaffé sababu naki, na muku tanɣa tinsénia syiniañ sababu, anuñ muku masarataré danɣaniya ɣa tuma, muku ɣa i ɣili seniyeñi darajaɣi ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Rev. xiv. 1.

UN naɣa amató, anuñ amato, yekɣéyoré unde tiɣi nuñ Sioni géia ma, anuñ wulu kemé kereñ anuñ tongonani nuñ nani nuna afoɣira, Afafé ɣili nu sebbexi é tigiñ ma. Anuñ un naɣa ɣwi undé meɣi kéli arriya-nama émé yé wuyaaɣiñ ɣwi kinaɣé, anuñ émé gallanji gbo ɣwi undé ra. Anuñ un naɣa soroñmaɣai ɣwi méɣi éɣa soroñji ma-ɣama, anuñ énaɣa sigisa aluɣi émé siginéne ra na mangé doɣódé nyatodéra, anuñ na daliséñ nani undeñ nyatódéra, anuñ ɣuñmatiñ undéñ ; anuñ miɣi o mufata na sigi kolon méné na wulu kemé kéren anuñ tongonani nuñ nani naɣai nu ɣunsaraɣi dunia ma. Yi nan néñ ra naɣai mu ɣosiɣi giné ra tinséɣi kanjiñ nan éra : yi nan neñ ra naɣai biraxi na yekɣéyóre foɣira anu siga ɣi déodé : yi nuñ ɣunsaraɣi adabadeñ tegii ma : bogisingénañ éra Alla bé anuñ na yekɣé yoré bé. Anuñ mayendenji mu tóɣi édéñ ; fenaɣaara fénia-

χίταρέ kai naní éra. Alla mangédoχodé nyatodéra.

The Gospel. St. Matt. ii. 13.

MARIGI χα melléχέ undé naχα mininai Josefu ma χiyéi, anaχα, Kéli anuñ diyoré tongo, anuñ a unga iχα gi Igypti χοñ anuñ iχα lu nané méné uñ fafa χwira ibé sonoñ ; fenαχara Erodi Di nyi feñ ma αχα αφαχα. Ato keli nuñ anaχα Ditongo, anuñ a unga kwaira, anuñ anaχα siga Igypti boχima, aruñα nuna né, χα mange Erodi tu béré ma ; na na χα fa ninade Marigi naχαñ falla nuñ αχα neminiemné dé i, anaχα uñ batta unbe Di χili Igypti boχima. Na béré Erod ta to na néi fékolonkanjiñ batta a mayendeñ, anu χονοχι agbegbéra ; anuñ anaχα χérañ χέ anuñ diñ birin fαχα naχαñ nuna Bethlehemi boχima, anuñ né yiré birin atongo i nyéfirin ma anuñ naχαñ mu na béré li émé na yanji i a fékolonkanjiñ χα féμαχorin béré naχandé tigi tigi i. Na béré na nu fa ninadé némini-emné Jérimi naχαñ falla nuñ, anaχα, χwi undé méχι Rama boχι i, sunu, anuñ mawa anuñ gbélé gbélé gbé, Racheli mawa ti αχα diñ gbéfera, anuñ a mu rawassa ma fénaχαara ému nuna.

THE SUNDAY AFTER CHRISTMAS.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla, naχαñ batta iχα Di sotoχι kereñ ma fi mukuma αχα

muku dania tongo a ma, anuñ émé yi yanjii Sungutunji tinsexi naɣa abéri; Anina na mukutañ batta ranénéai anuñ afindiɣi iɣa Di atongonia émé igbé sababu anuñ iaffé ɣa ranéné béré obéré iɣa Nyi Seniyenɣi ra; atan muku Marigi sababura Jesus Christi, naɣan luɣi anuñ aragirima itan foxira anuñ atan Nyi, abada Alla keren, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. Gal. iv. 1.

YA un afalla na disaré dama ana dinia i, tegiraba muna étegi i ébirin atan anuñ boiidi, ɣali atan nañ ɣékanji ra; kono ana ɣaramoɣoɪ bui anuñ niaragirimañ méné na yanji fa li afafé naɣan tiɣi abé. Xalisa mukutañ nakiné muku to nu dimédinia i muku nuna kónjiniai duniasen undeñ bui; kono na yanji lanɣi to li, Alla naɣa aɣa Di rasamba nuñ, a daɣi giné ma, aminixi tonji undé bui, aɣa neñ ɣunsara naɣañ nuna na tonji bui, na mukutañ ɣa marasuxudinia rasuxu. Anuñ fénaɣaara diñ nañ wora, Alla naɣa aɣa Di ɣa Nyi rasamba wo sundunjiñ, afallama Abba, Fafé. Nanaara boiidi mu wora sonon, kono di undé; anuñ ɣa Di undé nañ wora, awa Alla ɣa disaré nañ wora Jesus Christi sababura.

The Gospel. St. Matt. i. 8.

JESUS Christi ɣa béri luɣi yikiné: a unga tó nu fiɣi Josefu bé, na béré é mu doɣo yiré kereñ sinden, a nu toɣi a furuku Holy Ghost sababu. Na béré Josefu aɣa ɣamé,

tinχiñ miχi naara, aχoli mu ama aχa afé masen kénéma na miχiñ birin χa akolon, a nu manioχunχi aχa arabulo dumbui. Kono a tonu yi féi manioχun χi, amato, Marigi χa melléχé naχa mininai ama χiyé i, anaχa, Josefu, itañ anabi Douda χa di inama siχa i χa tongo iχon Mari iχa giné ra; fénaχaara na naχan furuxu ai, Holy Ghost bé nan ara : anun a Di undé béri ma, anun iχa aχili sa Jesus i; fénaχaara a aχa miχii rakissi ma éχa yunubiñ ma. (ya yi birin naχa nina, na na χa fa ninadé Marigi batta naχan falla néminiémné sababu, anaχa, Amato, sungutunji undé furuxu ma anun afama diχamé béridé, anun é aχili sama Emmanueli, naχan fasari nan Alla wun foxira.) Na béré Josefu batta χunun χima, anaχa anina émé Marigi χa melléχé batta ayamariχi kinaχé, anun anaχa aχa giné tongo aχon; anun amu akolon χa abatta aχa disingé béri : anun anaχa a χili sa Jesusi.

THE CIRCUMCISION OF CHRIST.

The Collect.

ALLA naχan Sembé pissa abirinbé naχan anina iχa bariki Di χa yambéχi, anun tonji undé χwisuxu adabaden gbéféra; kitira muku bé nyinia yambé larχixé ra, na muku sundunjiñ anun muku faté salinjiñ birin faχaχi duniasé birin ma anun faté χoliséniaχi muku χa séosé birin i iχa bariki tinji χwisuxu; atan Jesus Christi sababura iχa Di muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. iv. 8.

BARIKI na na miçi ma Marigi mu yunubi sama naçañ ma. Yi barikinia façi yambéçinia gbansañ, ama afañ façi yambétarénia? Fenaçaara wuñ afalla na dançaninia nu tengéçi Abraham bé tinçinnia féra. Anu tengéçi munki nuñ? atonu na yambéçiniaï ama yambétarénia i? yambéçinia maarade, kono yambétarénia i. Anuñ anaça yambéçinia tançuma soto, aça dançaninia ça tinçinnia ballansé ra abatta naçañ suçu yambétarénia i; na aça findi neï faféra naçaï dançaniyaçi çali ému yambéçi; na tinçinnia fañ ça sa éma: Anuñ yambéçinia fafé neï bé yambéçitoï gbansañ mu éra, kono é fañ nieréma muku fafé Abraham ça dançaninia kira sanfoçi ma anaçañ soto çi na béré a mu yambéçi. Fénaçaara na laieri na atan findiçi dunia ça disare ra mu suçuçi Abraham bé, ama aça bunsé tonji sababu, kono dançaninia tinçinnia sababura. Fenaçaara ça neï tonji kai na naçaï ma findiçi disaré ra dançaninia naça findi fufafu ra anuñ na laieri batta çana.

The Gospel. St. Luke ii. 15.

ANUN anaça fa ninadé, mellexéi to nu kéli éma e siga arriyana, yexkékantama naça afalla bóré bóré bé, Wunça siga ya Bethlehemi çoñ anuñ yi sé naçañ fa ninadé Marigi batta naçañ masen wuñbé. Anuñ énaça fa mafuré anuñ énaça Mari to anuñ Josefu, anuñ diyóre saçi çurusé dunsedoñ

χankira kui. Anun éta ato énaχa na fallai niaiba yiré birin naχan nu fallaxi ébé yi di mabirira. Anun nei birin naχai batta naχwimé naχa χabé né fêi ma yeχkékañtamaï batta naχai falla ébe. Kono Mari yi fei birin ragattaχi anun a émanioχunχi asundunji ma. Anun nei yeχkékañtamaï naχa gbileni aé Alla darajaχima anun e atantuma, né fêi birin gbefera ébatta naχai to anun amé émé anu fallaxi ebé. Anun loχei sulumasaχan to li Di yambéχi féra, a χili nu sa Jesus i na χili melléχé batta naχan sa afa furuχu furi ma.

THE EPIPHANY.

The Collect.

O ALLA, naχan tumbu undé matinxinma sababu batta iχa Di sotoχi kereñma maseñ Kaffrii ma; Kitira kini kininia i, na mukutañ naχai ikolon ya danχaniniaï, χa Allaxunjinia darajaχi boginia rasuχu yi syinia χambi; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. iii. 1.

YI χa féra, untan Pauli Jesus Christi bal-lanmiχi wotan Kaffrii bé; χa wo batta na iaffé χa maraniñania fé mé Alla batta naχan fiχi un ma wo-gbé mabiri: A na fémukolon maseñ unbé munki, niaibania kira undé ra (émé un batta asebbé singéra χwiñ undé ma ému wuyaa, wo to aχarañ naχan na, woχaxili χa unbé marakolonji fé soto ma

Christi xa fémukolon kira i) naɣaɳ mu masenɣinunɳ yanjiɳ bette i a dabadenɳ bunséi ma, émé amasenɣi ya xéraɳ seniyenɣi ma anunɳ Néminiemneɳ Nyi sababu. Na Kaffriɳ xa findi ma bórédísareɳ ra, anunɳ na faté tigi tigi i, anunɳ laieri tongomara Christiɳ Kibaro fani kira i : unɳ nu findiɣi mori undé naɣaɳ na, émé na iaffé ki Alla naɣaɳ fiɣi unɳ ma aɣa sembé xa kewalli ninania larɣixéra sababu. Yi iaffé fiɣi unɳ ma, naɣaɳ laɳma miɣiɳ seniyenɣi lamma birin bé, na unɣa Christi xa banaɳ atilinji mu tóma xabandi ba Kaffriɳ bé ; anunɳ aniɳa adabadenɳ birin xa ato munɳ naɳ na fémukoloni xa xaffunténia ra, naɣaɳ atongoi dunia sambama nu luxunɣi Alla i, naɣaɳ séose birin da Jesus Christi sababura : Na naɳara, na ya arriyana lingirai sembéi téɣi, anunɳ sembéi dantin i xa akolonɳ Seli-banɣé malanji sababu, Alla xunfaninia gbo agbera, émé na abada tinji abatta naɣaɳ tiɣi nuɳ Christi Jesus muku Marigi : muku xarinɳ ki sotoma naɣaɳ i anunɳ fai lara i danɣaniya atai ma sababura.

The Gospel. St. Matt. ii. 1.

JESUS to nu béri Bethlehem i Judæa, boɣi i mange Erod niamalenji i, amato, fékolonji kanjiɳ undé naɣa fa Jerusalem tai, é keliɣi sogétédé, énaɣa, Atai na mindenɳ naɣaɳ bériɣi Jewi xa mangé ra? fénaɣaara muku batta a xa tumbu to sogétédé i anunɳ muku naɣa fa muku xa abattu. Mange Erodi to yi fei méɣi, a nu gauwhoɣi, anunɳ Jerusalem i birin a foxira. Anunɳ ato moriɳ xuntigiɳ

berin malan kikeren anuñ miñiñ xaramoxoi birin, anaxa é yamarixi, atan di béri ma mindé nuñ. Anuñ énaça afalla abé, Bethlehem i Judæa boxi ma : fénaçara néminiemne batta a sebbé yiki, Anuñ itan, Bethlehem i, Judæa boxima, mu lamma Juda mangediñ bé; fénaçaara mangé undé fatanxi ma itanan ma naxan aragirima unbé miñi Israeli xumma. Na béré mange Erodi ato fékoloñkañ xilima muradine, a e maxorin kifani na tumbu mininañ muñbéré. Anuñ anaxa é rasamba Bethlehem i, anuñ anaxa afalla, woça siga, anuñ na diyoré feñ kifani, anuñ xa wo ato, woça fa sonoñ afalla unbé na uñ fañ xa siga anuñ abattu. Eto mangé xwi mé, énaça siga ; anuñ amato, na tumbu ébatta naxan to naxa siga ényara xa ato fa anuñ atixi na yiré xumma diyore nuna dénaçaandé. Eto na tumbu to énaça niaxalin sewa agbegbéra. Anuñ é to fa na banxé xoñ énaça na diyoré to a unga nyira, anuñ énaça bira anuñ abattu : anuñ éto éxa narfulli boto rabbixi énaça abarayi kiñ; xéma, anuñ nioxuñmé turé, anuñ sé dantiñ ma. Anuñ éto marasyi Alla i na énama gbilen magé Herodi xoñ sonoñ, énaça siga éxa boxi ma kira dantiñ ma.

THE FIRST SUNDAY AFTER EPIPHANY.

The Collect.

O MARIGI, muku imallenlen kinikininia i ixa miñiñ xa seliñ ramé naxañ imaxandi ; anuñ aniña na birin éxa ato anuñ akoloñ

néséi mundun alaŋ éχa nina, anuŋ sonon e faŋ χa iaffé soto anuŋ sembé éχa atan tigi tigi nina larχixéra; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. xii. 1.

UN wo mallenlen nanaara, barenji, Alla kini kiniŋ sababu, na woχa wo fatei fi nyinia saraχé ra, seniyeŋmé, alanχi rasuχu féra Alla bé, naχaŋ naŋ wogbe kewalli ra amabiri. Anuŋ wonama fé nina émé yi duninia a nina kinaxé; kono woχa masara wo χaxili rané-néai sababu, na woχa akolon kifani muŋ naŋ na Alla tinji ra naχaŋ faŋ, anuŋ alaŋ rasuχu féra anuŋ tinχin. Fénaχaara un afalla na iaffé sababu naχaŋ fiχi un ma miχii birin bé naχaŋ na wotegi i, anama a kaŋ itexi apissa na bé alaŋ aχa amanioχun, kono aχa afé manioχun fémageli nia i, émé Alla batta naχaŋ fi miχii birin ma aχa danχaniya manina ra. Fénaχaara émé salinjiŋ wuyaaxi na gbindi kéren ma, anuŋ salinji birin mu walli keren ninama; anakiné mukutan wuyaania naŋ muku ra gbindi kéren Christi i, anuŋ birin salinjiŋ boré boré ma.

The Gospel. St. Luke ii. 41.

YA a unga anuŋ afafé siga Jerusalem i nyéonyé. Dangixumma χulunji béré. Anuŋ ataŋ to nyé fununfirin li énaχa siga Jerusalemi émé na χulunji dériχi kinaxé. Anuŋ éto né loχéi fénina niun étonu gbilen, na di Jesus i naχa lu é χambi Jerusalemi; anuŋ Josefu anuŋ a unga ma akolon. Kono

émanioχunχi na atañ na na lanji tegi i, enaxa niéré loché kereñ safari, anuñ énaχa afeñ nuñ éχa démbaiañ tegii anuñ ébarenji. Anuñ éto mu ató énaχa gbilen Jerusalemi afeñ ma. Anuñ afa ninadé, na lochéi saχañ to dangu énaχa ato selibanché kui i, adoχoχi fékoloñ kanjiñ tegii birin e χwi ramé anuñ amaχorinji ti éma. Anuñ birin naχañ batta afé mé nu kabéχi aχa χaχilisotonia ra anuñ ratilji. Anuñ éta ato énaχa kabé nuñ : anuñ a unga naχa afalla abé, Di, itan anina muku bé yiki mun féra? Amato ifafé anuñ untan batta ifen nimisania ra. Anuñ anaχa afalla ébé wo un feñ ma munfera? Wo ma akoloñ na alañ unχa un Fafé kéwalli nina? Anuñ é χaχili mu na fallai soto abatta naχañ falla ébe. Anuñ anaχa bira efoχira, anuñ énaχa fa Nazareti χoñ anuñ anaχa magoroné ébui : kono a unga naχa yi féi birin ragattaχi asundunji i. Anuñ Jesus naχa yirawa fékoloñnia i anuñ gbonia anuñ marafan Alla ra anuñ adabadeñ.

THE SECOND SUNDAY AFTER EPIPHANY.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla naχañ Saragirima sébirin χuma arriyana i anuñ dunia ma. Kini kini nia i iχa iχa miχiiñ mawañ χwiramé, anuñ iχa χéri ki muku ma muku syinia lochéi birin i ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. xii. 6.

MUKU batta kiŕ soto koré étegiraba émé na iaffé naɣaŋ fiɣi wuŋ bé, ɣa kibaro fé naara wuŋɣa kibaro ba émé diné sila danɣaninia kinaxé; ama morinia naara, wunɣa ti na kewalli ma; ama naɣaŋ tinka ti naara, aɣa ati ma; ama naɣaŋ marasyi tima, aɣa ati; Naɣaŋ ki ti aɣa anina magoronia ra; niaragirima kanji, aɣa na niŋa niagbania ra; naɣaŋ kini kini maseŋ ma aɣa anina boniesaira. Kanuŋ ɣa luna filanɣafunia ɣambi. Kobi fé naniaɣu, na suɣu kifani naɣaŋ faŋ. Marasaŋfé tigi tigi nina boré boré ma, barenji ɣa kanuŋ ra, boré a boré binja apissa akaŋ bé: wo nama maɣimbeliɣi kéwallinia i; woɣa mafure wo nyi i; Marigi battuma; woɣa niaɣaliŋ yigi i; maramunan mantoronia i; Sélitima béré obéré tagaŋ o muna aŋ; sétaɣuŋ ma miɣiŋ seniyeŋɣi waɣunsé bé; kuifannia tima. Duba néi ma naɣaŋ wo sagatama géréfai; Duba éma inama kombi ti. Woɣa séwa wo biriŋ nei ra naɣaŋ sewa ma, anuŋ woɣa wa nei ra, naɣaŋ wama. Woɣa lu ɣaɣili kéreŋ boré aboré mabirira. Wo ɣaɣili nama ti séiteɣi ma, kono wo kaŋ magoro miɣi magoroɣi tidé i.

The Gospel. St. John ii. 1.

ANUN ɣisaɣandé giné doɣo ɣulunji undé nuna Galili Cana ma, anuŋ Jesusi unga nu nané. Anuŋ biriŋ Jesus nu ɣili ɣi ma na ɣulunji ɣoŋ anuŋ aɣa foɣirabirai. Anuŋ wini to niun, Jesusi unga naɣa afalla abé

wini o muña ebé. Jesusi naɣa afalla abé, Giné un mun fé nina wun tégii? unbé saɣanji ma mu li sinden. Aunga naɣa afalla né boiidiɪ bé, aféofé falla wobé woɣa anina. Anun gemmé yésasé seni nu doɣo nané émé Jewi dériɣi aninara tinsénia ɣa féra, yé manina undé firin ama saɣan kereɪ rafé ma. Jesusi naɣa afalla ébe, yésaséɪ rafé yé ra. Anun é naɣa é rafé ɣa é dé ra. Anun anaxa afalla ebé woɣa aba koré anun axani xulunji xunmatima xon. Anun énaɣa axani. Xulunji xunmatima to na yé nemunemu naɣan nu findiɣi wini ra anun a ma koloɪ anu keliɣi minden nun (kono ne boiidiɪ akoloɪ naɣaɪ batta na yé ba) na xulunji xunmatima naɣa na giné nenékanji xilima, anun anaxa afalla abé, Mixi birin wini fanɪ ramini asingé ra, anun ɣa miɣiɪ batta amiɪ kifani, na xambi na dondon naɣan mu fan: kono itan batta wini fanɪ ragatta méné ya. Yi kabanako walliɪ folodé Jesusi batta naɣan niɪa Galili Kana i, anun axa daraja maseɪ kénéma, anun axa mantoɪ naɣa danɣaniya ama.

THE THIRD SUNDAY AFTER EPIPHANY.

The Collect.

SEMBE birin kanji anun abada Alla, kini kininia i mukuɣa fangantenia mato, anun iɣa nyifan bellaɣé italla axa muku maali anun aratanga muku magauwho fé birin i anun sétaréniɪ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. xii. 16.

WO nama kota wogbé kabéniaféi. Wo nama féniaxi ragbilen mihi o mixima féniaxi féra. Sé tinxinmé nyaradoxo mihi birin naitóra. Xa anomanina, émé nañ na wo nyira, woña lu xériniaí mihi birin na. Marafanji kanunté, wo nama fugusénia tongo wokañ bé, kono apissa wo xa xonogbé rabullo; fénaxaara asebbé xi fuguse nañ un gbéra; untan asara ma Marigi naña afalla. Nanaara, xa xarmé wo iaxwi suxu woña dégé ama; xa yexóli asuxu woña minsé fi ama: fénaxaara xa wo anina naki wo té tigé malañ ma axunjima. Féniaxi nama nosoto wo xumma, kono woña nósoto fé niaxi xumma féfani ra.

The Gospel. St. Matt. viii. 1.

ATO goro akéli géia férima niamai gbo naña bira afoxira. Anun amato. kirimasé kanji undé naña fa axon anun anaxa sudi ama, anaxa afalla, Marigi, xa itin ifata un seniyeñ. Anun Jesusi naña abellaxé italla anun a mamoxo, anaxa afalla, un tinma; ixa seniyeñ. Anun mafuré axa kirimasé naña seniyeñ. Anun Jesusi naña afalla abé, ixa ato na wo mu afalla mihi o mihi bé, kono ixa siga ixa kirara, ikañ masen mori bé, anun na ki fi anabi Mousa batta nañ doxo séri éra ébe. Anun Jesus to so Kepernaum tai nun, gelidi kémekéren xunmati undé naña fa axon, amallenlen ma, anun anaxa afalla, Marigi unbé boidi saxi axonji afuraxi furé niaxi undé ra, atoroxi agbera. Anun Jesus i naña afalla

abé un fa ma anuñ a rayalañ. Na xunmāti naɣa ayabi anuñ afalla abé Marigi un mulañ na iɣa so unbé banɣi xunji bui; kono na xwi falla gbansañ, anuñ unbé boiidi rayalañ ma. Fenaxaara binja kanji undé nañ un na, gelidiñ na un sembé bui: anuñ un afalla yi miɣi bé, Iɣa siga, anuñ asigama, anuñ dantin, Iɣa fa, anuñ anaɣa fa; anuñ unbé boiidi bé, yi nina, anuñ a na ninama. Jesusi to yi fé mé, anaɣa kabé, anuñ anaɣa afalla neñ bé naɣañ biraxi afoxira, Larɣixé un afalla wobé, un mu yi dondon danɣaninia gbo to, ardé, amuna bañ Israeli tegi i. Anuñ un afalla wobé, Na awuyaaɣi fama fadé ékéliɣi sogétédé anuñ sogégorodé, anuñ é doxomané Abrahama foxira, anuñ Isaaki, anuñ Jacobub arriyana yaminé i. Kono yaminé diñ fama rawolidé dibbi i: gbelé gbelé anuñ nyinmaxiñ ma luma nané. Anuñ Jesus naɣa afalla na xunmati.bé, Iɣa siga iɣa kirara, anuñ emé ibatta danɣaniya aɣa anina wobé naki. Anuñ aɣa boiidi naɣa rayalañ na saɣanji tigi tigi i.

THE FOURTH SUNDAY AFTER EPIPHANY.

The Collect.

O ALLA, naɣañ akolon na mukutañ tiɣi magauwhoniañ wuyaaɣi anuñ gbo tegi i, na muku dania ɣa fangan ténia sababu muku munoma ti tinɣinɣi béré obéré; Kitira muku bé nase sembé anuñ maratanga naɣañ muku buitima magauwhoñ birin i, anuñ muku xanima maninañ birin i; Jesus Christi saba-bura muku Marigi.

The Epistle. Rom. xiii. 1.

MIXI birin χα igoroχi sémbeî itexi bui ; fénaχaara sembé o muna naχaî mu fatanχi Alla ma. Naχaî o naχan, nanaara naχaî murute ti sembé mabiri, anaχa muruté ti Alla χa matinχin mabiri : anuî neî naχaî muruté ti betennia rasuxuma ékaî ma. Fenaxaara niaragirimai mu findiχi magauwho i kéwalli i fani mabiri, kono kewalli niaχi ra. Wó mu gauwho koré na sembé χoî ? wo χa na nina naχaî faî, anuî wo matoχo sotoma atan tigi tigi ma : fenaχaara atan naî Alla χa boîidi ra wobé féfani féra. Kono χa wo na nina naχaî niaχu, woχa gauwho ; fénaχaara a mu sembénia silanfanji χan i ma fufafu ra : fenaχaara Alla χa χéra naî ara, gnoχosama aχa χonogbé ragoroma na ma naχaî féniaχi rabaχi. Nanaara alaî woχa wo kan magoro, χono gbé fé gbansaî maaradé kono χaχili gbéfera manson. Fenaxaara yi χa fé faî sonoî wo sagalé ba ; fenaχaara Alla χa χera naî éra, yi dondoî fé tigi tigi nina féra béré obéré. Nanaara woχa fi néî birin ma naχaî naî ébé ; sagalé naχaî bé naî sagalé ra, dérisé naχaî bé dérisé ra, gauwho alaî woχa gauwho naχaî χoî, binia naχaî bé naî binja ra.

The Gospel. St. Matt. viii. 23.

ANUN^î ato goro kungi kui aχa foxirabirai naχa bira afoxira. Anuî amato, fuyé ballaîmé naχa kéli bama, anu ballan agbéra

xa moronjiĩ naɣa te na kungi ɣumma ; kono
 atan nu ɣiɣi. Anuĩ aɣa foxirabirai naɣa
 fa aɣon, anuĩ é naɣa aɣunnun, énaɣa
 afalla, Marigi iɣa muku rakissi muku dula
 ma. Anuĩ anaɣa afalla ébe, wo gauwoɣi
 munféra, O wotaĩ naɣaĩ danɣaniya mu
 iɣoroko ? Na béré anaɣa keli anuĩ na fuyé
 marakota nuĩ anuĩ ba, anuĩ maraɣaraɣi
 nu nané. Kono néi miɣiĩ naɣa kabé, énaɣa
 afalla, muĩ sila miɣi naĩ yi ra, na birin
 fuyéĩ anuĩ ba naɣa a ɣwisuɣu. Anuĩ ato
 giri anuĩ a nu fa na Gergesenĩ boɣi nakiri,
 ɣameĩ firin sentani na naɣai naɣa a li nané,
 éminima furunɣumeĩ yireĩ énu tio agbegbéra
 naki na miɣi o miɣi mu noma dangima
 na kirara. Anuĩ amato, énaɣa gbélé gbélé,
 énaɣa afalla, muku muĩ nina ira, Jesusi,
 itan Alla ɣa Di ? ibatta fa bé iɣa muku
 ratoroma ayanji mu ali ? Anuĩ ɣoseĩ gbo
 nu na émakwiaɣi éra édégéma. Nanaara
 neĩ sentani naɣa a mallenlen, énaɣa afalla,
 ɣa i muku ramini, kitira na muku ɣa siga
 muku só neĩ ɣoséĩ gbo tegi i. Anuĩ anaɣa
 afalla ebé, woɣa Siga. Anuĩ éto mini enaɣa
 so na ɣosé gbo tegi i : anuĩ amató na ɣosé
 gbo birin naɣa gi tioniai, enaɣa goro gelenji
 yiré undé bai, anuĩ enaɣa ɣalixé na yeĩ.
 Anuĩ naɣai batta ekanta naɣa gi nuĩ anuĩ
 énaɣa siga éɣa kirai ra na tai anuĩ fé birin
 niaiba, anuĩ naɣaĩ nu ninaɣi neĩ ma sentani
 nu na naɣai nuĩ. Anuĩ amato, na takai
 birin naɣa mini eɣa Jesusi ralaĩ : anuĩ éta
 ato, énaɣa amallenlen, na aɣa mini eɣa bo-
 ɣi i.

THE FIFTH SUNDAY AFTER EPIPHANY.

The Collect.

O MARIGI, muku imallenlen, ixa Selibanxe malanji ragatta anuñ ixa banxe dembaia béré obéré ixa nundi diné i; na nei naxai wassa soma ixa arriyana iaffé i gbansañ xa maratanga ma abada ixa sembé gbo xa sembé ra; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Coloss. iii. 12.

WOXA sa woma, nanaara, émé Alla xa sugandixi, seniyeñmé, anuñ marafañdiñ, kini kini furiñ, marafañnia, xaxili magoronia, boniémaximbelinia, xono kwiania; boré nama aboré féfalla danku, xa mixi undé gérégirima undé mabirira; xali émé Christi wo kaffarixi kinaxé, wofañ xa anina nakiné. Anuñ naxañ pissa yi feñ birin bé, wo xa marafannia sa woma, naxañ nañ tinxinmé maxirisé ra. Anuñ anina Alla xa xéri xa niaragirima wo sundunjiñ ma, wo fañ xili xi naxañ ma faténia kereñ i; anuñ wo xa xonjémamasa. Anina Christi xwi xa lu woi agbegbéra fékolonnia birini, tinka tima anuñ marasyi boré aboré ra Sigisañ, anuñ sigiñ, anuñ nyinia sigi undé i, sigi sama iafféra wo sundunjiñ Marigi bé. Anuñ xa wo féofé ninama. xwi i ama arabai, wo xa birin nina Marigi Jesusi Christi, xonjémamas a Alla ma anuñ Fafé atañ sababu.

The Gospel. St. Matt. xiii. 24.

ARRIYANA yaminé maninaxi mixi undé ra naxan batta sansifani si nuñ axa

chéma. Kono adabaden tonu χixi a iaχwi naχα fa anuñ sansiniaχi si na sansifani tegi i anuñ anaχα siga aχα yiré i. Kono éseχé undé to soli, anuñ atonu bogi, na béré sansiniaχi fañ naχα soli. Allo na banχikanji boiidiñ naχα fa anuñ énaχα afalla abé, Sir, i mu sansifani si iχα χéma? a sansiniaχi kelima minden? Atan naχα afalla ebé, Iaχwi undé batta yi nina. Neñ boiidiñ naχα afalla abé, I tiñ ma na mukutan χα siga anuñ é maburañ? kónó anaχα afalla ebé, Ardé; ama wo tonu neñ sansiniaχi gburan ma, wo fañ sansifani undé gburan kikéren. Alu, é birin χα moma kikeren méné sansiχabba yanji fa li, anuñ χα sansiχabba béré ali, un afalla ma sansiχabba kañ bé, sansiniaχi malan sinden kikéren anuñ é χiriχi χiri ra woχα agañ: kono sansifani malan unbé dambé kui.

THE SIXTH SUNDAY AFTER EPIPHANY.

The Collect.

O ALLA, naχan χα bariki Di nu mininai nuñ na aχα sentani χα kewalliñ maχana anuñ muku findima Alla χα diñ ra, anuñ abada nyi disaréñ. Kitira muku bé muku imallenlen, na, yi yigi na mukui, muku χα muku yeteñ tinsé ma, émé atan tinséχi kinaxé; na, χα a mañ mininai sonon sembé ra anuñ daraja gbé ra, muku χα maninaχi ara aχα abada yamine anuñ darajania i; itan foxira denaxandé, O Fafé anuñ itan O Holy Ghosti, atan luxi anuñ aragirima, abada Alla kéren, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. 1 John iii. 1.

A MATÓ muñ dundoñ mārafañ Fafé batta sa won ma, na muku χili saχi Alla diñ ra : nanaara duniania mu muku kolon, fēnaχaara a mu atan kolon nuñ. Kanunté, ya Alla diñ nañ wuntañ na, anuñ a mu mininai sinden muku findi muñ na : kono wuñ akolon, na, χa amini ma nai, muku findima aχa manina ra ; fēnaχaara muku atoma émé ana kinaxé. Anuñ miχi birin yi yigi na naχañ i ayeté tinsema émé atañ tinsé kinaxé. Naχañ o naχañ yunubi nina a fañ feniaχi raba yamari mabiri. Anuñ wo akolon na atan nu mini nai nuñ aχa wuñ yunubi tongo na ; anuñ atani yunubi o muna. Naχañ o naχañ luχi atani mu yunubi ninama : naχañ o naχañ yunubi nina ma mu atoχi ama akolon. Dimediñ, miχi o nama wo mayenden : naχañ tinχinmé fé ninama atan tinχinχi emé atañ tinχinχi kinaxé. Naχañ yunubi ninama aminixi sentani ra : fēnaχaara sentani yunubi ninaχi nuñ kabi asambadé ma. Yi χa féra naara Adabaden Di nu mininai nuñ, na aχa sentani χa kewalliñ maχana.

The Gospel. St. Matt. xxiv. 23.

NA béré χa miχi o miχi afallama wo bé, namato, Christinañ ya, ama méní ; wo nama danχaniya ama. Fēnaχaara wulémadoxo Christiñ kelima, anuñ néminiem méi, anuñ éfama tankumañ gbo masendé anuñ karbanako walliñ agbera naki na (χa anoma

ninadé) é fama χali suganditoi tigi tigi mayendené. Amato, un afalla wo bé koré ényara. Nanaara χa é fama afalla wobé, Amato, a na wulai; wo nama siga na: Amato, ana bundu i banχé dii kui; wo nama danχaniya na ma. Fenaχara eme korédexé kelima sogetedé biri anuñ a yilenma χa sogegorodé biri ra; Adabaden Di fai fan nakiné. Fénaxaara bimbi na deodé, woregei malan ma kikeren nane. Mafuré ne loxei χa mantoré χambi sogé fa ma iforodé, anuñ kigé mu a naiyallé ramini ma, anuñ tumbuñ birama keli koré ra, anuñ arriyana sembei fama serendé. Anuñ na beré Adabaden Di tanχuma fama mininai: anuñ na béré dunia syii birin sunu ma Anuñ efama Adabaden Di todé fama arriyana luxwiñ sembé ra anuñ daraja gbo ra. Anuñ a aχa melleχéi rasambama sara undé fé gbo ma, anuñ é aχa sugandito malan ma dunia seti nani ma, atongo arriyana ranunjii keren ma a birama a boré ma.

SEPTUAGESIMA SUNDAY.

The Collect.

O MARIGI, muku imallenlen, marafannia iχa iχa miχii selii χwiramé; na mukutan naxai niaχanχataxi atinχinji muku fekobiraba χa féra χa rakissi kini kiniai iχa féfaninia sababu iχa χili χa daraja gbéfera; Jesus Christi sababura muku Rakissima, naxan luxi anuñ aragirima itan foxira anuñ

Holy Ghosti abada Alla kereñ, abada anuñ
abada. Amina.

The Epistle. 1 Cor. ix. 24.

WO ma akolon na neñ naχaĩ gbataχi gbata
i birin gbataχi, kono kéreñ na gbatasaré
sotoma. Woχa gbata naki, na woχa sésoto.
Anuñ birin naχaĩ tirinχi aχa no soto
afébirin nina mageliniai : awa é na ninaχi
na éχa duniania nola labaranji undé soto,
naχaĩ boroné, kono mukutan, na naχaĩ
mu boroné abada. Uñtañ nanaara gbataχi
naki, eme siχé to maaradé ; un gere ti naki
emé naχaĩ fuyé diñ maara : kono uñtan
uñfate deteñma, anuñ uñ fa ara magoronia
bui, ama feofé undé sababu, un to χabandi
ba dantiniñ bé, uñ unyetei fama χaliχéne.

The Gospel. St. Matt. xx. 1.

ARRIYANA yaminé maninaχi χame undé
A ra banχé kanji nañ naχaĩ na naχaĩ
miniχi nuñ subaχa aχa wallikai hirixi éχa
so aχa wini χema i. Anuñ ato siribizi doχo
wallikai bé loχé kereñ peni keren anaχa
éχé χi éχa siga na χéma. Anuñ anaχa
mini saχanji saχandé ma, anuñ dantini to
énu tiχi saréso yire undé i emu walli o
ninama nuñ, anuñ anaχa afalla ebé, wo fañ
χa siga χéma, anuñ naχan o naχaĩ lañ uñ
naχaĩ fima woma. Anuñ enaχa siga éχa
kira ra. Amansonon anaχa mini saχanji
seni anuñ sulumanani anuñ anaχa anina
naki. Anuñ saχanji fununkereñ anaχa
mini sonon anuñ anaχa dantini to etiχi

walli o mu ebé, anuñ anaḡa afalla ebé, wo tiḡi bé fénien mun féra wo mu wallike? Énaḡa afalla abé, Fenaḡaara miḡi o mu muku hirixi. Anaḡa afalla ebé wo fañ ḡa siga ḡéma, anuñ naḡan o naḡañ lañ wo nanañ rasuḡuma. Awa nimare beré to li na ḡé kanji naḡa afalla aḡa boiidi undé bé wallikañ ḡili anuñ éḡa siribizi fi ema, afolo donḡéraḡi ḡa singeraḡi ma. Anuñ nei to fa naḡañ nu hirixi saḡanji fununkeren i ebiriñ kéren kereñ naḡa peni rasuḡu. Kono singeraḡi to fa, é yengima na etañ undé sotoma apissa peni bé; anuñ étan fañ peni rasuḡu keren kereñ. Anuñ éto arasuḡu enaḡa fémafalla ti na banḡekanji mabirira, enaḡa afalla, yi donḡeraḡi batta walliké saḡanji kereñ gbansañ, anuñ ibatta anina éḡa findi lañ muku bé naḡañ batta walliké soge iḡoroko bui. Kono anaḡa keren étegi i yabi, anuñ anaḡa afalla, Funañ, un mu feniḡi o nina wo mabiri; itan mu laiiri suḡu un bé iḡa siribizi peni naara? Igbé tongo anuñ iḡa siga iḡa kirara; un afima yi donḡeraḡi ḡali eme un a fi ima kinaḡé. Amu lan unḡa anina unbé séra eme. aḡoli na un ma kinaḡe? I nya niaḡi fenaḡaara untan fan? awa donḡeraḡi findima singeraḡi ra, anuñ singeraḡi donḡéraḡi ra: fenaḡaara wuyaḡi nan ḡiliḡi, kono naḡañ sugandiḡi mu wuyaa.

SEXAGESIMA SUNDAY.

The Collect.

O MARIGI Alla, naχaŋ ato na muku mu muku wassa so seose i muku batta naχaŋ nina. Kinikininia iχa anina na muku χa maragataχi mantoroŋ birin ma iχa sembe sababu; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 2 Cor. xi. 19.

WO daχunia tidei raχaŋ boniesara, wo atoma na fekolonkanjiŋ naŋ wo ra. Fenaxaara wo toroma, χa miχi undé fa wo ra χonjinia bui, χa miχi uŋ wo χansuŋ ma, χa miχi wogbé sé tongo wo ma, χa miχi undé akaŋ itéma, χa miχi undé, wo fé magériŋ wo féχori ma. Un wééχé ma niamawolinia fé mabiri éme fanganté to naŋ wuŋ na nuŋ : χalisa énu χarinχi ki o ki : (un weéχé ma eme daχunia,) un faŋ χarinχi nai. Hibrewi kai naŋ éra? untan naχiné. Anabi Abraham χa bunsé naŋ éra? untan naχiné. Christi χa χéraŋ naŋ éra? (un wééχé ma emé daχunia,) untan pissa nabé : wallikéŋ agbegbé apissa ebé; bomboŋ na mu tengéma; uŋ nuna ballaŋ yirei doχodé wuyaa ebé; tunia i doχodé wuyaa. Jewi naχa uŋ bombo doχode sulu bombo tongonani mené kereŋ; doχodé saχaŋ é uŋ bombo χuliŋ ra; doχode kereŋ e uŋ magéne; doχodé saχaŋ uŋ nu loi kungi kuŋ; fénién kereŋ kwainién kereŋ uŋ nuna ba tilinji i; uŋ nuna safariŋ doχodé wuyaa; yei magauwho féŋ ma; munatiŋ

magauwho fèi ma ; unbé boxikai xa masibomai ; xaffri xa masibomai ; tai masibomai ; wulai masibomai ; wulémadoxo barenji masibomai ; tagannia i anuñ xirixonéi ma ; kantatimai doxodé wuya ; sunsuxuniaí doxodé wuyaa ; xarme anuñ yéxoliniai ; ximbelinia i anuñ igéliniai ; anuñ yi xambi nesei naxai saxi un xumma loxé o loxé, selibanxi malanji birin yengisama ra. Undé fanganténiaxi anuñ untan mu naki ? undé nu maxonoxi anuñ un mu ganma ? xa alan un xa xumfa, un xumfama nesei naxai na un fanganteniai mabiri. Alla anuñ muku Marigi Jesusi Christi, naxan barikixi abada akolon na un mu wulé fallama.

The Gospel. St. Luke viii. 4.

NIAMA gbo to malan kikerén, anuñ a énu fa axon ekeli xi tai birin ma Anaxa wéen tali ra : Sansisima undé naxa mini axa agbe sansi si ; anuñ atonu ési undé biraxi kiradéma, anuñ a nu maboron ma, anuñ kwoni xi keli xi koréra naxa adon. Anuñ undé biraxi gemme ma, anuñ mafuré anu soli anu libbi féna xaara wuriyé muna nané. Anuñ unde i biraxi tumbei tegii, anuñ ne tumbei naxa soli ebiri xi ara anuñ edexuñ. Anuñ danti xi biraxi boxi fanima, anuñ anaxa asoli anuñ bogi bogima doxodé keme keren. Anuñ ato yi fei falla anaxa axwi ite, tuli xi na naxan bé axa xwiramé. Anuñ axa manto i naxa amaxorin, enaxa afalla muñ yi tali ra ? Anuñ anaxa afalla, afixi woma wo xa Alla xa yaminé xa dumbuféi kolon ; kono danti xi

QUINQUAGESIMA SUNDAY.

lé taliſ ra ; na atoma énama ato, anuñ é
 χwiraméma kono eχaχili nama soto ama.
 Awa yi nañ na tali ra. Na sansi Alla χa
 χwi naara. Neñ naχaĩ na kiradéma neñ
 naara naχaĩ χwiramé, na béré sentani naχa
 fa anuñ na χwi tongona ésundunjiĩ ama éfa
 danχani ya, anuñ ekissima. Neñ naχaĩ na
 gemmé ma neñ naara, naχaĩ éto χwirame
 énaχa na χwi rasuχu séwa ra ; anuñ sonsé
 o muna ebé, naχaĩ danχani ya dundundi,
 anuñ manina yanji énaχa bira. Anuñ na
 naχaĩ biraχi tumbéĩ tegii, neñ naara, naχaĩ,
 eto χwi ramé nuñ, naχa mini, anuñ e dexuñ
 χi yi syinia toro undéi, anuñ banaĩ, anuñ
 kenenjiséĩ ra, anuñ e mu fama bogi bogi
 fani ra. Kono na naχaĩ na boχi fani ma,
 neñ naara, naχaĩ na sundunji tinχinmé anuñ
 fani i, a to χwi raméma aragataχi, anuñ bogi
 boχima munañnia ra.

QUINQUAGESIMA SUNDAY.

The Collect.

O MARIGI naχaĩ batta muku tinka, na
 wunχa kéwalliĩ birin marafañ χambi mu
 lañ féofé ra ; Iχa Holy Ghosti rasamba anuñ
 marafañ gbegbé ki fañi agbera ragoro muku
 sundunjiĩ, χeri χaffunioχunia tigi tigi i anuñ
 féfaniĩ birin, naχaĩ χambi naχaĩ o naχaĩ
 luχi amaninaχi tumiχi ra inyatodéra : yi
 nina iχa Di kereñma gbansañ gbefera Jesus
 Christi. Amina.

The Epistle. 1 Cor. xiii. 1.

XALI un weexé adabaden xwiñ anuñ mel-
léxéi, anuñ marafañ mu unñ, un findixi
emé xwitaré tasa ra, ama nioxuñmétare
soronji. Anuñ xali néminiemme fallafé na
un nyira, anuñ dumbuféi birin kolon, anuñ
kolonnia birin; anuñ xali daxaniya birin na
un nyi ra, nanaara un noma geiañ ratunu,
anuñ marafañ mu un i un mu findixi feofé
ra. Alla un unbé nafulli birin fi axa ninito
degéma, anuñ un unfaté fi axa agañ, anuñ
marafañ o mu un i, amufindixi seosé ra unbé.
Marafañ buma fé ra xanima, anuñ anya mu
ixara; marafañ mu maraniaxu suxuma;
marafañ mu akañ itexima, a mu kabexi,
amu akañ xanima xurutaré nia i, a mu
manioxunxi féniaxi o ma, a mu sewa ma
feniaxima, kono aséwa ma nundi i; aféi
birin raxañ ma; a danxaniyaxi fei birin i,
ayigixi fé birin i, a buiti séi birin ma. Ma-
rafafañ mu niuñ ma: xono xa neminieme
fallaféi ebirama; xa xwiñ é fa dunduma; xa
kolonniai, a dangimané. Fénaxaara muku
akolon ateginia gbansañ, anuñ muku aniaiba
ateginia. Kono xa na batta fa naxañ tinxin,
na béré na naxan na teginia fama dangi dé.
Un to nu na dimediniai, un weexé emé
dimedi ra, un xaxilisoto nuñ eme dimedi, un
manioxunxi féma eme dimedi; kono un to
findi xamé ra, un naxa dimediniafé lu.
Fenaxaara ya muku atoma ninitosé undé ra
naiforoi; kono na béré bore a boro toma
anyatagi: ya un unde gbansañ kolon; kono

na béré un akolon ma eme untan fañ kolonxi nuñ. Anun ya yi luxi, danxaniya, yigi, anun marafañ, yi saxanji : kono naxa pissa ébirin bé yi tegi i, marafañ naara.

The Gospel. St. Luke xviii. 31.

NA béré Jesusi naxa na fununfirinjiñ tongo, anun anaxa afalla ébé, Amato, muku témá Jerusalemi, anun séi birin néminiemméi naxa sebbéxi nuñ Adabaden Di mabiri fama ninadé. Fenaaxaara é amatima yamfai xaffriñ ma, anun é amayeléma, anun e féniaxi gbé ninama amabirira, anun daiboxun ama : anun é aniaxanxatama, anun afaaxama ; anun xisaxandé akelima sonoñ. Anun e xaxili mu yi féi o sotoxi nuñ : anun yi fallai nu luxun xi ema, ama e né fei kolon nuñ naxa nu fallaxi. Anun anaxa fa ninadé, na ato makoro Jeriko ta ma, nyaiforo undé nuna adoxxi kiradéma xulamatima : anun ato niama xwiramé édangima na, anaxa maxorin ti mun fé na. Anun é naxa afalla abé na Jesusi kelihi Nazaret ma dangima na. Anun anaxa mawati, anaxa afalla, Jesusi, itan anabi Douda xa Di, kini kini un ma. Anun naxa dangima nyaréma naxa amarasyi na axa dundu ; kono anaxa axwiité agbera anun agbéra, Itan anabi Douda xa Di kini kini un ma. Anun Jesusi naxa ti, anun anaxa yamarihi éxa fa ara axon : anun ato fa a makoro ara, anaxa afé maxorin, anaxa, I mun tinma na unxa nina ira ? Anun anaxa afalla, Marigi, na un xa nai toma. Anun Jesusi naxa afalla abé ixa naito rasuxu ; ixa

danɣaniya naɣa isuxu. Anun mafuré anaya naitoma anun a biraxi afoxira Alla darajaxi ma : anun mixiit ta ato, enaya Alla tantu.

ASH WEDNESDAY.

The Collect.

SEMBE birin kanji anun abada Alla, naɣan S mu séosé naniaxu ibatta naɣan nafalla, anun i nei birin yunubiit kaffari naɣai batta tubi; Ixa sundun néné da muku i anun nimisaxi, na mukutan sunuma muku yunubiit ma lanniarra, anun mukufuxarinia fallama, muku xa soto ima, itan kinikini birin Alla, kaffari tinxinmé ra; Jesus Christi muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Joel ii. 12.

WO findi xa untan xon, Marigi naɣa afalla, wo sundunji. birin na, anun sunsuxui ra, anun mawa ra, anun sunu ra. Anun wo sundunji bó anun wo doma maara, anun wo findi Marigi xon woɣa Alla, fenaxaara atan marafan na anun kinikiniɣi, abonié mu fura xono ra, anun axa marafannia gbo, anun a mu na niaɣi ragoroma wo ma. Unde a kolon xa agbilen ma, anun atubima, anun bariki undé luma a xambi, xali subé bai undé, anun minsaraxé undé Marigi bé woɣa Alla? Sara xa fé Zioni tai, sunsuxui unde seniyeen, lanji seniyeenmé undé xili, mixii malan, malanji seniyeen, xunmatit malan, dimedi malan, anun nei naɣai éunga xinyei minma;

χamé nene χα inini αχα banχέ di kui i, anuñ
 giné nené αχα yiré undé i; moriñ anuñ
 Marigi χα χérañ χα mawa ti nadé tidé i anuñ
 saraxé ba yiré tegi i, anuñ éχα afalla, Iχα
 miχiñ lu, O Marigi, anuñ inama iχα χalala
 findi mayelesé ra, na χaffri χα niaragirima é
 χumma: Muñ féra éfama afalla dé miχiñ
 tegi i, Eχα Alla na minden?

The Gospel. St. Matt. vi. 16.

XA wo sunsuxu wonama anina émé filan-
 χaffu ra, é nya toniaxu ra: fenaxaara
 enaxa é nya χosima na miχiñ χα ato na
 ésunsuxuma. Larχixé un afalla wobé é
 batta é barayi soto. Kono itan, χα isunsuxu,
 iχunji masoma, anuñ i nya raxa, na miχiñ
 nafa to na isunsuxuma, kono i Fafé χon
 naxan na dumbui, anuñ i Fafé naxan naito
 dumbui, a wo barayi ma kené ma. Wo nama
 amalāñ wokañ bé banañ dunima, χolinχolinji
 anuñ tesé a éχiñma dénaxandé, anuñ muñati
 banχé girama nane anuñ é muñati: kono
 woχα amalāñ wokañbé banañ arriyanai, χolin-
 χolinji anuñ tese mu na é axiñma denaxandé
 anuñ muñati mu banχé gira ma anuñ mun-
 ati: fénaχaara wo banañ nuna dénaxandé, wo
 sundunji fañ luma nané.

THE FIRST SUNDAY IN LENT.

The Collect.

O MARIGI, naxan batta sunsuxu wuñ
 gbeféra loché tongonani anuñ quai tongo-
 nani; Iaffé fi muku ma na mukuxa muku

kañ matandi nései ma, na muku yete magoroçi Nyi bui, mukuça iça allania fei suçu béré obéré tinçinnia i anuñ seniyeñmé larçi-çéra iça binja ma anuñ daraja, naçañ luçi anuñ aragirima Fafé foçira anuñ Holy Ghost, Alla kereñ abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. 2 Cor. vi. 1.

MUKUTAN nanaara eme wallikañ kikererñ afoçira, wo fañ mallenlen na wo nama Alla ça iaffé rasuçu fufafui; (fénaçaara atañ afalla, un batta wo çwirame yanji lançi ra, anuñ marakissi béré i un batta wo buiti: amato, yanji lançi nañ yi ra; amato, marakissi béré nañ ya;) nama çono o rakeli undé mabiri na feniaçi o nama bira morinia ma; kono seosé birin i wunça anina émé Alla ça çérañ, munannia gbo i, mantoroniañ ra, niaçançataniañ ra, setaréniañ ra, bombo i ra, ballandé i ra, murute kewalliñ ra, walliñ ra, kantatimañ ra, sunsuçuñ ra; tinsénia sababu, marakolonji ra, munañçono quia ra, marafannia ra, Holy Ghost sababura, marafañ larçiçéra, nundi çwi sababu, Alla ça sembé ra, tinçinnia maçirisé ra nyifanjima anuñ kola ma, binja sababu, anuñ binjataré ra, kibaro fani ra, anuñ kibaro niaçi, émé mayén dentoñ ra, kono nundito ra; émé marakolon-taré, anuñ kono akolonçi kifani; eme atuma, kono amato muku çaniaçi; eme niaçançatatoñ ra, anuñ muku mu faça; eme nimisatoñ, kono muku sewama béré obéré; eme ninitora, kono muku a wuyaachi rabana; émé setaré kanji ra, anuñ çalisa sé birin na muku nyira.

The Gospel. St. Matt. iv. 1.

NA béré Nyi naɣa Jesus tongo anuñ anaxa axani wulai sentani xa amanina. Anuñ ato sunsuxu loxei tongonani anuñ quai tongonani na xambi xarmé naɣa asuxu. Anuñ Maninama to fa axon, anaxa afalla, xa Alla Di nan itan na yi gemméi yamarixi na éxa findi tarmi ra. Kono anaxa a yabi, anuñ afalla abé, Asebbeɣi, Adabaden mu xania ma tarmi gbansa ra, kono xwi birin na naɣan fata ra ma Alla xa dé ma. Na béré, sentani naɣa axani tai seniyeñmé ra anuñ anaxa ati selibanxé yiré itexi undé ma, anuñ afalla, xa Alla Di nan itanan na ixa ikan nabira; fénaɣaara asebbeɣi, A axa melléxei yamari-ma itan mabiri anuñ é iraxanma é bellaɣei ma, ama béré undé i isanji diñ ma gemmé undé ma. Jesusi naɣa afalla abé, afañ sebbéɣi sonoñ, Inama Marigi manina ixa Alla. Amansonon sentani naɣa atongo axani ma geia itexi gbegbéra, feri anuñ dunia yaminei birin maseñ ama, anuñ é darajania; anuñ afalla abé yi sei birin un fima ima, xa ibirama ixim bi ma anuñ sudi un ma. Na béré Jesusi naɣa afalla abé, Keli un nyara, sentani; fénaɣaara asebbéɣi, Itan xa Marigi battu ixa Alla, anuñ atan gbansa lañ ixa sudi ama. Na béré sentani naɣa kelina ama, anuñ amato melleɣei naɣa fa axon anuñ boidinia ninama abé.

THE SECOND SUNDAY IN LENT.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji Alla, naḡaṇ ato na
Sembé o muna mukukaṇ i mukuxa muku
kaṇ maali, Muku ragata birin kené ma muku
fatéi, anuṇ kuii muku nyi i; na muku xa
ratangaḡi mantoroniai birin naḡai fate suxu-
ma, anuṇ manioḡunjii naḡai nyi toroma
anuṇ amaḡono; Jesus Christi sababura muku
Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Thess. iv. 1.

WON womallenlen barenji, anuṇ wo rakota,
Jesus Christi sembé ra, na emé wo batta
rasuxu mukubé wo nieré kira kinaxé, anuṇ
woxa Alla keneṇ ma munki, wotanxa anina
nakiné agbéra anuṇ agbéra. Fenaḡaara wo
akolon muṇ yamariṇ won naḡaṇ fiḡi woma
Jesus Christi sababu. Fenaḡaara Alla xa
tinji naṇ yira, ḡali woxa seniyeṇniamama, na wo
nama yanga masuxu; na wo birin xa akolon
kéren kéren aḡa ayeté ragatta seniyeṇniamai
anuṇ binja; ḡoliniaḡu waḡunsé maaradé,
emé Kaffriṇ naḡai mu Alla kolon; na miḡi
o miḡi nama dangu anuṇ abore sé don féofé
i; fénaḡaara Marigi naṇ nei donduṇ miḡiṇ
niaḡanḡatama ra, émé won faṇ wo marasi na
nyara, anuṇ tiséri ra. Fenaḡaara Alla mu
muku ḡilima ḡosinia ḡon, kono seniyeṇmé
ḡon. Nanaara naḡaṇ naniaḡu ti amu miḡi
naniaḡu kono Alla, naḡaṇ faṇ aḡa Nyi seni-
yeṇḡi fiḡi wum ma.

THE THIRD SUNDAY IN LENT.

The Gospel. St. Matt. xv. 21.

JESUSI naɣa kéli nané anuñ anaxa mini anuñ anu fa Tyri anuñ Sidoni lungurira. Anuñ amato, giné undé keliɣi Kanaani boɣi ma naɣa fa anuñ a kili kili maté aɣon, anaxa, Kini kini un ma, O Marigi, Itañ, anabi Douda ɣa Di; unma digine toroɣi agbegbera nyiniaɣi undé ra. Kono amu adanku. Anuñ aɣa foɣirabira naɣa amakoro anuñ amallenlen, énaɣa, iɣa a ragbilen aɣa siga; fenaɣaara akilikilé maté abira wuñ foɣira. Kono anaxa ayabi anuñ afalla, un mu ɣeɣi méné Israeli ɣa bunsé tantanɣi ɣon. Na béré anaxa amakoro anuñ sudi ama anaxa, Marigi, un maali. Kono anaxa ayabi anuñ afalla amulan unɣa diɗ donse tongo anuñ aɗi barei ma. Anuñ anaxa afalla, Nundi, Marigi; kono ɣalisa barei nei butibutuɗon naɣaɗi birama éɣa marigiɗ mesa ma. Na béré Jesusi naɣa yabi anuñ afalla abé, O Giné, iɣa danɣaniya gbo: aɣa anina ibé emé aɣoli na ima kinaɣé. Anuñ aɣa digine naɣa rayalañ atongoi na yanji tigi tigi ma.

THE THIRD SUNDAY IN LENT.

The Collect.

MUKU imallenlen, Alla sembé birin kanji, iɣa iɣa boiidiɗ magoroɣi sundunji mawaɗi larɣiɣé mato, anuñ iɣa Darajaɣi gbé nyifañ bellaɣé itala aɣa findi mukubé kantamara muku iaɣwiɗ birin mabirira; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. v. 1.

WOXA findi nanaara Alla xa foxirabira ra eme marafan dii kinaxe; anun woxa niere kanun nia i, eme Christi fan wun nafanxi kinaxe, anun abatta akan fi wun gbefera ba unde ra anun saraxe ra Alla xon xirinioxunime unde ra. Kono yangama anun xosinia birin, ama xonania, wonama tin axili xa lu wo tegi i xali doxode keren, eme alai mixi seniyeime ra; ama seniyentarenia, ama fulufulu weenji, ama mayele fallai naxan mulan; kono apissa yibe woxa xonjemamasa: fenaxaara wo yi kolon na ballagine o ama seniyentareto, ama xonania kanji surukutoi unde nan naxan na xalala o sotoma Christi xa yamine ma anun Alla. Mixi o nama wo mayenden fufafu xwi ma: fenaxaara yi fei xa fera Alla xa xono gbé faxi xwisuxutareto dii ma. Nanaara wo nama findi tongomarai etegi i ra: fenaxaara wo nuna naifore unde nun, kono ya wo na naiyalenei Marigi i: woxa niere eme naiyalé dii (fenaxaara Nyi xa bogi na faninia birin i anun tinxiinnia anun nundi;) nese igbema naxan lan rasuxu fera Marigi xon. Anun wo nama kompaninia suxu naiforo walli xa bogitaré ra, kono wotan xa é marasi yi pissa: fenaxaara yagi fe naara mukuxa nese fallama enaxai ninaxi dumbu i. Kono sei birin naxai marakotaxi minimanai naiyalé sababu; fenaxaara naxan minixinai naiyallé naara. Nanaara anaxa afalla, Kunun wotan naxai xima, anun woxa keli tuma, anun Christi naiyale fima wo ma.

The Gospel. St. Luke xi. 14.

JESUSI nu sentani undé kerima nuñ, anuñ anu boboxi. Anuñ afa ninadé nuñ sentani to mini na bobo naɔa wéen; anuñ miɔiñ naɔa kabé. Kono undé etegi naɔa afalla, Atan sentani ramini Bielzibub sentaniñ ɔun-tigi sababu. Anuñ dantini a maninama énaɔa tanɔuma undé fén ama naɔan keli arriyana. Kono atan e manioɔunjiñ koloñ anaɔa afalla ébe, Mangenia biriñ tegibaɔi ategii fama ɔalixé dé; anuñ banɔé tegibaɔi banɔé mabiri abira mané. Xa Sentani fañ tegibaɔi a yeté mabiri aɔa mangénia tiɔi munki? fenaɔaara wo naɔa afalla na untan sentaniñ raminama Bielzibub sababu. Anuñ ɔa untan sentaniñ raminama Bielzibub sababu, woɔa diñ é raminama undé sababu? nanaara éfindima woɔa kitilañ ra. Kono ɔa untan Alla ɔa bellaɔé sababu sentaniñ raminama, siɔé o munai, Alla ɔa yaminé batta fa wo ma. Miɔi sembéɔi to géreماسوسé maɔiriɔi ama aɔa banɔé undé kanta aɔa nafuliñ kissiɔi; kono ɔa undé fama naɔan ɔa sembé pissa nabé anuñ no soto aɔumma, anaɔa aɔa géreماسوسé biriñ ba ama a laraɔi naɔan ma anuñ aɔa sei maɔana. Naɔan mu biraxi un foxira atan tiɔi un mabirira: anuñ naɔan mu malañma un foxira atan rayensenma. Béri niaɔi to raminiɔi miɔi undé ma anaɔa niéretima yire ɔaraɔi ma malubu feñ ma; anuñ amu undé to, anaɔa afalla, un gbilenma unbé banɔé i un nu miniɔi naɔan ma. Anuñ ato fa abatta ato na anaɔa ko anuñ

aniailan. Na beré anaɣa siga anuñ béri sulufirin dantiñ tongo aɣon é kobiɣi apissa atanbé, anuñ énaɣa so ; anuñ na miɣi tidenia donɣéraɣi findiɣi kobiɣi apissa asingeraɣi bé. Anuñ afa ninaɣi atonu yi fei falla, gine undé na niama tegi i naɣa aɣwi ité, anuñ afalla abé, Bariki na na furi ma naɣan batta iɣani, anuñ na ɣinyei ibatta naɣai miñ. Kono atan naɣa afalla, na bariki nei bé pissa nabé naɣai Alla ɣa ɣwi ramé anuñ énaɣa aragata.

THE FOURTH SUNDAY IN LENT.

The Collect.

ANINA, muku imallenlen, Alla sembé birin kanji, na mukutañ, muku fêkobiraba ɣa féra, daɣaɣi tigi tigi ra niaɣanɣatané, muku ɣa rakissi iɣa iaffé marawassa sababu ; muku Marigi sababura anuñ Rakissima Jesus Christi. Amina.

The Epistle. Gal. iv. 21.

AFALLA unbé, wotan aɣoli na naɣai ma woɣa bu na tonji bui, wo mu na tonji ɣwirame? Fenaxaara asebbeɣi, na Abraham batta dikamé firin soto nuñ, keren aɣa ɣonji naɣa aberi abé, anuñ boré ɣoronia naɣa aberi. Kono atan ɣonji naɣan beri nu beriɣi faténia ra ; kono ɣoronia naɣan béri fatanɣi laiiri undé sababu. Naɣai sei tali undé naara : fenaxaara yiñ nan ne satai firinji ra ; kéren fatañ ma Sinai geia ma naɣan fa ɣonjiniara, naɣan nan Aga ra. Fenaxaara yi

Aga Sinai geia naara Arabia boxi i anuñ amaninaxi Jerusalemi naxaṇ na ya, anuñ a na xonjiniabui birin aḡa dii ra. Kono Jirusalemi naxaṇ na koré ra xoronia naara; naxaṇ nañ wuñ birin unga ra. Fenaḡaara asebbéxi, Sewa, itaṇ ditaré naxaṇ mu dibéri; xwi ité anuñ mawa ti itaṇ naxaṇ mu di xiriḡoné koloñ: fenaḡaara ḡamétare disoto agbera apissa na bé ḡamé na naxaṇ bé. Ya barenji mukutan éme Isaakinuñ nañ laiiri dii. Kono émé na beré naxaṇ berixi faténia ra, geréfa naxaṇ berixi nyi i; ḡalisa anaxine ya. Xalimansa, kitabu muñ falla? xonji ramini birin aḡa di ra; fenaḡaara na xonji di mu findima ḡékanji ra xoronia di foxira. Nanaara barenji xonjinia diṛ mu mukutan ra, kono xoronia i.

The Gospel. St. John vi. 1.

JESUSI naxa giri Galilii ḡa bama, Tibiriasi ba naxaṇ na. Anuñ niama gbo naxa biraxi afoxira fenaḡaara ébatta aḡa kabanako walliṛ to abatta naxaṛi nina nei ma naxaṛi nu toroḡi furé ra. Anun Jesusi naxa té geia undé ma, anuñ anaxa doḡo nané birin aḡa foxirabirai ra. Anuñ Passover Jewi diné xulunji undé béré batta li. Jesusi to anyai rate nabéré, anuñ aniamama gbo to faḡi aḡon, anaxa afalla Phillipi bé, muku donse sarama minden na yiṛ ḡa sedon? (Anuñ anaxa yi falla na aḡa a igbé; fénaḡaara atan akoloñ ayete i atan muñ ninama.) Philipi naxa ayabi, batanḡa tongosaḡan dunsé mulañ ebé na birin ḡa dundundi tongo. Keren aḡa

THE FIFTH SUNDAY IN LENT.

foḡirabirai tegi i, André Simon Piteri tara naḡa afalla abé, Sagatala undé na bé barli tarmi sulu na naḡań nyira anuń yexei firin, kono muń né ra yi wuyaaxi tegii? Anuń Jesusi naḡa afalla, Anina miḡiń ḡa doḡo. Na beré seḡé gbo nu na na yire ma. Allo nei miḡiń naḡa doḡo, etengé wulu sulu. Anuń Jesusi naḡa nei tarmiń tongo, anuń ato ḡonjemamasa, anaḡa etaḡun aḡa foḡirabirai ma anuń foḡirabirai nei ma naḡai nu doḡo; anuń yexei fań nakine émé énama. Etó lubaxi, anaḡa afalla aḡa foḡirabirai bé, woḡa butibutu malań kikeren naḡań luma na séose nama maḡana. Nanaara enaḡa é malań kikeren, anuń debbé funuń firin rafé nei barli tarmi sulu butubutu ra naḡai luḡi apissa nei bé naḡai batta adon. Na béré nei miḡiń ta ato na kabanakofé Jesusi batta naḡań nina, naḡa afalla, Nundi nań yi ra yi nan na Neminiémé ra naḡań fama duniama nun.

THE FIFTH SUNDAY IN LENT.

The Collect.

MUKU imallenlen Alla sembé birin kanji, kini kininia i iḡa miḡiń mato; na iḡa fannia gbo sababu, éḡa niaragirima anuń maragataḡi abada birin e faté anuń é nyi; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Heb. ix. 11.

XRISTI findiḡi nuń mori ḡungbo sé faniń ḡa féra naḡai fama fadé fate undé gbé

ra apissa anuñ tinχin sababu naχañ mu rafallaχi bellaχé ra ; na fasari, yi daχi rafala maara ; ama tsiñ wuli ra ama ninge yoréi : kono agbé wuli sababu anaχa asó kereñ na yire seniyeñ mé i, ato abada χunsaré sara muku bé. Fenaχaara χa faramé ì wuli anuñ tsiñ, anuñ ninge undé χubé yunyunma seni-yentaré ma, aseniyeñma faté tinsé féra ; Christi χa wuli mu pissa yi be agbéra, naχañ abada Nyi sababura, a yete baχi nuñ χosi o mu ai Alla bé, woχaχili tinsé ma tu walliñ ma woχa abada Alla battu ? Anuñ yi χa féra atan nañ sata nené χarisa ra, na tu χa kira sababu, neñ fékobirabañ χunsaré féra naχai nuna sata singera bui, neñ naχañ χiliχi χa abada χalalania rasuχu.

The Gospel. St. John viii. 46.

JESUS naχa afalla, Muñduñ wotegi i uñ beteñma yunubi i ? anuñ χa uñ nundi falla, wo mu danχaniya uñ ma munféra. Alla bé naχañ na Alla χwiramema ; wotan, nanaara mu é suχu, fenaχaara Alla be mu wotan na. Na béré Jewi naχa ayabi, anuñ afalla abé, muku mu nundi tigi tigi falla, na Samaritani nañ ira anuñ sentani undé na itani ? Jesus i naχa yabi, senteni o mu untani ; kono uñ unbé Fafé binja, anuñ wo mu untan binja. Anuñ uñ mu unbé daraja feñ ; unde kereñ na naχañ feñma, anuñ kiti sama. Larχixe, larχixé uñ afalla wobé, χa miχi unbé fallai ragatta amu tu kolon ma. Na bere Jewi naχa afalla abé, ya muku akolon na sentani undé na itani : Abraham

batta faɣa, anuṇ neminieméi; anuṇ itan afalla, ɣa miɣi igbé fallai ragatta amu tu koloṇma. Itan pissa muku fafé Abraham bé naɣaṇ batta faɣa? anuṇ neminiemei batta faɣa? i ikan findima undé ra? Jesus naɣa ayabi, ɣa uṇ unyete binja unbé binja fufafu naara; unbé Fafé naara naɣaṇ uṇ binjama wo afalla na atan naṇ wogbé Alla ra: ɣalisa wo mu akoloṇ nuṇ; kono uṇ akoloṇ: anuṇ ɣa uṇ afallama na uṇ mu akolon uṇ findima wuléma doɣo ra eme wotan; kono uṇ batta akoloṇ anuṇ un aɣa fallai ragatta. Wogbe fafé Abraham rasewaɣi aɣa unbé loɣéi to anuṇ anaɣa ato anuṇ abonié naɣa sa. Na beré Jewi naɣa afalla abé, imu nyé tongo suli li sinden anuṇ ibatta Abraham to? Jesusi naɣa afalla ébe, Larɣiɣé, larɣiɣé uṇ afalla wobe, ɣabi Abraham sa fafa un nuna. Na yanji enama gemme tongo éɣa a magené: kono Jesusi naɣa ayete luɣun, anuṇ amini seli-banɣé i.

THE SUNDAY NEXT BEFORE EASTER.

The Collect.

SEMBE birin kanji anuṇ abada Alla, naɣan Siɣa marafaṇ tigi tigi sababu adabaden mabiri i batta iɣa Di rasamba nuṇ, muku Rakissima Jesus Christi aɣa muku fate tongo akan ma, anuṇ aɣa tu niaɣanɣata raɣaṇ wuri bangalanɣi ma, na adabaden birin ɣa bira aɣa magoronia gbo foɣimanina foɣira; kinikininiai anina na mukutaṇ ɣa birin bira

axa maramuñani foximanina foxira anuñ fañ findima axa kelinima tongomarañ ra; atan Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Philip. ii. 5.

ANINA yi xaxili xa lu wo i, naxañ fañ nuna Christi Jesusi: naxañ tonuna Alla xa manina ra, amu amanioxunxi muna naara axa lañ Alla ra; kono anaxa akañ magoro agbegbera émé binjataré anuñ anaxa boiidi manina tongo akañ ma anuñ anu findi adabaden dania manina ra: anuñ atonu to ana adabaden maninané, anaxa ayete magoro nuñ, anuñ tu xwisuxu xa li bambam wurima tu i. Nanaara Alla batta aité agbéra anuñ xili undé fi ama naxañ pissa bore xili birin bé; Na na xili Jesusi ximbi birin xa sin ma, arriyanasei i anuñ duniasei i anuñ sei naxai na boxi bui; anuñ na neinji berin fama afallade, na Jesus Christi nañ Marigi ra Alla Fafé daraja ma.

The Gospel. St. Matt. xxvii. 1.

NA naiba to mini nun, moriñ xuntigiñ birin anuñ xunmatiñ miñiñ xum ma naxa dumbu suxu xaxilikeren Jesusi mabiri éxa afaxa. Anuñ éto aballañ énaxa axani anuñ é amati Pontius Pilati xon na boxi mangé. Na béré Judasi naxan batta amati yamfai nun, ata to na ebatta abeten atubiñi akañna, anuñ anaxa fa né gbeti piici tongo saxañ ra sonon moriñ xuntigiñ xon anuñ xunmatiñ, anaxa, unbatta yunubi nina na i un naxa seniyeñmé wuli mati. Anuñ énaxa muñ

na ra mukubé? itan anina gó. Anun anaxa négbeti piicii rabira selibanxé kui, anun anaxa mini, anun asiga anun ayeté singan. Anun moriit xuntigiit naxa né gbeti piicii tongo, anun énaça, amulan éça sa selibanxé nafuli sasé i, fenaçaara wuli saré nan éra. Anun énaça dumbu suxu anun enaça bendérafalama fili undé sara éra éça xunié maluxun denaxandé. Nanaara na fili nu xiliçi wuli fili ra xa to. (Na béré nu faxi ninadé neminiéme Jerimi nu naxan falla nun, anaxa, énaça né gbeti piicii tongo saxan tongo, atan saré ébatta naxan moloñ sa, étan Israeli di batta naxan xunsaré doxo, anun enaça éfi bendérafalama fili ma eme Marigi tixi un ma.) Anun Jesusi naxa ti mangé nyatodéra; anun mangé naxa amaخورin, anaxa, Jewi Mange nan itanan na? Anun Jesusi naxa afalla abé, Itan afalla. Anun moriit xuntigiit anun xunmatiit to wulé madoxo a xumma a mu xwi o yabi. Na béré Pilati naxa afalla abé, Imamé né xwi wuyaaxi énaçan ti serira imabiri? Anun a mu ayabi nun xali xwi kereñ, naara mangé naxa xabé agbéra. Ya na xulunji béré i mangé dériçi ballan miçi undé rabulo miçiit bé, ewama naxan xoñ. Anun na béré ballan miçi gbo undé nuna a xili Barabasi. Nanaara eto nu malan kikeran, Pilati naxa afalla ebé, axoli na wo ma unxa rabulo wo ra undé ra? Barabasi, ama Jesus i naxan xili Christi? Fenaçaara atan akoloñ na enaça amati maranixunia ra. A to doxo kiti doxodé ma, axa giné naxa xéra xe xi abé, anaxa, inama feofé

nina na tinχiñ miχi ra : fenaxaara un̄ naχa toroma to sé wuyaaxi ra χiyé i agbéfera. Kono moriñ χuntigiñ anuñ χuñmatiñ naχa na niama rakota na éχa maχandi ti Barabasi bé, anuñ Jesusi faχa. Mangé naχa yabi anuñ afalla ebé, Munduñ yi firinji i wo tinma un̄χa rabulo wo bé? Enaχa afalla Barabasi. Pilati naχa afalla ebé, un̄ muñ nina Jesusi ra koré naχañ χiliχi Christi? Ebiriñ naχa afalla abé anina aχa bambam wurima. Anuñ Mangé naχa afalla, munféra, amuñ féniaχi nina nun? kono énaχa gbelé gbelé agbéra anina aχa bambam wurima. Pilati ta ato na amu noma féofé ninama, kono na muruté sonχo naχa ti anaχa yé tongo anuñ abellaχéi raχa na miama nyaxori, anaχa, untan maara naχañ fé nina yi miχi tinχinmé wuli mabiri : wo tañ naara woχa ato dé. Na béré miχiñ birin naχa ayabi, aχa wuli lu wuñ χumma anuñ wuñ diñ ma. Na béré anaχa Barabasi rabulo ebé : anuñ ato Jesusi niaχanχata bombo niaχu ra anaχa amati éma éχa abambam wurima. Na béré mangé χa gelidi undéi naχa Jesusi χani kénema banché kui i, anuñ gelidiñ birin malañ a χoñ. Anuñ énaχa aχa masosé ba ama, anuñ doma agbeliχi undé soma ama. Anuñ etó també labaranji undé rafalla, énaχa adoχo a χunji ma, anuñ kakilé undé sa a nyifan bellaχe ma : anuñ enaχa éχimbi sin anyatodé ra, anuñ amayelé ma, énaχa Inisené Jewi χa mangé. Anuñ enaχa daiboχun ama anuñ na kakilé tongo anuñ énaχa aχunji din. Anuñ éto mayelé ama na χambi enaχa na doma ba ama, anuñ enaχa

agbé doma maso ama, anuñ énaɣa aɣani éɣa abambam wurima. Anuñ étonu mini, énaɣa ɣamé undé to akeliɣi Cyrini boɣima aɣili Simoni; enaɣa, atan aɣaraɣaɳ aɣá aɣa wuri-bangalanɣi ɣani abé. Anuñ é to yiri undé li aɣili Golgotha, naɣaɳ ɣa fasari, benɣé yiré naɳ ara, énaɣa vinigarì fi ama ato sumbuɣi boli ra : anuñ ato anemunemu, anaɣa tondi a min féra. Anuñ énaɣa abambam wurima, anuñ aɣa domaɳ undé tegiba beriniéré ra : na aɣa fa nina dé neminiémé batta naɣaɳ falla nuñ, enaɣa unbé masosé undé tegiraba ebé, anuñ énaɣa berinieréma unbé boré doma ra. Anuñ etonu doɣoma énaɣa kantati ama nané : anuñ aɣa bettenji fallai ti aɣumma Jewi Mangé naɳ yira aɣili Jesusi. Na béré enaɣa muɳiati firin bambam afoɣira ; kéren anyifanji ma anuñ beré akola ma. Anuñ neɳ naɣaɳ dangima nané naɣa aniama-woli anuñ éɣunji firi firi, anuñ enaɣá, Itaɳ naɣaɳ selibanɣé ɣuɳgbo rabirama, anuñ atima sonon ɣi saɣandé Ikaɳ nakissi ; ɣa Alla ɣa Di naɳ itanaɳ na, goro na wuri bangalanɣi ma. Morii ɣuntigiɳ fan naɣa amayelé ama, sebbélétimaɳ foɣira, anuñ ɣuɳmatiɳ énaɣa, Ataɳ dantini kissi, amun oma akaɳ nakissi : ɣa Israeli Mangé naɳ itanaɳ na, aɣa goro na wuri bangalanɣi ma ya, anuñ muku danɣaniya ma ama. Abatta awassa so Alla i ; aɣa a rakissi ya, ɣa awama aɣon ; fenaxaara abatta afalla nuñ, Alla ɣa Di naɳ un tan na. Munatiɳ naɣaɳ bambamɣi afoɣira faɳ na don-donfé fallama abé. Awa, atongoi saɣanji seni ma abiraɣi saɣanji sulumanani ma naiforo

naɣa maɸilen na boɣi biriɳ ma. Anuɳ saɣanɟi sulumanani to ali, Jesusi naɣa mawa ti ɣwi iteɣira, anaɣa Eli, Eli, lama sabach-thani? naɣaɳ fasari, Umbé Alla, unbé Alla, i gméara un ma munféra? Undéi naɣaɳ tiɣi na, é to na ɣwiramé, enaɣa, yi miɣi Iliasi ɣilima. Anuɳ mafuré kéren étegi naɣa gi, anuɳ séundé tongo anuɳ arafé vinigari ra, anuɳ adoɣo kakilé ma anuɳ anaɣa aɸi ama aɣa amin. Borei naɣa aɸalla, Na lu, muku ɣa ato ɣa Iliasi fama akissi dé. Jesusi to a ɣwiiteɣi ɣwiiteɣi agbéra sonoɳ naɣa anyi fi. Anuɳ amató selibanɣé ɣungbo tegibulunɟi dugi naɣa bó ategii atongo aɣunɟi ma aɸa abui li, anuɳ boɣi nu sereɳ nuɳ, anuɳ gemméi naɣa bo, anuɳ furunɣuméi naɣa rabbi, anuɳ miɣii seniyenɣi wuyaxi bimbi naɣa keli, anuɳ énaɣa mini éɣa furunɣumé kuii Jesusi keli loɣé ɣambi, anuɳ enaɣa so na tai seniyenmé i, anuɳ ekan maseɳ awuya-axi ma. Na yanɟi gelidiɳ kemekereɳ ɣunmati, anuɳ nei naɣaɳ nuna aɸoɣira Jesusi kantama na boɣiserenɟi to, anuɳ neséi naɣaɳ nu ninaxi énaɣa gauwho agbera, énaɣa nundi naara Alla ɣa Di nan nu yi ra.

MONDAY BEFORE EASTER.

For the Epistle. Isaiah lxiii. 1.

UNDE yira, naɣaɳ kéliɣi Edom ma, doma ɣosixi soma ama Bozra ma? yi naɣaɳ darajaxi aɣa masosé i, anieréma aɣa sembé gbonia i? Untan naɣaɳ weéɣé ma tinɣinniai,

sembéxi kissi féra ra. Iagbelixi munféra ixa masoséi i, anuñ ixa doma maninaxi atañ ma naxań boronma wini rafaladé sé ra? un batta wini detensé maboron un kéren, anuñ miñiñ xali keren etegi mu nuna un foxira: fenaħa-ara un e maboron ma unbé xono ra, anuñ é detenma unbé xono agbéra anuñ éwuli malisań ma unbé masoséi ma, anuñ un ungbé domai birin xosima. Fenaħara niaħanħata béré nia na un sundunji i, anuñ unbé ħun-saréto nyé batta li. Anuñ un naħa amato, anuñ undé o mu nuna aħa maali ti; anuñ un naħa manyiń na buitima mu nuna: nanaara unbé bellaħé naħa fa marakissi ra unxon, anuñ unma ħonogbé nań unbuiti. Anuñ un miñiñ maboron ma unbé xono ra, anuñ un érasisi ma unbé xono gbé ra, anuñ unfama éħa sembé rabirama dé ħa boħima. Un um Marigi marafan féfaninia niaibama, anuñ Marigi ħa tantui, émé ebirin Marigi batta fi wun ma, anuñ na fannia gbo Israeli ħa bunsé mabiri, abatta naħań fi éma, anuñ émé aħa marafannia féfani gbonia ra. Fena-ħaara abatta afalla, nundira unbé miñiñ nań éra, diń naħai mu wulé fallama: nanaara anaħa findi éħa Rakissima ra. Eħa man-torénia birin atan fań toroħi éfoxira, anuñ aħa nyatodéra melleħé naħa ékissi: aħa marafani anuñ aħa kini kini i, anaħa é ħunsara anuñ anaħa ebuiti anuñ é raħani nuń singera yanji birin i. Kono énaħa muruté ti nuń, anuñ aħa Nyi seniyenħi ħonoħi; nanaara a nu findiħi é iaħwi ra anuñ anaħa géré giri émabiri. Na béré

anaxa maniaxun singéra yangji ma Anabi Mousa anuñ axa miñiñ, anaxa atan na minden naxan batta éramini bai axa yekxé xa kantama éfoxira? atan na minden naxan batta axa Nyi seniyeñxi so ai? naxan batta éramini Anabi Mousa nyifanji ra a bellaxé darajaxi ba tegiba ma ényara, na axa abada xili xa soto akan bé? Naxan batta éramini nuñ tilinméi émé so undé wulai, na énama bira? Emé subé undé goroma guluñba kina-xé, Marigi Nyi naxa anina axa malabu: i batta ixa miñi matinxiñ nuñ nakiné, ixa nina ikan xa darajaxi xili undé soto. Amato, keli arriyana ma, anuñ ixa naito keli i xa seniyeñmé lunguri ra anuñ daraja: ixa bonie-fura fani xoli na minden anuñ ixa sembé, ixa furii marafanjiñ tilinji anuñ ixa kini kini un mabiri? Emuna sonon? Siyé o muai itan nan muku Fafé ra, xali anabi Abraham mu muku kolon, anuñ Israeli muku tin exa muku kolon: Itan, O Marigi, nan muku Faféra, muku Rakissima, Ixili nuna abada. O Marigi, i anina muxu xa tantan ixa kirai ra munféra? anuñ muku sundunji rabalan ixa gauwho i? Ixa gbilen, ixa boiidiñ gbe-fera i xalala siñ. Ixa seniyeñmé xa miñiñ mu bu ai, dundundi gbansañ: muku iaxwiñ batta ixa seniyeñme yiré maboron nuñ. Igbé nan mukutan na: i mu aragiri exumma nuñ: Ixili mu sa éma nuñ.

The Gospel. St. Mark xiv. 1.

L OXE firin to dangu Passoveri xulunji béré naxa li, anuñ leaven tare tami: anuñ moriñ

χuntigiī, anuī sebbeletimai naxa kira undé feñ, é xa asuxu kinaxé kotai, anuī éxa afaxa. Kono énaça afalla, χulunji loché maaradé, ama murute sonxo fa ti miχiī tegi i. Anun ataī to na Bethani né Simoni kirimasé kanji undé xa banché i, atonu doxo donsé don dé, giné undé naxa fa, kankira tofan undé a nyira nuī, nioχuī mé turé, spikenardi asotomunioχun na a kui; anuī anaça na kankira gira, anuī anaça amasa axunjima. Anuī undé nunané naxai bonié rakeliχé e kani anuī énaça afalla, yi maso turé maχana yiki munféra? fenaxaara apissa nuī a xa sara battanxa tongonani nuī sulu, anuī a fiχi ninito nuī: anuī énaça femafalla amabirira. Anuī Jesusi naxa afalla, woça malabu ama; wo atoroma munféra? abatta kewalli fani undé nina un ma: fenaxaara ninitoi na wo tegii béré o béré, anuī xa wotiī béré naxé woça féfani nina ebé; kono untan mu luma wotegi i abada. Abatta na nina anaχai noma; abatta fa axa un maso un maluxuī ma nyara. Larxiχé un afalla wo bé, yi kibaro nyaiba ma deodé dunia biriī i yi dondun abatta naxai nina fai fallama maniaχunniama abé. Anuī Judasi Iskarioti kerei na fununfirinji tegi i naxa siga moriī χuntigiī χoi axa amati éma. Anuī eto na mé e nu niaχaliīχi, anuī laiiri suχuxi abé na e narfuli undé fima ama. Anuī anaça kira undé feñ axa amati éma yamfa i. Anuī tami leaventaré lochésingé, ó dangiχumma χulunji yekché faça naxai ma, axa mantoī naxa afalla abé axoli na ima wunxa siga

minden biri wunxa i nyaradoxo na ixa na dondui xulunji don denaxan de? Anun anaxa mantoï firin xe, anun afalla ebé, Siga so na tai, anun xame unde wo lima né yesasé na naxan nyira; woxa bira afoxira: anun afama sodé o dé, woxa afalla na banxe kanji bé, xaramoxo naxa afalla, dunsédon banxe na minden, unxa na xulunji donde muku-birin unbé mantoï? anun a koré banxe xungbo unde maseima woma seose birin na akui, abaita niailan, woxa un nyaradoxo nané. Anun axa mantoï naxa siga, anun enaxa so na tai, anun enaxa ato émé abatta afalla ebé nuñ: anun enaxa naxulunjisé niailan nané. Anun nimaré ra anaxa fa, ebirin funun firinji ra. Anun etonu doxo anun é sé don ma, Jesusi naxa afalla, Larxixé un afalla wobé, Keren wotegi i fama un mati dé. Anun é naxa nimisa samba, anun enaxa afalla abé keren kéren, untan ara? anun dantiñafalla, untan ara? Anun anaxa yabi anun afall ebé, kéren fununfirinji tegi i naxan abellaxe ragoro un foxira boli kui i. Adabaden di sigaxi émé assebexi a mabiri nundi naara: kono subahana na na mixi ma, naxan adabaden Di amatima: apissa na mixi ma xa amu beri nuñ. Anun etonu donsé don, Jesusi naxa tami tongo, anun anaxa abariki, anun abo, anun anaxa fi éma, anun anaxa afalla, Tongo, adon: unbé faté nan yira. Anun anaxa minsé kupi tongo, anun ato xunjé mamasa nuñ, anaxa afi éma: anun ebirin naxa amin. Anun anaxa afalla ebé, unbé wuli satanéni nan yira, naxan saxi awuyaaxi

bé. Larxiχé un afalla wobé, un mu vini bogi minsé minma sonon, mené na loxe un a minma sonon néné i Alla χa Yaminé i. Anun éto sigi undé sa enaxa mini éfa Oliviñ géia ma. Anun Jesusi naχa afalla ebé, wo birin xonoχima un gbéféra yi kwaira: fenaxaara asebbexi, un yekχékantama madin, anun yekχé rayensen ma. Kono unibé keli χambi un sigama wo nyara Galiliñ boχi ma. Kono Peteri naχa afalla abé, χali abirin fa xonoχi, kono untan maara. Anun Jesusi naχa afalla abé, Larxiχé un afalla ibé, Na yi loχé, χali yi χwaira, χunkuro mu a χwi rate doχodé firindé méné i un matandima doxo dé saχan. Kono atan naχa afalla agbéra boniefurania i, χa un sa faχa i foxira un mu imatandi kioki. Ebirin fan afalla nakiné. Anun énaχa fa yiré undé xon naχan nu χili Gethsemani: anun anaχa afalla a mantoñ bé, wo doxo bé, un tonu siga meni selima. Anun anaχa Peteri tongo anun Jami anun Johni, anun a torogbo samba, anun binja tigi tigi, anun anaχa afalla ebé, un nyi toroχi agbegbéra χa tuma, wo ti bé anun kanta ti. Anun atan naχa siga niaréma dundundi anun abirama boχima, anun seli ti, χa alan na saχanji χa dangu ama. Anun anaχa afalla, Abba, Fafé, ifata feofé nina i naχan keneñ; yi toro kupi ba unma; χalimansé émé aχoli na umma ma-aradé, kono eme i tinma naχan ma. Anun anaχa fa, anun ato éχima, anun afalla Peteri bé Simoni, iχima? i mu noma kanta tima un foxira saχanji kereñ. Wo kanta ti anun

seli ama wo sa fa so manina i: nyi niailanxi nundira, kono fate faŋganténiaxi. Anun man-sonon anaxa keli éma, anun seli ti, anun nei dundun xwiŋ fallama sonon. Anun ato gbi-leŋ anaxa éto exima sonon (fenaxaara ényai nu binjaxi) éma kolon e mun a ratinma. Anun anaxa fa sonon doxodé saxan, anun anaxa afalla ebé, wo xi anun wo malabu tongo: abatta lan saxanji batta li, amato Adabaden Di batta mati yunubitoi bellaχéi ma. Keli, mukuxa siga; amato naxan un matima batta makoro. Anun mafuré atonu wéen, Judasi naxa fa, keren fununfirinji tegii anun niama gbo biraxi afoxira, silanfanji na naxai nyira anun xuliŋ é keli xi moriŋ xun-tigiŋ konji ma anun sebbelétimaŋ, anun xuni-matiŋ. Anun naxan batta amati batta tan xuma undé doxo éma nun, anaxa un naxan sumbuma atan nan ara; asuxu, anun axani-ma kissi i. Anun mafuré atonu fa, anaxa siga axon, anun anaxa afalla, Marigi, marigi; anun anaxa asumbu. Anun énaχa ebellaχéi sa ama anun é asuxu. Anun kereŋ naxan tixi na, naxa axa silanfanji ba anun mori gbé boiidi undé maxono anun a tuli segé. Anun Jesusi naxa yabi anun afalla ebé, wo batta mini wo fafa unxon emé muniati mabiri degémaŋ na wo nyira anun xuliŋ woχa un suxu? un nuna wo tegi i selibanχé kui béré obéré tinka tima, anun wo mu un suxu: kono Alan sebbeŋ seniyenxi fé χa fa nina. Anun ébirin naxa gméara anun égi. Anun sagatala undé naxa biraxi afoxira, dugi fixé fani undé mafilenxi aigeli i fatéma; anun sagatalaŋ

naχa ebellaχēi sa ama : anuñ anaχa na dugi
 fiχi luna enyira, anuñ anaχa gi éma aigeli i.
 Anuñ énaχa Jesusi χani mori gbe χon : anuñ
 birin na lanji né mori χuntigi birin, anuñ
 χunmatimai, anuñ sebbelétimai. Anuñ Peteri
 naχa bira afoxira nuñ amaqwiara, χa mori
 gbé banχé χon; anuñ anaχa adoχo boiidii
 tegi i afaté mafura té ra. Anuñ mori gbé
 anuñ na dumbu kanji birin naχa seri
 undé feñma Jesusi mabirira, na éχa afaχa;
 anuñ é mu undé toχi. Fenaxaara a wuyaaxi
 tisériniaχira atan mabiri, kono éχa seri χwi
 mu lan kikeren. Anuñ undéi nuna naχa
 keli, anuñ seri niaχi ti amabirira, énaχa,
 muku batta yi miχi χwiramé, anaχa afalla,
 Un yi selibanχi rabirama naχan nu rafallaχi
 bellaχēi ra, anuñ dantiñ tima χi saχanjii
 bellaχé o mu so ai. Kono χalisa e seri mu
 lan kikeren. Anuñ mori gbé naχa ti etegii,
 anuñ anaχa Jesusi maχorin, anaχa, Imu χwi
 o yabi? Muñ yi féra yiseri naχai madoχo
 imabiri ra? Kono anaχa dundu, anuñ a mu
 feofé falla. Amansonon mori gbé naχa ama-
 χorin, anuñ anaχa afalla abé, Christ nan
 itanan na, Bariki χa Di. Anuñ Jesusi naχa
 afalla, untan nan ara; Anuñ wo fama Ada-
 baden Di todó doχoxi nyifanji sembé
 ma, anuñ afama arriyana luχwi ma. Na
 béré mori gbé naχa agbé domai bó, anuñ
 anaχa, muku wama seri unde χon sonon.
 munféra? wó batta aχa danka niaχu χwi
 ramé : wo manioχunχi muñ na? Anuñ é
 birin naχa abeten na alan éχa afaχa. Anuñ
 undei étegi naχa daiboχun anyategi ma

samba, anuñ anya mafilen, anuñ a niamawoli, anuñ enaxa afalla abé, Itañ xa fémaseñ: anuñ neñ boiidiñ naxa agérin exa bellaχékui ra. Anuñ Peteri tonuna banχéfani bui Morigbé ginéboidi undé naxafa; anuñ ato Peteri to akan mafúrama, anaxa amato, anuñ afalla, anuñ ifan nuna Nazareti Jesusi foxira. Kono anaxa amatandi, anaxa, un ma akolon ama χaxili soto nama inaxañ falla. Anuñ anaxa mini aso buntunji ma, anuñ toxé naxa araté. Anuñ ginéboiidi undé naxa ato sonon, anuñ anaxa falla folo neibé naxaĩ tiçi na, Keren nañ yira. Anuñ anaxa amatandi sonon. Anuñ amuquia na χambi neñ naxaĩ tiçi na, naxa afalla sonon Peteri bé, Nundi naara, keren nañ ira étegi i, fenaxaara Galilaen nañ itañan na, anuñ ixa χwi lan na ra. Kono anaxa kombiti samba, anaxa, un mu yi miçi kolon naxañ xa fé i naxañ falla. Anuñ doχodé firindé toxé naxa araté. Anuñ Peteri naxa Jesusi χwi manioχun abatta naxañ falla na toxé mu araté doχodé firin mené abatta amatandi doχodé saχañ, Anuñ ato amanioχun ama, anaxa wa.

TUESDAY BEFORE EASTER.

For the Epistle. Isai. 1. 5.

MARIGI Alla batta un tuli rabbi, anuñ un mu tondiçi nun, ama un kobé raso χambi. Un naxa un kobé findi bombolamaĩ ma, anuñ un feχori neĩma naxaĩ aseχé gburan: un mu nyategi luxun yagima anuñ daiboχun

ma. Fenaxaara Marigi Alla un maali ma, nanaara un mu ifuxi ma: nanaara un naxa un nyategi ti a ixorocho amaninaxi finxaré gemmé ra, anun un akolon un mu fama yagi dé. Atan un makoro naxan unbé fé tinxin; undé geregiri ma un mabiri? Wunxa ti kikeren; undé un iaxwi ra? Atan xa fa makoro un ma. Amato, Marigi Alla un maali ma; undé na naxan un beten ma? Amato, ebirin findima foriné emé doma undé: tesé fama ebirin don dé. Undé wo tegi i naxan gauwho Marigi xon, naxa axa boiidi xwi suxu, naxan nieréma naiforoné, naiyallé mu na naxan i? Axa tuxuxi Marigi xili ra, anun axaxili ti axa Alla ma. Amato, wo birin naxa te undé radexé, naxa wo kan nabilenxi té funiéfunié ra; wo xa niére wo xa te naiyallé. anun néi funiéfuniéi wo batta naxa radexé. Wo fama yi sotodé un bella xé ra, wo fama sade nimisania i.

The Gospel. St. Mark xv. 1.

ANUN mafuré gesegé, mori xuntigii naxa dumbu malan birin xunmati anun sebelétima, anun dumbukai birin, anun Jesusi ballan anun axanima, anun amati Pilati ma. Anun Pilati naxa amakorin, Itan nan Jewi xa Mangé ra? Anun anaxa ayabi ma, anun afalla abé, Itan afalla. Anun morixuntigii naxa fé wuyaxi doxo axumma; kono atan mu yabi feofé ra. Anun Pilati naxa amaxorin sonon, I mu yabi feofé ra? Amato, féwuyaxi batta doxo imabiri. Kono Jesusi, xalisa mu yabi feofé ra: nanaara Pilati naxa

kabé. Awa aderixi na xulunji béré axa ballanmixi undé rabolo éma éwama undé xon. Anun undé nuna a xili Barabassi, naxan nu ballanxi nei birin na naxa batta nyiundeba na muruténiai. Anun na niama gbelé gbelé ma xwi itéxi ra, émawa samba axa anina ebé eme aderixi nina nun. Kono Pilati naxa eyabi, anaxa, Axoli na wo ma na unxa Jewi xa Mangé rabolo wobé? Fenaxaara atan akolon na mori xuntigi naxa ananiaxu nanaara éna xa amati. Kono mori xuntigi naxa mixi mamoxo, na apissa axa Barabassi rabolo ébé. Anun Pilati naxa éyabi anun afalla ebé sono, Axoli na wo ma un mun nina atan ma, wo naxan xili Jewi xa Mangé ra? Anun enaxa kilikilé maté sono, Abambam. Na béré Pilati naxa afalla ebé, munféra, a munféni axi nina? Anun enaxa gbelé gbélé agbegbéra, Abambam. Anun Pilati wa maaxon axa nei mixi rawassa, anaxa Barabassi rabolo ebé, anun Jesusi mati, eto aniaxanxata, exa abambam. Anun gelidi naxa axani banxé undé kwi i axili Praetorium: anun enaxa gelidi birin malan. Anun enaxa masose agbéli maso ama, anun enaxa tumbé labaranji undé dembé, anun ésa axunji ma; anun enaxa kabuti folo, Inisené, Jewi xa Mangé. Anun enaxa axunji madi kakilé undé ra, anun éna xa daiboxun ama, anun eximbi sinima abattu ma. Anun éto amayelé nun, enaxa na maso-e agbéli ba ama, anun agbe masosei maso ama, anun e a ramin exa abambam. Anun enaxa undé xaraxan Simoni akeli xi Cyreni, naxan dangixi na, akeli xi na boxi

ma, Alexandré fafé anuñ Rufus aḡa abambam wuri raḡani. Anuñ enaḡa faara na yiré ḡon Golgotha, naḡan ḡa fasari nañ Benḡé yiré. Anuñ enaḡa minsé fi ama aḡa miñ wini masumbuḡi boli ra; kono amu arasuḡu nuñ. Anuñ etó abambam, enaḡa aḡa masoseñ taḡun, bereniere ema, kereñ kereñ béré mundun tongo. Anuñ saḡanji saḡandé, nan nu ara, anuñ enaḡa abambam. Anuñ Sebbé undé sebbḡi aḡunji ḡumma Jewi ḡa Mangé nañ yi ra. Anuñ énaḡa munati firin bambam afoḡira, kereñ anyifanji ma anuñ boré akolama. Anuñ kitabu fallai nuninadé, naḡan afalla, Anuñ anu tengeḡi fekobirabai tegi i. Anuñ naḡai dangiḡi nané naḡe aniamawoli éḡunsinma, anuñ énaḡa, a itai naḡan selibanḡi rabirama, anuñ atima sonon ḡi saḡandé, ikan nakissi, anuñ iḡa goro wuribangalanḡi. Morii ḡuntigii fañ amayeléma nakiné énaḡa afalla éyetéi tegi i birin sebbeletimai ra, Atan dantini nakissi nuñ; amu noma akan nakissi. Anina Christi Israeli Mangé ḡa goro ya wuribangalanḡima na muku ḡa ato, anuñ danḡaniya. Anuñ nei naḡai bambamḡi wurima afoḡira naḡa aniamawoli. Anuñ saḡanji seni to li, naiforo nuna na boḡi birin ma ḡa saḡanji sulumasḡan. Anuñ sulumasaḡan saḡanji to li Jesusi naḡa aḡwi ite ḡwiiteḡi ra, anaḡa, Eloi, Eloi, lama sabachthani, naḡan fasari nañ yira, Unbé Alla, unbé Alla, Igméara un ma munfera? Anuñ undéi tiḡi na éto amé, enaḡa, Amato, a Iliasi ḡilima. Anuñ kereñ naḡa gi, anuñ sé undé tongo araféḡi vinigari ra, anuñ

anaɣa adoɣo kakilé ma anuñ afi ama aɣa amiñ, énaɣa, Mamé sinden; wunɣa ato ɣa Iliasi fama aɣa a tongo na. Anuñ Jesusi naɣa aɣwi ite, ɣwi itéɣira anuñ anaɣa anyi sa. Anuñ selibanɣé tegirabolonji naɣa bo, ategi ba atongo aɣunjima agoro ɣa abui. Anuñ na gelidiñ kemekeren ɣunmati naɣan nu tiɣi na amabiri, ata na to anaɣa aɣwi ité naki, anuñ anyi sa, anaɣa afalla, Nundi naara Alla ɣa Di nan yi miɣi ra.

WEDNESDAY BEFORE EASTER.

The Epistle. Hebr. ix. 16.

XÉ laiiri na denaɣandé, alañ na na laiiri rafalama batta afaɣa: fenaɣaara na dondon laiiri aɣoroxiné ɣa akanji batta faɣa; ama sembé o mu ai ɣa akanji mu dunia lu. Na nan ara, laiiri singé mu suɣu nuñ wuli ɣambi: fenaɣaara Anabi Mousa to fé birin afalla miɣiñ bé émé tonji afallaɣi kinaɣé, anaɣa ningé yorei wuli tongo, anuñ tsiñ yéra anuñ murufé agbéli, anuñ hyssop ra, anuñ birin buku malisañ, anuñ nei miɣiñ birin, anaɣa, laiiri wuli nan yi ra Alla batta yamarixi wobé. Amanson amalisañ wuli ra, birin na dondon selibanɣé, anuñ morinia séi birin. Anuñ sé birin tinséma wulira na dondon tonji bui; anuñ wuli sa ɣambi yunubi kaffari o muna. Anu lanɣi nanaara na arriyana maninasé ɣa tinsé ébirin yiñ ra. Kono arriyana sé yetei saraɣé betté pissa yi bé. Fenaɣaara Christi mu so yiré seniyenɣimé

naχaĩ rafallaχi bellaχeĩ ra naχaĩ naĩ nundi manineĩ ra, kono arriyana tigi tigi, ya atiχi Alla nyatodera wuĩ gbéfera; ama χalisa na aχa akaĩ ba doχodé wuyaachi, eme mori gbé soχi seniye nmé yiré nyeonyé doχode kereĩ, boreĩ wulira. Fenachaara χa anaki aniaχanχataχi nuĩ doχodé wuyaachi kabi dunia sa folo; kono ya doχodé kereĩ dunia raniunji abatta mininai aχa yunubi tongo na, akaĩ χa saraché sababu. Anuĩ atiχi adabadeĩ bé, eχa tu keren, kono yi χambi kitirabo yanji: anaχiné Christi nu akaĩ ba kereĩ aχa wuyaachi yunubiĩ raχaĩ; anuĩ néibé naχaĩ a maméma, afama mininai doχodé firindé yunubi o muna marakissi né.

The Gospel. St. Luke xxii. 1.

A WA tami leavenitare χulunji naχa makoro, naχaĩ χili Passoveri. Anuĩ moriĩ χuntigii anuĩ sebbeletimaĩ naχa kira feĩ na eχa Jesusi faχa naχaĩ i; fenachaara é naχa gauwho miχiĩ χoĩ. Na beré sentani naχa so Judasi abore χili Iscarioti ataĩ nuna funuĩ firinji tegi i. Anuĩ anaχa siga iχa kirara, anuĩ anaχa so dumbui mori χuntigiĩ anuĩ Kaptainiĩ a aχa mati éma kinaché. Anuĩ ébonié nu saχi, anuĩ énaχa laiiri suχu abé é nafuli fima áma. Anuĩ ataĩ naχa laiiri suχu, anuĩ anaχa kira feĩ aχa amati éma yamfai, na beré niama mu na afoχira. Na beré tami leaventare loχiĩ naχa li Passoveri yekché faχaχi naχaĩ ma. Anuĩ anaχa Peteri χé anuĩ Johni, anaχa, Siga, anuĩ Passoveri dunsé niailaĩ na muχu χa adoĩ. Anuĩ

enaxa afalla abé, Axoli ima muxu xa inyara-
 doxo minden? Anun anaxa afalla ébe,
 Amato, wo to so tai, xamé undé wo lima
 nané yésasé na naxan nyira, birama afoxira
 axa banxé i. Anun woxa afalla na banxé
 kanji bé, Marigi, afalla ibé, donsé don banxé
 na minden, unxa Passoveri donse don dena-
 xandé, wun birin unbé mantoi ra? Anun a
 koré banxé xungbo massenma woma abatta
 niailan kifani; woxa un nyaradoxo nané.
 Anun enaxa siga, anun é ato emé abatta
 anaxan falla ebé nun: anun énaxa Passoveri
 donsé niailan. Anun na saxanji to li, anaxa
 doxo, anun Manto fununfirin afoxira. Anun
 anaxa afalla abé, axoli na unna, xolilar-
 xixéra unxa yi Passoveri donse don wotegi
 un safa niaxanxata: fenaxaara un afalla
 wobé, un mu adon ma sonon, mené ato
 ninaxi Alla xa yaminé i. Anun anaxa kupi
 di tongo, anun xunjémama sa, anun anaxa
 afalla, yi tongo, anun ategi raba wo tegii.
 Fénaxaara, un mu vini bogi min ma sonon,
 mené Alla xa yaminé fama fadé. Anun
 anaxa tamii tongo, anun axonjémama sa,
 anun abo, anun afi éma, anaxa, Un fate nan
 yi ra, naxan fixi wobé: yi nina wo manioxun
 un ma. Amanson supperi to gé afa kupi
 di tongo, anaxa yi kupi di unbé wuli sata
 nené ra, naxan saxi wo bé. Kono amato,
 naxan un matima yamfai na bé yimésa ma.
 Anun nundira Adabaden Di sigama emé anu
 tixi abé; kono subahana nanamixi ma a
 matima naxan ma. Anun énaxa maxorin ti
 folo etegii mundun etegi i na ra naxan fama

yi fé ninadé. Anuñ fémafalla undé nuna etegi⁷ undé etegii pissa boré birin bé. Anuñ anaxa afalla ébé, Kaffrii mangéi niaragirima é xumma xaraxani, anuñ naxai tixi aboré xumma xilixi exa fefanininamai: Kono wonama anina naki, kono naxan tixi boré xumma wotegi i, xa lu émé naxan donxé ra, anuñ naxan pissa boré bé, xa lu émé naxan ti boiidinia i. Fenaxaara, munduñ pissa boré bé naxan doxoxi donse don dé, ama naxan tiboiidi niai? Atañ maara naxan doxoxi donsedom? kono untan na wo tegi i emé naxan tixi boiidiniai. Wotañ nan neira naxai batta bu un foxira unbe maninei. Anuñ un batta yamine undé ti wobé, eme unbé Fafé batta undé ti unbé; na woxa sédon, anuñ sémiñ unbé mésara unbé yaminéi, anuñ woxa doxo mangedoxodéi, kitisama Israeli sii funufirin ma. Anuñ Marigi naxa afalla Simoni bé, Simoni, amato, axoli na sentani ma axa isoto, na axa imafé emé sexori undé ra, kono un batta seli ti ibé, na ixa danxani-
 nia nama bira; anuñ xa itan ratubi ixa iboré dixorocho. Anuñ anaxa afalla abe, Marigi, un niailanxi unxa bira ifoxira ballandé i, anuñ tuxon. Anuñ anaxa afalla, un afalla ibé, Peteri, xunxoro mu arate yi loxé isafa afalla doxodé saxan na i mu un kolon. Anuñ anaxa afalla ebé, un to woxé botó muna wonyira, anuñ sasé undé, anuñ sanxiiri wo toro nun seosé ra? Anuñ enaxa afalla, Ardé. Awa anaxa afalla ebé, kono ya, boto na naxan bé axa atongo, anuñ sasé undé fan nakine: anuñ xa silanfanji muna naxan nyira, axa

amasosé undé sara, anuñ keren sara. Fena-
 xaara uní afalla wobé, Na yi naɣań sebbeɣi
 fama nina uní i, Anuñ a nu tengéɣi feko
 birabaĩ tegi i: fénaɣaara néseĩ uní mabirira
 naniuñma. Anuñ enaɣa afalla, Marigi, amato,
 silanfanji firin nañ ya. Anuñ anaɣa afalla
 ebé, na batta lañ. Anuñ anaɣa mini, anuñ
 asiga nuñ émé anu deriɣi kinaɣé geia undé
 ɣon aɣili Oliwiĩ, anuñ aɣa mantoĩ fañ biraɣi
 afoɣira. Anuñ ato na yiré li, anaɣa afalla
 ebé, Seli ti, na wonama so manina i. Anuñ
 anu keli éma amu maqwia, anuñ anaɣa
 aɣimbisin anuñ anaɣa seli ti, anaɣa, Fafé, ɣa
 itinma, yi toro kupi tongo na unma: ɣalisa
 unbé tinji maara, kono igbé ɣa nina. Anuñ
 melleɣé undé naɣa mininai abé akeliɣi
 arriyana ma aɣa a iɣoroɣoma. Anuñ a na
 toroné agbé, anaɣa seli ti larɣiɣé ra agbé ra,
 anuñ aɣa yilenfuré maninaɣi wuli sóli gbo
 birama boɣi ma. Anuñ ato keli seli ma anuñ
 anufa aɣa mnatoĩ ɣon, anaɣa eto eɣima nimi-
 saɣi i, anuñ afalla ebé, Wo ɣima munfera?
 Keli, anuñ woɣa seli ti, ama wo fa so maninai.
 Anuñ atonu wéen, amato, niama undé, anuñ
 atan naɣa ɣili Judasi keren funuñfirinji tegi i
 naɣa siga enyaréma, anuñ amakoro Jesusi ra
 aɣa asumbu. Kono Jesusi naɣa afalla abé,
 Judas, i Adabaden Di mati sumbu ra? Neĩ
 naɣaĩ nuna afoɣira ta to naɣaĩ fama ninadé,
 énaɣa afalla abé, Marigi, muku é radiñ
 silanfanji ra? Anuñ keren etegi i naɣa mori
 gbé boiidi undé magérin, anuñ anyifañ tuli
 ɣabba. Anuñ Jesusi naɣa afalla, Aɣa lu naɣi.
 Anuñ anaɣa a tuli mamoxo anuñ aravalañ. Na

béré Jesusi naɣa afalla moriɪ ɣuntigiɪbé anuɪ selibanɣé kantatimaiɪ, anuɪ ɣunmatimaiɪ naɣaiɪ nu faaɣon, wo faɣi unɣon emé muɪati mabiri silanfanjiɪ na wo nyira, anuɪ ɣuliɪ? Un to nuna wotegiɪ selibanɣé kui, wo mu bellaɣéi o italla un mabirira, kono wogbé saɣanji naɪ yi ra, anuɪ naiforo sembé. Na béré enaɣa a suɣu anuɪ aɣani, anuɪ enaɣa afa ara mori gbé banɣé kui: anuɪ Peteri naɣa bira afoɣira amaquia. Anuɪ eto té undé radexe na banɣé tegi i anuɪ enu doɣoɣi kikeren, Peteri naɣa doɣo etegi i. Kono temadi undé naɣa amató atonu doɣo te fé ma, anuɪ amatoma kifani, anuɪ afalla, yi miɣi faɪ nu afoɣira. Anuɪ anaɣa amatandi, Giné un ma akolon. Anuɪ dundundi na ɣambi dantiɪ naɣa ato, anuɪ afalla, itaɪ naɪ keren éra. Anuɪ Peteri naɣa afalla, ɣamé untan ma ara. Anuɪ saɣanji keren na ɣambi, dantiɪ naɣa afalla larɣixé ra, anaɣa, nundi naara yi miɣi faɪ nu afoɣira; fena-ɣaara Galilaeni naɪ ara. Anuɪ Peteri naɣa afalla, ɣame un ma akolon inaɣaɪ falla. Anuɪ mafuré atonu nu wéexé toɣe naɣa araté. Anuɪ Marigi naɣa mafindi, anuɪ Peteri mato; Anuɪ Peteri naɣa amanioɣun Marigi ɣwi abatta naɣaɪ falla abé nuɪ, Toɣé mu aratemé mene i un matandi doɣodé saɣaɪ. Anuɪ Peteri naɣa mini anuɪ anaɣa wa sobé-ra. Anuɪ néi miɣiɪ naɣaiɪ Jesusi suɣuɣi naɣa amayelé, anuɪ amadin. Anuɪ eto anya ɣummafelen enaɣa anyategi geriɪ, anuɪ a maɣoriɪ, enaɣa, Iɣa afalla, undé naɪ ara naɣaɪ batta i mageriɪ? Anuɪ fei dantiɪ

wuyaaxi ebatta naɣai falla amabirira niama-woliniai. Anun mafuré kwieba miɣii ɣa ɣummati, anun morii ɣuntigii, anun sebbetimai naɣa malan kikeren, anun énaɣa aɣani eɣa dumbui, énaɣa, Itan nan na Christi ra? afalla mukubé. Anun anaɣa afalla ebé, ɣa un afalla wobé wo mu danɣaniya ma: anun ɣa un fan wo maɣorin, wo mu un yabi ma, ama un rabullo Atongo yama Adabaden Di fama doɣodé Alla ɣa sembé nyifanjima. Na béré ebirin naɣa afalla, Itan nan Alla ɣa Di ra? Anun anaɣa afalla ebé, wotan afalla na untan ara. Anun etan naɣa afalla, Muku seri betté fen ma munféra? fenaxaara mukutan muku yetéi batta amé adé naɣan falla.

THURSDAY BEFORE EASTER.

The Epistle. 1 Cor. xi. 17.

YI i un naɣan niaiba wobé, un mu wo matoɣo: na wo malan kikeren féfani ninafé maara, kono féniaɣi. Fenaxaara, asinge wo to amalari kikeren selibanɣé kui, un amé na wo mu lu ɣaxili kereɔ niai, anun un undé danɣaniya. Fénaɣaara dinéɣana fei fan luma wo tegi i, na nei naɣai lanɣi ɣa kolonɣi wo tegi i. Wo to malan kikeren nanaara yiré kereɔ i, Marigi ɣa donsé donji mu yi ra: fenaxaara donse dondé birin agbé donse tongo aboré niara; anun ɣamé batta undé suɣu, anun dantin naɣa sisi. Mun, banɣéi muna wobé woɣa sedon denaɣandé anun sémin? ama wo Alla ɣa selibanɣé botoraba,

anuñ néi rayagi naχai mu na soto? Un muñ fallama wobé? Un χa wo matoχo yi i? Un mu wo matoχo. Fenachaara un batta rasuχu Marigi ma, na un fan niaiba wo bé, Na Marigi Jesus Christi, na χwai tigi tigi é amatima yamfai naχan ma naχa tarmi tongo; anuñ ato χunjémamama sa, anacha abo, anuñ afalla Tongo, adon, yi nan unbé faté ra naχan χana χi wo gbéféra: woχa yi nina unbe manioχunji χaféra. Anaxiné mansoniñ na maninara, anacha kupi di tongo ato gé donse don, anacha yi kupi nan unbé wuli sate nénéra: yi nina, béré o béra wo safa anina unbé manioχunji χa féra. Fenachaara béré obéré wosafa yi tarmi don, anuñ yi kupi min, wo Marigi faxai maseñma χa asafa. Nanaara undé o undé yi tarmi don ma anuñ yi Marigi kupi min, lantarénia i, fama betendé Marigi fate ra anuñ awuli. Kono miχi χa ayeté maχorin, anuñ allo aχa na tarmi don anuñ na wuli min. Fenachaara naχan adon lantarenia i anuñ amin, anacha aχa beteninia don anuñ amin, a mu Marigi faté koloñ. Fenaχaara yi ya féra, awuyaaxi fanganteniaxi, anuñ é fuza mané wo tegi i, anuñ awuyaaxi χi tui. Fenachaara χa wuñ kitisama wuñkani ma muku mu fama kitidé. Konó χa wuñ kitixi Marigi wuñ niaχanχataxi, na muku nama fa betendé duniafoxira. Nanaara, un barenji wo to malan kikeran sedon féra, bore χa mamé bore ma. Anuñ χa χarmé undé suχu, aχa sedon a χonji; na wo nama malan kikeran betenjiné. Anuñ adonχéra un amatinχinma χa un fa.

The Gospel. St. Luke xxii. 1.

NEI niama birin naɣa keli anuñ enaɣa aɣani Pilati xoñ anuñ enaɣa a beten samba anaxa, muku batta yi miɣikobi to anaxa miɣii birin mafindi anuñ a eraɣono na éma sagali fi Cæsari bé, anaxa na atan nan na Christi ra Mangé undé ra. Anuñ Pilati naɣa amaɣorin, anaxa, itan nan Jewi xa Mangé ra? anuñ anaxa ayabi, anuñ afalla, Itan afalla. Na beré Pilati naɣa afalla moriñ xuntigiñ bé anuñ miɣii, un mu féniaxi o to yi miɣi i. Anuñ enaɣa xono agbera, enaɣa, atan miɣii mamoxo, atinka tima Jewri boɣi birin i, afolo Galiliñ ma afa bira yi yiré ma. Pilati to Galiliñ xili mé, anaxa maɣorinti xa Galilaeni nu ara. Anuñ mafuré ato akolon na anuna Erodi mangenia bui, anaxa arasamba Erodi xoñ, naɣan ayeté fan nuna Jerusalemi tai na yanji ma. Anuñ Erodi to Jesusi to anu niaɣalinji agbegbera; fenaɣaara aɣoli nu ama aɣa ato yanji raquia, katugu abatta agbé féi wuyaaxi mé, anuñ anaxa yengi aɣa agbé kabanako walli undé to atan anina. Na beré anaxa amaɣorinti xwiñ wuyaaxi ra; kono amu ayabi feoféra. Anuñ moriñ xuntigiñ tiɣi, anuñ abeten boniefuraniai. Anuñ Erodi anuñ aɣa gelidii naɣa gméara, anuñ é amayelé, anuñ mangé masose fani undé maso ama, anuñ anaxa aragbilen Pilati xoñ. Anuñ na loɣé tigi tigi Pilati anuñ Erodi naɣa funaannia suxu, bore aboré ra; fenaɣaara na nyara édé mu fan boré aboré ra. Anuñ Pilati ato morii xuntigi i malan kikeren,

anuñ miçiĩ χuñmatimai, anaxa afalla ebé,
 Wo batta fa yi miçi ra unxon, eme naxaĩ
 miçii mafindi anuñ, amato un batta axa fé
 maxoriĩ wo nyaxori, anuñ un mu féniachi o
 to yi miçii nei fé mabiri wo a betençi naxai
 ma na abatta naxaĩ nina: Ardé, ama xali
 Erodi; fénaaxaara un naxa wo rasamba
 axon; anuñ amato, amu fe o nina amabiri
 naxaĩ maseñma na alaĩ axa faxa. Nanaara
 un aniaxanxatama, anuñ arabolo. Fenaxa-
 ara alaĩ né na axa miçi kereĩ rabulo na
 xulonji béré. Anuñ enaxa kilikilé mate
 kikerer, énaaxa yi miçi tongona, anuñ Bara-
 bassi rabulo muku bé (naxaĩ muruté undé
 xa féra na tai, anuñ nyiba fé anu raso bal-
 landé i.) Axoli na Pilati ma nanaara axa
 Jesusi rabullo, anaxa wéexé éra sonon,
 Kono enaxa wa ti, enaxa, Abambani, abam-
 bam. Anuñ anaxa afalla ebé doxodé saxandé,
 Muñféra, a muñ feniaçi nina? un mu tu
 féofé toxĩ ai: nanaara un aniaxanxata ma,
 anuñ un arabulo ma. Anuñ énaaxa xwi ite
 xaxili kereĩ ra na axa bambam wurima:
 anuñ egbé xwiĩ anuñ mori xuntigiĩ naxa no
 soto. Anuñ Pilati naxa kiti rabo na axa
 nina emé axoli na éma kinaxé. Anuñ anaxa
 ataĩ rabulo éma naxaĩ nu ballançi ballaĩ dé
 i muruté féra anuñ nyiba, ewama naxaĩ xon;
 kono anaxa Jesusi mati exa tinji ma. Anuñ
 etonu axani, enaxa bellaxé sa undé ma
 Simoni keliçi Cyrini, aminima na boxĩ i,
 anuñ enaxa axa wuribangalonçi sa axumma
 na axa araxani Jesusi foxira. Anuñ niama
 gbo naxa biraxi afoxira, anuñ ginéiai naxai

fañ wa agbera anuñ gbelégbelé agbeféra. Kono Jesusi aḡambirato, anaḡa afalla, Jerusalemi Diginéi wo nama wa unbé, kono woḡa wa wogbé anuñ woḡa Diñ bé. Fenaḡaara amato, loḡe i fama fadé é afama falladé naḡai i, Bariki na na dītaré ma, anuñ neñ furīñ naḡai mu di ḡani nuñ, anuñ neñ ḡinyéi naḡai mū bundu nuñ. Na béré é fama na fallai folo é afalla ma géiai ma, Bira wuñ ḡumma ; anuñ géiai lamma wuñ makoto. Fenaḡaara ḡa é yi séi nina wuri ḡindé naḡai nyingiḡi ma, muñ ninama wuri ḡaraḡi ma? Anuñ é fan nu nané muñati firin dantin é naḡai ḡani nuñ afoḡira éḡa esa faḡa. Anuñ eto fa na yiré li naḡai ḡiliḡi Kalvari, énaḡa abambam nané ; anuñ né muñati kereñ anyifanjima, anuñ dantin akola ma. Na béré Jesus i naḡa afalla, Fafé ékaffari, fénaḡaara e makoloñ énaḡai nina. Anuñ enaḡa agbé masose undé taḡun etegi i, anuñ beré raniere. Anuñ miḡiñ tiḡi nané amatoma, aéḡa niaragirimai fañ efoḡira a niamawoli, énaḡa, a dantini nakissi ; aḡa akañ naḡissi, ḡa na Christi nañ atañañ na Alla ḡa sugandito tigi tigi. Anuñ ne gelidiñ fañ naḡa amayelé, éfaḡi aḡoñ anuñ vinigari fima ama, anuñ énaḡa ḡa Jewi Mangé nañ itañañ na, ikan nakissi. Anuñ sebbé undé fañ nu sebbexi aḡumma Greek letteriñ anuñ Latini, anuñ Ibreyi, Jewi ḡa Mangé nañ yi ra. Anuñ muñati kereñ naḡai singanḡi na naḡa aniamawoli, anaḡa, ḡa Christi nañ itañañ na, ikan nakissi, anuñ mukutañ. Kono boré naḡa a yabi anuñ afalla, Itañ mu gauwho Alla ḡoñ, atoma na

na ina na dondon betenji? anuñ mukutañ
 adaɣaɣi wuñ béatinɣinji; katugu wuñ wuñ
 féniaxi raba barayi soto, kono yi miɣi mu
 féniaxi o nina. Anuñ anaɣa afalla Jesusi bé,
 Marigi iɣa manioɣun uñ ma wo to fa iɣa
 yamine i. Anuñ Jesusi naɣa afalla abé,
 Larɣixé uñ afalla ibé, To ifama ludé unfoɣira
 ɣeri ludé i. Anuñ saɣanji seni nañ nu ña
 ra: anuñ naiforo nuna dunia birin ma ɣa
 saɣanji sulumasaɣa ma. Anuñ sogé nu
 iforo nuñ, anuñ selibanɣi tegeɗabolonji dugi
 naɣa bo ategi i. Anuñ Jesusi to aɣwi ité
 agbéra, anaɣa afalla, Fafé, un naɣa uñ nyi sa
 i nyira: anuñ ato yi falla, anaɣa anyi rabolo.
 Awa gelidiñ ɣunmati undé ta ato naɣa nu
 nina, anaɣa Alla darajaxi, anaɣa, Nundi
 naara tinɣin miɣi nañ nu yi ra. Anuñ miɣii
 birin naɣa nu malan kikeran eɣa na naito
 to, éné sêi matoma naɣa ninaɣi nuñ naɣa é
 kangédé din anuñ énaɣa gbilen. Anuñ
 abarenji birin, anuñ gineiañ naɣa nu biraxi
 afoɣira ekelixi Galilii ma tiɣi yiré maquia, yi
 sêi matoma.

GOOD FRIDAY.

The Collects.

SEMBE birin kanji Alla, muku imallenlen,
 S marafannia iɣa yi iɣa dembaia mato,
 muku Marigi Jesusi Christi akan magoro aɣa
 amatiɣi nuñ naɣa ɣa féra, anuñ abiraxi
 fekobiraba miɣii bellaɣa ma, anuñ tu niaɣan-
 ɣata raɣa wuri bangalonɣi ma, naɣa luɣi

ya, anuñ aragirima itañ foxira anuñ Holy Ghosti, abada Alla kereñ, abada anuñ abada. Amina.

SEMBE birin kanji anuñ abada Alla, naḡaṇ-
 ḡa Nyi arigirima Selibanḡé kanjiñ birin
 ḡumma, anuñ eraseniyen; Muku mawañ
 rasuxu anuñ muku seliñ, muku naḡai ti ma
 inyaxori miḡiñ si birin bé anuñ tidénia ñ iḡa
 Selibanḡé malanji seniyeñḡi tegi i, na birin a
 tegi i aḡa ḡili niai, anuñ kewalli ḡa ibattu
 larḡiḡéra anuñ allaniai; muku Marigi saba-
 bura, anuñ Rakissima Jesusi Christi. Amina.

O KINI kini Alla, naḡaṇ batta adabadeñ
 birin da, anuñ amu seosé raniaḡu abatta
 naḡaṇ nafalla ama aḡoli na ama na yunubito
 ḡa tu abada, kono arafanḡi ama na aḡa tubi
 anuñ aḡa lu; kini kini sa Jewi birin ma
 Mahomeddinéi, Jailiñ, dinéḡana kanjiñ, suru-
 ḡutoñ anuñ fékoloñtarénia birin tongona éma,
 sunduñ ballañmé, anuñ énama ḡwiniaḡi sa
 iḡa ḡwi ma; anuñ i ragbilen iḡoñ naki,
 bariki Marigi, iḡa malanji tigi tigi tegi i, na
 eḡa kissi birin Israeli diñ donḡé larḡiḡéra,
 anuñ eḡa findi kulé kéren, yekḡé kantama
 kereñ bui, Jesusi Christi muku Marigi, naḡaṇ
 luḡi anuñ aragirima ifoxira, anuñ Nyi
 Seniyeñḡi, Alla kéren, abada anuñ abada.
 Amina.

The Epistle. Heb. x. 1.

NA tongi seifaniundé maseñma naḡaṇ fama-
 fadé, anuñ na dondon séi manina tigi tigi
 maara, mu noma né saraḡéi ra, énaḡaṇ bama
 nyé onyé abamuna, anina na naḡaṇ abaḡa

findi tinxiñ: Fénaɣaara ɣa é anina naki emu luma ba féra ya? katugu naɣaɪ aba atinseɣi doɣodé kereñ é ɣaɣili mu é ratoroma sonoñ. Kono né saraɣéi, niamanioɣunji nane sonoñ yunubiɪ bé nyéonyé. Fénaɣaara amuniné na faraméi wuli, anuñ tsiɪ yunubiɪ bama. Nanaara, ato faɣi duniama, anaɣa afalla, Saraɣé bai anuñ kiɪ ɣoli muna itaɪ ma, kono ibatta fate undé niailan unbé. Saraɣé i ganɣi, anuñ saraɣéi ba yunubiɪ gbeféra mu ikenen nuñ: Na beré, uñ naɣa afalla, amato, unbatta fa (na buku undé ma anu sebbexi unbé) unɣa igbé tinji nina, O Alla. Asingé ra, ato afalla, saraɣéiba, anuñ kiɪ, anuñ saraɣéi ganɣi, anuñ saraɣé ba yunubi féra ɣoli mu ima, ama iɣa kenenji muna nanéi Tonji afalla éɣa ba: na béré anaɣa afalla, Amato, unbatta fa, unɣa igbé tinji nina, O Alla. Anaɣa asingé ba na, na aɣa afirindé ti. Muku seniyeñ ma naɣaɪ tinji sababu, Jesus Christi faté ba sababura kereñ, amu na ninama sonoñ abada. Anuñ mori birin tiɣi loɣé oloɣé boiidinia tima, anuñ doɣode wuyaaxi né dondon saraɣéi tima naɣaɪ mu noma yunubiɪ bana. Kono yi miɣi, ato saraɣé ba kereñ yunubi gbéfera, anaɣa doɣo abada Alla nyifanji ma; atongo nama amaméma mené a iaɣwiɪ ɣa sa asanji bui. Fénaɣaara ba kereñ sababu, anaɣa nei tinxiñ abada naɣaɪ batta seniyeñ: Holy Ghostitiséri ra naɣaɪ na wuñbé: fénaɣaara atona falla singera, yi nañ na sata uñ a suɣuma nei ra né loɣeɪ ɣambi, uñ uñbé yamariɪ raso esundunjiɪ ma, anuñ uñ ésebbé-

ma éχaxilima ; anuñ é yunubiñ anuñ exa fekobiñ uñ mu manioχuñ éma sonoñ. Awa yiñ kaffari na denaxandé, saraχé ba yunubi χa féra muna sonoñ. Nanaara, uñ barenji, uñ naχa χarin soto uñ χa só yiré seniyeñmé agbera i Jesusi wuli sababu, kira neni ra anuñ nyinia, abatta naχañ raseñiyen wumbé, tegirabolonji undé sababu, na nan fasari, afate ; anuñ Mori gbé sotoma Alla χa banχé xumma ; wunχa amakoro sunduñ larχixéra, danχaniya lara tigi tigi ra, wuñ sunduñji batta malisañ χaxilikobi ma, anuñ wuñ faté χaxi yé tinséme ra. Wunχa wuñ danχaniya fallai suχu kifani siχé o muai ; (fenaxaara atan tinχin, naχañ batta laiiri suχu ;) anuñ wunχa wuñ boré fé manioχuñ, wunχa boré aboré ramoχo marafannia suχu, anuñ kewalliñ fani ; wuñ nama wuñ kañ nagbilen, wunχa malañ kikeren, emé undé i anina kinaχé ; kono wuñ bore χa aboré rakota : anuñ na agbo agbera emé wo ato na na loχé fama fadé.

The Gospel. St. John xix. 1.

PILATI nanaara, naχa Jesusi tongo anuñ anaxa aniaχanχata. Anuñ gelidiñ naχa tumbe mangé labaranji rafalla anuñ é asa axunjima, anuñ mangé doma agbeli χi maso ama, anuñ enaxa afalla, Inisené Jewi χa Mangé : anuñ enaxa agérin ebellaχé ma. Pilati nanaara naχa amini sonoñ, anuñ afalla ebé, Amato, uñ naχa faara woχoñ, na woχa akolon, na uñ mu feniaχi o to atan i : Na béré Jesusi naχa mini, tumbé labaranji saχi

axunji ma, anuñ na mangé doma agbeli so ama. Anuñ Pilati naɣa afalla ébe, Na ɣame mato: Mori ɣuntigiñ nanaara ta ato, anuñ officeriñ, enaɣa kilikilé maté, énaɣa Abambam, abambam. Pilati naɣa afalla ébé, woɣa atongo anuñ abambam: fénaɣaara un mu feniaɣi o to atañi. Jewi naɣa ayabi, tonji undé na mukubé, anuñ émé na tonji alaɣa ɣa ɣa, katugu anaɣa akañ findi Alla ɣa Di ra. Pilati nanaara to na fé mé, anu gauwho agbéra; anuñ anaɣa so sonoñ kiti banɣé kui, anuñ anaɣa afalla Jesusi bé, Itañ keliɣi minden? Kono Jesus mu adanku. Na béré Pilati naɣa afalla abé, i mu un yabi? Imakolon na sembé na un nyira, unɣa ibambam, anuñ sembé na un nyira unɣa irabullo. Jesusi naɣa ayabi imu noma sembé osoto un mabirira mené afixi ima afatañma koré ma: nanaara naɣa un matima ima yamfai nuñ atañ yunubi gbo ibé. Anuñ atongo na beré ma Pilati naɣa kira fenima ɣa arabulo: kono Jewi naɣa kilikilématé, enaɣa ɣa itañ yi miɣi rabulo, Cæsari funañ fani mu itanañ na: undé o undé akañ ti mangé tidénia, anaɣa fémafalla Cæsari mabirira. Pilati nanaara to yi fallai mé anaɣa Jesusi ramini, anuñ anaɣa doxo kitirabo doxodé ma, yiré undé naɣa ɣili Pavementi kono Ibrequi ɣwi Gabbatha. Anuñ ɣulunji gbé niaila loɣé nuara anuñ saɣanji séni: anuñ anaɣa afalla Jewi bé, wogbé Mangé mato! kono enaɣa kilikilé mate, Atongona, atongona, abambam. Pilati naɣa afalla ébé unɣa wo Mangé bambani. Moriñ ɣuntig'i

naɣa ayabi, Mangé o muna mukubé mené
 Cæsari. Na béré anaɣa afi éma éɣa abambam
 wurima : anuñ enaɣa Jesusi tongo anuñ é
 aɣani. Anuñ atañ agbé wuri bangalonɣi
 ɣanima, anaɣa siga yiré i, aɣili benɣé yiré,
 Hibrui naɣaɳ ɣili Golgotha : é abambam
 denaɣandé, anuñ dantiniñ firin, kereñ anyifanji
 ma, anuñ boré akolama, anuñ Jesusi étegi i.
 Anuñ Pilati naɣa sebbé undé sebbé anuñ ati
 wuribangalonɣi ɣunji ɣumma ; anuñ na sebbe
 nañ nu yi ra, Nazareti Jesusi Jewi ɣa Mangé.
 Yi sebbé Jewi wuyaaɣi naɣa akarañ : fenaɣa-
 ara na yiré Jesusi nu bambamɣi denaɣandé
 nu makoroɣi na tai ma : anuñ anu sebbexé
 Hibreui ɣwii anuñ Greeki, anuñ Latini. Na
 beré Jewi ɣa mori ɣuntigiñ naɣa afalla Pilati
 bé, Inama asebbé Jewi ɣa Mangé, kono na
 atañ batta afalla na Jewi ɣa Mangé nañ
 atanañ na. Pilati naɣa éyabi, Un batta
 naɣaɳ sebbe unbatta asebbé. Na beré gelidiñ
 to Jesusi bambamɣi, naɣa aɣa masoséi tongo,
 anuñ enaɣa abo yiré nani, gelidi kereñ yiré
 kereñ, biriñ agbé seti tongo ; anuñ aɣa Koati
 fañ nakiné : awa na Koati mu degéma agesé
 batta awoli atongoi a fugé ma ɣa abirin i.
 Enaɣa afalla nanaara éyeté tegi i, Wun nama
 abo, kono wunɣa béré raniéré woli abé undé
 ɣa atongo. Na na sebbé ɣa fa ninadé naɣaɳ
 afalla, Enaɣa unbé masoséi taɣun etegiñ,
 anuñ enaɣa béré nieré unbé doma undé bé.
 Yi féi nanaara gélidi naɣa nina. Na béré
 Jesusi unga tiɣi na wuribangalonɣi fé ma,
 anuñ a unga tara, Marie Cliophasi ɣa gine,
 anuñ Marie Magdalen. Jesusi nanaara to a

unga tó nuñ, anuñ na manto tiçi na a naçañ nafañ, anaça afalla a unga bé, Giné, iça di mato. Na çambi, anaça afalla na manto bi, Iça I unga Mato. Anuñ atongo na saçañji ma na manto naça atongo açañi agbé çonji. Yi çambi, Jesusi akolon na feofé birin naça nina nuñ, na Sebbé undé ça fa anina, anaça afalla, yeçoli unsuçu. Na béré, yésasé undé doçoçi nané araféçi vinigari ra : anuñ enaça se undé rafé vinigari ra, anuñ adoço Hyssop ira, anuñ a ité a déma. Jesusi nanaara to na vinigari rasuçu nuñ, Anaça afalla, Abatta niuñ : anuñ anaça açuñsin, anuñ a nyi sa. Jewi nanaara, fenaçaara, séniailan ma loché nu ara, na gbimbi nafa singañ wuri bangalonçi ma malabu loché ma (fenaçaara na malabu loché tigi tigi, loché binjaçi nan nu ara,) enaça Pilati mallenlen, na éça é sanji gira, anuñ eça tongoçi na. Na beré gelidiñ naça fa anuñ anaça asingé sanji gira, anuñ boré naçañ nu bambamçi ébirin ra. Kono étofa Jesusi li, anuñ éta to na abatta faça nuñ é mu asanji gira. Kono gelidi keren també undé na naçañ nyira, naça a séti soço, anuñ mafuré wuli naça mini anuñ yé. Anuñ naçañ batta ato naça tisérira, anuñ aça sérinia nundi naara : anuñ atan akolon na anundi fallama na wo ça dançaniya. Fenaçaara yi fei nu ninaçi, na sebbé undé ça fa nina, A çóri çali keren mu girama. Anuñ mansonon, sebbe dantin naça afalla, É atañ matoma ebatta naçañ soço nuñ.

EASTER EVEN.

The Collect.

ANINA, O Marigi, na emé muku χuñ nu χaχi iχα bariki Di φαχαι muku Marigi Jesusi Christi, allo muku χα muku χoliñ niaχi φαχama bere oberé, muku χα maluxuñ afoxira ; anuñ na furunχumé sababura anuñ tu nadé muku χα dangi muku sewania keliniaa : Atan gbé allohoromai χα féra, na χañ tuχi nuñ, anuñ abatta keli sonoñ wuñbé, iχα Di Jesusi Christi muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 St. Peter iii. 17.

NA pissa, χα Alla tin aχα nina naki, na wo niaχanχata raχañma fefani nina χα féra, apissa fekobirabafé bé. Fenachaara Christi fañ niaχanχata raχañ kereñ nuñ yunubi gbéfera, atan tinχinmé tinχintarebé, na aχα fa mukura Alla χoñ, abatta aφαχα afatei, kono aχaniaχi Nyi sababu. Naχañ fañ ma, abatta siga anuñ kabandi ba nyiñ bé naχαi nuna ballañyiré undéi ; naχαi béré undéi nuna χwisuxutarétoñ nu éra, Alla χα maramuñañ χonokwia é maméma, anabi Noa χα lochéi ma, kungi χuñgbc tonu rafallama nuñ ; naχañ kui i amu wuya, na nanara nyi ï sulumasaχañ nu kissiχi yé ra. Na fañ manina maninaχi naχañ ma, χali χunχα, fañ wuñ nakissi ya (fate kosi ba féra maaradé, kono χαχili fani maratinfé Alla mabirira) Jesus Christi keli tuma sababura : naχañ batta te arriyana, anuñ ana Alla nyifanji ma, melléχéi, sembéi, mangénia ï batta magoro abui.

The Gospel. St. Matt. xxvii. 57.

NA nimaré to fa, bana miçi undé naça fa akeliçi Arimathæa açiili Josefu naçañ fañ findi nuñ Jesusi foçirabira undé ra. Atañ naça siga Pilati çoñ, anuñ Jesusi gbimbi maçula. Na béré Pilati naça yamarixi eça gbimbi fi ama. Anuñ Josefu to na gbimbi tongo anaça amaçuntan dugi fiçe fani undé ma, anuñ anaça asa agbé furunçumé nené i abatta naçañ gé gemmé i; anuñ anaça gemme çungbo sa adé ma anuñ anaça siga. Anuñ Mari Magdaleni nunané anuñ boré Mari edoçoma na furunçumé nakiri mabiri. Awa na loçe çambi açiili niailanma loçe, moriñ çuntigiñ anuñ Pharisees naça fa kikeren Pilati çoñ, enaça, Sir, muku amanioçun na na mayendento naça afalla nuñ atonu çaniaçi, çisaçandé çambi uñ kelima tuma sonoñ. Yamari fi nanaara na na furunçumé ça ballañ kifani ça çisaçandé ama aça mantoñ fafa kwaira anuñ amuña atongona, anuñ efa falla miçiñ bé, Abatta keli tuma: nanaara donçeraçi tantanji aniaçuma apissa singeraçi bé. Pilati naça afalla ebé kanta-timañ na wobé; siga wo kirara, aballañ émé wo noma. Nanaara enaça siga, anuñ na furunçumé ballañ kifani, ena gemmé ballañ, anuñ e kantati tima.

EASTER DAY.

CHRISTI mukubé Passoveri yekçe batta faça wunbé: nanaara wunça na çulonji seniyeñçi ragata.

Besenxononia leaveni maara dé anuñ fé kobinia : kono laraxi tami leaventaré ra anuñ nundi. 1 Cor. v. 7.

CHRISTI batta keli tuma, amu tuma sonoñ :
C tu mu no soto axumma sonoñ.

Fenaxaara nai atuxi, atuxi yunubi ma kereñ : kono nai aluxi, aluxi Alla xoñ.

Amanson wo wokañ fañ tengexi na wo tuxi larxixéra yunubi ma : kono wo xaniaxi Alla xoñ, Jesusi Christi muku Marigi. Rom. vi. 9.

CHRISTI batta keli tuma : anuñ afindi xi
C bogi singera néi i naxaï xixi tui.

Fenaxaara kabi tu faxi nuñ adabaden sababu : keli tuma fañ faxi sonoñ adabaden na.

Fenaxaara émé Adama i birin faxa ma : xali naki Christi birin findima xaniaxira. 1 Cor. xv. 20.

Daraja Afaféma, anuñ Di : anuñ Holy Ghost ;

Atongo asambama, anakiné ya, anuñ aluma naki abada : abada anuñ abada. Amina.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla naxaï ixa Di
S kereñma Jesusi Christi batta no soto tu xumma anuñ abada nyi nadé rabbixi muku bé ; Muku magoroxi imallenlen, na emé ixa iaffé undé tigi tigi sababu sigama muku niarema ibatta xoliï fani so muku xaxili i, anaxiné ixa maali sababu béré obéré, muku xa atan tigi tigi rafa sefani nina ra ; Jesusi Christi sababura muku Marigi, naxaï luxi anuñ

aragirima ifoxira anuñ Holy Ghost, abada. Alla kereñ, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. Coloss. iii. 1.

XA wo batta keli Christi foxira, nesei feñ **A** naχai na koréra, Christi doχoxi denaχandé Alla nyifanji ma. Woχaxili ti koréraséi ma, anuñ duniaséi maara: fenaχaara wo naχa faχa, anuñ wo nyi luxunxi Christi ra Alla i. Christi wuñ nyi to mininaima, na beré wo fañ fama mini dé nai afoxira aχa daraja i. Nanaara woχa wokañ mamatandi naχai na dunia ma; yaluñia, seniyentarénia, waxuñniaxi, xoliniaxi, anuñ xonania, koretéfé nañ naχañ na: Naχañ dondon fêi χa féra, Alla χa xono gbé birama χwisuxutaré diñ χumma. Wo fañ nieré naχañ i bere undé nuñ wo to luma etani.

The Gospel. St. John xx. 1.

LOXEXUNJI loché singé i, Mari Magdaleni naχa fa furunχumé ma, subaha, kwiémuba sinden, anuñ anaχa ato na gemme tongoxina na furunχumé dé ma. Na beré anaχa gi anuñ afa Simoni Peteri xoñ, anuñ na manto dantiñ Jesusi batta naχañ nafañ, anuñ anaχa afalla ebé, Ebatta Marigi tongona na furunχumé i, anuñ muku ma akolon ebatta asa minden. Peteri nanaara naχa mini anuñ boré manto, anuñ énaχa fa na furunχumé xoñ. Nanaara énaχa gbataxi kikeren; anuñ boré manto naχa agi apissa Peteri bé, anuñ atañ singé furunχumé li; anuñ atañ aximbi sin anuñ a akui matoma

anaxa na dugifixe to asaxi na; kono atani mu so ai. Na bere Simoni Peteri birama afoxira, atani naxa so furunxume kuii, anuni a na dugifixefani to nane, anuni na dugidi naxani nu mafilenxi axunjima nu, emusaxi kikeren, birin dugifixi fani ra, kono amaxuntani kikereni yire bette akani. Na bere na bore manto naxani singe furunxume li fani naxa aso ai, anuni anaxa ato anuni adanxaniya. Fenaxaara na bere ema kitabu fe kolon, na atani xa kelima sonon tuma. Na bere manto naxa gbilen xe kirara enaxa siga exonji.

MONDAY IN EASTER WEEK.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla naxani xa Di kereima Jesusi Christi batta no soto tu xumma anuni abada nyi nade rabbixi muku be; Muku magoroxi imallenlen, na eme xa iaffe unde tigi tigi sababu sigama muku niarema ibatta xoli fani so muku xaxili i, anaxine xa maali bere obere sababu, muku xa atan tigi tigi rafa sefani nina ra; Jesusi Christi sababura muku Marigi, naxani luxi anuni aragirima ifoxira anuni Holy Ghost, abada Alla kere, abada anuni abada. Amina.

For the Epistle. Acts x. 34.

PETERI naxa a de rabbi, anuni anaxa afalla, Nundi naara un ato na Alla mu mixi mayegetima; kono na si birini naxani gauwho axon anuni tinxinnia kewalli nina a arasuxu-

ma. Na χwi Alla naχaη rasamba Israeli di. ma χeri χabandi ba Jesusi Christi sababu ; (ataη naη sēbirin Marigi ra ;) na χwi (uη afalla) wo akoloη naχaη nu baχi Judia birin, asamba Galiliη ma na χunχα χambi Johni batta naχaη χabandi : Alla Nazareti Jesusi maso kinaχé Holy Ghosti ra anuη sēmbéra ; naχaη sigaxi nuη yire oyiré fefani ninama, anuη neη rayallaη sentani naχaη deteηma : fēnaχaara Alla nuna afoχira. Anuη mukutan naη agbé seriη ra yi sēi birin na abatta naχaη nina Jewi boχi birin ma, anuη Jerusalemi ; ébatta naχaη faχα nuη anuη asinganχi wuri ma. Alla ataη rakeliχi χi saχaηdé, anuη akaη masen kenéma ; miχiη birin maaradé naχaη batta ato kono seriη sugandiχi Alla niatodéra, χali mukutaη bé naχaη batta sedoη afoχira nuη anuη sēmiη akeli tuma χambi. Anuη anaχα wuη yamariχi wuη χα kabandi ba miχiη bé, anuη na mukuxa ania-iba na ataη naη ara Alla batta naχaη ti kitila ra atutaré bé anuη atuχima. Neminiemēi birin naχα tiséri abé nuη na ataη χili sababura, naχaη o naχaη danχaniya ama, a yunubi kaffari sotoma.

The Gospel. St. Luke xxiv. 13.

A MATO, aχα foxirabiraη firin, naχα siga na loχé tigi tigi i, kunkosoχoη aχili Emmausi naχaη makwiaχi Jerusalemi ma χangaya kemekéren anuη fu. Anuη enaχα weeχé boré boré ra na féibirin naχaη batta nina nuη. Anuη afama niηadé étonu wéen boré boré ra anuη é χaxili manioχuηfé falla, Jesusi ayetei

naɣa makoro ara, anuñ anaɣa niéréma etégi i. Kono é nyaí nu suxuɣi na enama akolon. Anuñ anaɣa afalla ebé muñ weenji sila yiira wo naɣaí weexé boré boré ra wo tonu nieré anuñ wo nimisaɣi? Anuñ kereñ étégi naɣaí nu xili Cleopasi aratinma afalla abé, xunyé gbansaí naí ira Jerusalemi, anuñ ima né fei kolon naɣaí batta nina nuñ yi loxéi ma? Anuñ anaɣa afalla ebé muñ fei? Anuñ enaɣa afalla abé Nazareti Jesusi xa fei néminieme undé naí nu naɣaí na, anu sembéɣi kewalli nina ra anuñ xwii Alla nyatodéra, anuñ miɣií birin: anuñ mori xuntigií anuñ muku xunimatimai naɣa amati kinaɣé, éxa abeten faɣa féra, anuñ énaɣa abambam wurima. Kono muku laraɣi nuñ na ataí naí na ra naɣaí Israeli xunsarama: anuñ amakaffu yi birin na, xi saɣaí naí tó kabi yi féi nu niiaɣi. Iion, anuñ ginéaí undeí muku kompanyi faí muku rakabé nuñ naɣaí sigaxi nuñ aɣa furunxumé xon gesegbé; anuñ éto mu agbimbi to, énaɣa gbilení afallama, na éfan batta melleɣéi undé tó naɣaí batta afalla na abatta xaniaɣi. Anuñ undeí naɣaí nuna muku tegi i naɣa siga na furunxumé yiré i anuñ énaɣa ato naki émé na gineaí batta naɣaí falla ebé; kono ataí é ma ató. Na béré anaɣa afalla ebé, O bonieítare, anuñ sundunji mafuratare, woɣa danɣaniya néfébirin ma neminiéméi batta naɣaí falla. Wo makolon na anulaí na yi niaɣanɣataí xa bira Christi ma, aaxa so aɣa daraja i? Anuñ anaɣa samba anabi Mousa sebbeí ma, anuñ néminiemeí sebbéí birin ma, anaɣa néféi

birin niaiba ebé, naḵaĩ nu sebbéḵi Kitabu i ataĩ mabiri. Anuĩ enaḵa makoro na konkoso ma ésigama dénaḵaĩdé; anuĩ ataĩ naḵa anĩna émé aḵoli nuna ama atan ḵa dangi: kono énaḵa aragata, enaḵa, Iḵa lu wuĩ tegi i, fenaxaara kwai batta so, anuĩ soḵomé-ra batta dangu. Anuĩ anaḵa so aḵa lu étegi i. Anuĩ anaḵa fa nina ato doḵo donsé don é foḵira, anaḵa tarmi tongo, anuĩ anaḵa aduba, anuĩ anaḵa abo, anuĩ afi éma. Anuĩ enyaĩ naḵa rabbi, anuĩ énaḵa akolon, anuĩ enaḵa mini tereĩna é nai tó ma ému ató. Anuĩ enaḵa afalla bore boré ra, Muku sundunji mu fura muku kui i ato nu wéen wuĩ na, kira ra, anuĩ atonu Alla ḵa sebbéĩ niailaĩ wumbé, Anuĩ énaḵa keli na saḵanji tigi ma, anuĩ egbilen nuĩ Jerusalemima, anuĩ énaḵa funuĩkerenji to énaḵa malaĩ kikeren, anuĩ neĩ naḵaĩ nuna éfoḵira, enaḵa, Marigi batta keli tuma nundi naara, anuĩ abatta mininai akaĩ maseĩ Simoni ma. Anuĩ néĩ naḵaĩ néféĩ falla naḵaĩ nu nina kira i, anuĩ é akolon munki ato tarmi bo ebé.

TUESDAY IN EASTER WEEK.
The Collect.

SEMBE birin kanji Alla naḵaĩ iḵa Di S kereĩma Jesusi Christi batta no soto tu ḵumma anuĩ abada nyi nadé rabbixi muku bé; Muku magoroḵi imallenleĩ, na emé iḵa iaífé undé tigi tigi sababu sigama muku niarema ibatta ḵoliĩ fanĩ so muku ḵaḵili i,

anaxiné ixa maali béré obéré sababu muku xa
 atan tigi tigi rafa sefani nina ra; Jesusi Christi
 sababura muku Marigi, naxan luxi anuñ
 aragirima ifoxira anuñ Holy Ghost, abada
 Alla kereñ, abada anuñ abada. Amina.

For the Epistle. Acts xiii. 26.

MIXII anuñ barenji, Abraham bunsé xadii,
 anuñ naxan o naxan wotegi i naxan
 gauwho Alla xon yi marakissi xwi xexi
 wotanan xon. Néi bé xa fera naxai luxina
 Jerusalemi, anuñ éxa xunmatimai, fénaxaara
 é makolon nuñ, ama é neminiémei xwiñ mé
 naxai nu xaran ma malabu loxe birin i,
 ebatta énina éto abeten. Anuñ xali ému
 féofé toxi ai naxan findixi axa faxa féra
 xalimansa enaxa Pilati maxandi na axa
 afaxa. Anuñ é to néfé birin ninaxi naxan
 nu sebbexi amabiri, énaxa atongona wuri ma,
 anuñ asa furunxumé undé i. Kono Alla
 naxa arakeli tuma: anuñ néi naxa ato loxé
 wuyaaxii ma naxai biraxi afoxira ékelixi
 Galilii yiré ma abiraxi Jerusalemi, naxai tixi
 axa sérii mixii ma. Anuñ mukutan kibaro-
 fani niaiba wobé, na laiiri naxan nu suxuxi
 faféi bé Alla naxa anina kinaxé mukutan bé
 exa dii, na i abatta Jesusi rakéli sonoñ; emé
 afañ sebbéxi anabi Douda sigisebbé i afirindé,
 Itan nan unbé Di ra, un batta i soto toloxé
 i. Anuñ na mabiri na abatta atan rakeli
 tuma, ya amu gbilen ma boróné, anaxa afalla
 yi kirara, un na lai iri kini kiniñ fima wo ma
 un batta naxan suxu nuñ anabi Douda bé.
 Nanaaraa fañ anaxa afalla sigi sebbé dantiñi,

Imu tin na ixa Seniyeñmé xa boroné to. Fenaḡaara anabi Douda to aḡa kewalli nina aḡa bunse tegii Alla tinji sababu, anaḡa xi tui, anuñ énu asa aḡa faféi foxira, anuñ anu boroné to: kono atañ Alla batta naḡaṇ rakeli sonon, amu bóró oboro to. Aḡa mara-kolon wotegi i nanaara, miḡiñ anuñ barenjiñ, na yi miḡi sababu yunubiñ kaffari fé naḡa kabandi wobé: anuñ néi naḡai danḡaniya, a ékaffariḡi nuñ neséi birin ma, anabi Mousa tonji mu kaffari naḡai ma. Woḡa kota nanaara na na nama bira wo ma neminiemei batta naḡaṇ falla; Amato, wotan naniaḡutoi, anuñ woḡa kabé, anuñ ḡaliḡé: fénaḡaara un kewalli undé walli ma woḡa loḡéi ma, kewalli undé wo mu danḡaniyama naḡaṇ ma kioki ḡali miḡi undé afallama wobé.

The Gospel. St. Luke xxiv. 36.

JESUSI ayetei naḡa ati etegi i, anuñ afalla ebé ḡeri ḡa lu woma. Kono énu gauwho agbéra a é yengiḡi na ebatta béri undé tó. Anuñ anaḡa afalla ebé, wo gauwhoḡi munféra, anuñ manioḡunjiñ keli wo sundunjiñ munféra? Un bellaxei amato, anuñ un sanjiñ na untan naara un yetei: un suḡu anuñ amato, na béri mu subé soto anuñ wuli emé wo ato un naḡan soto kinaḡé. Anuñ ato yi falla, anaḡa abellaxéi maseñ éma anuñ asanji. Anuñ etó mu danḡaniya nuñ ḡalisa, séwa féra, anuñ ékabexi, anaḡa afalla ebé, sedon muna wo nyira? Anuñ enaḡa yexé undé naḡan ganḡi fi ama, anuñ kumilembé undé. Anuñ anaḡa atongo anuñ adon énya-

χori. Anuñ anaχα afalla ébe, yi nañ na χwiñ
 uñ batta naχαí falla wobé uñ tonuna wotegi i,
 na seí birin χα nina naχαí nu sebbexi anabi
 Mousa tonji sebbéi, anuñ néminiemeí sebbé
 ma, anuñ sigi i sebbé ma uñ mabiri. Na
 beré anaχα exaxili rabbi na exá xaxili χα
 kitabu sebbéi soto ma, Asebbéxi yiki, anuñ
 alañ kifani na Christi χα niaχανχata raχan,
 anuñ aχα keli tuma χisaxandé; anuñ na
 tubinia anuñ yunubi kaffari fé χα kabandi
 axili ra siñ birin tegi i aχα folo Jerusalemi.
 Anuñ wotañ nañ tiseriñ ra yi feí birin χα féra.

THE FIRST SUNDAY AFTER EASTER.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji Fafé, naχañ batta iχα
 Di kéreñma fi aχα tu wuñ yunubiñ gbeféra,
 anuñ aχα keli sonoñ muku tinχinnia soto
 féra. Anina na mukuxa besenχononia leaveñi
 anuñ fekobinia fé rabulo naki, na mukuxa
 ibattu abada tinsémé syiniaí anuñ nundi;
 Atan Jesusi Christi sababura, muku Marigi.
 Amina.

The Epistle. 1 John v. 4.

NAXAN o naχañ fatañma Alla ma, duninia
 ranoma; anuñ yi nañ na nola ra naχañ
 no soto duninia χumma, χalé wunbé dan-
 χaninia. Undé na ra naχañ no soto duninia
 χumma, mené atañ naχañ danχaniyaxi na
 Jesusi nan Alla χα Di ra? yi nañ na ra naχañ
 fatanχi yéra anuñ wuli, χali Jesusi Christi;
 yé gbansañ maara, kono yéra anuñ wuli: anuñ

Nyi seniyeŋxi nañ nara naɣaŋ seri ti, fenaɣaara nundi nañ na Nyi ra. Fenaɣaara Saɣaŋ nañ na naɣaŋ sériti arriyanai, Fafé, ɣwi, anuñ Holy Ghost: anuñ yi saɣanji, kéren naara. Anuñ saɣaŋ na naɣaŋ seriti dunia ma, nyi, yé, anuñ wuli: anuñ yi saɣanji lañ kereñ i. Xa muku adabadeñ seri rasuxu, Alla seri pissa nabé: fenaɣaara a naɣaŋ tiɣi serira aɣa Di bé. Naɣaŋ danɣaniyaɣi Alla ɣa Di ma batta na seri soto ayeté i: naɣaŋ mu danɣaniya Alla ma batta afindi wulémadoɣoma, fenaɣaara a mu danɣaniya na seri Alla batta naɣaŋ fi aɣa Di bé. Anuñ yi nañ na seri ra na Alla batta abada nyi fi wuñ ma anuñ na syi na aɣa Di sababu. Na Di na naɣaŋ ma batta nyi soto: Anuñ Di muna naɣan nyira, atañ mu nyi soto.

The Gospel. St. John xx. 19.

A TAN loxé tigi tigi nimaré ra loxéɣunji loxé singé nañ ara, nadéi to ballaŋ, mantoï nu malaŋ dénaɣandé énu gauwho Jewi ɣon, Jesusi naɣa fa anuñ atiɣi étegi i, anuñ anaɣa afalla abé, ɣeri ɣa lu wobé. Anuñ ato na falla, anaɣa ébellaɣéi maseñ ema anuñ a séti. Na béré néi mantoï naɣa niaɣalin eto Marigi to nuñ. Na béré Jesusi naɣa afalla ebé sonon, ɣeri ɣa lu wobé: Eme un Fafé batta un ɣéɣi, ɣali naki un naɣa woɣéɣi. Anuñ ato yi falla, anaɣa nyengi éma, anuñ anaɣa afalla ebé Holy Ghost rasuxu. Wo undé oundé yunubiï kaffari akaffarima ebé, anuñ ɣa wo undé o undé yunubi ballaŋ, aballaŋ ma ebé.

THE SECOND SUNDAY AFTER EASTER.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji Alla, naɣaɳ batta iɣa
Di kereɳma fi aɣa findi birin saraɣé wuɳ
be yunubi kaffari féra, anuɳ mansonon allania
syi foɣimanina ra. Iaffé fi wun ma na
muku ɣa iɣonjemamasa béré o béré na don-
don ki fani agbera rasuku, anuɳ mansonon
muku ɣa atirin wuɳɣa bira aɣa sinia seniyeɳ-
ɣi ɣa bariki foɣimanina foɣira; atan Jesusi
Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Peter ii. 19.

XONJÉMAMA lannia fé naɳ yi ra, ɣa miɣi
tinɣintaré niaɣanɣata raɣaɳ aɣaɣili ti
Alla mabiri ɣa fé ra. Fenaɣaara muɳ ɣumfa
na nara ɣa é wo niamawoli wo feniaɣiɳ ɣa
féra, wo araɣaɳma munaniai? Kono ɣa wo
to féfani nina, abuɳ wo niaɣanɣata raɣaɳ na
bé, wo araɣaɳ munaniai; yi naɳ laɳ rasuɣu
fera Alla ra. Fenaɣaara ɣali yi ra wo ɣiliɣi
naɣaɳ ɣon; katugu Christi faɳ niaɣanɣata
raɣaɳ nuɳ wuɳ bé, afoɣimanina undé luma
wuɳbé, na woɣa bira aɣa santidéi foɣira:
naɣaɳ mu feofé nina, anuɳ mayendenfé o mu
toɣi a dé i: naɣaɳ eto a niamawoli amu
niamawoli o ti sonon; ato niaɣanɣataɣi, amu
feofé falla; kono anaɣa akaɳ rafi atan ma
naɣaɳ kiti ti atinɣinɣi; naɣan ayete i muku
yunubiɳ niaɣanɣata raɣaɳ agbé fate i wuri
ma, na mukutan naɣa tu yunubiɳ ma ɣa
ɣania tinɣinnia ma: naɣanɣa niaɣanɣataɳ
wo naɣa rayalaɳ. Fenaɣaara wuɳ nu luɣi

eme yekχé sigama tantan kirara; kono ya muku ragbilen yekχe kantama χon wo nyiŋ Moriχuntigi undé ra.

The Gospel. St. John x. 11.

JESUSI naχa afalla, untan nan yekχékan-tama ra: na yekχékantama fani naχan anyi sa aχa yekχé gbeféra. Kono atan naχan nan siribizikai ra, anun yekχékantama mu ara, yekχé agbé ra maara, ato χuluman fama, anun a yekχé lu anun anaχa gi; anun χuluman naχa ésuxu anun érayenseñ. Siribizikai naχa gi, katugu siribizikai nan atanan na, anun agbefé o mu yekχé ra. Untan nan na yekχékantama fani ra, anun un unbé yekχé kolon, anun unbé naχa un kolon. Anun Fafé un kolon kinaχé, χali naki un Fafé kolon: anun un un nyi sa yekχé gbéféra. Anun yekχé dantiñ na un nyira, naχan mu na yi kulé kui; alan na un fan χa fa éra, anun etan fama un χwi ramé dé; anun kulé kereñ lumana, anun yekχékantama kereñ.

THE THIRD SUNDAY AFTER EASTER.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji Alla, naχan iχa nundi S naiyallé masen nei ma naχai na tantanji né, na éχa gbilen tinχinnia kira i; Kitira nei birin ma naχai batta rasuxu χi Christi Diné kaffunteniai, na eχa nései raniaχu naχai mu lan éχa diné matinχinnia ma, anun birama nései foxira naχai lan atan tigi tigi

ma ; Jesusi Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Peter ii. 11.

MARAFANJI kanunté, un wo mallenlen émé xunyéi anuñ nieretiñ, woça woyete rakissi fate xoliséniaxi naçaí geré girima nyi mabiri, wo wo wéenji ragata tinxinji i xaffri tegii ; na fenaçaara emé é féfalla ma wo mabiri émé fekobirabaí, éça wo kewallií sababu, efama naçaí todé Alla darajaçi exa xumfaba béré i. Woça wokañ magoro miçiñ matinxinfé birin i Marigi gbefera ; xa Mangé bé, eme naçañ tiçi birin xumma ; ama xunmatimaí bé emé naçaí bé a naçaí xexi fekobirabaí niaxanxata féra, anuñ néi xa matoxo féra naçaí féfani ninama. Fenaçaara Alla xa tinji nañ nara na fefaniraba ra wo fama neí radundu dé daxunia miçiñ xuniforoniai : emé xoronia, anuñ wo mu wo xoronia raçani wo besenxononiafé luxunsé ra ; kono émé Alla xa boiidiñ. Miçi birin binja. Kaf-funtenia kanjiñ rafañ. Gauwho Alla xon. Mangé binja.

The Gospel. St. John xvi. 16.

JESUSI naça afalla aça mantoí bé, yanji dunxé anuñ wo mu un toma ; anuñ mansonon dundondi anuñ wo fama un todé ; katugu un siga un Fafé xon. Na beré aça mantoí undéi naça afalla etegii, Muñ yi ra abatta falla muku bé, yanji dunxé wo mu un toma ; anuñ mansonon dundondi anuñ wo fama un todé ; anuñ, katugu un siga un Fafé

χον? Enαχα afalla nanaara, Mun yi ra abatta naχαn falla? yanji dunχé? muku makolon abatta naχαn falla. Awa Jesusi akolon na a koli na néima exa amαχorin, anun anαχα afalla ebé, Wo maχorin ti wo tegii na fé un batta naχαn falla, yanji dunχé anun wo mu un toma; anun mansonon dundundi, anun wo fama un tode? Larχixé, larχixé un afalla wobé, na wo wa ma anun sunuma, kono duninia sewama: kono wo nimisa fama findide sewara. Giné, χα diberi yanji batta li atoroχι agbera, fenαχαara a yanji batta li: kono mafuré ato di beri, amu manioχunma na torogbé ma, sewa féra na di batta beri dunia ma. Anun wotan nimisaχi ya nanaara: kono un wotoma sonon, anun wo sundunji sewama, anun wo gbé sewa, miχi o mu atongoma woma.

THE FOURTH SUNDAY AFTER EASTER.

The Collect.

O SEMBÉ birin kanji Alla, naχαn gbansan noma miχii yunubitoi sundonjii χurutaré tinjii matinχin anun χolisei; Kitira iχα miχii bé, na exa nese rafan inαχαn yamariχi, anun wama na ma inαχαn laiiriχi; na nanaara, yi dunia masarai wuyaaχi tegi i anun agbonia, muku sundunjii χα ti kifani nané sewa larχixe toma dénαχandé; Jesus Christi sababura muχu Marigi. Amina.

The Epistle. St. James i. 17.

KI fani birin, anuñ ki tinχinχi fatañma koré ma, anuñ akeliχi naiyallé Fafé ma, masara o muna naχai ama mafindi χali dundondi. A muku soto nuñ agbé tinji ma aχa nundi χwi ra, na muku χa findi bogi singé sila undé aχa dalisé i. Nanaara unbé marafañji barenji, miχi birin χa χwiramé mafuré, maχimbeliχi wéen féra, maχimbeliχi fugusé fé ra; fenaχaara miχii χa fugusé mu Alla χa tinχinniafé rawallima. Nanaara seniyyentare fé birin rabullo, anuñ kosinia agboniai, anuñ woχa na si χwi rasuku naχañ ninama wo nyii χa rakissi.

The Gospel. St. John xvi. 5.

JESUSI naχa afalla aχa mantoĩ bé, ya un sigama unbé kirara atan χon naχañ batta un χéχi, anuñ wo undé o mu un maχorinma Isigama minden? Kono fenaχaara un batta yi fei falla wobé wo sundunjiĩ raféχi nimisara. Xalimansa un nundi falla wobé; alañ ma wobé na unχa siga: fenaχaara χa un mu siga, Marawassama mu fama woχon; kono χa un siga un arasambama wobé. Anuñ χa afa, a dunia marasyi ma, yunubi ma, anuñ tinχinnia, anuñ kiti i: yunubi ma, katugu emu danχaniya un ma; tinχinnia i, katugu un sigama un Fafé χon; kiti i, katugu yi dunia niaragirima kitiχi. Féi wuyaaχi na unχa afalla wobé, kono wo mu noma érame ya. Kono χa atañ Nundi Nyi tofa a wo ma-

ratiñma nundi birin i : fēnaḡaara amu agbé fé fallama ; kono anaḡan méma, a nanan falla ma : anuñ a fei masen ma wobé naḡan fama fadé. A untan darajaḡi ma : fenaxaara a unbé rasuxuma anuñ amasenma wobé. Seosé birin naḡai na un Fafé nyira unbé naara : nanaara un afalla, na a un bésé tongo anuñ amasen ma wobé.

THE FIFTH SUNDAY AFTER EASTER.

The Collect.

O Marigi, seose fani fatañma naḡan ma ; Kitira muku bé iḡa boiidiñ magoroḡi, na iḡa nyingi seniyenḡi sababura muku ḡa manioḡun nesei ma naḡai fan, anuñ iḡa kini kini maratinma sababu muku ḡa atan fēi nina ; Jesusi Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. St. James i. 22.

WOXA findi ḡwi wallikai ra, anuñ ḡwiramé kai gbansan maara, wokañ mayenden ma. Fēnaḡaara ḡa undé findiḡi ḡwiramékai ra anuñ ḡwi wallikai maara, atan maninaḡi miḡi undé ra naḡan anyatagi matoma naitosé ma. Fenaxaara a ayeté toma, anuñ asiga aḡa kirara, anuñ mafuré a nemu muñ sila miḡi nan nu ara. Kono naḡan ḡoronia tonji tinḡinmé matoma, anuñ abuma nanéi, atan ḡwiramé némuto mu ara, kono na walli ninama naara, yi miḡi fama bariki dé aḡa kewalli i. Xa miḡi undé wotegi i aninama

émé dine kanji undé ra, anuñ a mu aneinji xuruma, kono asundunji mayenden ma, yi miçi dinénia fufafu naara. Diné tinseme, anuñ seniyeñmé Alla nyatodéra anuñ Fafé, nan yi ra, ditaré xumfaba, anuñ xuru giné exa toro i, anuñ axa akan ragatta seniyeñ mé duniama.

The Gospel. St. John xvi. 23.

LARXIXÉ larxiçé, un afalla wobé, Wo feofé maçula Fafé ma un çili i afima wo ma. Xali to wo mu feofé maçula nuñ un çili i : wo maçula, anuñ wo asotoma na woça rafé sewa ra. Yi fei un batta afalla wobé taliñ ra : yanji fama un mu weeçé ma sonoñ taliñ ra, kono un Fafé fé maseñma wobé kénema. Na loçé i wo sé maçula un çili ra ; anuñ un mu afalla wobé na un Fafé maçandima wobé ; katugu Fafé ayetéi wo rafañma, fenaçaara wo batta un nafañ, anuñ wo dançaniyaçi na un keliçi Alla ma. Un batta fa un keliçi Fafé ma anuñ un naça fa duniama : amansonon un dunia luma anuñ un sigama Fafé çon. Aça mantoñ naça afalla abé, amato, ibatta ween ti kenéma, anuñ i mu wéeçé tali ra. Ya muku akolon na itañ feofé kolon anuñ i mu amamé miçi ça fé maçorin ima. Yi findi muku ça adançaniya na itañ fatançi Alla ma. Jesusi naça éyabi, wo dançaniya koré? Amato, saçanji undé fama, ion abatta makoro, na wo birin yenseñma birin kereñ kereñ agbé çon, anuñ wo un lu ma akereñ : anuñ çalisa un mu lu akereñ, fenaçaara Fafé na un foçira. Yi fei un batta falla wobé na woça çeri soto untan i.

Wo mantoré li ma dunia ma ; kono wo bonié
 xa sa, un batta no soto dunia xumma.

THE ASCENSION DAY.

The Collect.

A NINA, muku imallenlen, sembé birin kanji
 Alla, na emé muku danxaniya na ixa Di
 keren ma Jesusi Christi muku Marigi batta té
 arriyanai ; anakiné muku fañ xa muku sun-
 dunji xa té nané anuñ xaxili, anuñ luxi na
 afoxira abada, naxań luxi anuñ aragirima
 itań foxira anuñ Holy Ghosti, Alla keren
 abada anuñ abada. Amina.

For the Epistle. Acts i. 1.

NA fé fori un batta naxań sebbé, O Theophi-
 lus fé birin Jesusi naxań samba birin axa
 anińa anuñ tinka ti, xa na loxi anu té naxań
 ma, na xambi atań Holy Ghosti sababura
 batta yamariń fi mantoń ma abatta naxań
 sugandi : a ayete fań maseń naxań ma axa-
 niaxi axa faxa xambi kabanakoń matanxumań
 wuyaaxi ra mayenden o mu e i ; é atoma nuń
 xi tongonani i, anuñ Alla xa yamine féi
 fallama ébe : anuñ étonu malań kikeren etegi
 i anaxa éyamarixi, na enama mini Jerusalemi,
 kono exa mamé ti Fafé laiiri bé abatta naxań
 falla wo batta naxań mé un ma. Fenaxaara
 Johni mixi xunxa ma yé ra larxixéra, kono
 wotan xunxama Holy Ghost ra yanji mura-
 kwiamai. Eto fa malań kikeren nanaara,
 enaxa amaxorin, enaxa, Marigi, i Israeli

yaminé maṅgbilen ama yi yanji ma? Anun anaxa afalla ebé amuna wotanxa bé woḡa na yanji kolon anun beré Fafé batta saxi anyira. Kono wo sembé undé sotoma xa Holy Ghosti batta fa wo ma; anun wo tima seriṯ unbé birin Jerusalemi anun Judea boḡi birin i, birin Jerusalemi anun Judea boḡi birin i, anun Samaria i, anun dunia raniunjiṯ birin i. Anun ato yi féi falla, étonu a matoma anu tema, anun luxwi undé naxa arasuxu é naito ma. Anun eto koré matoma tigi tigi emé anu té, amato, miḡiṯ firin tiḡi nané efuruma masosé fiḡi na ema; naxaṯ faṯ afalla, Wotan Galilii kai, wo tiḡi munféra wo nyarate korema? Yi Jesusi tigi tigi naxaṯ tongoḡi wo tegi ma arriyana i, afaṯ fama nakiné nai emé wo atoḡi kinaxé a te arriyana.

The Gospel. St. Mark xvi. 14.

JESUSI naxa mininai akan masen funun-kerenji ma eto nu doḡo sedondé, anun anaxa é marakota éḡa danḡaniyataré féra anun suṇduṇ ballaṇmé, katugu ému danḡaniya nei ma naxaṯ batta ato nuṇ akeli tuma ḡambi. Anun anaxa afalla ebé, Woḡa siga dunia ma, anun kabandi ba adabaden birin bé, naxaṯ danḡaniyaḡi anun aḡunḡaḡi, akissi mané; kono naxaṯ mu danḡaniya abetenmané. Anun yi tanḡumaṯ birama néi foḡira naxaṯ danḡaniya un ḡili ra, efama sentaniṯ rawoli i; e wéexé ma ḡwiṯ néné ra; é boḡimaséi tongo ma; anun ḡa e tunia sé min amu emaxono; é ébellaḡéi sama furé miḡiṯ ma, anun é rayallaṇ mané. Awa, Marigi to gé weexé éra nuṇ, anu rasuxuḡi

SUNDAY AFTER ASCENSION DAY.

arriyana ma, anuñ adoχoχi Alla nyifanji ma. Anuñ enaχa mini anuñ kabandi ba yire birin i Marigi wallima etegii anuñ χwi iχoroχomé tanχumaĩ biraχi efoχira.

SUNDAY AFTER ASCENSION DAY.

The Collect.

O Alla daraja Mangé, naχaĩ batta iχa Di kereĩma ité arriyana Jesusi Christi nolanĩa gbéra iχa yaminé ma; Muku imallenlen, i nama muku lu marawassatareniai; kono iχa Holy Ghost, rasamba wunbé aχa muku rawassa, anuñ muku ité na yiré tigi tigi ma, wun Rakissima Jesusi Christi naχa siga nuñ denaχandé muku nyara, naχaĩ luχi anuñ aragirima itan foχira, anuñ Holy Ghost, Alla kereĩ, abada anuñ abada. Amina.

The Epistle. 1 St. Peteri iv. 7.

SEI birin raniundé batta makoro; nanaara woχa lu nyimageliniai, anuñ kanta ti seli ma. Anuñ naχaĩ pissa fé dantiĩ birin bé kanuñnia larχixi χa buma wotegiĩ: fénaχa-ara, kanuñ, yunubiĩ niama makotoma. Woχa wo boré rasuχu marafannia ra, kumá o ma ai. Emé miχi birin batta na ki soto naχaĩ na anyira, χali naki aχa na nina boré aboré bé, emé boiidiĩfani undéĩ, Alla χa iaffé gbonia na naχaĩ nyira. Xa miχi undé wéexéma, aχa ween emé Alla χa χuñfanniaĩ χe miχi undé ti boiidinia tidéĩ aχa anina émé na sembé anaxaĩ sotoχi Alla ma; na Alla χa

darajaɣi seosé birin i Jesusi Christi sababura tantu ɣa lu naɣaɛ ma anuɛ aragiri sembé abada anuɛ abada. Amina.

The Gospel. St. John xv. 26, and part of chap. xvi.

XA Marawassama batta fa, uɛ naɣaɛ rasam-bama wo ma akeli uɛ Fafé ma, ɣali nundi Nyi, naɣaɛ fataɛ ma Fafé ma, ataɛ uɛbé maseɛma. Anuɛ wotaɛ faɛ tiséri ra, katugu wo nuna uɛ foɣira, kabi untaɛ to unbé fé niaiba folo. Yi féi uɛ batta afalla wobé nuɛ, na wo nama safa ɣono. E fama wo raminiDé eɣa selibanɣéi i; ion, yanji undé fama, na naɣaɛ o naɣaɛ wo faɣa na i, a yengima na abatta Alla battunia niɛma. Anuɛ é yiɛ fei ninama wobé, katugu e mu Fafé kolon, ama untaɛ. Kono uɛ batta yi féi falla wobé, na ɣa na yanji to ali, wo ɣa amanióɣunɣi na uɛ batta afalla wobé nuɛ.

WHIT-SUNDAY.

The Collect.

ALLA naɣaɛ eme yi yanji nuɛ batta aɣa danɣaniya miɣiɛ sundunjiɛ tinka, aɣa Nyi seniyeɛɣi ɣa naiyallé sababu; Kitira muku bé ataɛ dondon nyi sababu muku ɣa kiti tinɣinmé soto sé birin i, anuɛ mukuɣa séwa aɣa marawassa seniyeɛmé i abada; Christi ɣa alloɣoroma sababu Jesusi muku Rakissima, naɣaɛ luɣi anuɛ aragirima ifoɣira, atan nyi ɣaɣilikereɛniai, Alla kereɛ, abada anuɛ abada. Amina.

For the Epistle. Acts ii. 1.

NA loxé naχaη χili Pentecosti to fa tigi tigi, ébirin nuna yiré kereη χaxilikéreηnia i. Anuη téreηna χwi undé naχα mini afataηma arriyana, amaninaχi fuyé ikoroχο mé agbera, anuη anaχα rafé na banχé i énu doχοχi dénaχandé. Anuη tegiraba neinji undé naχα minina i éna itoma amaninaχi téra, anuη anaχα doχοχi nuη ebirin χumma kéreη kereη : anuη é birin nu rafé Holy Ghosti ra, anuη énaχα weéχé folo χwiη dantini ra emé Nyi weeηnia fixi éma kinaxé. Anuη Jewi undé nuna Jerusalemi na béré allania miχiη, ékelixi si birin i koré bui. Ya yi fé to kolon yiré wuyaaxi né, niama naχα malaη kikereη, anuη é ifuxiné, fénaχαara ébirin kéreη kereη batta amé éweéχéma égbé χwiη ma. Anuη éberin nu kabexi, énaχα afalla boré boré ra, Amate, yi birin naχai weeχé bé Galiliaeni maara? Anuη muku éme munki ébirin weeχéma wuηbé χwi i wuη nu berixi naχani? Parthiani, anuη Mediη, anuη Ilamiti, anuη naχai doχοχi Mesopotamia, anuη Judia boχii, anuη Kappadocia, Pontusi, anuη Asia, Phrygia, anuη Pamphylia, Igypti, anuη Libya yire undé i Cyreni nabilenji i, anuη χunnié naχai kelixi Romi, Ratubimai, Kreti anuη Arabia kai, muku é χwi ramé enaχα weéχé wuηbé χwiη Alla χα kabanako walliη.

The Gospel. St. John xiv. 15.

JESUSI naχα afalla aχα Mantoι bé, χα wo uη nafaη, woχα uηbé yamariη ragatta.

Anuñ un Fafé maḡandi ma, anuñ atan Ma-rawassama dantiñ fi ma wo ma, na aḡa lu wo foḡira abada ; ḡali nundi Nyi, dunia mu no-ma naḡaṇ rasuḡu, katugu a mu naḡan to, ama akoloñ : kono wo akoloñ, fenaḡaara aluḡi wo foḡira, anuñ afama lu dé wo i. Un mu wo luma marawassataréniai ; un fama wo ḡoñ. Dundundi, anuñ duniató mu un toma sonoñ ; kono wotañ un toma : fenaḡaara un luḡi, wofañ fama ludé. Na loḡéi wo akoloñ ma, na un na un Faféi, anuñ wotañ un i, anuñ untan wo i. Unbé yamariñ na naḡani, anuñ atan éragatta, atan naara naḡaṇ un nafañ ; anuñ naḡaṇ un nafañ un Fafé atan rafañ ma, anuñ untan é rafamma, anuñ un unkañ maseñ ma atan ma. Judasi naḡa afalla abé, (Iskarioti maara,) Marigi, i ikañ maseñ ma muku ma munki, anuñ duniato maara? Jesusi naḡa ayabi anuñ afalla abé, ḡa miḡi un naḡan, a un ḡwiñ suḡuma, anuñ un Fafé atan nafamma, anuñ mukutan fama aḡoñ, anuñ muku ludé tima atan i. Naḡaṇ mu un nafañ, amu unbé ḡwiñ suḡu : anuñ néi ḡwiñ wo naḡaṇ meḡi unbé maaradé, kono Fafé bé naḡaṇ batta un ḡéḡi. Un batta yi fēi falla wobé un tonu wo foḡira sindēñ. Kono Marawassama Holy Ghosti nañ naḡaṇ na, Fafé naḡaṇ rasambama un ḡili i, atan febiriñ tinka ma woma, anuñ a fé birin rafa ma woḡaḡili ma un batta naḡaṇ onaḡaṇ falla wobé nuñ. Xeri, un luma wo foḡira, unbé ḡeri un fima woma, ama maninaḡi émé dunia afi kinaḡé, un aḡi wo ma. Wo sundunji nama toro, ama aḡa gauwho. Wo batta amé

abatta afalla wobé kinaχé, un kelima wo ma, anun un fama wo χon sonon. Xa wo un nafañ, wo aséwa ma, katugu un batta afalla nun, un siga un Fafé χon: fénaχaara un Fafé itéχi un bé. Anun ya un batta afalla wobé afafa niñadé, na, χa afa nina woχa danχaniya. To χambi un mu wéenma agbéra wo bé: fénaχaara yi dunia χuntigi fama, anun amu séo sotoma un i. Kono, na duniató χa akolon, na un Fafé nafañ; anun émé Fafé yamari fiχi un ma, χali naki un anina.

MONDAY IN WHITSUN-WEEK.

The Collect.

ALLA naχañ eme yi yanji nun batta aχa danχaniya miχiñ sundunjiñ tinka, aχa Nyi seniyeñχi χa naiyallé sababu; Kitira muku bé atañ dondon nyi sababu mukuχa kiti tinχinmé soto sébirin i, anun mukuχa séwa aχa marawassa seniyeñmé i abada; Christi χa alloχoroma sababu Jesusi muku Rakissima, naχañ luxi anun aragirima ifoxira, atan nyi χaχilikereñniai, Alla kereñ, abada anun abada. Amina.

For the Epistle. Acts x. 34.

NA béré Peteri naχa adé rabbi, anun anaχa, Nundi naara, un akolon, na Alla mu miχiñ mayégetima; kono si birin i, naχañ gauwho aχon, anun tinχinia kewalli naninama, a nanan rasuχuma. Na χwi Alla naχañ xéχi Israeli χa bunsé ma, χeri χabandima Jesus Christi sababu; (atan birin Marigi ra;)

na χwi, un afalla, wo akolon, naχan nu niaibaχi Judæa birin i, anun afollo Galilii nun, na χunχania χambi John naχan kaban-diχi : Alla Nazareti Jesusi maso kinaxé Holy Ghost ra, anun sembé ra ; naχan nu sigaxi yire oyiré féfani ninama, anun néibirin raya-lanma satani naχai detenma : fenaχaara Alla nuna afoxira. Anun yi féi seriī nan muku-tan na a batta naχai nina, birin Jewi boχi ma, anun Jerusalemi ; é batta naχan faχa, anun asingan wuri undé ma : Alla atan rakeli χi saχandé i, anun amasenχi kéneē ma ; miχiī birin ma maaradé, kono seriī ma Alla batta naχai sugandi na nyara ; χali mukutaī ma, naχai batta sedon afoxira, anun sémin, ato keli tuma. Anun abatta mukutaī yama-riχi na muku χa kabandi ba miχiī bé, anun ti sérira na atan naara, Alla batta naχan ti, tutaré kitila ra, anun atuχima. Néminiémeī birin ti séri ra abé, na naχan onaxan dan-χaniya ama a χili sababura, a yunubiī kaffari sotoma. Peteri tonu yi féi fallama, Holy Ghosti naχa biraxi neī birin χumma naχai batta yi χwi me. Anun yambéχitoī naχai danχaniyaxi, nu kabéχi, éwuyaaχi, naχai biraxi Peteri foxira, fénaχaara na Holy Ghosti ki faī goroma χaffriī χumma. Fena-χaara énaχa amé éwééχéma χwiī ra anun Alla itéma né. Na béré Peteri naχa yabi, Miχi o fata yé raχono, na yi χun nama χa, naχan batta Holy Ghosti rasuxu emé muku-tan kinaxé ? Anun anaχa yamariχi, na éχun χa χá Marigi χili i. Awa énaχa a maχandi aχa lu etegi χiī undé i.

The Gospel. St. John iii. 16.

ALLA duniató rafanxi agbéra naki, na ana-
 A xa axa Di sotoxi kerenma fi, na undé o
 undé danxaniya ama nama xaliyé, kono axa
 abada nyi soto. Fenaxaara Alla mu axa Di
 xexi duniama axa duniato betenma, kono na
 duniato xa kissi atan sababura. Naxan dan
 xaniya ama mu betenxi: kono naxan mu
 danxaniya, atan batta betenxi xali ya;
 katugu a mu danxaniya Alla Di sotoxi keren-
 ma xili ra. Anun yi nan na betenji ra, na
 naiyallé batta fa duniama, anun mixii naiforo
 rafanxi apissa naiyallé bé, katugu éxa kewal-
 lii mufan. Fenaxaara birin naxan féniaxi
 nina naiyallé naniaxu, atondi fa féra naiyallé
 ma, ama aniaxi fé fa mini kénéma. Kono
 naxan nundi ninaxi faxi naiyallé ma na axa
 kewalli xa mini nai na éninaxi Alla i.

TUESDAY IN WHITSUN-WEEK.

The Collect.

ALLA naxan eme yi yanji nun batta axa
 A danxaniya mixii sundunjii tinka, axa Nyi
 seniyeñxi xa naiyallé sababu; Kitira muku
 bé atan dondon nyi sababu muku xa kiti tin-
 xinmé soto sé birin i, anun muku xa séwa axa
 marawassa seniyeñmé i abada; Christi xa
 alloxoroma sababu Jesusi muku Rakissima,
 naxan luxi anun aragirima ifoxira, atan nyi
 xaxilikereñniai, Alla kereñ, abada anun abada.
 Amina.

For the Epistle. Acts viii. 14.

MANTOI naχaĩ nuna Jerusalemi to amé, na Samaria batta Alla χa χwi rasuxu, enaxa Peteri anuñ Johni rasamba éxon, naχaĩ, éto nu fa, naχa seli ébe, na exa Holy Ghosti rasuxu: (fénaχaara Holy Ghost mu nu biraxi é xumma sinden na beré; enu χunχaxi Marigi Jesus Christi χilira gbansaĩ.) Na yanji énaχa ebellaχéĩ sa exumma, aminié naχa Holy Ghost rasuxu.

The Gospel. St. John x. 1.

LARXIXÉ, larχixé, un afalla wo bé, naχa mu soma yexké kulé i nadé sababu, kono atéma kira dantin i, ataĩ naĩ muñati ra. Konó naχaĩ soma nadé ra yexké kantama naĩ naχaĩ na: nadé χantama nadé nabixi naχaĩ ma; anuñ yekché agbé χwi ramé, anuñ a agbé yekché χilima é χilira anuñ é ramini asigama ényara. Anuñ ato agbé yekché ramini anaχa sigama ényara, anuñ yekché biraxi éfoxira; katugu é agbé χwi kolon. anuñ emutiñ éχa birama χunnié foxira; kono é gima ama; fenaxaara ému χunniéĩ χwi kolon. Yi tali Jesusi naχa afalla ebé: kono ému χaxili soto muñ féĩ naĩ néra abatta naχaĩ falla ebé. Na beré Jesusi naχa afalla ebé sonoĩ; Larχixé, larχixé un afalla wobé, yekché nadé naĩ untaĩnaĩ na, birin naχaĩ batta fa un nyara muñatiĩ naĩ éra; kono yekché mu é χwi ramé nuñ. Untaĩ naĩ nadé ra, miχi o naχaĩ soma unbé i, akissima, anuñ asoma anuñ amini, anuñ adégé toma.

Muñati mufama, mené afaχi muñati féra, anuñ faχa féra, anuñ maχana féra; untan batta fa na éχa nyi soto, anuñ na éχa soto agbéra anuñ agbéra.

TRINITY SUNDAY.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, naχan batta iaffé fi mukutan ma iχa boiidiñ danχaniya larχixé maratin sababu, mukuxa na abada Trinity daraja fé falla, anuñ amasen ma, anuñ Darajaχi Sembé sababu mukuxa na Kerenjina battu; Muku imallenlen, na itanχa muku ragatta kifani yi danχaniyai, anuñ muku ratanga abada iaχunniafé birin ma, naχan luxi anuñ niaragirima Alla keren abada anuñ abada. Amina.

For the Epistle. Rev. iv. 1.

YI χambi un naχa amato, anuñ amato, nadé undé nabixi arriyana: anuñ χwi singé un batta naχan mé luxi eme sara fé wéexéma un na; naχan batta afalla, Iχa té bé, anuñ un fēi undé maseñma ima naχai fama ninadé toχambi. Anuñ mafuré un nuna nyi i; anuñ amato, mangé doχodé undé naχa ti arriyana, anuñ keren undé naχa doχó na mangé doχodé ma: anuñ naχan doχoxi na, anaito maninaχi tofanji gemmé undé axili Jasperi: anuñ senχwi undé na mangé doχodé nabilen anaitó maninaχi sé undé axili emeraldi. Anuñ doχosé moχonien nuñ nani nuna na mangé-

doxodé nabilenji ma ; anuñ un̄ naça xunmatiñ undé moxonien nuñ nani to édoxoxi nané doma fixé masoxi éma, anuñ xéma labaranji doxoxi éxunji ma : anuñ koredéxéi naça mini na mangé doxodé ma, anuñ galanjiñ, anuñ xwiñ anuñ téradexé lampi sulufiriñ radechéxi na mangédoxodé nyara, naçañ nañ Alla nyiñ sulufiriñ ra. Anuñ glassi ba nuna na mangédoxodé undé nyara amaninaxi tinsé seundé ra, axili xristali : anuñ dalisei nani undé nuna na mangédoxodé tegi i, anuñ na mangédoxodé nabilenji, é nu raféxi nyañ ra ényaré anuñ éxambi. Anuñ dalisé singé maninaxi yattéra, anuñ dalisé firindé maninaxi ningéyoré ra, anuñ dalise saxandé nyatagi maninaxi mixi ra, anuñ dalise nanendé maninaxi tubamma worégé ra. Anuñ gabbetanji seni né daliséi nani kereñ kereñ nabilen̄ nuñ ; anuñ eraféxi nuñ nyañ ra ékuñi : anuñ ému malabuma, soxoméra, anuñ quaira, enaça afalla, Seniyen, seniyeñ, seniyeñ Marigi Alla Sembé birin kanji, naçañ nuna, anuñ ana, anuñ afama luna. Anuñ nei dalisei to daraja ti anuñ binja, anuñ xunjemamasai atan xoñ naçañ nu doxoxi na mange doxodé ma naçañ luma abada anuñ abada, nei xunmatiñ moxonien nuñ nani birama atan nyara naçañ nu doxoxi mangédoxodé ma, anuñ é abattu naçañ luma abada anuñ abada anuñ éxa mangélabaranjiñ rawoli na mangé doxodé nyara, enaça, Alañ itañ bé, O Marigi, daraja xa ti ixoñ, anuñ binja, anuñ sembé ; fénaçara itan batta sebirin da, anuñ énu daxi ixa kenenji xa fera.

The Gospel. St. John iii. 1.

MIXI undé nuna Pharisees naara axili Nicodimusi, Jewi niaragirima undé ra. Atan naɣa fa Jesusi xon quaira, anun anaɣa afalla abé, xaramoxo, muku akolon na tinɣama nan itanan na keliɣi Alla ma : fenaxaara miɣi undé o muna naɣan noma yi kabanako walliɛ nina mené Alla na afoxira. Jesus naɣa ayabi anun afalla abé, Larɣixé, larɣixé un afalla ibe, Meni miɣi man beri sonon, amu Alla ɣa yaminé toma. Nicodimusi naɣa afalla abé, miɣi berima munki ato fori ? afata so a unɣa furi i sonon afirindé anun aɣa beri sonon ? Jesusi naɣa yabi, Larɣixé, larɣixé un afalla ibé, Mené miɣi man beri yé ra anun Nyi ra, amu soma Alla ɣa yaminé i. Na naɣan bériɣi fatéi, faté naara ; anun naɣan bériɣi nyi i, nyi naara. Inama kabé, na un batta afalla ibé, Imanɣa beri sonon. Fuyé minima aminden sugandiɣi, anun itan axwi raméma, kono imakolon akeliɣi minden anun asigama minden ; birin nakiné naɣan bériɣi nyi i. Nicodimusi naɣa ayabi anun afalla abé yi fei ninama munki ? Jesusi naɣa ayabi anun afalla abe, Israeli xaramoxo undé nan itanan na, anun i mu yi fei kolon ? Larɣixé, larɣixé, un afalla ibé muku na falla, muku batta naɣan kolon, anun tiséri na ra muku batta naɣan to ; anun wo mu muku serinia suxu. Xa un batta duniafé falla ibé anun i mu asuxu ; i na suxuma munki, ɣa un arriyanaféi fallama ibé ? Anun miɣi o miɣi mu té arriyana nun, mené naɣan batta keli

arriyana, ɣali adabadeɛ Di, naɣan na arriyana
 Anuɛ ɛmɛ anabi Mousa boɣimasɛ undɛ mate
 wulaɪ, ɣali nakinɛ adabadeɛ Di fanɣa matɛ-
 ma: na undɛ o undɛ danɣaniya ama nama
 ɣaliɣi, kono abada nyi soto.

THE FIRST SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Alla, neɪ ɣa Sembɛ naɣaɪ wassa soɣi
 itani, kini kinii muku ɣa seliɪ ramɛ;
 anuɛ fɛnaɣaara muku dania fangantenia
 sababu muku mu noma fɛfani o nina itan
 ɣambi, iɣa iaffɛ maali fi wumma, na iɣa
 yamariɪ ragata i sababu muku ɣa ikeneɛ,
 birin tinji i anuɛ kewalli nina i; Jesus Christi
 sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 St. John iv. 7.

KANUNTÉ wunɣa wunborɛ rafan; fenaɣa-
 ara marafan fataɛ ma Alla ma, anuɛ
 birin naɣan abɔre rafan, berɪɣi Alla ma, anuɛ
 atan Alla kolon. Naɣan mu aborɛ rafan, mu
 Alla kolon; fenaɣaara Alla marafan naara.
 Alla ɣa marafan nu masenɣi yi kira i muku
 mabiri, katugu Alla naɣa aɣa Di kereɛma
 rasamba dunia nuɛ, na mukutan ɣa luma
 ataɛ sababura. Marafan nan ya, mukutan
 Alla rafan maaradɛ, kono na atan muku ra-
 fan, anuɛ a aɣa Di ɣɛɣi aɣa findi muku
 yunubisaraxɛ ra. Kanuntɛ ɣa Alla muku
 rafan naki, alaɛ mukutaɛ ɣa muku bore rataɛ.
 Miɣi o miɣi mu Alla to nuɛ berɛ undɛ i. Xa

muku mukubore rafañ, Alla luna mukui, anuñ aḡa maarañ ninaḡi muku i. Muku akolon na muku lunaatani, anuñ atan luna mukui yi kira i; katugu abatta aḡa Nyi fi wumma. Anuñ muku batta ato, anuñ aniaiba, na Fafé naḡa Di samba na aḡa findi dunia Rakissima ra. Undé o undé afallama na Alla ḡa Di nañ Jesusi ra, Alla luna atan foḡira, anuñ atan luna Alla i. Anuñ muku akolon anuñ danḡaniya na marafañ naḡa na Alla nyira wuñbé. Alla marafañ naara anuñ naḡa luna marafani, atañ luna Alla i, anuñ Alla na atan i. Wuñ bé marafañ ratinḡinḡi yi kira i, na muku nama yagi kiti loḡé i; fenaḡaara emé atañ na naki, mukutan nakine dunia ma. Gauwho o muna marafani; kono marafañ tigi tigi gauwho rawoli; katugu toro na gawhoi: naḡan gauwhoḡi mu ratinḡinḡi marafañ i. Muku atan nafañ, fenaḡaara atan muku rafañ singé ra. Xa miḡi afalla, uñ Alla rafañ, anuñ a aboré naniaḡu, wulé madoḡoma nañ atanañ na: fēnaḡaara naḡan mu aboré rafañ abatta naḡa to, atan Alla rafañ munki, amu naḡa to? Anuñ yi yamari muku batta rasuḡu ama, Na naḡan Alla rafañ amaḡa abore rafañ.

The Gospel. St. Luke xvi. 19.

BANA miḡi undé nuna naḡa nu masoḡi dugigbéli fani ra anuñ doma fiḡé fani, anuñ agbé mésa loḡe oloḡé maninaḡi ḡulunji fani ra. Anuñ kulamati undé nuna aḡili Lazarusi naḡa nu saḡi aḡa nadé ma afate makoto fi ra, anuñ aḡoli na ama aḡa dége né

butubuti naχai birama na banamiχi mésa ma :
 χalimanse baréi naχα fa a fi móχuñ. Anuñ
 anu fa ninadé na na kulamati naχα faχά,
 anuñ mellexéi naχα aχani nuñ Abraham kan-
 gédé i. Bana miχi fañ faχα, anuñ énaχα
 amaluxuñ : anuñ anaχα anyai raté Jahana-
 mai anuñia toro i, anuñ Abraham to nuñ
 amaquia a ma, anuñ Lazarusi na akangédé
 ma. Anuñ anaχα mawa, anuñ afalla, Fafé
 Abraham, kini kini uñ ma, anuñ Lazarusi χé
 χi, na aχα abellaχé sulu ragoro yéra anuñ aχα
 uñ neinji raχimbeli ; katugu uñ toroma yi
 tedexé i. Kono Abraham naχα afalla, Di, iχα
 na manioχuñ na itan iχα syinia batta igbé
 sefaniñ soto anuñ Lazarusi séniaχu ; kono ya
 atan na séwama, anuñ itan na toro i. Anuñ
 mansonon, yi birin χambi, yili gbo aboré muna
 na wuñ tegi : nanaara neñ aχoli na naχei ma
 éχα keli bé éχα si iχon mu noma, ama naχai
 keli iχon fama wuñ χon. Na beré anaχα afalla,
 uñ imaχandi nanaara, Fafé Abraham, na iχα
 a χé χi uñ Fafé χonji : katugu uñ kunja sulu
 nané ; na aχα fé niaiba ébe, ama efañ fafa yi
 toro yire i. Abraham naχα afalla abé, anabi
 Mousa anuñ neminienié (sebbei) na ebé ; eχα
 éχwiramé. Anuñ anaχα afalla abé, Adé fafé
 Abraham ; kono χα undé siga eχon keli tuma
 é tubi ma. Anuñ anaχα afalla abé, χα e mu
 anabi Mousa χwi ramé anuñ neminiemeñ, é
 mu fésuχuma, χali kéren keli tuma afalla.

THE SECOND SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Marigi, naḡaṇ mu taganma neī maali anuṇ niaragiri é ḡumma ibatta naḡaī ḡuru iḡa ḡauwho larḡiḡé i anuṇ kanuṇ: Muku maragata, muku imallenleṇ iḡa ḡumma feinfan nia ḡa maratanga i, anuṇ anina muku ḡa ḡauwho iḡili ḡoṇ abada anuṇ kanuṇ; Jesus Christi sababu muku Marigi.

The Epistle. 1 St. John iii. 13.

WO nama kabé uṇ barenji ḡa duniato wo naniaḡu. Muku akoloṇ na muku batta dangu tuma ḡa nyi li, katugu muku bareṇ birinṇ nafaṇ. Naḡaṇ mu aboré nafaṇ luma tui. Undé o undé abore naniaḡu nyibama naṇ atanaṇ na: anuṇ wo akoloṇ na nyibama o mu abada nyi soto anyira. Muku Alla ḡa marafaṇ koloṇ yi kirai, fénaḡaara abatta anyi sa wunbé: anuṇ alan wunḡa wuṇ nyisa boré bé. Kono unde o undé na yi dunia nafulli na naḡaṇ nyira, anuṇ ato na seose muna aboré nyira, anuṇ aḡa nini kini kini furiṇ rageliḡi ama; Alla ḡa marafaṇ na atan i munki? Uṇ dimedi, muku nama rafaṇ ḡwi gbansani, ama neinji; kono kewalli i anuṇ nundi. Anuṇ muku akoloṇ na nundi kai naṇ mukutaṇ na, yi kirai, anuṇ muku sundunji sabbatima anyatodera. Fenaxaara ḡa muku sunduṇ muku beten, Alla gbo apissa muku sundunji bé, anuṇ a féi birin koloṇ. Kanunte ḡa muku sundunji mu muku beten, na beré muku laraxi Alla mabiri. Anuṇ muku seose

maḡandi ama, muku na rasuku ama, katugu muku aḡa yamariṯ ragata, anuṯ né fēṯ nina naḡai kēnenḡi anyatodéra. Anuṯ yi naṯ aḡa yamari ra, Na wunḡa danḡaniya aḡa Di ḡilima Jesus Christi anuṯ wuṯ bore rafaṯ éme abatta muku yamariḡi. Anuṯ naḡaṯ aḡa yamariṯ ragata luma atani, anuṯ ataṯ a i: anuṯ muku akolonṯ na ataṯ luna muku i, yi kira i, Nyi sababu, abatta naḡan fi wunma.

The Gospel. St. Luke xiv. 16.

MIXI undé naḡa dunsé gbo rafallama, anuṯ anaḡa awuyaaḡi ḡili; anuṯ dunsedonṯ yanji to li anaḡa aḡa boiidi ḡé ḡi aḡa afalla néṯ bé abatta naḡai ḡili nuṯ, woḡa Fa, fenaxaara sebirinṯ batta niailanṯ koré. Anuṯ ébirin Xaḡilikeren i naḡa tondi fé falla samba. Asinge naḡa afalla abé, un batta boḡi undé sara, anuṯ alaṯ unḡa siga amató; un imaḡandi itanḡa un lu. Anuṯ dantin naḡa afalla, un batta ningé fu sara, anuṯ un sigama unḡa é manina; un imaḡandi itanḡa un lu. Anuṯ dantin naḡa, un batta giné undé doḡo, anuṯ nanaara un mu noma unḡa fa. Awa na boiidi naḡa fa anuṯ né feṯbirin maseṯ a Marigi ma. Na beré banḡé kanji to ḡonoḡi anaḡa afalla a ḡa boiidi bé, Iḡa mini mafuré kira i naḡai gbo, anuṯ naḡai ḡurunṯ tai anuṯ iḡa ninito rafa bé, anuṯ mabolonjiṯ, anuṯ wuluḡunjiṯ anuṯ nyataré. Anuṯ na boiidi naḡa afalla, Marigi, na batta nina eme ibatta yamariḡi, anuṯ ḡalisa yire na sononṯ. Anuṯ na Marigi naḡa afalla boiidi bé, Siga iḡa mini tai fugéra kiraiṯ, anuṯ konkoso kiraiṯ anuṯ itirin iḡa fa nei ra

naχai nané na unbé banχé χa rafé. Fenaxa-
ara un afalla ibe, na nei miχi un batta naχai
χili nun χali kereñ mu unbé dunsé domma.

THE THIRD SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Marigi, muku imallenlen, kini kininiai iχa
muku χwiramé; anuñ kitira mukubé
batta χoli larχixé fi naχai ma muku χa seli
ti, iχa sembé maali sababu χa maratangaxi
anun rawassama fémagauwhonia birin ma
anun mantoréi; Jesus Christi sababura muku
Marigi. Amina.

The Epistle. 1 St. Peter v. 5.

WO birin χa magoro bore abore bui, anuñ
magoronia maso woma: fenaxaara Alla
kabétó ti χambira, anuñ iaffé fi miχi magoro-
χi ma. Wokañ magoro nanaara Alla sembé
bellaxé bui, na aχa wo ite yanji lanχi ma; wo
wogbé toró birin sama aχumma, katugu ayen-
gi sama woma. Woχa maχimbelima, woχanta
ti kifani; fenaxaara wo iaxwi sentani, eme
yete χaniaχi aniérema undé feñma aχa adon:
Woχa géré naχan ra kifani danχaniyai: woχa
akolonima na né dundoñ toro i na χa wo boréi
suxu naχai na dunia ma. Konoiaffé birin
Alla, naχan batta wuñ χili aχa abada daraja
tidéi Jesus Christi sababu, na χambi wo batta
toro raχan berénaxé aχa wo ratinχin, wo ti,
wo iχoroχo, anuñ wo sabbati. Atañ χoñ
daraja χa lu, anuñ sembé abada anuñ abada.
Amina.

The Gospel. St. Luke xv. 1.

NA béré Publicanî birin naɣa makoro ara, Anuñ yunubitoi éɣa aɣwiramé. Anuñ Pharisees anun sebbeletimai femafalla amabirira enaɣa, yi miɣi yunubitoi rasuxuma anuñ sédonma etegi i. Anuñ anaɣa yi tali falla ebe, miɣi munduñ wo tegiɾ ɣa yekɣé kemé kereñ na naɣan nyira, anuñ kereñ nu loi, mu bore tongo sulumanáni nuñ nani lu wulai, anun siga na fen naɣaɳ nu loi mené ato? Anuñ ata to, anaɣa asa afelegé ma, asewama. Anuñ ato aɣonji li anaɣa a funanî malan kikeran anuñ adoɣoborei afallama ebé, Sewa un foɣira, fenaxaara un batta unbé yekɣé to naɣaɳ nu loi. Un afalla wobé, sewa fan luma na arriyana nakiné yunubito kereñ xumma naɣaɳ batta tubi, apissa na bé miɣi tinɣiɳ tongo sulumanani nuñ nani xumma tubi mu laɳ ma naɣai bé sonoñ. Ama, giné munduñ gbeti piici fu na naɣan nyira, ɣa kereñ fa loi, amu dolé radeɣé anun banɣé moko, anuñ afeñ kifani méne ato? Anuñ ata ato, anaɣa afunan malan kikeran anuñ adoɣoborei, anaɣa, Woɣa sewa un foɣira fenaxaara un batta na piici to un batta naɣan loi nuñ. Amanson, un afalla wo be na Sewa nuna Alla ɣa melleɣéi nyatodera yunubito kereñ xumma naɣaɳ batta tubi.

THE FOURTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Alla nei birin kantama ra naɣai ewassa so itani, naɣan ɣambi sembe se o muna, seose mu seniye; Arayirwa anuɪ iɣa kini kini ragbo muku i; na itan findima muku be niaragirima anuɪ matinɣin ma, muku ɣa dangima yi tunia sei naki, na araniunji muku nama abada sei loi: yi nina, O arriyana Fafé, Jesus Christi gbefera muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. viii. 18.

UN akolon na yi syinia toroi féofé mu era éɣa maninaɣi na daraja ra naɣan fama masen dé wun ma. Fenaɣaara dalisé ɣolisé larɣixé maméma Alla diɪ ɣa masennia bére. Fenaɣaara dalisé nu nafallaɣi fufafunia bui, tinjinia maaradé, kono atan sababu naɣan batta atanse ragoro yigi i: katugu atan dalise ayetei fan ramini ma boronia kónjinia i, na darajaɣi ɣoronia Alla diɪ be. Fenaɣaara muku akolon na dalisé birin makutunma, anuɪ ratoroma ɣirixoné i kikeran ɣa ya. Anuɪ etan gbansaɪ marade, kono mukutaɪ mansonon, Nyi ɣa bogiɪ singe na naɣai nyira, ɣale mukutan muku yetei makutuɪma muku kani, muku maméma na marasuku dinia fe ra, mukuxa kolon, muku fate ɣunsaré beré.

The Gospel. St. Luke vi. 36.

WOXA kini kinisa nanaara, emé wo Fafé kini kinixi kinaxé. Wonama kitisa, anuɪ wo mu fama kitidé. Wonama beten ti,

THE FIFTH SUNDAY AFTER TRINITY.

anun wo mufama betendé : Bore xa fé lu, anun wo kaffari sotoma. Ki ti, anun afixi ma wo ma ; manina fani, araféxi kifani, adeten ma, anun afilima mixi fama woma e asama wo nyira. Fenaɣaara namanina wo se manina naɣan na, atan maninaɣi ma wo ma soñ. Anun anaxa tali undé falla abe, nyamaforo fata abore nyamaforo ɣuliben duinji ma? Éfirin firin mu birama yili kui? Xarandi mu pissa a ɣaramoɣo bé, kono birin naɣan tinɣin aluxima emé a ɣaramoɣo kinaɣé. Anun itan nasédi matoma naɣan na iboré nya i, kono imu na sé gbo toma naɣan na itan nyai? Ama ifata afalla ibore bé munki, Baren, unxa na sé di tongona naɣan na inyai, na bére itan iyetei mu na sé gbo tó naɣan na itan nya i? Itan filanɣaffu, asingé ixa na sé gbo tongona itan nya ma, anun na beré i atoma kifani ixa nasédi tongo na naɣan na iboré nya i.

THE FIFTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

ANINA, O Marigi, muku imallenlen, na yi dunia kirania xa matinɣin xeri i naki ixa ɣumafeinfaɳnia sababu na ixa selibanɣé malanji xa ibattu sewania ra allania maraɣara birin Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 St. Peter iii. 8.

WOBIRIN ɣalu ɣaɣilikereɳnia i, bore kikini kinixi bore bé, arafan suxu eme barenji,

woxa kini kini sa, féfani kewalli maseñ ; Wona-
 ma féniaxi nina neñ ma sonon naxaĩ batta
 feniaxi nina wobe, ama niamawoli niamawoli
 bé ; kono yi mabiri duba : akolonma na wo
 xilixi na ma na woxa bariki undé rasuxu.
 Fenaxaara naxaĩ nyirafamma, anun axoli na
 ama axa loxeĩ fani to, axa a neinji ragatta
 fenia xi ma ; anuñ adékiriĩ na enama mayen-
 denfé falla : axa feniaxi naniaxu, anuñ fefani
 nina ; axa xeri fen, anuñ asuxu. Fenaxaara
 Alla nyaĩ na tinxin mixi xumma, anuñ atuliĩ
 rabixi axa exa seliĩ ramé : kono Alla nyatagi
 tixi neñ mabiri naxaĩ féniaxi ninama. Anuñ
 atan na minden naxaĩ wo maxono ma xa wo
 birama na foxira naxaĩ fañ ? Kono, anuñ xa
 wo toro raxaĩ ma tinxin nia xa féra sewatoĩ
 naĩ wo ra : anuñ wo nama gauxo exa masibo
 xon, wonama toro ; kono Marigi Alla gauxo
 seniyeñiai wosundunjiĩ ma.

The Gospel. St. Luke v. 1.

A NUN afa ninadé na eme mixi i to adeten
 ma exa Alla xwi ramé anaxa ti Genne-
 saretĩ dara déma, anuñ a kungi firin to nuñ
 edoxoxi na dara dé ma ; kono yexesuxumaĩ
 nu minixi ei, anuñ é exa yaléĩ maxama nuñ.
 Anuñ anaxa so kungi keren kui, Simoni bé
 naxaĩ na, anuñ anaxa a maxandi na axa
 kungi ramini darama dundundi : anuñ anaxa
 doxo kungi kwi anun mixiĩ tinka. Anuñ ato
 gé wéen, anaxa afalla Simoni bé, Aramini
 tilinjii anuñ wo yaleĩ ragoro woxa undeĩ suxu.
 Anun Simoni ayabima anuñ afalla abé, Marigi
 muku ba toro quainien anuñ muku mu sé

osuxu, kono emé ixa xwi un yalei rawolima. Anun e to yi nina enaxa yexé niama gbo suxu anun é xa yalei naxa xana. Anun énaxa éboré xili nuu naxai nuna boré kungi kui, na exa fa emaali. Anun énaxa fa anun e kungi firin raféxi xa enaxa dula samba. Simon Peteri ta ato, anaxa bira Jesusi ximbiu ma, anaxa, Keli unma, fenaxaara yunubi to nan un na, O Marigi. Fenaxaara anu kabexi, anun birin naxai nuna afoxira nei yexei niama ebatta naxai suxu; anun Jami anun Johni fan nakiné, Zebidi dii firin, Simoni borei nan naxai na. Anun Jesusi naxa afalla ébe, wo nama gauxo, atongo yama, wo mixii suxuma. Anun éto exa kungii bendu xaréma, enaxa birin lu, anun é birama Jesusi foxira.

THE SIXTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Alla naxan batta nase fani niailan nei be naxai irafan, sé naxan dangixi xaxilisonia birin ma; Araso muku sundunjiu nese marafan imabiri, na mukutan irafanma apissa sebirin bé, mukuxa ixa lairiu soto, naxai gbo pissa se birin bé naxanxa xoli na muku ma; Jesusi Christi muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. vi. 3.

WO makolon na birin wuntegii naxai xun nu xaxi Jesus Christi i, é xun nu xaxi axa tu i. Nanaara muku maluxunma afoxira tui xunxa sababu; na eme Christi nu keli

nuñ tuma Fafé daraja sababu, χali naki alañ wuñ fañχa nierema nyi χa néneai. Fenaχa-ara χa wuñ nu siχi kikeren aχa tu manina i, wuñ fañ fama ludé nakiné aχa keli manina i: yi koloñ ma na muku χa χamefori bambamχi afoχira na yunubi faté χa χaliχé na atongo na ma muku nafa yunubi battu. Fenaχaara naχañ batta faχa χoronia nan ara yunubi ma. Ya χa wuñ nu faχaχi Christi foχira, muku danχaniya na muku fan fama ludé afoχira. Akolonma na Christi batta keli tuma a mu tuma sonoñ; tu mu no soto aχumma sonoñ. Fenaχaara na i abatta faχa, afaχaχi yunubi- ma keren; kono na i, aluχi, aluma Alla bé. Wofanχa wo yeteñ matoma wo tuma yunubi- ma larχixé ra, kono wo luma Alla bé Jesus Christi sababura muku Marigi.

The Gospel. St. Matt. v. 20.

JESUSI naχa afalla aχa mantoi bé, Mené wo tinχinnia ti apissa sehbeletimañ bé anuñ Pharisiiñ tinχinnia bé, womu noma sode kioki arriyana Yamine i. Wo batta amé na anu fallaxi singéra yanji miχiiñ sababu, Inama nyiba: anuñ naχan o naχañ nyi bama, afama sodé kiti masiboi. Kono un afalla wobé, na naχano naχañ χonoχi a boré ra féomu etegii, atañ fama sodé kiti masiboi: anuñ naχan afallama aboré be, Réka, atan fama sode, dumbu itexi masiboi: kono na χañ afalla, Itan daxunia, atan fama sodé Jahanamate masiboi. Nanaara χa wo fa wo ki ra χa seli- hanχé mésa ra, anuñ wo tó nané wo manio- χuñ ma na wo batta feniaχi nina nuñ wo boré

mabiri, iħa iħa ki lu nané mesa nyara anuñ
 siga iħa kira ra, iħa wo fé rafalama wofirin
 wotegi i sinden, anuñ na ħambi iħa fa iħa ki
 ti. Iħa wofé rafalama mafure i iaxwi tegi i
 ito nuna kira wobirin; ama bere undé i iaxwi
 naħa irafa kitila ma, anuñ kitila naħa irafi
 Officeri ma, anuñ e iraso ma ballan banché kui.
 Larħiħé un afalla ibe, imu minima nai kioki,
 mene wo batta na doni birin fi.

THE SEVENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

SEMBÉ birin Marigi anuñ no kanji, sefani
 birin kanji anuñ sefani ki tima; Iħa iħili
 marafañ si muku sundunjii, diné larħiħé
 rayiriwa muku i, muku buiti féfan i birin na,
 anuñ iħa kini kininia sababu, iħa muku
 ragata atan dondonfé i; Jesus Christi saba-
 bura, muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. vi. 19.

UN wéexé ma eme adabaden kinaħé, katugu
 fate fangantenia féra: fenaħaara éme wo
 batta wokani fi éħa findi seniyentaré boiidiñ
 ra, anuñ fekobi ma, fekobi ħon; ħali naki ya,
 woħa wokani fi eħa findi tinħinnia boiidii ra
 seniyeñħon. Fenaħaara wo to nuna yunubi
 boiidii tinħinnia o mu nuna wo i. Wo muñ
 sefani soto nuñ né sei ma wo yagiħi naħai ma
 ya? Fenaħaara nesei ħa raniunji tu naara.
 Kono ya wo batta ħoronia yunubi ma anuñ
 wo findiħi Alla ħa boiidiñ ra, wo wo sefani soto

seniyennia χον, anun araniunji abada nyi. Katugu yunubi χα siribizi tu naara : kono Alla χα ki abada nyi naara, Jesus Christi muku Marigi.

The Gospel. St. Mark viii. 1.

NE loxei niamu nu gbo agbéra anuñ sedon o mu na ényira Jesusi naxa axa mantoĩ xili axon, anuñ afalla ebé un kini kinixi yi niamu ma fenaxaara e naxa bu un foxira ya yi xi saxan anuñ sédon mu ebé : anuñ χα un erabulo sunsuxui exa siga e xonjiĩ, e ketunma kira i ; katugu awuyaxi etegi xonji araquia. Anuñ axa mantoĩ naxa ayabi, Mixi donse sotoma minden yi wulai be naxai yi mixii ralubama? Anuñ anaxa emaxorin, Tami yeri na wo nyira? anun enaxa afalla sulufirin. Anuñ anaxa yamarixi na ne mixii χα doxo boxima. Anuñ anaxa ne Tamiĩ sulufirin tongo, anuñ anaxa xonjemamasa, anuñ anaxa abo anun afi axa mantoĩ ma exa adoxo e nyara ; anuñ enaxa a fi ne mixii ma. Anuñ yexei undé amuwu-yaa nu na enyira ; anun anaxa duba, anuñ anaxa yamarixi efan χα na doxo enyara. Awa enaxa adon anuñ enu luba nuñ : anuñ anaxa butubuti malan naxan luxi debbe sulufirin. Anuñ nei naxai batta adon nuñ wulu nani nan nuéra. Anuñ anaxa erabulo exa siga.

THE EIGHTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Alla, naɣaɳɣa niaragiri ba muna, sebirin matinɣinma birin arriyana anuɳ dunia ma; Muku imallenlen magoroniai iɣa muku ragata sebirin ma naɣaɳ muku maɣonoma, anuɳ ne sei fi mukuma naɣai fefani ninama mukubé; Jesusi Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. viii. 12.

BARENJI, fate donifa mu wun na wunɣa lu eme aɣoli na fate ma kinaɣé. Fenaɣaara ɣa wo luma emé aɣoli na fate ma kinaɣé, wo faɣamané; kono, ɣa wotan Nyi sababura fate ɣoliseniaɣi walli faɣama, wo luma né. Fenaɣaara birin Alla Nyi naɣai matinɣinma, Alla ɣa diɳ naɳ etanaɳ na. Katugu wo mu ɣonjinia nyi soto ma sonon wo ɣa gauɣo; kono wo batta marasuɣu dinia nyi rasuɣu, muku afalla ma naɣaɳ sababu, Abba, Fafé. Atan nyi ayetei tiseri muku nyi bé na Alla ɣa diɳ naɳ wun na: anuɳ ɣa diɳ naara, awa sarei naara; Alla sarei ra, anuɳ makaffu sarei kikeren Christi ra: ɣa alu naki muku toro raɣaɳ afoɣira, na wun fanɣa darajaɣi wun birin kikeren.

The Gospel. St. Matt. vii. 15.

WOXA kota wulemadoɣo neminiemei ra, naɣai faɣi woɣon eme yexé, kono ɣulunma niaɣi nanéra ekui i. Wo é kolon ma eɣa bogiɳ ra: miɣiɳ vini bogi bama tanan

wuriɪ ma, ama χode tumbé wuri ma? Xali naki wurifani birin, bogi fani bogima; kono wuri niaχi boginiaχi bogima. Wuri fani mu noma bogi niaχi bogima; ama wuri niaχu bogifani bogi ma. Wuri birin naχaɲ mu bogi fani bogi ma asege ma anuɲ arawoli te i. Na-naara wo ekolon ma éχa bogi ra. Ebiriɲ maarade, naχan afalla unbé Marigi, Marigi, fama sodé arriyana yaminé i; kono naχaɲ un Fafé sagwe ninama naχaɲ na arriyana.

THE NINTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

KITIRA Mukubé, Marigi, muku imallenlen, na nyi mukuχa amanioχun anuɲ anina bere oberé neseɪ naχaɪ laɲ; na mukutan naχaɪ mu noma séose nina naχan faɲ iχambi, mukuχa lu itan sababu eme itinji; Jesusi Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Cor. x. 1.

BARENJI a χoli mu unma na woχa lu χuniforoniai, muku fafeɪ birin nuna na luχwi bui, anuɲ ebirin dangiχi nuɲ ba tegi i kinaχé; anuɲ ebirin χuɲ nu χaχi Anabi Mousa ma na luχwi bui anuɲ bai; anuɲ ébirin na dondon nyinia dunsé doɲ nuɲ, anuɲ ebirin na dondon nyinia minsé min: (fenaxa-ara e na nyinia Gemme min nuɲ naχan nu biraxi efoχira; anuɲ na Gemme Christi nu ara.) Kono awuyaaxi etegi i mu Alla kéneɲ nuɲ; katugu e nu faχa wulai. Yi feɪ naɲ nu

muku χα φοχίμανινα φεί ρα, να μuku nama nina χολίσε νιαχyu χα μuku suχy, emé e φαn nu anina nuñ χολίσε νιαχyu χα esuχy kinaχέ. Wo nama findi surukutoi ρα eme undei nuna etegi i kinaχέ; eme asebbeχi, miχii nu doχo-χi exa sedon, anun sé min, anuñ enaxa keli exa koñ. Muku nama yanga masuχy, emé undei etegi i naχa anina nuñ, anuñ wulu mo-χonien nuñ saχan nu φαxa nuñ loχé kereñ, ama muku χα Christi manina eme undei etegi i φαn amanina nuñ kinaχέ, a nuñ boχimasei naχa eφαxa nuñ. Wo nama femafalla eme undei etegi i φαn fémafalla nuñ, anun χaliχέ-ma naχa exaliχέ. Awa yi φεί birin ninaχi ema φοχίμανινα misalii ρα: anuñ esebbeχi muku marakota fé ρα, dunia raniunjii φαxi naχai ma. Nanaara naχan amanoχunχi na atañ tiχi kifani χa nakota dé ama asafa bira. Manina dantiñ o mu wo suχy, kono méné naχan adabadennia suχy; kono Alla tinχinχi naχan mu tin na manina χa wo suχy apissa nabe wo noma naχan raχan; kono, aφαn kira doχoma manina ρa woχa no soto naχan na, na woχa araχan.

The Gospel. St. Luke xvi. 1.

JESUSI naχa afalla axa mantoí be, Bana miχi undé nuna boiidiχunmati undé na naχan bé; anuñ atanan φαn betenχi axon, na abatta axa nafullií maχana. Anuñ anaxa axili, anuñ afalla abé unfayí meχi imabiri munki? Ixa boiidiinia dalili rafi; fenaxaara imu buma χunmatiniai sonoñ. Na beré na χunmati naχa afalla a kani, Un muñninama?

Katugu un̄ Marigi naχa χunmatinia ba un̄ ma : un̄ mu fatta boχi gé ma, un̄ yagiχi makulati fera. Un̄ akolon̄ un̄ mun̄ ninama, na un̄ to raminiχi un̄bé χunmatinia ma, eχa un̄ nasuχu eχa banχéi i. Allo anaχa aχa Marigi donifaī birin χilima aχon̄, anun̄ anaχa afalla singeraχi bé, I un̄ Marigi doniχi yeri ma? anun̄ anaχa afalla abé, ture unde manina keme keren. Anun̄ anaχa afalla abe, iχa donikairi tongo, anun̄ doχo mafuré anun̄ tongo suli sebbé. Na beré anaχa afalla dantiñ be, Anun̄ itan, iyeri doniχi? anun̄ anaχa afalla sansi undé manina keme keren. Anun̄ anaχa afalla iχa donikairi tongo anun̄ tongo suluma nani sebbé. Anun̄ na Marigi naχa na tinχintare χunmati matoχo, katugu abatta fe nina kotania i: fenaχaara yi dunia diī eχa bunse i kotaχi naiyallé diī bé. Anun̄ un̄ afalla wobe, woχa funani findi wokan bé tinχintaré χa bana ra; na χa wo fa bira, eχa wo rasuχu abada lingiraī.

THE TENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

A NINA i kini kini tuliī, O Marigi, χa rab-biχi iχa boiidiī magoroχi seliī bé; anun̄ na eχa é mawaī soto, anina eχa neseī maχandi naχai ikeneñ ma; Jesusi Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Cor. xii. 1.

NYINIA kii mabiri barenji, axoli mu un ma woɔa lu naiforoniai. Wo akolon na Kaf-frii nan nu wora, wo nu xaniɔi nei koretei ede muna battu fe ma, xali eme wo nu xaniɔi kinaɔe, Nanaara woɔa woɔaxilisoto ara na miɔi omiɔi Alla nyi na naɔan be a weeɔe ma na nyi sababu, Jesusi xili dankato; anun na miɔi o miɔi fata afalla na Jesusi Marigi naara, mene Holy Ghost sababu. Ya kii silai wuya-axi na, kono atan nyi kerei: anun boiidinia silai taxunji wuyaa, kono atan Marigi kerei. Anun kewalliɔi silai wuyaa, kono atan Alla kerei naara naɔan birin wallima birin i. Kono Nyi masennia nu masenɔi miɔi birin ma eɔa fefani soto ara. Fenaɔaara afiɔi kerei-ma na nyi sababu fekolonnia xwi; dantiɔi ma xunkolon nia xwi atan nyi sababu; dantiɔi ma, danxaniya, atan Nyi sababu; dantin ma marayalannia kii, atan nyi sababu; dantiɔi ma, kabanako wallinia ki atan nyi sababu; dantin neminieme fe ki; dantin ma nyi tegirabania ki; dantin ma xwi sila wuyaaxi; dantiɔi ma, xwiɔi madangima ki. Kono yi birin nawallima na nyi kerei anun atan tigi tigi sababu, ategiraba miɔi birin be kerei kerei eme akeneɔi kinaɔe.

The Gospel. St. Luke xix. 41.

ANUN ato amakoro, anaɔa na tai to anun anaɔa wa axumma, anaɔa, xa itan naɔa akolon nun, xali itan, ya iɔa loɔe ma nefei naɔai findiɔi iɔa xeri ra! kono ya ebatta

THE ELEVENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

maluxun i nyaĩ ma. Fenaxaara loxeĩ fama fadé iɣumma, na i iaɣwiĩ yili undé gema i nabilenɣi, anuĩ kanta tima womabiri seti birinĩ ma, anuĩ i rabirama ɣa boɣima anuĩ iɣa diĩ itegii; anuĩ e mu gemme kereĩ luma bore abore férima ibé; katugu i mu iɣumfaba loxe kolonĩ nuĩ. Anuĩ anaxa so selibanɣé kui, anuĩ neĩ rawoli samba naɣaĩ saré soma nané anuĩ neĩ naɣaĩ sarama, anaxa afalla ebé, Asebbexi, Unbé banɣé seli banɣé naara: kono wo naɣa amafindi munatiĩ malandé ra. Anun anaxa tinka tima selibanɣé kui loxe oloɣé.

THE ELEVENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Alla, naɣaĩ iɣa sembé bamuna masenma kira pissa abirinbé kini kini maseñnia anuĩ nini sababu; Afi mukuma kini kininiaĩ nasé iaffe, na mukutan nierema iɣa yamariĩ kirara, mukuxa iɣa marafannia laiiriĩ soto anuĩ findima iɣa arriyana banaĩ tongomaraĩ ra; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Cor. xv. 1.

BARENJI un na Kibaro fani niaiba wo bé un batta naɣaĩ ɣabandiba wobe, wo fan batta naɣaĩ nasuxu, anun wo tima naɣaĩ i; wo fan kissixi naɣaĩ na, ɣa wo na ragatta woɣaxili ma un batta naɣaĩ ɣabandi wobé, mene wo danɣaniyaɣi fufafui. Fenaxaara un

batta na niaiba wobé, asinge ebirin bé unfan
 batta naχan nasuxu, Christi batta tu wun
 yunubiĩ gbeféra kinaχé, eme kitabu sebbei
 afalla kinaχé; anuĩ na anu maluxunxi; anuĩ
 na abatta kelisonon χisaχandé emé kitabu
 sebbei afalla kinaχé; anuĩ na Kephasi naχa
 ato nuĩ, na χambi aχa fununfirinji: na χam-
 bi sonon, Baren keme sulu naχa ato doχodé
 kereĩ; awuyaaχi etegi luxi χa ya; kono
 undeĩ χixi tui: na χambi, Jami naχa ato; na
 loχe Mantoĩ birin naχa ato nuĩ: anuĩ arrani-
 undé un faĩ nu ato eme keren berixi yanji
 lanxi ra. Fénaχaara mantoĩ birin pissa unbé,
 anuĩ un mulaĩ eχa un χili mantoĩ, katugu
 un nu gerefa nuĩ Alla χa malanji mabiri.
 Kono Alla χa iaffé sababu un na untan naĩ
 na: anuĩ aχa iaffé a naχaĩ fixi un ma amu
 lu fufafui: kono un nu wallima agbo agbera
 pissa eberin bé; χalisa untan maaradé, kono
 Alla χa iaffé naχaĩ nuna unfoχira. Nana-
 ara χa untan naĩ nu ara, ama etaĩ nu ara,
 allo muku χabandi ba, anuĩ wo danχaniya
 ama, abirin na nara.

The Gospel. St. Luke xviii. 9.

JESUSI naχa yi tali falla undeĩ bé naχaĩ
 tuχuxi ekani, na tinχin miχiĩ nan nu era
 anuĩ éboreĩ naniaχu: χamé firin naχa té
 selibanχé kui éχa seli ti, keren Pharisi naara,
 anuĩ bore Publicani. Pharisi naχa ti, anuĩ
 a seli tima yiki ayetei, Alla un iχonjemama,
 na untan mu luxi eme bore miχiĩ luma
 kinaχé, χaramudunjiĩ, tinχintareĩ, yene nina-
 mai, ama χali yi Publicani: un sunsuxu

doxodé firin loxoχun keren, un sagali fi unsebirin ma naχaĩ na un nyira. Anun na Publicani tiχi amaquia, amutin aχa anyai rate arriyana biri χali dundundi, kono anaχa a kangéde din, anaχa, Alla χa kini kini un ma yunubito nan un na. Un afalla wobé yi miχi na gbilen a kenji atinχinχi nun apissa bore be: fenaχaara birin naχan akan itéma afama magorodé; anun naχan akan magoro a itema.

THE TWELFTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji anun abada Alla, naχan niailanχi bere oberé aχa muku χwi ramé apissa mukubé niailan seli ti fé ra, anun iderixi fima apissa na bé muku batta maχandi ama naχan daχaχi mukubé; Aragoro muku- ma eχa kini kini gbonia; nefeĩ kaffari muku χaχiliĩ gauwho naχaĩ χon, anun neseĩ fani fima wun ma muku mulan mukuχa naχaĩ maχandi, kono mené Jesus Christi allohoromaĩ sababura anun aχa χarisaniama, iχa Di muku Marigi. Amina.

The Epistle. 2 Cor. iii. 4.

NESE tuχu na muku nyira Christi sababura Alla mabiri: na maara na muku noma muku yetei mukuχa fe undé manioχun muku yetéi, kono muku nó fataĩ na Alla ma. Naχan faĩ anina muku χa findi Satanéne boiidĩĩ sembéχi ra; aχaranji gbansan maara,

kono a Nyi i: fenaɣaara aɣaranji gbansaɗ faɣatima, kono Nyi sifima. Kono ɣa tunia boiidinia sebbexi anuɗ amanina gemmeɗ nu darajaɣi nuɗ, nanaara baɗ Israeli diɗ mu noma anabi Mousa nyategi mato kifani, aɣa nyategi darajania ɣa fera, naɣaɗ ɣa daraja nu fama dangi dé; Nyi boiidinia mu darajaxima agbo agbera na bé? Fenaɣaara ɣa betennia boiidinia findi darajara, tinɣinma boiidinia agbo agbera apissa na be.

The Gospel. St. Mark vii. 31.

JESUSI kelima Tyre anuɗ Sidoni yiré ma-biri, naɣa fa Galili ba ma amini ma Decapolisi yiremabiri tegi i. Anuɗ enaɣa tulitaré miɣi unde fa, aɣoɗ anuɗ weentaré; anuɗ enaɣa amallenlenɗ na aɣa abellaɣé sa ama. Anuɗ anaɣa atongo na niama tegi i, anuɗ aɣa a bellaɣe sula raso atuli i, anuɗ adayeboɣuɗ nuɗ anuɗ anaɣa aneinji moɣo-ara; anuɗ anyai ratema arriyana anaɣa makutun, anuɗ afalla abe nun Iphphatha, na nanara, Iɣa rabbi. Anuɗ mafure a tuliɗ nu rabbi, anuɗ aneinji lutiɗ naɣa fuluɗ anuɗ anaɣa adeiyallaɗ. Anuɗ anaɣa éyamariɣi na enama afalla miɣi o miɣi ma: kono ɣa a eyamariɣi agbéra, enaɣa amasen anuɗ aniaiba agbera anuɗ agbera; anuɗ énu ɣabexi agbe-gera, enaɣa afallama, Abatta febirin nina kifani; abatta anina birin tuli tare ɣa ɣwi ramé, anuɗ detare ɣa ween.

THE THIRTEENTH SUNDAY AFTER
TRINITY.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji anuñ kini kini Alla, na-
i xañ xa ki gbansañ na ara naɣa anina, na
i xa miɣiɪ tigi tigi battu laɣiɣéra nina ibé
anuñ matoɣofé. Anina, muku imallenlen na
muku xa ibattu laɣiɣéra naki yi dunia ma,
na mukuxa ne arriyana laiiriɪ sotoma arrani-
unji i; Jesus Christi sababura muku Marigi.
Amina.

The Epistle. Gal. iii. 16.

LAIIRII nu suxuɣi Abraham ra anuñ aɣa
bunse. Amu afalla nun, Anuñ bunseɪ,
eme awuyaaxi bé; kono eme akereñ be: anuñ
iɣa bunsé be, Christi nañ naɣa na. Anuñ
yi un afalla, Na na Sata Alla nu naɣa iɣoro-
ɣo singé ra Christi i, Tonji naɣa nu fiɣi nyé
keme nani anuñ tongo saɣa na ɣambi mu
noma amaɣana na anaɣa afindi na na laiiri
nama fañ sonoñ. Fenaxaara ɣa tonji na
ɣe fi, laiiri ki mu ara sonoñ; kono Alla naɣa
afi Abraham ma nuñ laiiri kira. Xa anaki tonji
muñ fé ninama? anu doɣo fekobiraba ɣa féra
méné na bunsé safa mini laiiri suxuɣi naɣa
ma; anuñ mellexiɪ nu ati nuñ ɣarisa undé
bellaxéi. Awa, ɣarisa mu tiɣi kereñ tegii aɣa
ɣarisa ti abé; kono Alla kereñ naara. Awa
na tonji ti Alla ɣa laiiriɪ mabiri? Alla nama
na nine: fenaxaara ɣa tonji undé nuna nuñ
naɣa nyi fima larɣiɣé tinɣinnia fatañ ma
nuñ tonji ra. Kono kitabu sebbe afalla, birin

na yunubi ne, na na laiiri danḡaniya Jesusi Christi sababu ḡa fiḡima neḡma naḡai danḡaniya.

The Gospel. St. Luke x. 23.

BARIKI na neḡ nyaḡma naḡai neseḡ to wo naḡai to. Fenaxaara un afalla wobe, Na neminiemeḡ wuyaaḡi anuḡ mangé i aḡoli nuna naḡai ma kifani éḡa neseḡ to wotaḡ naḡai toma, anuḡ emu ato; anuḡ éḡa neféḡ ḡuriḡme wo naḡai me, anuḡ é ma mé. Anuḡ tonji ḡaramoḡo undé naḡa ti anuḡ anaḡa amana, anaḡa, Marigi unḡa muḡ niḡa na unḡa so abada nyira? Anaḡa afalla abe muḡ sebbexi tonji i? I aḡaraḡma munki? Anuḡ anaḡa ayabima anuḡ afalla, Iḡa Marigi iḡa Alla rafaḡ isundunji biriḡ na, anuḡ i nyi biriḡ na, anuḡ i sembé biriḡ na, anuḡ iḡaḡili biriḡ na, anuḡ ibóré emé ikaḡ. Anuḡ anaḡa afalla abe, Ibatta yabi atinḡinji; yi nina, anuḡ ilumana. Kono atan, aḡoli na ama aḡa aḡa tinḡiḡ maseḡma, anaḡa afalla Jesusi bé, undé unbé boré ra? Anuḡ Jesusi ayabima anaḡa afalla, Miḡi undé kelima Jerusalemi agoroma Jeriḡo tai, anuḡ anu birama nuḡ muḡatiḡ nyira, naḡai aḡa masose ba ama, anuḡ enaḡa amaxono, anuḡ esigama nuḡ, é aluma na tu mu maquiama. Anuḡ mori undé naḡa nieré nuḡ na kira ra, anuḡ ata ato, anaḡa adangi na bore kira ra. Anuḡ Selibanḡé boiidi undé faḡ sonoḡ, ataḡ to na yire li a naḡa amakoro anuḡ amato, anuḡ anaḡa dangi na bore kirara. Kono Samaritani undé émé aniereti ma aḡa safari, naḡa na yire li anuna denaḡandé;

THE FOURTEENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

anun̄ ata ato, anaxa kini kini ama anun̄ asiga axon̄, anun̄ axa maxoneī maxirixī a ture soma ai anun̄ wini anun̄ anaxa adoxo agbé so undé ferima anun̄ anaxa arafa banxé undé i anun̄ ayengisa ama nun̄. Anun̄ kwiéba a to nu keli axa dangima, anaxa pensi firin̄ fi banxé kanji ma, anun̄ anaxa afalla abé Ixa yengisa ama, anun̄ inaxan̄ gbé beré fi un to fa sonon̄ un̄ esare ragbilen̄ ma ima. Mundun̄ na yi saxanjii tegii koré itan amanioxunxī naxan̄ bore ara naxan̄ biraxī munati tegi i. Anun̄ anaxa afalla, Naxan̄ kini kini maseñ ama. Na bere Jesusi naxa afalla abé, Siga anun̄ ifan xa anina naki.

THE FOURTEENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

SEMBÉ birin̄ kanji anun̄ abada Alla, Afi mu S kuma danxaniya rayiriwa, yigi, anun̄ marafan̄; anun̄, na muku xa na soto ibatta naxan̄ laiirixi, anina muku xa na rafan̄ ibatta naxan̄ yamarixi; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Gal. v. 16.

UN̄ afalla nanaara, wo xa niereti Nyi kira i, anun̄ wo mu fate xoliseī ninama. Fena-xaara fate xoli tixi Nyi mabirira, anun̄ Nyi fate mabiri; anun̄ yi mulan̄ kereñ aboré ra; nanaara wo mu noma neséninama axoli na wo ma wo xa naxan̄ nina. Kono xa Nyi wo

raχanima wo mu na tonji bu i. Faté kewalliĩ
 naĩ yira emu luxunxi, yené yangamasuxu,
 seniyentarénia, xoliseniaxu, surukotoi, xwai-
 rafé, maraniaxu, femafalla, xonnaniaĩ, xono
 gbé, geregiriĩ, muruteĩ, dineχanaĩ, naniaxuĩ,
 nyibai, sisinia, botorobafeĩ anuĩ yi sé dantini :
 naχaĩ dundonféĩ, un batta afalla wobe singé
 ra, uĩ faĩ afalla wobé yanji i naχai batta
 dangu, Na naχai yi dondonfé ninama mu
 fama Alla χa yamine i. Kono Nyi bogi naĩ
 ya, marafai, sewa, xeri, χonakwia, danχani-
 nia, χuru nia i, faninia, maχimbelinia, mageli-
 nia : neseĩ mabiri tonji o muna. Anuĩ
 Christi bé naχai ra batta fatese faχa, anun
 aχolise birin ra.

The Gospel. St. Luke xvii. 11.

ANUĨ afaninadé Jesusi tonu siga Jerusa-
 lemi, na anaχa dangima Samaria tegi i
 anuĩ Galili. Anuĩ atonu so konkoso undé i;
 miχi fu naχa ali nane kirimase kanji i naĩ nu
 era naχai tiχi amakwia. Anuĩ enaχa exwiĩ
 ite, anuĩ enaχa afalla, Jesusi, Marigi, kini
 kini muku ma. Anuĩ ata éto, anaχa afalla
 ebe, woχa siga, wokaĩ masen moriĩ bé.
 Anuĩ afaninadé, eme etonu siga, enu rayalaĩ.
 Keren etegiĩ ta ato na atan batta yalaĩ, naχa
 gbilenĩ, anuĩ anaχa Alla darajaxima χwi
 itexi ra, anuĩ abirama a nyategima Jesusi
 sanji ma, aχonjemamasama; anuĩ Samaritan
 naĩ nu ataĩ na. Anuĩ Jesusi ayabima, ana-
 χa Fu maara naχai batta rayalan? kono
 sulumani go? Emu toma naχai nu gbilenĩma

eḡa daraja ti Alla ma mene yi ḡonnie. Anuñ anaxa afalla abé, keli, siga iḡa kirara iḡa danḡaniya batta irayalañ.

THE FIFTEENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

A RAGATA, muku imallenlen, O Marigi, iḡa selibanḡé miḡiñ iḡa abada kini kini ra, anuñ fenaḡaara adabaden ḡa fangantenia mu ti ma iḡambi, muku ragatta abada iḡa maali ra nesei birin naḡai maḡonoma, anuñ muku niaratima seḡbirin naḡai fefani ninama muku marakissi fera Jesusi Christi muku Marigi. Amina.

The Epistle. Gal. vi. 11.

WO ato mun kairi ḡungbo, un batta sebbe wo be un bellaḡé ra. Awuyaaḡi aḡoli na naḡai ma eḡa ḡumfa maseñ fatema e wo ḡaraḡañ woḡa iambexi; na gbansañ ama egerefa raḡañ Christi bambam wurima gbefera. Fenaḡaara etan eyeteñ naḡai nu iambexi na tonji ragatta; kono aḡoli na ema na woḡa iambexi, na eḡa ḡunfa wo fatenia i. Kono Alla nama na niné na unfa ḡunfa mene muku Marigi ḡa bambam wurima i Christi Jesusi, atañ sababura dunia nu bambamḡi unbé, anuñ untan dunia ma. Fenaḡaara Christi Jesusi, iambexi mu nina féofe ra, ama iambétare, kono dalisé nene. Anuñ awuyaaḡi naḡai nieretima eme yi matinḡin yamari ma xeri ḡa lu ema, anuñ kini kini, anuñ Alla ḡa

Israeli ma. Atongo yama miçi o nama un
ratoro; fënaçaara un un Marigi Jesusi tan-
çumai çanima un fate ma. Barenji, Marigi
Jesus Christi ça lu wo nyi foçira. Amina.

The Gospel. St. Matt. vi. 24.

MIXI o miçi mu noma Marigi firin battu :
katugu a akereñ naniaçuma, anun bore
rafan; ama a akereñ çwisuçu, anuñ a abore
çwi botoraba. Wo mu noma Alla battu anuñ
duniafe. Nanaara un afalla wobé wonama
wo si fé manioçun agbera, wo muñ doñ ma,
ama wo muñ miñ ma; ama wo fate fé sonon,
wo mun masose so ma: nyi mu pissa dunse
be? anuñ fate mu pissa masose be? Korera
Qhoniñ mato; katugu emu sansi sima, ama
sansi çabbama, ama amalan stori kui, çalisa
wo arriyana Fafé edegé ma. Wo mu pissa
ebé agbera? Anuñ munduñ wotegi i manio-
çunji sababu fata unde di makaffu wo kañ
ma? anuñ wo çaçili ti masose fé munféra?
Fiili sansi undé mato e moma kinaçé: emu
wallima, ama gesewolima: anuñ çalisa un
afalla wobe, Na çali Solomani aça darajania-
birin i maso mu maninaçi keren yi tegi i.
Nanaara ça Alla fiili seçé maso naki, naçañ
na to, anuñ tina anu rawoliçi téma; amu wo
masoma agbera, O wotan naçai ça dançaniya
mu gbo. Nanaara wo nama woçaçili ti yi
ma, wonaça, muku muñ dom ma? ama muku
muñ miñ ma? ama muku mun masose so ma?
(fenaçaara çaffriñ birama yi feñ birin foçira :)
katugu wo arriyana Fafé akolon na yi señ çoli
na woma. Kono asingé wo ça Alla ça

yaminé fen anuñ aχa tinχinnia, anuñ yi sei birin makaffu ma woχasé ma. Nanaara wo nama wo χaχili ti tina fé ma ; fenaχaara tina aχa fé manioχuñma, alañ mené na loχé aχa torone.

THE SIXTEENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Alla, muku imallenlen, anina iχa abada kini kini χa selibanχé miχii ratinse anuñ aratanga ; anuñ fenaχaara amu noma ti kissinia abatta iχa buiti χambi, iχa eragatta abada iχa maali ra anuñ fannia ; Jesus Christi saba-bura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. iii. 13.

AXOLI un ma na wonama ketuñ ma unbé mantoroñ wo gbefera naχañ findixi iχa daraja féra. Katugu yi χa féra, un un χimbiñ siñ muku Marigi Jesus Christi χa Fafé χoñ, arriyana dembaibirin anuñ dunia χilixi naχañ ma, na aχa kiti wo ra eme aχa daraja banañ ra, woχa iχoro sembe ia nyi sababu wo nyi i ; na Christi χa lu wo sundunji danχaniya i ; na wo nu sabbati marafani anuñ atilinji koloñma, wo χa no soto na woχaχili χa nakolon, miχii seniyeñχi birin foχira, muñ na gbonia, anuñ kwiaki i, anuñ tilin ki, anuñ ité ki ; anuñ woχa Christi χa marafañ koloñ naχañ dangixi χaχilisotonia birin, na woχa rafé Alla χa rafexinia birin na. Ya atan χon naχañ noma anina apissa na bé agbegbera

muku naɣaɳ maɣandi, ama manioɣunɣi, eme na sembé naɣaɳ rawallima muku i, Ataɳ bé daraja ɣa luna selibanɣé miɣiɾ tegii Jesusi Christi sababu nyei birin i dunia aba muna. Amina.

The Gospel. St. Luke vii. 11.

ANUN anu faninadé na loɣé ɣambi, na Jesusi naɣa so ta undé kui naɣaɳ ɣili Nain, anuɳ aɣa foɣirabirai wuyaaxi naɣa bira afoɣira, anuɳ miɣi gbo. Awa, ato na ta nadé makoro, amato, tumiɣi undé nuna é naɣaɳ ɣanima, dikereɳ a unga bé, anuɳ ɣuru giné naɳ nu ara; anuɳ na ta kai wuyaaxi nuna afoɣira. Anuɳ Marigi ta ato anaɣa kini kini ama, anuɳ anaɣa afalla abé, Inama wa. Anuɳ anaɣa fa anuɳ na bimbi moɣo (anuɳ neɳ naɣai aɣanima naɣa ti) anuɳ ataɳ naɣa afalla, Sagatalla, un afalla ibe, Keli. Anuɳ ataɳ naɣaɳ nu tuɣi nuɳ naɣa adoɣo, anuɳ a wéen samba; anuɳ a naɣa afi a unga ma. Anuɳ gauɣo undé naɣa bira ebiriɳ ɣumma, anuɳ enaɣa Alla darajaɣi, énaɣa, Na Neminieme ɣungbo undé batta keli muku tegi i, anuɳ na Alla batta aɣa miɣii ɣumfaba. Anuɳ yi aɣa fé naɣa mini Judia boɣi biriɳ i anuɳ yirei birin naɣai na bilenɣi.

THE SEVENTEENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

MARIGI muku imaɣandi na iɣa iaɣfé ɣa muku nyaratima beré o béré anuɳ aɣa

birama muku foxira, anuñ anina na mukuxa fefani birin ninama bére o bére ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. iv. 1.

UNTAN nanaara Marigi ballan mihi, wo mallenlen, na woɔa niére lannia i na xiliniai wo xilihi naɔan na, magoroniara anuñ maximbelineia ra, ɔonokuia ra, bore aboré fé raɔan ma marafanniai; wotirinma woɔa nyi ɔaffun nioɔonia ragata xeri ɔa maxirise i. Faté kereñ na, anuñ Nyi kereñ, ɔali éme wo nu xilihi kinaɔé woɔilihiɔia ɔa yigi kereñ i ; Marigi kereñ, danɔaniya kereñ, ɔunɔa kereñ, Alla kereñ, anuñ birin ɔa Fafé, naɔan tihi abirin bé, anuñ abirin sababu, anuñ a na wo birin i.

The Gospel. St. Luke xiv. 1.

ANU fa nina dé, Jesusi tonu so Pharisii ɔuntigi unde banɔé kui aɔa donse don malabu loɔé ma, na enaɔa kanta ti ama. Anuñ amato, mihi undé nuna anyatodéra xixi-fure na naɔan ma. Anuñ Jesusi ayabima anaxa afalla yamari tinkamañ bé anuñ Pharisii, anaxa, alañ naara mihi ɔa rayalañ malabu loɔé ma? anuñ enaɔa dundu. Anuñ anaxa na furé mihi tongo anuñ arayalañ, anuñ a rabulo ; anuñ éyabima, anaxa, Munduñ wotegii sofalle unde na naɔan nyira ama ninge, anu bira yili undé kui, anuñ amu atongoma na mafuré malabu loɔé ma? anuñ emu noma sonoñ eɔa ayabi yifei ma. Anuñ anaxa tali unde falla neibé, ebatta naɔañ xili

THE EIGHTEENTH SUNDAY AFTER TRINITY.

donse dondé, ata ato eneí doxode itexi maye-
geti, anaxa afalla ebé, xa i nu xilixi gine
futi xulunji donse don, inama doxo doxodé
itexi ma, ama mixi undé binjaxi ibé e batta
naxan xilixi, anun naxan nu wo firin xilixi
faxi anun afalla ibé, yire fi yi mixi ma ; anun
igoroma samba, yagira, magoroma doxodé
tongo. Kono xa ito xili nuñ, siga, anun ixa
doxo magorodé doxodé ma ; na atan naxan
nu ixili to fa axa afalla ibe, Funan, ixa mate :
na beré i binja soto nei ma nyatodeira naxai
doxoxi donse dondé wo birin yire kerei.
Fenaxaara naxan o naxan akan itexima,
afama magorode, anun na naxan akan magoro,
aitemane.

THE EIGHTEENTH SUNDAY AFTER
TRINITY.

The Collect.

MARIGI, muku imallen, ixa iaffé fi ixa
mixon ma na exa nosoto dunia xa mani-
nai xumma fate xa i, anun sentani ; anun
muku xa bira ifoxira itan Alla gbansa, sun-
dunji tinsexi ra anun xaxili ; Jesusi Christi
sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. 1 Cor. i. 4.

UN unbé Alla xonjemama wo gbefera bere
o beré, na iaffé gbefera Jesus Christi naxan
fima woma ; na seose birin i wo nu bana atan
sababura, weenji birin i, anun marakolonji
birin i ; xali eme Christi xa serinia nu ixoro.

χονέ wotañ i; nanaara ki o muna wo mu naχañ sotoma; muku Marigi fai mame ma, Jesus Christi, naχañ fañ wo sabatima χa arraniun dé né, na wo nama beten ma muku Marigi Jesus Christi loχé i.

The Gospel. St. Matt. xxii. 34.

PHARISII to amé na Sadducii mu noma Jesusi yabi énu malañ kikereñ. Na bere, kereñ etegi i yamari tinkama nu naχañ na, naχa maχorin undé maχorin ama, a amani-nama, anuñ anaχa afalla, Marigi, yamari munduñ Tonji i naχañ itexi borebé? Jesusi naχa afalla, Iχa Marigi iχa Alla rafañ isundunji birin na, anuñ i nyi birin na, anuñ i χaχili birin na. Yi nañ yamari singé ra anuñ atanan itexi abirin be. Anuñafirindé manina ara, Iχa iboré rafañ eme ikañ. Tonji birin singanχi yi yamari firin ma anuñ Neminiemé fei. Pharisii tonu malañ kikereñ, Jesusi naχa emaxorin anaχa, wo manioχunχi unde Christi ra? Undé χa Di nañ ara? Enaχa afalla abé, anabi Douda χa Di naara. Anaχa afalla ébé anabi Douda a Nyi i aχili Marigi munki, anaχa, Marigi naχa afalla unbé Marigi bé, Itan χa doχo un nyifanji ma, mené un anina i iaχwiñ χa findi iχa santidéma. Awa χa anabi Douda aχili Marigi, atan findiχi aχa Di ra munki? Anuñ miχi o miχi mu noma aratiñ nuñ χali χwi kereñ; ama mi χi o makorin ti ama sonoñ atongoi na loχé ma.

THE NINETEENTH SUNDAY AFTER
TRINITY.

The Collect.

O Alla, fenaχaara muku mu noma ikeneñ itan χambi; Anina kini kini i na iχa Nyi seniyeñχi χa muku sundunjiñ matinχin sei birin i anuñ nyaragiri é χumma; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. iv. 17.

UN yi afalla nanaara anuñ seri tiara Marigi i, na atongoi yama wo nama nieretima eme boré χaffriñ kinaχé eχaχili fufafunia i; e χaχili sotonia nuna naiforoi, énu tiχi χonie-nia tidé Alla χa si i na χuniforonia sababu naχañ na etan i, e sundunji naiforonia χa féra naara: naχañ mu sékoloñma sonoñ, ébatta ekañ fi kereñ χoliséniaχu ninama, éχa seniyeñtare fé birin nina χaraχannia ra emu lubama: Kono wotan mu Christi fé tinka naki, χa anaki, na wo batta aχwiramé, anuñ atañ nañ wo tinka nuñ, eme nundi naχañ na Jesusi: na woχa rabulo na forinia weenji mabiri, na χaméfori naχañ boroχoné eme mayenden χolisei ra; anuñ woχa raneneai wo χaχili nyi i; anuñ na woχa na χame nené sa woma, naχañ Alla foχira anu daχi tinχinnia anuñ seniyeñme larχixé ra. Nanaara, woχa wulémadoχo fé rabulo, birin kereñ kereñ χa nundifé falla, bore abore ra: fenaχaara faté-salinjiñ nañ wuñ na boré boré ra. Wo χonoχi anuñ wo nama yunubi nina: sogé nama goro wo mu woχonoχi lu: wonama yiré undé fi

sentani ma. Naɣaɲ nu muna ti nuɲ anama munati sonoɲ ; kono apissa aɣa wallixé, awalima a bellaxei ra na fě naɣaɲ faɲ, na aɣa se soto a ɣa finama seosé muna naɣaɲ ma. Wéeɲ niaɣi nama mini wodé i, kono nafé naɣaɲ faɲ diné iteféra, na aɣa fa iaffera neɲma naɣaɲ aɣwiramé. Anuɲ wonama Alla ɣa Nyi Seniyeɲɣi ɣono wo ballanɣi naɣaɲ ra ɣa ɣunsaré loɣé ma. Anina ɣonoɣi birin, anuɲ fugusénia, anuɲ boniéfura, anuɲ sonɣoniaɣu, anuɲ fallaféniaɣi birin ɣa rabuloɣi woma, anuɲ besenɣononia birin. Anuɲ woɣa lu marafannia bore aborera, sunduɲ boroɣora, bore aboré fě lu emé Alla, Jesus Christi gbefera, batta wotan kaffari.

The Gospel. St. Matt. ix. 1.

JESUSI naɣa aso kungi undé kui anuɲ aragirima anuɲ anaɣa fa agbé tai. Anuɲ amato, énaɣa fa miɣi undé ra aɣoɲ naɣaɲ furaxi palsi ra asaɣi sadébutima. Anuɲ Jesusi batta e danɣaniya to anaɣa afalla furé miɣi bé, Di, Ibonié ɣa sa, i yunubi batta kaffari. Anuɲ amato, sebbelitimaɲ undeɲ naɣa afalla ekan i, yi miɣi danka ti Alla mabiri. Anuɲ Jesusi é manioɣunjiɲ kolon ma, anaɣa, Wo feniaɣi manioɣuɲ wo sundunjiɲ munféra? fenaxaara munduɲ borone unɣa afalla, I yunubi batta kaffari ama unɣa afalla, Keli, anuɲ iɣa niere ti? Kono, na woɣa akolon na sembé na Adabadeɲ Di bé duniama aɣa yunubi kaffarima, (na beré anaɣa afalla furé miɣi bé palsi ra), keli, iɣa sadébuti tongo, anuɲ siga iɣonji. Anuɲ anaɣa keli, anuɲ

anu siga nuñ axonji. Kono niamā ta ato enaxa kabexi, anuñ enaxa Alla darajaxi naxaŋi batta na dondon sémbé fi adabadeñ ma.

THE TWENTIETH SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O Sembe birin kanji anuñ kini kini Alla ixa muku ragata ixa marafannia gbonia sababu, muku imallenlen, nesé birin ma naxaŋi muku maxonoma; na mukutaŋ nu niailaŋ birin fate i anuñ nyi muku xa nesei nina ma boniesai ma axoli na itaŋ ma éxa nina; Jesusi Christi sababu muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. v. 15.

WO atoma nanaara na wonierétima kotania-ra, eme daxunia ra maaradé, kono emé fekolonnia ra, yanji xunsarama, katugu nei loxéi niaxuxi. Nanaara wonama findi fekolontaré ra, kono woxxaxilisotonia akolon ma Muñ Alla xa tinji ra. Anuñ wonama rasisi wini ra niaxunia gbo na naxan ma; kono woxxa rafé Nyira; weexéma wokani Psalmi anuñ hymi anuñ nyinia sigiŋ; sigi sama anuñ sigi nioxunmé siga ma Marigi bé wosundunjiŋ: xonjémama sama bere obere Alla ma anuñ Fafé, sebirin xa féra muku Marigi Jesus Christi xili ra; wokaŋi magoro bore abore bé Alla magauxoi.

The Gospel. St. Matt. xxii. 1.

JESUS naɣa afalla, arriyana yamine maninaɣi mangé undé ra naɣaɛ futi ɣulunji rafalaɣi aɣa di bé; anuɛ anaɣa aɣa boiidiɛ ɣé éɣa neɛ ɣili abatta naɣaɛ ɣiliɣi nuɛ éɣa fa na ɣulunjima; anuɛ enaɣa tondi. Amaɛ sonoɛ anaɣa aɣa boiidiɛ dantini ɣé, anaɣa, Woɣa afalla neibé naɣaɛ nu ɣiliɣi, Amato, un batta unbé donsé rafalla; un batta unbé ningeɛ faɣa anuɛ boré turaxi ɣuruseɛ, anuɛ seɛ birin batta niailaɛ; woɣa fa na ɣulunji ɣoɛ. Kono enaɣa abotoraba, anuɛ enu sigaxi nuɛ éɣa kiraɛ ra, kereɛ aɣa ɣéma, dantiɛ aɣa sarésodé; anuɛ e donɣeɛ naɣa aɣa boiidiɛ suɣu, anuɛ feniaɣi nina nuɛ emabiri, anuɛ enaɣa efaɣa. Kono mangé to na fé mé anu ɣonoɣi; anuɛ anaɣa aɣa gelidiɛ, ɣeɣianuɛ neɛ nyibamaɛ ɣaliɣé nuɛ anuɛ éɣa tai gaɛ. Na beré anaɣa afalla aɣa boiidiɛ bé, futiɣulunji batta niailaɛ, kono neɛ naɣaɛ nu ɣiliɣi nuɛ mulaɛ. Woɣa mini kiraɛ, anuɛ awuyaaxi i naɣaɛ to nané, woɣa eɣili éɣa fa futi ɣulunji ɣoɛ. Allo neɛ boiidiɛ naɣa siga kirara anuɛ birin malaɛ kikerena, awuyaaxi é naɣaɛ toɣi nané, birin afaɛ, akobi. Anuɛ na ɣulunji nu miɣiɛ gbo soto. Anuɛ Mangé to aso aɣa neɛ miɣii mato, a nu miɣi undé to nuɛ nané futi doma mu soɣi naɣaɛ ma. Anuɛ anaɣa afalla abé, Funaɛ, I so bé munki futi doma mu soɣi ima? Anuɛ a mu noma feofé ratiɛ nuɛ. Na beré mangé naɣa afalla boiidiɛ bé, Amaɣiri a bellaɣéɛ anuɛ asanji, anuɛ atongona anuɛ arawoli dibbiniai: wama

luma nané anuñ nyinmaxinma. Fenaxaara
naxaĩ xilixi wuyaa, kono naxaĩ sugandixi na
mu wuyaa.

THE TWENTY-FIRST SUNDAY AFTER
TRINITY.

The Collect.

A ÑINA, muku imallenlen, kini kini Marigi,
ixa mixiĩ larxié bé kaffari anuñ xeri, na
exa maxa exa yunubiĩ ma, anuñ ibattu
xaxili ximbexi ra; Jesusi Christi sababura
muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. vi. 10.

U Ñ barenji, woxa ixoroxoné Marigi i, anuñ
axa sembé xa sembé i. Alla xa nyima-
xiri sé birin soma woma, na woxa nosoto woxa
ti sentani xa kotaĩ mabirira. Fenaxaara
muku mu geregirima fate mabiri anuñ wuli,
kono nyi xummatimai mabiri, sembei mabiri-
ra, yi dunia naiforonia xa niaragirimai mabi-
rira, nyinia kobinia yireĩ itéxi mabirira.
Nanaara Alla xa nyimaxirise birin tongo wo
ma, na woxa nosoto woxa tikifani kobi loxé
ma, anuñ wo nu abiriñ nina, nuñ woxa ti.
Ti nanaara wo tegi nu maxirixi nundi ra;
anuñ tinxinnia xa kangé makotose nu soma
woma; anuñ xeri Dine niailannia xa sa wo
sanjiĩma; apissa yi biriñ be, danxaninia lebbé
tongoma, wo nosotoma naxaĩ ra woxa kobi-
raba xa wulakuniĩ dexéxi birin maximbelima;
anuñ marakissi némui tongo woma, anuñ nyi

degéma, Alla xa xwi nañ nañ na: seli tima bere o beré seliñ biriñ na anuñ mawañ Nyi i, anuñ kantatima nai lixin biriñ na anuñ mawa miñiñ seniyeñi gbeféra; anuñ untan be, na weenji xa fiñima uñ ma, na un xa un dé rabbi ma xarinnia ra uñ xa Dine kibarofani xa dumbufé niaiba, untan xera undé na ballandei nañ xa fera; na unxa ween xarinniara nañ i eme alañ unxa aniné kinaxe.

The Gospel. St. John iv. 46.

MIXI binjahi undé nuna Kepernaumi naña di nu furahi nané. Atan to amé na Jesusi nu keli Judia nun anaña fa Galiliñ, anaña siga axon anuñ anaña amallenlen na aña goro axonji anuñ aña di rayallañ; katugu anu makoroñi tu ra. Na bere Jesusi naña afalla abé, mene wo kabanakoñ tanxumañ to anuñ kabexi kewalliñ wo mu danxaniyama. Na miñi binjahi naña afalla abe, Sir, Fa unbé di safaña. Jesusi naña afalla abé, Siga, iña kirara, iña Di xaniaxi. Anuñ na miñi naña danxaniya na xwi ma Jesus batta nañ falla abé, anuñ anaña siga nuñ aña kirara. Anuñ atonu goro axonji aña boiidiñ naña aralañ kirai, anuñ enaña afalla abe, Iña di xaniaxi. Na bere, anaña emaxorin na sañanji a rayalañ samba nañ ma: anuñ enaña afalla abé xoro sañanji sulufirin i na furé naña alu. Awa, Afafé akolon nuñ na na sañanji tigi tigi nu ara, Jesusi nu afalla abé nañ ma, Iña Di xaniaxi; anuñ atan dan-

χaniya nuñ, anuñ αχα dembaia birin. Yi fañ nañ kabanako firindé Jesus i nu ninaχι, atonu keliχι Judia ma afa Galiliñ i.

THE TWENTY-SECOND SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

HARIGI, muku imallenlen, iχα Selibanχέ malanji kanjiñ ragatta iya abada allania i; na iχα maratangania sababura, αχα χoronia-ma mantoréniaχιñ birin ma, anuñ é ibattu ma larχixé ra féfani kewalliñ Iχili daraja χα féra; Jesusi Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Phil. i. 3.

UN unbé Alla χonjémama wogbé manioχun-nia birin i (bere obere unbe seli birin wo birin gbefera, maχorintima sewa i) wogbé kaffunténia Dine kibarofani i atongo loχé singema χα ya; un nu laraχι na yi dondon fé tigi tigi i, na atañ naχañ batta féfani kewalli samba wo i atan na ninama χα Jesusi Christi loχé ma; χali eme alañ un χα yi fé manioχun wo birin i, katugi wo na un sundunji i, fénaχαara emé birin unbé ballan sei tidé anuñ unbé maratanga anuñ sabbati ma Dinekibarofani bé, wo birin nu findi unbé iaffé tongomarañ ra. Fenαχαara Alla nañ unbé seri ra, un χαχili tima wo birin ma munki Jesus Christi furiñ i. Anuñ un seli yi bé, na wo gbe marafañ χα ragbo agbera anuñ agbera marakolonjii anuñ kotafan i birin i:

na woχa néfeɪ rasuxu emé sefani naχaɪ fan kifani agbéra, anun woχa lu mayendentaréni*a* i, anun feniaχi o mu toma wo i χa Christi χa loχé to ali : wo nu rafexi tinχinnia bogiɪ ra, naχaɪ luna Jesus Christi i Alla χa daraja ma, anun atantu.

The Gospel. St. Matt. xviii. 21.

PITERI naχa afalla Jesu bé, Marigi, un barenji fekobi ninama untan mabiri doχode yeri ma anun unχa alu ? doχodé sulufirin ? Jesus naχa afalla abé, un mu afalla ibé, mene doχodé sulufirin ; kono mene doχode tongo-sulufirin nuɪ sulufirin. Nanaara arriyana yamine maninaχi mange undé ra naχaɪ aχa boiidiɪ daliliɪ tongoma. Anun ato matengé folo, enaχa fa kereɪ ra aχon naχaɪ χa adoni nafuliɪ unde wulu fu. Kono katugu se o mu nuna abe aχa na sare fi, a marigi naχa yamariχi exa a sara, anun aχa giné, anun aχa diɪ, anun naχaɪ biriɪ na abe, anun sare χa fi. Na boiidi, nanaara naχa bira anun anaχa sudi ama, anaχa, Marigi, munan un ma, un abirin sare fima ima. Na bere, na boiidi Marigi nu kinikiniχi ama, anun anaχa afulun, anun anaχa na doni rabulo ama. Kono ataɪ boiidi tigi tigi naχa mini anun a aχa bore boiidi undé donidi nuna etegi i, pensi kemé keren ; anun anaχa abellaχéi sa ama anun anu suχu akonji ma nuɪ, anaχa, Itanχa na saré fi ina χa un doni. Anun a χa bore boiidi naχa bira, asanji ma, anun anaχa amallenleɪ, anaχa, Muɪaɪ un ma, anun un abirin sare fima ima. Anun anaχa tondi ;

THE TWENTY-THIRD SUNDAY AFTER TRINITY.

kono anaχa aχani anun a rasó ballandé yire i, mené asafa na doni fi. Allo a bore boiidiĩ ta ato naχaĩ nu ninaxi nuĩ, enu nimisa agbera, anuĩ enaχa fa ne feĩ birin falla exa marigi bé fe birin naχaĩ nu ninaxi. Na beré na marigi to aχili, anaχa afalla abé, O itan boiidiĩ kobi, uĩ batta na doni birin rabulo ima katugi inaχa un maχandi nuĩ; itan mu kini kini sa iboré ma eme untan kini kini ima kinaχe? Anuĩ amarigi nu χonoχi agbera, anuĩ anaχa arafi niaχanχatamaĩ ma, mené ato na sare birin fi anaχaĩ doniχi nuĩ atan ma. Amaĩ nakine unbé arriyana Fafé faĩ aninama wo birin ma, χa wo mu wo bore fekobinia raba womabiri kaffari wo sundunji birin na.

THE TWENTY-THIRD SUNDAY AFTER TRINITY.

The Collect.

O ALLA muku χa luxundé anun sembé, allania kanji naĩ naχaĩ na; Iχa niailaĩ, muku imallenlen iχa iχa selibanχé miχiĩ χa seliĩ larχixé ramé; anun anina na neseĩ muku naχaĩ maχandima larχixé ra, muku χa asoto atinχinjiĩ; Jesus Christi sababura, muku Marigi. Amina.

The Epistle. Phil. iii. 17.

BARENJI, woχa findi foχirabiraĩ ra kikereni uĩ foχira, anuĩ nei matanχuma naχaĩ nieretima, eme wo muku sotoχi foχimanina

wobe. (Fenaɣaara awuyaaxi nierema, un batta naɣai ɣa fé falla wobé doɣodé wuyaaxi nuu, anuu ya un afalla wobé un wai, na Christi ɣa bambamtui iaɣwiu naa era; naɣai ɣa naniundé ɣaliɣenia naara, e furi naa eɣa alla ra, anuu naɣai ɣa daraja na eɣa yagi i, naɣaa ɣaxili tima dunia sé ma.) Katugi arriyana kai naa mukutan na; muku yengima Marikissima fan kelima nane, Marigi Jesus Christi: naɣaa muku fatei kobi masarama, na aɣa manina atan darajaɣi fatéma, eme na kewalli ra anoma naɣaa ra aɣa sebirin magoro ayete bui.

The Gospel. St. Matt. xxii. 15.

NA beré Pharisii naɣa siga anuu dumbu malaan eɣa asuxu kotania aɣa weeɣera. Anuu enaɣa eɣa foxirabai xexi axon Herodian foxira, enaɣa, ɣaramoxo, muku akolon na nundito naa itanan na, anuu i Alla ɣa kira tinka nundi i, i gbefé muna mixii i, fenaɣaara imu mixi yetei mayegeti. Iɣa afalla mukubé nanaara, manioɣunɣi muu na? alaa mukuɣa sagalé fi Caesari ma, ama amulan? Kono Jesusi eɣa fekobinia kolonma, anuu anaɣa, wo un manina munfé, wotan filanɣaffu? sagalé nafuli undé maseu un ma, anuu enaɣa fa peni ra abé. Anuu anaɣa afalla ebé, undé manina naa yi ra anuu sebbé? Enaɣa afalla abé Caesari bé. Na beré anaɣa afalla ebé, afa nanaara Caesari ma agbe se naɣaa na; anuu Alla ma agbe se naɣaa ma. Eto yi xwiu ramé enaɣa kabé, anuu enaɣa alu, anuu e siga eɣa kirara nuu.

THE TWENTY-FOURTH SUNDAY AFTER
TRINITY.

The Collect.

O MARIGI, iħa miħiit kaffari eħa fekobiraba birin ma, na iħa marafania gbo sababura, muku birin ħa nakissi nei yunubiit maħiriseit ma, muku batta naħai nina muku fangantenia i: Yi anina, O arriyana Fafé, Jesus Christi gbefera, muku bariki Marigi anuñ Rakissima. Amina.

The Epistle. Col. i. 3.

MUKU ħonjemamasa Alla ma anun muku Marigi Jesus Christi ħa Fafe, seli tima bere obere wo bé, ħabi muku batta woħa danħaniya fé me Jesus Christi ra, anuñ na marafai naħai na wo i miħiit seniyenħi birin bé; fenaxaara nayigi naħai na arriyana wobe, wo naħai ħa fé me singera Dinékibarofani nundi ħa ħwi i; naħai batta fa wo ma eme a na dunia birin ma kinaħé anuñ abogi bogi-ma, eme a fañ ninaxi woi kinaħé, ħabi na loħé wo batta afé mé, anuñ wo nu Alla ħa iaffé kolon nuñ nundi i. Emé Ipaphrasi fañ wo tinka nuñ, muku marafai bore boiidi, na ħai nai wogbé mori larħiħéra * Christi; naħai fañ aniaiba nuñ wogbé marafai Nyi i. Yi fañ ħa fé ra, mukutan fañ ħabi na loħé muku to amé, mu tagai ma seli tima wobé, anuñ aħoli na muku ma, na woħa rafé aħa tinji marakolonji ra fekolonnia birin i, anuñ nyinia ħaħilisotonia: na woħa nieretima lannia Marigi bé birin nyaxori kenennia ma,

walli fani χa bogi birin bogima, anun arayi-riwama Alla χa marakolonji i; Sabbatima sembé birin na, emé aχa darajaχi sembé ra munannia birin ma anuñ χonokuia sewania ra; χonjémama sama Alla ma, naχań batta anina mukuxa findi lań na miχiĩ seniyeńχi χalala tongomaraĩ naiyalléi.

The Gospel. St. Matt. ix. 18.

JESUSI tonu yi fei falla Johni χa foxirabai be, amato, χunmati undé naχa fa, anun anaχa abattu, anaχa, unbé diginé tuma ya; kono iχa fa, anuñ iχa ibellaχé sa ama, anuñ a χaniama. Anun Jesus naχa keli anuñ abiraχi afoxira, anuñ aχa mantoi fań afoxira. (Anuñ amato, gine undé naχan nu furaxi, furé naχań wuli ramini ra nyé fununfirin bui, naχa amakoroaχambira, anun anaχa aχa domadesé moχo, fenaχaara anu afalla nuń akani, χa uń χa adoma moχo gbansań, uń rayalań ma. Kono Jesus naχa akan findi, anuñ ata ato, anaχa afalla, Diginé, Iboni eχa sa, iχa danχaniya batta anina iχa yalań. Anuñ na Giné nu yalań nuń atongo na saχanji ma.) Anuñ Jesusi to so na χunmati χa banχé kui, anuñ ata to sigisasé ramaχa kanjiĩ sonχo tima anuñ miχiĩ, anaχa afalla ebé, keli bé; katugi temedi mu tuxi, kono aχixi. Anuñ enaχa amayelé ama. Kono éto miχiĩ ramini atan naχa aso, anuñ anaχa asuxu abellaχé ra, anuñ na temedi naχa keli nuń. Anuñ nafé naχa yenseń anu mini na boχi birin i nun.

THE TWENTY-FIFTH SUNDAY AFTER
TRINITY.

The Collect.

IXΑ μιχιῖ larχixé χα tinjiῖ rakeli, muku imallenlen, O Marigi; na etan walliῖ fanji χα bogi bogima agbera, iχα e barayi agbera; Jesus Christi sababura, muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Jer. xxiii. 5.

AMATO loxeῖ undé fama fadé Marigi naχα afalla, na un Salinji tinχinχi unde rake-lima anabi Douda bé, Anun Mangéundé niara-girimane, anun arayiriwama, anun akitisama mane, anun arayiriwama, anun akitisama anun tinχinfé ninama duniam. Aχα loxeῖ ma Juda famakissidé, anun Israeli fama ludé kissinia i: anun yi nan na χili ra é axilima naχan na, Marigi muku Tinχinniama. Nannaara, amato, loxeῖ undé fama, Marigi naχα afalla, na emu fama afalla dé sonoῖ, Marigi luxi, naχan nu ban Israel χα Diῖramini nuῖ Igypti boχima, kono Marigi luxi, naχan batta ban Israeli dembaia χα bunsé, χuru anun eramini nyifanji boχima, anun boχiῖ birin ma un nu ekeri nuῖ denaxande; anun efama ludé egbé boχima.

The Gospel. St. John vi. 5.

JESUSI, na béré to anyai raté, anun niama Jgbo to faxi axon, anaχα afalla Philippt be muku dunsé sarama minden na yi χα sedon? (anun a yi falla nun na aχα ai gbé; katugu atan akolon akan na aχα mun ninama.)

Philippi naɣa a yabi, Tami peni keme kereɛ daɣi mu lan ebé, na kereɛ kereɛ ɣa unde di tongo. Aɣa manto kereɛ unde, André, Simoni Piteri ɣunja, naɣa afalla abé, Sagatala di na bé, barli tamiɛ sulu na naɣaɛ nyira, anun yexe diɛ firin ; kono e muɛ ninama yi niama tegi i ? Anuɛ Jesusi naɣa afalla, Miɣiɛ ɣa doɣo. Sexé gbo nu na na yiré i na bere. Allo miɣiɛ naɣa doɣo e yirike wulu sulu li. Anuɛ Jesusi naɣa neɛ tamiɛ tongo, anuɛ ato ɣonjé-mamasa, anaɣa a taɣun aɣa mantoɛ bé, anuɛ mantoɛ neɛ bé naɣaɛ nu doɣoxi, anuɛ yexeɛ faɛ nakiné, awuyaaɣi eme elanɣi naɣaɛ ma. Eto nu luba nuɛ, anaɣa afalla aɣa mantoɛ bé, butubuti malaɛ kikereɛ naɣaɛ luma, na seose, nama loi. Nanaara enaɣa ema lan kikereɛ anuɛ debbe funuɛ firin rafé na butubutiɛ ra barli tamiɛ sulu bé naɣaɛ luma nuɛ apissa nabé neɛ bé naɣaɛ batta asedon. Na bere, neɛ miɣiɛ ta ato na kabanako kewalli ra Jesus nu naɣaɛ ninaɣi nuɛ, enaɣa, nundi naara yi naɛ na Neminiemé ra naɣaɛ fama nuɛ dunia ma.

SAINT ANDREW'S DAY.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji Alla, naɣaɛ batta nasé S iafé fi iɣa Mantoɛ Andrea ma seniyeɛɣi na atan mafureniaɛ iɣa Di Jesus Christi ɣa ɣili suɣu, anuɛ anaɣa bira afoɣira mame o ma ai : Iɣa Anina muku birin bé, na mukutan, tonu ɣiliɣi iɣa ɣwi seniyeɛɣi sababu, muku

χα anina na mafuré muku χα muku kan fi
 χwisuxuniaï muku χα iχα yamari seniyeimé
 ninama; atan Jesus Christi sababura muku
 Marigi. Amina.

The Epistle. Rom. x. 9.

XA itan afallama i dé ra Marigi Jesus
 Christi feï, anuñ i adanχaniyama i
 sundunji i na Alla batta a rakeliçi tuma,
 itan fama kissi dé. Fenaxaara sundunji
 sababu adabaden danχaniya suxu tinχin-
 nia ma, anuñ de ra fallafé fallama marakissi
 ma. Katugu Sebbé seniyenme naχα afalla,
 Naχan o naχan danχaniya ama mu só ma
 yagi dé. Fenaxaara tegirabania o muna
 Jewi anuñ Kaffri tegi: feñaxaara atan
 Marigi kereñ tiçi abiriñ χumma a fefani gbo
 nanina neï biriñ ma naχai amaxandi a ma.
 Katugu naχan o naχan Marigi χili maxandi-
 ma atan fama kissidé. Etañ fama atan
 maxandima munki kore e mu danχaniya
 suxu nuñ naχan ma? Anuñ e danχaniya
 atañ ma munki emuñ mu naχan χα fé mé?
 Anuñ e χwi ramema munki χabandiba
 χambi? Anuñ e χabandi ba munki χα e mu
 exexi? Eme asebbexi, Neï sanji tofanne
 munki naχai xeri Dine kibaro fani χabandi,
 anuñ naχai fa fefani χα kibaro fani i ra!
 Kono ebiriñ mu Dine kibaro suku. Katugu
 neminieme Isaiasi naχα afalla, Marigi undé
 batta danχania nuñ wunχα fé ma? Allo
 kore danχaniya suxu ma feramé sababu,
 anuñ feramé Alla χα χwi kira ra. Kono un
 afalla, e mu feramé nün? Ion nundi naara,

exa λwi nu sigaxi boxi birin ma, anuñ exa fallai dunia raniunjiñ ma. Kono unñ afalla, Israelei mu akolon nuñ? Asungé Anabi Mousa afalla, unñ wo raxonoma tonoi nei sababu, mixiñ mu naxai ra, anuñ unñ wo maraxonoma bonietare si unde sababura. Kono Isaiasi kesexi nuñ agbera anaxa afalla, nei naxa unñ to nuñ naxai mu unñ Feni : unñ nu niaibaxi nei be naxai mu unbé fé maxorin. Kono anaxa afalla Israeli bé, unñ naxa unñ bellaxé i italla fenien na xwisuxutarenia mixiñ bé anuñ xwimatandi toi.

The Gospel. St. Matt. iv. 18.

JESUS, tonu nierema Galiliñ ba dera, anaxa beri di firin to, Simoni naxan xili Piteri, anun Andrea atara, e yalé woli ma bai, (katugi yexésuxuma nan nu era;) anuñ anaxa afalla ebé, Birama unfoxira; anuñ unñ wofindima adabadeni suxumañra. Anuñ mafuré enaxa exa yale i lu anuñ biraxi afoxira. Anan akeli nané atonu sigama nuñ, anaxa beri di firin dantini to, Jami Zebidi xa di, anun Johni axunja e nuna kungi kui ebirin efafé ra Zebidi, e exa yalei rafalama; anuñ anaxa exilina. Anuñ mafure enaxa kungi lu anuñ e fafe, anuñ enaxa bira afoxira.

SAINT THOMAS THE APOSTLE.

The Collect.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, naxan danxaniya ixoro xo agbera xa fera naxa

anina ixa Manto Thomu Seniyeñçi xa sixa ixa Di rakeli i ; Anina muku bé atinçinjiniai naki anuñ sixa birin çambi mukuxa dançaniya exa Di Jesus Christi ma, na muku dançaniya xa luna atinçinji i inyatodera. Muku çwirame, O Marigi, atan Jesus Christi sababura, naçan çon, itan foçira, anun Holy Ghosti, fi binja birin na anuñ daraja, ya anuñ abada. Amina.

The Epistle. Ephes. ii. 19.

NANAARA çonieñ mu wotañ naina koré anuñ nieretimañ sonoñ, kono miçii seniyeñme takanjii boré ra, anuñ Alla xa dembaia ; anuñ wo ti nuñ Mantoñ xa folo doçoma anuñ Nenuniemeñ, Jesus Christi ayete findi nuñ dunkui gemme çunji tigi tigi ra ; ti birin rafalama kikereñ lanniai naçan i, naça moma fate seniyeñme i Marigi bé. Wofañ mañ tiçi kikereñ naçan i Alla xa ludé unde i, Nyi sababura.

The Gospel. St. John xx. 24.

TOMU, keren funuñfirinji tegi i açili Didymusi mu nuna etegii Jesusi to fa beré. Boreñ mantoñ nanaara naça afalla abe, Muku batta Marigi to. Kono atañ naça afalla ebé, Mené un na rantuma foçi to abellaçeñ ra, anuñ un unbellaça sulé rasoma na rantuma foçi i, anuñ un unbellaçé soma atan xa seti i, un mu dançaniyama nama. Anuñ çi sulumasaçan çambi amansonon aça mantoñ to malañ bançe kui anuñ Tomu nuna etegi i ; na beré Jesus naça fa, nade

birin tonu ballań, anuń anaħa ti etegi i, anuń anaħa afalla, ħeri ħa lu wofoħira. Naħambi anaħa afalla Tomu bé, Ibellaħe sulé italla, anuń uń bellaħéi mato ; anuń ibellaħé italla anuń iħa araso uń seti i ; anuń inama findi danħaniyatare ra kono danħaniyato. Anuń Tomu naħa ayabi anuń afalla abé, unbé Marigi anuń unbé Alla. Jesusi naħa afalla abé, Tomu, fenaħaara ibatta un to i danħani-axi ; bariki na nei ma naħai ma to, anuń ħalisa e danħaniya. Anuń kabanako fei wuyaaxi dantin, Jesusi naħai naninaħi lar-ħiħé ra a mantoi nyaħori naħai mu sebbexi yi buku ma. Kono yi nu sebbexi, na wo ħa danħaniya na Jesusi nan na Christi Alla ħa Di ; anuń na wo tonu danħaniya wo ħa nyi soto a ħili sababura.

THE CONVERSION OF SAINT PAUL.

The Collect.

O ALLA, naħań, bariki Manto ħabandiba sababura Pauli Seniyenħi, batta anina na Dine kibaro fani ħa naiyallé ħa naiyallan dunia birin i ; Anina muku imallenlen, na muku-tań, aħa kabanako tubi ragata muku ħaħili ma, muku ħa muku ħonjemama maseń ibe atanfé gbefera, muku biraxi na tinkai seniyenme foħira a batta naħań tinka ; Jesus Christi sababura, muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Acts ix. 1.

A NUN Sauli man xaliχenia fé fallama,
 anun faχa fe Marigi χa foxirabirai
 mabiri, anaχa siga Mori χun tigi χon, anun
 kairi maχandi ama na aχa siga Damaskus tai
 Selidei, na χa a undé to nané naχai nierema
 yi Dine kira i, χa gine χa χamé, aχa é ballan
 anun é rafi Jerusalemi. Anun é tonu safari
 ma, anaχa makoro Damaskus ra, anun
 terenna naiyallé undé keli arriyana naχa a
 nabilenji radexexi. Anun anaχa bira boχi
 ma, anun anaχa χwi undé ramé nun anaχa
 afalla abé, Sauli, Sauli, Igerefa un ma mun-
 féra? Anun anaχa afalla Marigi, undé nan
 itan nan na? Anun Marigi naχa afalla, Untan
 nan na Jesusi ra itan gerefa naχan ma.
 Anun atan, aserenma anun akabexi, anaχa
 afalla, Marigi, aχoli na ima, unχa mun nina?
 Anun Marigi naχa afalla abe, Keli, anun iχa
 siga na tai, anun afallama ibe nane i χa mun
 nina. Anun nei miχiit naχai nieretima
 afoxira naχa ti edé muna, e χwi ramema,
 kono e mu miχi o toma. Anun Sauli naχa
 keli boχima, anun a nyai to rabbi a mu miχi
 to; kono enaχa aχani abellaxe ra, anun
 enaχa a rafa Damaskusi tai. Anun anuna χi
 saχan amu naito, ama amu sedon ama
 sémiñ. Anun foxirabira undé nuna Damas-
 kusi, aχili Ananiasi, anun Marigi naχa afalla
 atan bé χiyei, Ananiasi. Anun atan afalla,
 Amato untan na be Marigi. Anun Marigi
 naχa afalla abé, keli, anun iχa so na kira

naħan ħili Straighti, anuñ iħa maħoriñ ti Judasi ħa banħé i, kereñ undé na aħili Sauli Tarsusi takai : katugu amato, a selima, anuñ abatta to ħiyei miħi undé aħili Ananiasi, aso ma banħei anun abellaħé sama a ħunjima na aħa a nyarasuħu. Na bere Ananiasi naħa a yabi, Marigi awuya axi batta yi ħame fe falla, aħa feniaħi gbo abatta naħañ ninaħi iħa miħiñ seniyeñħi mabiri Jerusalemi ; anuñ abatta sembe soto Mori ħuntigi ma be, aħa nei birin ballañ a naħaĩ toma naħaĩ maħandi ti i ħili ma. Kono Marigi naħa afalla abe, Siga iħa kirara ; fenaħaara sugandito undé nañ ara unbé, aħa un ħili raħani ħaffriñ nyatodera, anuñ mangeĩ, anuñ Israeli bunsei : fenaħaara un amasenmma ama feĩ gbo afama naħaĩ raħañ dé unħili gbefera. Anuñ Ananiasi naħa siga aħa kirara, anuñ anaħa so na banħé kui ; anuñ abellaħei sama ama anaħa, Barenji Saul, Marigi, (ħali atañ Jesusi naħañ batta mininai ibé kirai i to fa be,) batta un ħeħi iħoñ, na iħa inya rasuħu sonoñ, anuñ iħa rafé Holy Ghost ra. Anuñ mafuré se undé naħa bira a nyaĩ ma eluħi eme ħaléĩ ra ; anuñ anaħa naito mafuré, anuñ anaħa keli, anuñ aħuñ naħa ħa. Anuñ ato sedon, anaħa sembé soto. Na bére naħa buna foħirabiraĩ foħira loħei unde i ma. Anuñ mafuré anaħa ħabandi ba selideĩ na Christi nañ Alla ħa Di ra. Kono berin naħaĩ batta a ħwi rame naħa kabexi, anun enaħa afalla, yi atan maara naħañ nei faħa nuñ naħaĩ maħandi ti yi Xili i Jerusalemi, anuñ naħañ faħi bé nasé féra, na aħa e

rafa e to ballaŋ moriŋ ɣuntigi ɣon? Kono Sauli sembe naɣa rayirawa agbera, anuŋ Jewi i ifuxi naɣaŋ nuna Damaskusi a egbé ma na yi nan na Christi ra.

The Gospel. St. Matt. xix. 27.

PETERI naɣa ayabi anuŋ afalla Jesusi be, Amato, mukutaŋ batta gme se birin na anuŋ biraxi ifoxira; mukutaŋ muŋ sotoma nanaara? Anuŋ Jesusi naɣa afalla abé, Larɣixé uŋ afalla ibé, na wotaŋ naɣaŋ batta bira uŋ foxira, Adabadeŋ Di to doɣoma aɣa daraja i beréneneai, wo faŋ doɣoma mangedoɣodei funuŋ firinjima kitisama Israeli ɣa bunsé funun firinjima. Anuŋ birin naɣan batta gme banɣei ra, barenji ɣamei anun gineai, ama fafé ama unga, ama gine, ama dii, ama ɣei un ɣili gbefera, fama nia keme kereŋ nasuxudé, anuŋ abada nyi sotoma. Kono asingeraxi wuyaaɣi fama findi dé donɣérayira, anuŋ donɣérayi findima singérayi ra.

THE PRESENTATION OF CHRIST IN THE TEMPLE,
COMMONLY CALLED,

THE PURIFICATION OF THE VIRGIN MARY.

The Collect.

SEMBE birin kanji anuŋ abada Alla, muku magoroɣi iɣa Darajaxi Sembene mallenleŋ, na, eme iɣa Di sotoɣi kereŋma nu masenɣi yi loɣei Selibanɣé kui mukubé

fatemania sila i, muku xa fixi ima kinaxé sundun xaxi ra anun tinsené, atan sababura ixa Di Jesus Christi muku Marigi. Amina.

The Epistle. Mal. iii. 1.

AMATO un unbe xera rasambama, anun atan unbé kira niailan ma un nyara: anun Marigi, wo naxan fei ma, afama terennai axa selibanxé kui; xali na sata xera, wo kenenji na naxan na; amato, afama, Marigi yama kanjiir naxa afalla. Kono undé noma tide axa fai? Katugu aluxiné eme xabi té anun eme sexafixéma safunji kinaxé. Anun atan doxoma eme gbeti tinseto ma anun sefixéma; anun a Levi xa diir tinsema, anun e raseniyeñma eme xema anun gbeti, na exa saraxé undé ba Alla bé tinxinñiai. Na bere Juda xa bai anun Jerusalemi raxanxi ma Marigi ma, eme singera yanji i anun ne loxéi naxai batta dangi. Anun un fama makoro dé wora kité i, anun un findima seri ixoroxomé xenié-samai mabirira anun yeneninamai mabirira, anun kali tima wulémadoxoi mabirira, anun nei mabirira naxai siribizi kansun siribizi kanjiir ma, xurugine, difafétaré, anun naxai xunie mafindi axa tinxinmé ra anun e mu gauxu unxon, Marigi naxa afalla yama kanji.

The Gospel. St. Luke ii. 22.

ANUÑ axa seniyeñmé loxéi to raniun eme anabi Mousa xa tonji doxoxi kinaxa,

enaxa fa ara Jerusalemi na eɣa a fi Marigi
 ma; (eme assebeɣi Marigi Tonji i kinaxé
 dikamé birin naɣaɛ singé beri a unga furi
 ma, fama ɣilidé seniyeɛ Marigi bé;) anuɛ aɣa
 saraɣé unde ba eme na naɣaɛ fallaɣi Marigi
 ɣa Tonji i, kemberenji sila undé firin, ama
 gabbé yoréi firin. Anuɛ amato, ɣamé unde
 nuna Jerusalemi, aɣili Simioni; atan ɣamé
 nu tinɣin anuɛ seniyeɛ, Israeli ɣa marawas-
 sama mamema: anuɛ Holy Ghosti nuna ama.
 Anuɛ a nu maseɛ ama nuɛ, naa mu tu
 tomane, menexé a Marigi Christi to. Anuɛ
 anaɣa fa so selibanɣe kui nyiniaɛ, anuɛ
 diberɛ kanjiɛ to fa na Di Jesusi ra, eɣa anina
 abe eme Tonji naɣaɛ doɣoɣi kinaxé, na beré
 anaɣa atongo abellaɣéi ma, anuɛ anaɣa Alla
 bariki anuɛ afalla, Marigi ya iɣa boiidi ɣa tu
 ɣeri ma eme eɣa ɣwi; fénaɣaara un nyai
 batta iɣa marakissi to, ibatta naɣaɛ niaɛlan
 miɣiɛ birin nyaxori; naiyalé naɣaɛ ɣaffriɛ
 naiyallaɛ ma, anuɛ iɣa miɣiɛ ɣa daraja
 Israeli. Anuɛ Josifu anuɛ a unga naɣa
 kabexi neféi ma naɣaɛ fallaɣi amabiri. Anuɛ
 Simioni naɣa ebariki, anuɛ anaɣa afalla a
 unga Mari bé, amato, yi Di tiɣi Israeli ɣa
 diɛ wuyaaxi undé bira fera anuɛ keli fa sonon,
 anuɛ tankuma undé ɣa fera efama femafalla
 dé naɣaɛ mabirira; (ion, degema faɛ fama
 isundonji soɣodé;) na awuyaaxi sundonjiɛ
 manioɣunjiɛ ɣa mininaɛ. Anuɛ undé nuna-
 aɣili Anna neminiemegine Phanueli ɣa digine,
 afataɛ ma Asa si ma; a nu foriɣi, anuɛ
 anaɣa doɣo aɣa ɣame foxira niesulufirin
 atongoi aɣa sungutunjinia ma: anuɛ ɣuru-

SAINT MATTHIAS'S DAY.

giné nan nu ara abatta nietongosulumasaxan
 nuñ nani li xurugine niai ; nañan mu miniçi
 selibanxé i, kono anaxa Alla battuma sun-
 suxuñ ra, anuñ seliñ quaira anuñ soxomera.
 Anuñ atan to so na yanjii fañ xonjemama sa
 Alla ma, anuñ axa fé fallama nei birin bé
 nañan xunsarema mamema Jerusalemi.
 Anuñ eto féi birin nina nuñ eme Marigi
 xa Tonji batta doxo kinaxé, enaxa gbilen
 Galilii egbé tai Nazareti. Anuñ na Di naça
 ramo, anuñ anaxa ixoroçoma nyi i, arafexi
 fekolonnia ra, anuñ Alla xa iaffé naça lu a
 xumma.

SAINT MATTHIAS'S DAY.

The Collect.

O SEMBE birin kanji Alla, nañan batta ixa
 boiidi larxixé ra Matthiasi sugandi axa ti
 Judasi tide i nañan batta imati nuñ, axa
 findi keren Mantoñ funun firinji tegi i ; Anina
 ixa Selibanxé malanji, xa marakissima Man-
 toñ kobi ma bere obere, axa matinxinma anuñ
 a raçanta Morii larxixéra anuñ tinxinmé
 kantamañ ra ; Jesusi Christi sababura muku
 Marigi. Amina.

For the Epistle. Acts i. 15.

NA yanji Piteri naça ti foxirabirai tegi i,
 anuñ anaxa (exiliñ yiriké kikerén, kemé
 kerén anuñ moxonien nan nu era,) çame añ
 anuñ barenji, a nu lan yi Sebbeseniyençi xa

fa ninadé, Holy Ghost naɣaŋ falla nuŋ singera yanjii anabi Douda de ra Judas mabiri naɣaŋ findiɣi niaretima neibe naɣaŋ Jesusi suxu nuŋ ; fenaɣaara anu tengexi muku tegi i, anuŋ abatta yi morinia yiré undé soto nuŋ. Awa yi miɣi naɣa fiili undé sara nuŋ fekobinia barayi ra ; anuŋ atonu bira aɣunji ma anaɣa bo ategi tekui, anuŋ a furungeŋ birin naɣa mini ara. Anuŋ birin naɣaŋ nuna Jerusalemi naɣa akolon, nanaara na fiili ɣilima egbé ɣwi i Akeldema, na fasari naŋ wuli fiili ra. Katugu a sebbexi Psalmo buku ma, Aɣa ludé ɣa lu kanjitare ra, anuŋ miɣi o nama luma a i ; anuŋ aɣa Morinia tidé dantin ɣa atongo. Nanaara yi miɣiŋ naɣaŋ batta bira muku foxira na yanji birin i Marigi Jesusi nu so anuŋ anu mini muku tegi i atongo i Johni ɣunɣa yanji ma ɣa na loxe tigi tigi ma a nu tongoxi wuŋ ɣumma, kereŋ ɣa sugandi aɣa ti aɣa rakelinia seri ra. Anuŋ enaɣa firin ti Josifu aɣili Barsabusi, naɣaŋ ɣili dantin nu Justusi, anuŋ Matthias. Anuŋ enaɣa seli ti, anuŋ enaɣa afalla, Itan, Marigi, naɣaŋ adabaden birin sundonjiŋ kolon, iɣa amaseŋ munduŋ yi firinji ibatta naɣaŋ sugandi ; na aɣa yire undé tongo yi boiidinia kewalli ra anuŋ Morinia, Judas biraɣi naɣaŋ ma aɣa féniɣi i, na a ɣa siga agbé yire i. Anuŋ enaɣa eɣa berenieré woli ; anuŋ anaɣa bira Matthias ma, anuŋ atan nu tengexi Mantoŋ funun kereŋji tegii.

The Gospel. St. Matt. xi. 25.

NA yanji i Jesusi naɣa yabi anuñ afalla, un iɣonjémama, O Fafé, arriyana Marigi anuñ dunia, fenaɣaara ibatta yi fei luxuñ ɣunifantoɪ anuñ kota kanjiɪma, anuñ ibatta emasenɪ diyorei bé. Xali naki, Fafé, fenaɣaara aluxiné inyatodéra fani fera. Un Fafé batta sé birin sa un nyira; anuñ miɣi o mu Di koloñ, menéɣé Fafé, ama miɣi o Fafé koloñ mene Di, anuñ atañ Di amasenɪ ma naɣaɪ ma. Woɣa Fa unɣon wo birin naɣaɪ toroiɣ anuñ kote binja wo ɣumma, anuñ un malabu fima woma. Woɣa unbé kewalli tongo woma, anuñ unbé fé ɣarañ; fenaɣaara un maɣimbeliɣi anuñ magoroɣi un sundunji i: anuñ wo malabu toma wo nyiɪ bé. Fenaɣaara unbé kewalli mu ɣoroɣo, anuñ unbé kote yelefu.

THE ANNUNCIATION OF THE BLESSED
VIRGIN.

The Collect.

MUKU imallenlen, O Marigi, iɣa iɣa iaffé ragoro muku sundonjiɪ; na eme muku batta iɣa Di berinia fate i koloñ Jesus Christi melleɣe undé ɣera sababu, anakine aɣa bambam wurima sababu anuñ niaɣanɣatagbé sababura, muku ɣa rafa aɣa kelinia daraja i; atañ sababura Jesus Christi muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Isaiah vii. 10.

A MANSONON Marigi naɣa weexe sonon Ahaz bé, anaɣa, tankuma undé maɣandi Marigi ma iɣa Alla ; a maɣandi tilinji se i, a ma itema korera. Kono Ahaz naɣa afalla, un mua maɣandi tima ama un Marigi maninama. Anun anaɣa afalla, Wo arame koré O anabi Douda ɣa bunse ; fe dundundi nan ara wobé woɣa adabaden ratagan, kono wo unbé Alla fañ mañ ratagan ma ? Nanaara Marigi a yetei tankuma undé fima woma ; Amato, Sungutunji undé fama disotodé, anun adiɣame undé beri ma, anun a aɣili sama Immanueli, a ture anun ɣumi don ma na aɣa akolon aɣa gme feniaɣi ra, anun aɣa sefani suxu.

The Gospel. St. Luke i. 26.

A NUN kigé senidé Alla naɣa melleɣé Gebrieli xexi Galili tai ɣon aɣili Nazareti, Sungutunji undé ɣon enufɣi ɣame undé ma naɣan ɣili Josifu anabi Douda ɣa bunse undé i ; anun na Sungutunji naɣa ɣili Mari. Anun na melleɣé naɣa so aɣon, anun anaɣa afalla, Inisene, itan nafanɣi gbegbe kanji Marigi na ifoxira ; bariki naima gineañ tegi i. Anun atan ta ato a nu toroɣi aɣa fallai, anun amanioɣunɣi aɣaɣili ma mun marasene daɣi nan yi ra. Anun na melleɣé naɣa afalla abé, Inama gauɣu, Mari, fenaxaara ibatta marafañ soto Alla ra. Anun amato i nafuruxima ifuru i anun i fama Dikame un beri, anun i aɣili fallama Jesusi. Atan

SAINT MARK'S DAY.

gboma ne, anuñ e axilima Itexi gbegbé xa Di xame; anuñ Marigi Alla axa fafe anabi Douda mange doxodé fima ama. Anuñ atañ niaragima Jacobub xa bunse xumma abada; anuñ axa yamine mu fama raniundé. Na beré Mari naxa afalla na melleché be, Yi fama ninadé munki, i atoma un mu xamé o koloñ? Anuñ Melleché naxa ayabi anuñ afalla abé, Holy Ghosti fama sodé i xumma, anuñ Itexi gbegbé xa sembé lumané i xumma; nanaara na se seniyeñmé ifama naxañ beri dé fama xilidé Alla xa Di. Anuñ amato i dimboré Ilizabeti, atañ fañ batta nafuruxi dira aforinia; anuñ agbé kige senide nan ya e nu naxan xili diberitare kanji; fenaaxaara seosé ninamané Alla ra. Anuñ Mari naxa afalla, amato Marigi xa gine boiidi nañ ya; axa anina unbé eme ixa xwi. Anuñ melleché naxa keli a ma.

SAINT MARK'S DAY.

The Collect.

O SEMBÉ birin kanji Alla, naxa batta ixa Selibanxi malanji tinka ixa Kibarofani xera Marku seniyeñxi xa arriyana tinkai ra; Ixa ifafé fi muku ma, na, muku mu luxine eme dime dii naxaí raxanixi fufafu tinkai sila birin na, muku xa ti kifani ixa Dine kibarofani seniyeñmé nundii; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. Ephes. iv. 7.

I AFFÉ fíχi wuñ birin ma, emé Christi χa kii manina ra. Nanaara anaχa afalla, Ato te koréra, anaχa konjinia χani konji i, anuñ anaχa kiñ fi adabaden ma. (Awa na abatta ate koré, muñ na ra, menéχé a nu goroxi sinden yire ma boχi lungurai tilinji i? Atan naχan igoroxi nuñ, atan naara naχan batta ite sonon arriyanai birin χumma arakuia, na aχa rafe sei birin ra.) Anuñ abatta Mantoniai fi undé ma, anuñ undeñ ma Neminiem ei, anuñ undeñ Kibarofani χerañ, anuñ undeñ Morin aχa miχin bé anuñ χaramoxoi; miχin seniyeñ χa tinχinχi fera, morinia mawalli, Christi χa fatemania kanji birin χa fétima-fera; χa muku birin fa ralan na danχaniya χaffunnioχuniai, anuñ Alla χa Di χa marakolonji i, miχi undé ratinχinχi tidénia χon, Christi χa gbonia maninara tideniai; na atongoi yama muku nama luxiné eme diñ firifara ma ai, anuñ naχai χanima tinkai fuyé birin na, adabaden χa χunifani kotaira, anuñ kotania mayendenji ra; e mametima naχai eχa mayenden ti; kono nundi falla ma marafanniai, woχa ramo atani seose birin i, naχan nan χunji ra, χali Christi: Atan ma fatemania birin makaffu χi lanniai kikereñ, anuñ amaballan na ra naχan aradoxe birin rali, eme na marawalli larχixé ninama seti birin manina i na fatemania rayiriwa ma, aχa marawallima akan bé marafan i.

The Gospel. St. John xv. 1.

UNTAN nan na vini wurifani larɣiɣera, anuñ un Fafé nan na Xerafalla ma kanji ra. Salonji birin un i naɣan mu bogima, atan atongo na; anuñ salonji birin naɣan bogi bogima anaɣa aseniyeñ mané na aɣa bogima agbé ra. Wo batta seniyeñ koré na ɣwi sababu, un batta naɣan falla wobe. Woɣa lu untani, anuñ untañ woi. Eme salonji mu noma bogi bogima ayete i mené aluné vini wurii; wo fañ mu noma nanina menexé wo luna untan i. Untan nan na vini wurira, wotan na salonjiñ ra. Atañ naɣan luna untan i, anuñ untañ na atan i, atan bogi bogima agbera; fenaxaara untan ɣambi, wo munoma seose ninama. Xa miɣi undé mu luna untañi, anaɣa rawoliɣi eme salonji kinaxe anuñ abatta libbi; anuñ miɣiñ naɣa emalañ, anuñ erawoli te i, anuñ enaxa gañ. Xa wo luna untan i, anuñ unbé ɣwiñ luna wo i, wo seose maɣandi naɣanɣa xoli na wo i, anuñ afa ninadé wo bé. Un Fafé darajaxi yi i, na woɣa bogi bogima agbera; nanaara wo findima unbé foxirabirai ra. Eme Fafé un nafanɣi kinaxé un wo nafanɣi naɣiné: woɣa bu unbe marafani. Xa wo unbe yamariñ ragatta, wo bumane unbé marafani; ɣali un unbé Fafé yamariñ ragataɣi kinaxé, anuñ un buma aɣa marafani. Yi fei un batta afalla wobé, na unbe sewa ɣa luna wo i, anuñ na woɣa sewa ɣa rafé.

SAINT PHILIP AND SAINT JAMES'S DAY.

The Collect.

O SEMBÉ birin kanji Alla, naɣan ɣa kolon alarɣixéra abada nyi naara ; Kiti ara larɣixéra na muku ɣa iɣa Di Jesus Christi kolon kira nan ara, nundi, anun nyi ; na muku biraxi iɣa Mantoɪ foximaninaɪ foxira Philipi Seniyenɣi anun Jami seniyenɣi, muku ɣa niere tima kifani na kira i naɣan raɣani-ma abada nyi ɣon ; atan sababura iɣa Di Jesus Christi muku Marigi. Amina.

The Epistle. St. James i. 1.

JAMI Alla ɣa boiidi undé ra anun Marigi Jesus Christi, si fununfirinji bé naɣaɪ rayensenima ai, wonesene. Barenji aɣa luxi ibe sewa naara, ɣa wo biraxi manina silaɪ wuyaaxi ma ; yi kolonma, na woɣa danɣaniya ɣa manina munannia ra mini nai. Kono woɣa anina na munanji ɣa agbe walli ratin-ɣin kifani, na woɣa tinɣin wofé ofe mu aɣambi ra, Soɲon mu wama seose ɣon. Xa ɣuni-faninia ɣoli na wo unde ma, aɣa amaɣandi Alla ma, naɣa aɪ miɣiɪ birin ma ɣumatareniai, anun amu tondiɣi, anun afama fidé woma. Kono aɣa amaɣandi danɣaniyai, firifara o mu ai ; fenaɣaara naɣan firifara nia suɣu, maninaɣi ba morunji undé ra fuyé a imoɣoma anun arawoli ma ai. Fenaɣaara na miɣi nama amanioɣunɣi na a se undé sotoma Alla ma. Firifara ɣaɣili miɣi mu raɣaraɣi aɣa kira o ɣun. Barenji naɣan magoroɣi ɣa

sewama na i na abatta ite ; kono bana kanji
 nai na abatta igoro ; fenaɣaara eme seɣe fugé
 a dangimane. Fenaɣaara, mafuré soge to te
 fura iɣoroɣo ra, a seɣé ralibbi anun aɣa fuge
 naɣaɳ na ai naɣa bira anun aɣa manina
 tofanji ɣaliɣimané : bana kanji faɳ dangima
 nakine aɣa kira i ra. Bariki na na miɣi ma
 naɣaɳ manina raɣaɳ ; fenaɣaara ɣa ato
 maninaɣi, a nyi mange labaranji so tomané,
 Marigi batta laiiri suɣu neɳ ma naɣaɳ a
 rafan.

The Gospel. St. John xiv. 1.

ANUN Jesusi naɣa afalla aɣa mantoɳ bé,
 A wo sundonji nama toro ; wo danɣaniɣi
 Alla ma, wo faɳ ɣa danɣaniya un ma. Kuiɳ
 faɳi wuyaaxi na un Fafé banɣé i ; ɣa a mu
 naɣi, un afallama wobé nuɳ. Un sigama
 unɣa yire undé niailaɳ ma wobé : anuɳ ɣa
 un siga, anuɳ un yire undé niailaɳ wobé, un
 fama sonoɳ, anuɳ wo rasukuma unkaɳ bé, na
 un na denaɣandé wo fan ɣa luma nane.
 Anuɳ un sigama denaɣande, wo akoloɳ, anuɳ
 na kira wo akolon. Tomu naɣa afalla abé,
 Marigi, muku ma koloɳ isigama denaɣandé,
 anuɳ muku na kira koloɳ munki ? Jesusi
 naɣa afalla abe, untan naɳ na kira, nundi,
 anuɳ nyi ; miɣi o miɣi mu faɣi Fafé ɣoɳ
 mene untan sababura. Xa wo un koloɳ nuɳ
 wo un Fafé fan koloɳ sonon : anuɳ atongo
 yama wo batta akolon anuɳ wo batta ato.
 Philipi naɣa afalla abé, Marigi iɣa Fafé
 maseɳ muku bé, anuɳ na laɳ muku rawassa
 fera. Jesusi naɣa afalla abé, Un batta bu wo

tegii yanji rakuia, anuñ xalisa i mu un kolon Philipi? Naḡaṇ batta un to, abatta Fafé to; anuñ i afalla munki, Fafé maseñ mukubé. Imu danḡaniaḡi na un na Fafe i anuñ Fafé na un i? Ne ḡwiñ un naḡai fallaxi wobé, un mu afalla un kañ bé; kono Fafé naḡan luna un i, atan ne kewalliñ nina. Wo ḡa danḡania un ma na un na Fafé i anuñ Fafé na un i, ama woḡa danḡania un ma ne walliñ tigi tigi gbefera. Larḡixé, larḡixé un afalla wobé, naḡaṇ danḡaniyaxi un ma, ne kewallu un batta naḡai nina atan fañ ne i ninama un foḡira; anuñ walliñ gbo yi bé a fama aninadé; katugu un siga ma un Fafé ḡon. Anuñ wo feofe maḡandima unḡilira, un na nañ ninama na Fafe ḡa darajaxi Di i. Xa wo seose maḡandima un ḡilira, un anina ma.

SAINT BARNABAS THE APOSTLE.

The Collect.

O MARIGI Alla sembé birin kanji, naḡaṇ batta kiḡbo fi iḡa Mantoï ma Barnabusi iḡa Holy Ghosti; Inama muku lu setareniai, muku imallenlen iḡa kiḡbo ḡambi, ama iaffe na muku ḡa aninama bere obere iḡa binja fera anuñ daraja; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Acts xi. 22.

YI fei kibaro naḡa fa Selibanḡe kanjiñ tuliñ Jerusalemi; anun enaḡa Barnabusi ḡé

na aχa siga χa Antioki. Naχaη naberé ato
 fa, anuη a to Alla χa iaffe to, naχa niaχalin;
 anuη anaχa ebirin marakota nuη, na eχa
 Marigi fé suχu kifani esundonji birin na.
 Fenaxaara miχi fani nan nu ara, anuη anu
 rafeχi Holy Ghosti ra anuη danχaniya; anuη
 miχi i gbo naχa kaffuχi Marigi fé ma. Na
 bere Barnabusi naχa kelina aχa siga Tasusi
 tai aχa Sauli fen. Anuη ata ato anaχa arafa
 Antioki. Anuη afa ninadé na nyekeren
 enaχa ekan malaη Selibanχé kanjiη tegiη,
 anuη miχii gbo tinka. Anuη Mantoι nu χili
 Christiani asinge Antioki. Anun ne loχei
 neminiemei unde naχa fa Antioki ekeliχi
 Jerusalemi ma. Anun kereη naχa ti nuη a
 χili Agabusi anuη amaseη nuη Nyi sababu, na
 χamefitine fama dunia birin χumma; naχaη
 nu fa nina nuη Klaudius Cæsari mangenia bui.
 Na beré, foxirabirai birin, eme e naχaη noma,
 eχaχili tima na ma na eχa fangadama
 rasamba e bore bé naχai nuna Jerusalemi;
 naχan dondonfé e naχa anina nuη, anuη
 enaχa asa Barnabusi bellaχei ma anun Sauli
 eχa a χani χunmatimai be.

The Gospel. St. John xv. 12.

UNBE yamari naη yi ra, na woχa wo bore
 nafai, eme uη wo nafan nuη kinaxe.
 Yamari o muna miχi ma gbo yi bé na miχi
 undé a nyisa a funaη gbefera. Wo taη naη
 unbe funaηi ra, χa wo na ninama, uη batta
 naχaη o naχaη yamiriχi wo χa anina.
 Atongoi yama uη mu wo χili boiidiη;
 fenaxaara boiidi makolon a marigi naχaη

SAINT JOHN BAPTIST'S DAY.

ninama : kono un batta woɣili funani ;
fenaxaara fei birin un Fafé batta naɣaɲ falla
unbé, un batta afalla wo bé. Wo tan mu un
sugandi nuɲ, kono untaɲ batta wo sugandi,
anuɲ wo ti nuɲ, na woɣa siga bogi bogima,
anuɲ na wogbe bogi ɣa luna : na seose wo
naɣaɲ maɣandima un Fafé ma un ɣili i axa
fima wo ma.

SAINT JOHN BAPTIST'S DAY.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla, naɣaɲ ɣa kewal-
lininaniai, iɣa boiidi John Baptisti nu
berixi kabanakonia i, anuɲ anu xexi axa iɣa
Di kira niailan nuɲ muku Rakissima, tubinia
kabandiba sababu ; Anina muku bé na muku
ɣa bira axa tinkai foxira anuɲ axa si seniyeɲ
mé naki, na muku ɣa tubi larɣixera eme axa
kabandiba kinaxé, anuɲ axa foxima nina
foxira nundi falla ma bere obere, feniaɣi
niamawoli gauɣu oma ai, anuɲ niaɣanɣata
raɣanma maramunanniai nundi fe ɣa fera ;
Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Isaiah xl. 1.

WOXA unbé miɣi rawassa, wo érawassa,
Marigi naɣa afalla. Marawassa fe falla
Jerusalem be, anun mawa ti ama na axa gere-
nia batta niun ; na axa fekobi batta kaffari ;
fenaxaara abatta rasuɣu nuɲ Marigi bellaɣé
ma niaɣanɣata gbé axa yunubiɲ birin ɣa

fera. Na χwi naχaη wa ti wulai, Marigi kira niailan, kira itexi matinxin ma yanfu i wunχα Alla bé. Gulumba birin itema, anun géia birin anun tentenjiη aragoro mané, anun delinnia matinxinma, anun yirei niaχu maloxoma. Anun Marigi χα daraja minima nai, anun fate birin amatoma kikeren : katugu Marigi dé batta afalla nun. Na χwi naχα afalla, iχα wa. Anun anaχα afalla, unχα wa tima mun na? Fate birin seχe naara, anun atofanji birin maninaχi burunji wurifugé. Seχé libbima, wurifuge χα ramané; kono wunχα Alla χα χwi luxina abada. O Zioni naχaη fa kibarofani i ra, iχα te geia itexi feri ma: O Jerusalemi naχaη fa kibarofaniη ra, iχα iχwi ite sembé ra; iχα ate, inama gauχu: iχα afalla Juda tai be, iχα Alla mato. Amato, Marigi Alla fama sembe bellaχé ra, anun a bellaχe niaragirima abé: amato aχα barayi na anyi ra, anun aχα walli na a nyara. Atan aχα χurusé degema eme yeχekantama; a aχα yorei malaη a bellaχéi ra, anun a e raχanima aχα kange déma, anun a nei raminima doi doi naχaη furuχi.

The Gospel. St. Luke i. 57.

ILIZABETI diberu yanji naχα ali na aχα di beré; anun anaχα diχame beri. Anun aχα doχoborei anun adimborei batta ame Marigi batta kini kini gbé maseη ama kinaχé; anun enaχα niaχaliη afoχi ra. Anun ato fa ninadé, na χi suluma saχandé, enaχα fa eχα na di yambexi: anun enaχα aχili sa Zaxariasi, afafé χili nan nara. Anun a unga

naɣa eyabi anuñ afalla, Na maara; kono aɣili sama Johni. Anuñ enaɣa afalla abé, miɣi o muña i dembaia tegiñ, yi ɣili na naɣañ nyira. Anuñ enaɣa tan kumañ sa afafé bé eɣa muñ ɣili sama ama. Anuñ anaɣa sebbeleti mesa maɣoriñ, anuñ anaɣa assebé, anaɣa, aɣili Johni. Anuñ e birin kabexi nuñ. Anuñ mafure a dé naɣa rabbi, anuñ aneinji naɣa fuluñ, anuñ anaɣa wéen anuñ anaɣa Alla tantu. Anuñ gauɣui naɣa bira nei birin ɣon naɣa e nabilenɣi; anuñ yi fé naɣa kolon nuñ Judia geia boɣi birin i. Anuñ birin naɣa né ɣwirame naɣa e ragatta esundonjii ma, enaɣa afalla, Muñ daɣi di yi fama findi de? Anuñ Marigi bellaxé nuna afoɣira. Anuñ afafé Zaɣariasu nu rafexi Holy Ghost ra, anuñ anaɣa neminieme dondon fé undé falla, Anaɣa, Bariki na Marigi ma Israeli ɣa Alla; fenaɣaara abatta aɣa miɣiñ ɣunfabaxi anuñ ɣunsaraxi, anuñ abatta Rakissima Sembé rakeliɣi muku bé aɣa boiñdi anabi Douda ɣa banɣei; eme ato falla aɣa neminiemeñ seniyeñmé de i, naɣa nuna kabi dunia samba ma; na wuñɣa kissi wuñ iaɣwiñ ma, anuñ nei birin bellaxeñ ma naɣa wuñ naniaɣu; aɣa ne kini kini feñ ninama naɣa laiiriɣi nuñ wuñ fafeñ bé, anuñ aɣa sata seniyeñmé manioɣuñ ma; na kali nina anaɣañ kaliɣi nuñ muku Fafé Abraham ma, na anaɣañ fima wuñ ma, na mukutañ, batta rakissi muku iaɣwii bellaxeñ ma muku ɣa abattuma gauɣu o mai, seniyeñniai anuñ tinɣinnia i anyatode ra muku si loɣeñ birin i. Anuñ itan Di fama ɣilidé Iteɣi aboré muna

SAINT PETER'S DAY.

χα Neminieme : fenaxaara isigamane Marigi nyatodéra ixa axa kiraĩ niailaĩ ; ixa marakissi rakoloñnia ti axa miĩĩ be, exa yunubiĩ kaffari sababu, muku Alla xa marafannia kini kiniĩ sababura, Loxesamba dé muku kumfaba naħaĩ na afataĩ ma koré ma ; ixa nei naiyallaĩ ma naħaĩ doħoħi naiforo bu i anuĩ tu nini i, ixa muku sanjiĩ matinħiĩ ma ħeri kira i. Anuĩ na di naħa mo, anuĩ a iħoroħomé nyi i ; anuĩ a nuna wula ixa na loħé i afa mini nai baĩ Israeli be.

SAINT PETER'S DAY.

The Collect

O SEMBÉ birin kanji Alla, naħaĩ batta afi ixa Xera Piteri seniyeħi ma kiĩ fani gbe wuyaaxi Ixa Di sababu Jesus Christi, anuĩ i ayamariħi larħiħéra axa yenħé kulé dége ; Anina, muku imallenlen, na Bishopi birin anuĩ kantatima Moriĩ xa ixa Xwi seniyeñme kabandi ba larħiħéra, anuĩ miĩĩ atan ħwi suħu birama afoħira, na exa abada daraja xa mangé labaranji rasuħuma ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Acts xii. 1.

NA bere i, mange Erodi naħa abellaħéĩ italla nuĩ axa Selibanħe kanji undeĩ niaħanħata. Anuĩ anaħa Jami Johni tara faħa nuĩ silanfanji ra. Anuĩ fenaxaara ata ato na nafé Jewiĩ keneñma, anaħa siga niaré-

ma nuñ aχα Piteri fan suxu. (Na bere tami leavenitare loxei naχα ali nuñ.) Anuñ ato asuxu, anaχα araso ballandé kui i, anuñ anaχα asa gelidiñ funuñ seni nyira, exa aragata, axoli na ama aχα aramini nañ miχiñ be Easteri loxé λambi. Piteri nanaara nu ragattaχi nuñ ballandé kui i; kono malanji seniyenmé kanjiñ naχα Alla maχandi ma agbefera maiti o mu ai. Anuñ axoli to nuna Erodi ma aχα aramini, na kwai i tigi tigi Piteri nu χimané gelidiñ firin tegi i, a nu ballanχi korunteñ firin na; anuñ kantatima ñ nuna nade nyara ballandé kantama. Anuñ amato Marigi χα mellexe naχα fa axumma, anuñ teradexe undé naχα ballandé naiyallañ; anuñ anaχα Piteri din asetima, anuñ anaχaarakeli nuñ, anaχα, iχα keli, iχulun. Anuñ aχα korunteñ naχα bira abellaχéi ma anuñ na melleχé naχα afalla abé, iχα itegi χiriχi, anuñ iχα i petiñ so: anuñ anaχα anina nuñ Anuñ anaχα afalla abé, Iχα iχα doma mafilen ifatema anuñ bira, unfoxira; anuñ a makolon na na melleχé naχañ ninama abé anundi naara; kono amanioχunχi na a χiyé nañ sa ma. Eto dangu kantama lude singe, anuñafirindé, enaχα fa na wuré nade li naχañ soma ta kui, naχañ rabbixi ebé miχi ma aramaχα; anuñ enaχα mini, anuñ dangi kira kereñ i, anuñ maturé na melleχé naχα siga. Anuñ Piteri to kunuñ kifani, anaχα afalla, ya unakolon kifani, na Marigi batta aχα mellexe χexi, anuñ abatta un rakissi Erodi bellaχei ma, anuñ Jewiñ miχiñ χα χoli birin ma.

The Gospel. St. Matt. xvi. 13.

JESUSI to fa Cæsaria Philippi nakiri biri ra, anaxa amantoï maχoriñ, anaxa, Miχiï muñ falla ma na untan adabaden Di muñ un na? Anuñ enaxa afalla, undeï afalla na John Baptisti nan itanan na, undeï Iliasi, anuñ dantini Jerimiasi, ama neminieme unde ra. Atan naxa afalla ebé, kono wotan afalla muñ untanan na? Anuñ Simoni Piteri naxa ayabi anuñ afalla abé, Itan nan Christi ra abada Alla xa Di. Anuñ Jesusi naxa ayabi anuñ afalla abé, Bariki na itanan na Simoni Jona xa di: fenaxaara miχi maardé naxan batta yi fé masen ibé, kono un Fafé na ara. Anuñ un afalla ibe, na Piteri nan itanan na, anuñ un unbé Selibanχé kanjiï rafalama yi gemmé ma anuñ Jahanama nadeï mu no sotoma axum ma. Anuñ un arriyana yaminé xa sabiï fima ima: anuñ naχansé o naχansé χiriχima dunia ma, afama χiriχidé arriyana i; anuñ i naχanse o naχansé fulunma duniama, afama fulun dé arriyana i.

SAINT JAMES THE APOSTLE.

The Collect.

ANINA, O kini kini Alla, na eme ixa xera seniyeñchi Jami, batta afafé lu anuñ sebirin naxai nuna a nyira, mameti o ma ai axa ixa Di xili suxu Jesus Christi anuñ abchi afχira; anakine mukutan gme ara

duniase ra anuñ fatenia xolise niaxi birin, muku xa ti niailan niara bere obere mukuxa bira ixa yamariñ seniyeñme i foxira; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Acts xi. 27, Chap. xii.

NE loxei neminiemei undé naxa fa Antioki xon exeliçi Jerusalemi. Anuñ kerei etegi i axili Agabusi naxa ti anuñ anaxa amaseñné Nyi sababura, na xamefitiné fama biradé boçi birin xumma; naxan dondonfé nu fa ninadé Klaudius Cæsari mangenia bui. Na bere mantoï birin eme enaxan noma naexaxili tima na exa fangadama rasamba e borei naxai nuna Judia boçi ma. Efan naxan nina, anuñ enaxa asa Barnabus nyira anun Sauli. Na bere i, mange Erodi naxa abellaçi italla nuñ axa Selibançe kanji undé niaxanxata. Anuñ anaxa Jami Johni tara faxa nuñ silanfanji ra. Anuñ fenaxaara ata ato na nafé Jewi kenei ma anaxa siga niarema nuñ axa Piteri fan suku.

The Gospel. St. Matt. xx. 20.

NA bere Zebidi xa Diï unga naxa fa axon ebirin axa diï ra a battu ma, anuñ fe undé maxula ama. Anuñ anaxa afalla abé, Iwama muñ xon? Anaxa afalla abé, anina na yi unbé diï firin xa doxo keren inyifanjima, anuñ bore a kola ma, ixa yaminei. Kono Jesusi naxa ayabi anuñ afalla, Wo makolon wo naxan maxandima. Wo noma na kupise undé min ui naxan miñ ma, anuñ wo xunxa xa na xunxa un xunxa xi naxan na? Enaxa

afalla abé, muku noma. Anuñ anaχa afalla ebé, Wo unbé kupi miñ ma nundi ra, anun wo χun χa ma na χuñχa uñ χuñ nuχaχi naχañ na; kono doχo féra un nyifanjima anuñ uñ kola ma, unbé maara unχa afi; kono afima neñ ma unbe Fafé aniailañ naχañ be. Anuñ bore fu to yi me, enaχa χonoχi yi baren firin mabirira. Kono Jesusi na χa exili aχoñ, anuñ afalla, wo akolon na χaffriñ χa mangeñ naχa mariginia ragirima exumma, anuñ sembe gbo kanjiñ naχa e ragirima sembéniai. Kono anama lu naki wotegii: kono naχañ o naχañ wo tegi igbo ki χoli na naχañ ma aχa findi woχa boiidora; anuñ aχoli na naχañ ma aχa findi woχa χuntigi ra, aχa findi wo boiidi ra; χali eme a dabaden Di mu faχi nuñ exa boiidi nia χa nina abe, kono atan χa ti boiidi tédenia i, anuñ na aχa anyi fi awuyaaχi gbefera.

SAINT BARTHOLOMEW THE APOSTLE.

The Collect.

O Sembe birin kanji anuñ abada Alla, naχan batta iaffe fi nuñ iχa χera Bartolomeu aχa iχa χwi suχu larχixéra anuñ aχa aχabandi ba; Amina, muku imallenleñ iχa Selibanché kanjiñ na exa na χwi rafañ a danχaniyaχi naχañ ma, anuñ birin atanχwi kabandi anuñ arasuχu; Jesus Christi saba-bura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Acts v. 12.

TANKUMAĪ anun kabankofei wuyaaḫi nu ninaxi ne xeraĭ bellaḫēi ra miḫiĭ tegi i : (anun e birin nu na Solimani rasode undé ra ḫaḫilikereñ i ; anun adonḫe i miḫi o miḫi mu fa akañ makaffu era : kono ne miḫiĭ e itema ; anun danḫaniyakai nu makaffuḫi Marigi be agbera niamai gbo, birin ḫaméai anun gineiai :) naki, na enaxa fa fure miḫiĭ ra kirai ra anun enaxa esa sade buti ma anun sadé undé ma, na ḫali Piteri nini dangima ḫa sa undéi ḫumma etegii. Niamai fañ keliḫi ne tai naxai Jerusalemi nabilen enaxa fa fure miḫiĭ ra, anun naxai toroḫi nyii seniyentare ra ; anun ebirin nu yallan nun kereñ kereñ.

The Gospel. St. Luke xxii. 24.

ANUÑ femalla undé nuna etegii, unde fama gbodé ebirinbé. Anun anaxa afalla ebé, ḫaffrii ḫa mangei maragirinia nan suḫuḫi eḫumma ; anun nei naxai eragirima sembeniai e ḫumma, eḫiliḫiné fefanikanjii. Kono wonama anina naki : kono naḫan tiḫi wo birin ḫumma aḫa anina eme wo ḫunja nan atan na ; anun wo ḫuntigi, eme naḫan ti boiidiniai. Fenaxaara mundun pissa aborebe, naḫan doḫoḫe mésara dunsedon de, ama naḫan tiboidinia mésara ? Atan maara naḫan doḫoḫi donsedom de ? Kono untan na wo tegi eme naḫan tiḫi boiidiniai. Wotan nan nu nei ra naxai buma un foxira unbe manine

SAINT MATTHEW THE APOSTLE.

yanji i. Anun un yaminé unde tiçi wobe,
eme un Fafé batta a ti unbe ; na woça sedon
anun semin unbé mesa ra unbe yamine i,
anun wo doxomane mange doxo dei ma kiti
raboma Israeli xa bunse si fununfirinji ma.

SAINT MATTHEW THE APOSTLE.

The Collect.

O SEMBÉ birin kanji Alla, naçañ batta
Mattheu çili iça bariki Di sababura aça
keliçi sagale rasuxude ma aça findi xera
unde i anun Sebbe seniyeñme xa Sebbeletima
kereñ na ; Iaffé fi muku ma na muku xa
kansun çolisei birin lu, anun narfuliñ çoliñ
niaçu birin, anun muçuça bira atan Jesus
Christi foçira, naçañ luçi anun niaragima
itan foçira anun Holy Ghosti, Alla keren,
abada anun abada. Amina.

The Epistle. 2 Cor. iv. 1.

NANAARA amatoma na yi morinia na wuñ
nyira, eme batta kini kini so, wuñ mu
ketunçine ; kono wuñ batta tinçintare
bundusei birin lu, wuñ mu nierema kotani-
açinia kirai, ama Alla xa çwi kabandi
mayendennia i, kono nundi xa masen nai
sababu, wuñ wuñ kañ niaiba kenema miçi
birin çaçilima Alla nyatodéra. Kono xa
wun kibarofani dine luçunçine, a luçunçine
nei ma naçañ fa loi : naçañ ma yi dunia Alla
batta nei çaçiliñ maiforo naçañ mu dançania,
ama Christi xa darajaçi Dine kibaro xa

naiyalle naɣaɲ nan Alla ɣa manina ra fama yilende ema. Fenaɣaara wun mu wunkaɲ ɣa kabandi bama, kono Christi Jesusi muku Marigi; anuɲ mukutaɲ wogbe boiidira Jesusi sababura. Katugu Alla naɣaɲ ayamaɲɣi nuɲ naiyallé ɣa mini naiforoi batta muku sundunjiɲ iyilen, aɣa Alla ɣa daraja ɣa naiyalle marakolonji fima Jesus Christi nyategima.

The Gospel. St. Matt. x. 9.

ANUɲ eme Jesus tonu keli na yire ma, anaxa miɣi undé to aɣili Mattheu, a doɣoɣi sagale rasuxudé ma; anuɲ anaxa afalla abé iɣa bira un foɣira anuɲ anaxa keli, anuɲ abira nuɲ afoɣira Anuɲ Afani-nade eme Jesusi to nu doɣo donse doɲ banɣé kui Amato Publicanɲ wuyaaxi anuɲ yunubitoɲ naɣa fa anuɲ enaxa doɣo afoɣira anuɲ aɣa Mantoɲ. Anuɲ Pharisiɲ ta ato enaxa afalla aɣa mantoibe, woɣaramoɣo sedoɲ Publicanɲ tegi i anuɲ yunubitoɲ munfera? Kono Jesusi to yi me anaxa afalla ebé, neɲ naɣaɲ yallaɲne mu wama seriba ɣon, kono naɣaɲ furaɣi. Kono woɣa siga anuɲ na fasari koloɲma fenaɣaɲ ara, Untan kini kini sama, anuɲ saraxe maara; fenaɣaara untan mu faɣi ne tinɣinmiɣi ɣili fera, kono yunubitoɲ eɣa tubi.

SAINT MICHAEL AND ALL ANGELS.

The Collect.

O ABADA Alla, naɣan batta melleɣe i wal-
linia doɣonuɗi, anuɗi inaɣa ato adabaden
bé walli ebirin kabanako matinɣinnia kira i.
Anina kini kini niara na eme iɣa Melleɣeɗi
seniyenmé iɣa walli ninama bere obere
arriyanai, anaki, iɣa tinnia sababu iɣa atiné
na eɣa muku buiti duniama anuɗi muku
ratanga; Jesus Christi sababura muku Marigi.
Amina.

For the Epistle. Rev. xii. 7

GERE unde nuna arriyana : Mikeli anuɗi
aɣa melleɣeɗi sentani gere, anuɗi sentani
anuɗi aɣa melleɣeɗi naɣa gereso; anuɗi emu
no soto nuɗi, ama yire toɣi ebé sonoɗi
arriyanai. Anuɗi na seniaɣu agbegbe nu
rawoli ai, na boɣimase fori aɣili sentani
naɣaɗi dunia birin mayenma; a nu rawoli ai
dunia i, anuɗi aɣa melleɣé nu rawoli ai
afoɣira. Anuɗi uɗi naɣa ɣwi ite rame anaɣa
afalla arriyana i, ya marakissi batta fa, anuɗi
sembé anuɗi wunɣa Alla ɣa yamine, anuɗi aɣa
Christi ɣa sembé: fenaxaara naɣaɗi muku
barenji betenma batta rabira, naɣaɗi ebetten-
ma Alla nyatodera yanji ra anuɗi kwaira.
Anuɗi enaɣa no soto aɣumma Alla ɣa yekɣe
ɣa wuli sababura anuɗi eɣa seriné ɣwi; anuɗi
eɣaɣili mu ti e nyi ma ɣa tuɣoɗi. Nanaara
woɣa sewa, wotan arriyanai, anuɗi wotaɗi
naɣaɗi lumana. Subahana na dunia kai ma,

anun̄ ba i: fenaḡaara sentani naḡa goro
woḡon̄, aḡonoḡi agbegbera, katugu akolon̄ma
na agbe yanji mu wuyaa.

The Gospel. St. Matt. xviii. 1.

NA beré Jesusi ḡa mantoĩ naḡa fa aḡon̄,
enaḡa, undé tiḡi a bore birin be arriyana
yamine i? Anun̄ Jesusi na diyore unde ḡilima
aḡon̄ anun̄ anaḡa ati etegi i, anun̄ anaḡa
afalla, Larḡiḡé un̄ afalla wobé, Mené wo
ratubi nun̄ anun̄ wo mafindi eme diyoreĩ ra,
wo mu fama sodé arriyana yamine i. Naḡan̄
o naḡan̄ nanaara aḡan̄ magoroma eme yi
yoredi, atan̄ iteḡi agbera arriyana yamine i.
Anun̄ naḡan̄ onaḡan̄ yise diyore rasuḡuma
un̄ ḡilira, atan̄ untan̄ rasuḡu. Kono unde
yiseĩ yorediĩ maḡonoma naḡaĩ danḡiniya un̄
ma, a pissa abe na gemme undé singanḡi
aḡonima anun̄ na a nu dula nun̄ ba tilinji
ma. Subahana na dunia ma feniaḡi maḡo-
noma gbefera: fenaḡaara anina mane na
maḡono feĩ ḡa fa: kono subahana na na miḡi
ma maḡono feĩ mini ma naḡan̄ sababura.
Nanaara ḡa ibellaḡé ama isanji anina iḡa
feniaḡi raba, iḡa ebolon̄ anun̄ e rawoli ima;
apissa ibe iḡa so nyinia i sengetenjii ama
mabolonjiniai, ama isafa rawoli abada tei
ibirin bellaḡéĩ firinji na anun̄ sanji firin.
Anun̄ ḡa inya anina iḡa feniaḡi raba, iḡa
agburan̄, anun̄ arawoli ima: apissa ibe iḡa so
nyinia nyakeren̄ na, ama nyaĩ firin̄ na ibe
isafa rawoli Jahanama tei. Woḡa kota na wo
nama yi diyoreĩ keren̄ naniaḡu; fenaḡaara

un̄ afalla wobe, na arriyanai exa mellexei un̄
Fafé nyategi matoma here obere naḡan na
arriyana.

SAINT LUKE THE EVANGELIST.

The Collect.

SEMBE birin kanji Alla, naḡan batta Luke
Seriba ḡili nuñ naḡanḡa matoḡo na Dine
kibaro ḡwi i aḡa findi sebbe seniye nmé
Sebbelitima undé ra; Aḡa ikeneñ, na na
tinkai mayallañ seriñ abatta naḡan niaiba
nuñ, muku nyiñ furei birin ḡa rayalañ; Jesus
Christi ḡa alloḡoromañ sababura muku
Marigi. Amina.

The Epistle. 2 Tim. iv. 5.

IḡA kantatima febirin i, mantorei raḡan,
Dinekibarofani ḡera kewalli ninama, iḡa
morinia walla nanina kifani. Fenaḡaara un̄
niailanma kore unḡa un̄ nyi sa, anuñ un̄ faḡa
bere batta makoro un̄ batta na gere fani
gereso nuñ. Un̄ batta ge unbé kewalli ra,
un̄ batta na danḡaniya suḡu kifani. Atongoi
yama tinḡinnia mange labaranji unde ragat-
taḡi unbé, Marigi, tinḡinme kitirabo naḡan
fima unma na loḡé i naḡan fama fade: anuñ
untan kereñ gbansañ maara, kono amansonon̄
nei birin aḡa fai rafanḡi naḡai ma. Iḡa
tirin iḡa fa unḡon inama bu: fenaḡaara
Dimasi batta gine un̄ na, yi duniafe to
rafanḡi ama, anuñ abatta siga Thessalonica;
Krescensi batta siga Geletia, Titusi batta siga

Dalmetia. Luke gbansan na un foxira : fenaxaara a fefani ninama morinia gbefera. Anun un batta Tyxicusi xexi Ephesus i. Na koti un batta naxan lu nun karpusi nyira Troasi ma xa i fama ixa fa ra unbé : anun ne buki, kono na xiri kairi tigi tigi inama lu ixambi. Alexandre kopperi xabi batta feniaxi gbe nina un mabiri : Marigi xa abarayi eme axa kewalli kinaxé. I fanxa kota naxan ma, fenaxaara abatta muku xwi matandi agbera.

The Gospel. St. Luke x. 1.

MARIGI batta dantin Tongosulufirinji fan sugandi, anun anaxa exexi firin firin a nyara tai birin xon anun yire birin a gbindi fan soma denaxande. Nananaara anaxa afalla ebe, si bogi bogima agbera nundira, kono wallikai mu gbo ; Seli tima sikanji Marigi ma, na axa wallikai rasam bama axa sibogi yire xon. Siga woxakirara ; Amato un woxexi eme yexke yorei xaluma tegii. Wonama nafuli boto xanima, ama boto dundundi, ama sankiri, anun wonama mihi o kabuti kira i. Anun wo to so banxe obanxe kui, woxa afalla asingera, xeri xa lu yi banxe ma. Anun xa xeri di nu nané, woxa xeri luma nané ; xa na muna, a gbilen ma ixon sono. Anun woxa lunane na banxe kuii sedonma anun semin ma nese donse e naxai fi woma : katugu alan wallikai xaaxa siribizi soto.

SAINT SIMON AND SAINT JUDE, APOSTLES.

The Collect.

O SEMBÉ birin kanji Alla, naḡaṇi batta iḡa Selibanḡe kanjiṛ ti ḡereṛ folonia tinkai anuṇ Neminiemeṛ, Jesus Christi agbindi naṇ aḡunji gemme ra; Anina mukubé mukuxa makaffu kikereṇ nyi kaffunioḡunṇia i naki eḡa tinkai, na mukuxa findi banḡe seniyenme undera naḡaṇi ikeneṇ ma; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Epistle. St. Jude i.

JUDE, Jesus Christi ḡa boiidi undé ra, anuṇ Jami Tara, neṛ bé Alla batta naḡai seniyen Fafe, anuṇ aragattaḡi nuṇ Jesus Christi i, anuṇ eḡiliḡi. Kini kini ḡa sa woma, anuṇ ḡeri, anuṇ marafaṇ ḡa ra gbo. Kanunte, un to tirin ki birin unḡa kairi sebbé wobe sotoniaḡunṇia marakissi fera anu lanḡi unḡa kairi sebbe wobé, anuṇ wo raḡota na woḡa gereso ti kifani na danḡaniya gbefera naḡaṇi nu fiḡi kereṇ seniyenme kanjiṛ. Fenaḡaara miḡiṛ unde na naḡai batta aso kotania i, atiḡi naḡai bé kabi singera eḡa beten yi betenji ma, Alla tarenia kanjiṛ, muku Alla ḡa iaffe mafindi ma ḡoliseniaḡiṛ ra, anuṇ Marigi Alla kereṇ matandima, anuṇ muku Marigi Jesus Christi. Aḡoli un ma nanaara unḡa ratu wo ma, ḡalisa wo batta yi kolon doḡodekereṇ nuṇ, Marigi batta aḡa miḡiṛ rakissi Igypti boḡima kinaxé, batta ne ḡaliḡé etegi i naḡai mu danḡaniya ama. Anuṇ melleḡeṛ naḡai mu ti eḡa tide singera nuṇ, kono eḡa ludeṛ

luma nuñ, anaχa eragatta abatta koruntera naiforo bui, e kiti gbe loχe mamema. Xali eme Sodomi anuñ Gomorrha anuñ ne tai naχai e nabilen fañ nakine e kañ mati yeneninai, anuñ ebatta bira χunye fate foxira tiχine misalira abada te fuguse niaχanχata raχañ ma. Amansonon yi kiyesama kosiχi kanjiñ fan efatte χosiχi, χunmatimania kanji naniaχu, anuñ feniaχi fallai fallama nei mabiri naχai tiχi eχumma.

The Gospel. St. John xv. 17.

YI fei un wo yamariχi, na woχa wobore nafañ. Xa duniania kanji wo naniaχu wo akolon na a nu naniaχu singera a safa wo naniaχu. Xa duniania kanjiñ nañ nu wora, dunia agbe nafañ ma: kono fenaχaara duniania kanji mu wora, kono un batta wo sugandi dunia ma, nanaara duniania kanji wo naniaχu. Woχa amanioχuñ na χwi un batta falla wobe, Boidi mu pissa a Marigi be: χa e batta untan gerefa, e wo fañ gerefa sagatama nakine χa e unbé χwi rasuχu nuñ, e wogbe fañ nasuχuma. Kono yi fei birin efama ninadé wo ma un χili gbefera, katugu e mu atan kolon naχai un χexi nuñ. Xa un mu fa nuñ eχon nuñ anuñ weenji ti ebé e mu yunubi sotonuñ: kono ya luxundé o muna ebé e yunubi be. Naχañ un naniaχu batta un Fafé naniaχu sonon. Xa un mu kewalli undeñ nina ebe nuñ, miχiñ bette mu naχai nina nuñ, e mu yunubi sotonuñ; kono ya ebatta birin un to anuñ e un naniaχu anuñ un Fafé. Kono yi fa ninadé na na χwi χa fa

ALL SAINTS' DAY.

rafé naɣan sebbexi exa tonji i, E un naniaɣu fe o muna mu tegi i. Kono ɣa Marawassa fa un naɣan rasambama akeliɣi un Fafe ma ɣali nundi ɣa Nyi naɣan fataɣma Fafé ma, atan findima unbé tiseri ra anun wofan seriti, fenaɣaara wo batta bu un foxira ɣabi asambama.

ALL SAINTS' DAY.

The Collect.

O SEMBÉ birin kanji Alla, naɣan batta iɣa suganditoi makaffu kikeren kaffuntenia kerenji i anun funannia i iɣa Di Christi dumbuniai fate muku Marigi; Iaffé fi wuni mana mukuɣa bira iɣa bariki miɣiɣi seniye-me foxira fefaniɣ birin i anun allania si i na muku ɣa fa nei sewai de mu naɣai ɣa fe fallama, ibatta naɣai niai lan neibe naɣai inafan larɣiɣera; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

For the Epistle. Rev. vii. 2.

A NUN un naɣa melleɣe dantin atema nun akeliɣi sogetedé ma, abada nyi Alla ballanse na anyira; anun anaɣa kili kili mate kwi iteɣe ra melleɣei nani unde ɣon, naɣai ɣa kewalli nan ara exa dunia maɣono, anun ba, anaɣa afalla, Wonama dunia maɣono, ama ba, ama wuriɣi, mene muku batta muku Alla ɣa boiidiɣ ballan e tigi ma. Anun un naɣa nei yirike rame naɣai nu ballan; anun naɣai nu ballan nuna wulu

kemekeren anuñ tongo nani nuñ nani Israeli
bunseñ siñ birin i.

Juda sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Reubeni sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Gadi sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Asa sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun kerei.

Naptali sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Manasesi sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Symioni sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Livai sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Isaka sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Zabuloni sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Josefu sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Benjamini sii, naḡaṇ nu ballaṇ wulu funun
kerei.

Yi ḡambi un naḡa amato, anuñ amato
niama gbo miḡi o mu noma naḡaṇ tenge, siñ
birin i, anuñ baren i, anuñ miḡiñ, anuñ
nemjiñ naḡaṇ tiḡine mangé doḡodé nyara,
anuñ na yeḡke nyara, domaṇ fiḡé masoḡi
ema, anuñ nolaseñ na ebellaxeñ kui i; anuñ
kilikili matema, enaḡa, Marakissi na muku
Alla bé naḡaṇ doḡoḡi mange doḡodéma,
anuñ na yeḡé be. Anuñ mellexeñ birin naḡa

mange doxo de nabilen, anuñ xunmatif nabilen, anuñ dalisei nani, anuñ enaxa bira e nyategi ma mange doxo de nyara, anuñ e Alla battuxi nuñ, enaxa afalla Amina. Bariki, anuñ daraja, anuñ fekolon xunji, anuñ xonjemama, anuñ binja, anuñ sembé, anuñ feixoroxo xa lu muku Alla abada anuñ abada. Amina.

The Gospel. St. Matt. v. 1.

JESUSI niamai toma anaxa te geia undé ma; anuñ atonu doxo, axa mantoi naxa fa axon. Anuñ anaxa ade rabbi, anuñ etinka, anaxa, Bariki na nyi ninito ma, fenaxaara arriyana yaminé nan egbe ra. Bariki na nei ma naxai sunu ma, fenaxaara e rawassamane. Bariki na magoronia kanji ma: fenaxaara etanan be nan dunia ma. Bariki na nei ma tinxinna xarme anuñ xoli na naxai ma: fenaxaara e ralubamane. Bariki na kini kini kanji: fenaxaara e kini kini sotomane. Bariki na sundunji fixe kanji ma: fenaxaara etan Alla matoma. Bariki na nei ma e gerefa naxai ma tinxinna gbefera: fenaxaara etanna be nan arriyana yamine ma. Bariki na woma, xa mixi niamawoli wo ma, anuñ gerefa wo ma, anuñ feniaxi wuyaaxi fallama wo mabiri wule madoxonia i un xili gbefera. Wo xa niaxalin, anuñ wo xa sewa agbera; fenaxaara; fenaxaara wo barayi ragboma arriyan i: fenaxaara ebatta neminiemei gerefa nakine naxai nuna wo nyara.

HOLY COMMUNION.

WUN Fafé, naɣaɛ na arriyana, Iɣili ɣa seniyeɛ. Iɣa yaminé ɣa fa. Isagwé ɣa naninama duniama Émé aninaɣi arriyana kinaxé. Muku ki to muku ɣa loxe loxé buitiséra Anuɛ wuɛ yunubiɛ kaffari, Émé muku faɛ kaffari muku bóre bé naɣaɛ féniɣi nina wuɛ birira. Anuɛ inama muku raso fékobi ; Kono iɣa muku rakissi fékobima. Amina.

The Collect.

SEMBE biriɛ kanji Alla, sundunjiɛ biriɛ nabixi naɣaɛ ma, ɣolisé biriɛ kolon ɣi, anuɛ bundu fé o mu luxunɣi naɣaɛ ma ; Muku sundunjiɛ ɣa manioɣunjiɛ maɣa iɣa Nyi Seniyenɣi iaffé sababura, na muku ɣa irafaɛ larɣixera, anuɛ lannia i iɣili seniyenɣi aite ; Jesus Christi sababura muku Marigi Amina.

Ten Commandments.

Minister.

ALLA naɣa yi ɣwiɛ afalla, anuɛ anaxa ; Untan nan iɣa Alla ra : Inama allaɛ betté battu untan nyara.

People. Marigi kini kini muku ma, anuɛ iɣa anina muku sundunji ɣa yi yamari ragatta.

Minister. Inama séosé rafala ikaɛ be naɣanmaninaɣi Alla ra, ama séosé maniné naɣaɛ na kóré ra, ama boɣi bui, ama yéma naɣaɛ na boɣi bui. Inama i ɣunsin éma, ama battu éma : fénaɣaara untan nan Marigi

iḡa Alla ra, Alla tonoxi nañ Un na, anuñ isarama ifafei boné ra édiñ xumma beri saḡandé, anuñ beri nanendé naḡai un nania-xu, anuñ un kini kini maseñ wulu wulu ma naḡai un natañ anuñ unma yamariñ ragatta.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari ragatta.

Minister. Inama béré Marigi Alla Xilira : Marigi mu i luma tina naḡañ béré ma aḡilira.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari ragatta.

Minister. Iḡa i manioḡuñ Malabu loḡé binja seniyeñ. Loḡei seni iḡa walliḡé i ma anuñ iḡa kewalli birin ḡé i naḡañ nabama ; kono loḡé sulufirindé Marigi iḡa Alla ḡa malabu loḡé nañ ara. Na loḡé i inama walli o walli ḡé, itañ anuñ iḡa diḡame, anuñ iḡa diginé, iḡa ḡameboiñdi anuñ gineboiñdi, iḡa ḡuruse anuñ ḡunié naḡañ na iḡa kandé déikui. Fenaxaara loḡei seni i Marigi naḡa arriyana anuñ dunia da, ba, anuñ séosé birin anaxanda dunia ama, anuñ anaxa malabu loḡé sulufirindé : nanaara Marigi naḡa duba loḡé sulufirindé anuñ anaxa amafindi seniyeñ loḡé ra.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari ragatta.

Minister. Ifafé anuñ i unga binja ; na i syi ḡa ḡunnakwia boḡi ma, Marigi iḡa Alla naḡañ fiḡi i ma.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ
iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari
ragatta.

Minister. Inama nyiba.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ
iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari
ragatta.

Minister. Inama yene nina.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ
iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari
ragatta.

Minister. Inama muñati.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ
iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari
ragatta.

Minister. Inama tiséri niaḡira iborébé.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ
iḡa anina muku sundunji ḡa yi yamari
ragatta.

Minister. Inama wa i bóré ḡa banḡé ḡon,
inama wa i bóré ḡa gine ḡon, ama aḡa ḡamé-
boiidi, ama aḡa gineboiidi, ama aḡa ḡurusé,
ama aḡa sófallé, ama aḡa sébirin.

People. Marigi kini kini muku ma, anuñ
iḡa yi yamariñ biriñ sebbé muku sundunjiñ
ma, muku imallenleñ.

Collect for the Queen.

Wunḡa Séli.

SEMBÉ biriñ kanji Alla, naḡan ḡa mangenia
S buma abada, anuñ sembé ba muna ; Kini
kini sa Selibanḡé malanji birin ma ; anuñ iḡa

niaragiri asundunjima ixa Boiidi sugandiɣi*
 [Victoria muku Mange Gine anuɔ ɣuntigi,] naki, na atan (akoloɔma naɣan ɣa boiidi naɔ ara) aɣa fé naɣan apissa fé birin be, aɣa ixa binja anuɔ daraja feɔ : anuɔ na mukutan, anuɔ miɣii birin naɣaɔ na abu i (amanioɣunma larɣixéra undé gbé sembé na abé) muku-ɣa féofé nina larɣixéra, a binja, anuɔ magoroniai muku ɣa a ɣwisuxu, itani, anuɔ igbéfera, émé ixa Bariɣi ɣwi afalla kinaɣé anuɔ fematinɣinkirai ; Jesus Christi sababura, muku Marigi, naɣan na ifoxira, anuɔ Holy Ghost luxi anuɔ niaragirima Alla kereɔ abada anuɔ abada. Amina.

* Omit the words in large Brackets, except in an English Settlement.

The Nicene Creed.

UN Danɣaniaɣi Alla kereɔ ma Fafé naɣan sembé pissa aberinbé, Naɣan arriyana anuɔ dunia da, Anuɔ sébirin wuɔ naɣan toma anuɔ wuɔ mu naɣan toma.

Anuɔ Marigi kereɔ Jesus Christi ra, Alla ɣa Di sotoɣi kereɔma, Afafé asingé soto duniaɔ birin nyara, Alla ixa Alla, Naiyallé ɣa Naiyallé, Alla larɣixé ɣa Alla larɣixé, Asotoɣiné, amu nafalaɣi, Ebirin atan anuɔ a Fafé silakereɔné ; Naɣan seosé birin nafalaɣi, Naɣan wuntaɔ miɣii gbefera, anuɔ wuɔ ɣa marakissi ɣa féra keli arriyana ma nuɔ aɣa fa duniama. Anuɔ Holy Ghost naɣan Mari Sungutunji nafuru aɣa aberi, Anuɔ anaɣa findi adabadeɔ di ra, Anuɔ Pontius Pilati faɔ naɣa abambam wurima wuɔ gbefera. Anuɔ niaɣanɣata nuɔ ɣa atu a nuɔ anu mageliɣi.

Anuñ χi saχandé anaχa kelisonon eme sebbei seniyenχi amasen kinaχé, Anuñ anaχa té arriyana, anuñ adoxoxi Fafé nyifan bellaχé ma. Anuñ afama sonon daraja ra, aχa fa kiti birin atutare anuñ atuxi ma: Naχan χa mangenia ba muna. Anuñ un Danχaniyaxi Holy Ghost ma Nyi Marigi anuñ kanji naχan nyi fima, Naχan fatañχi Fafé i anuñ Di ma, Naχan χumasoxi Fafé anuñ Dira abattunia naara anuñ darajaxi, Naχan nu weexé Neminiemei ra. Anuñ un danχaniyaxi Katholik malanji seniyenχi kereñ ma anuñ Apostolik. Untin ma χunχa kereñ na ma yunubiñ kaffari féra, Anuñ un tumixiñ χa rakelima maméma, Anuñ syinia naχan na dunia i naχan fama fadé. Amina.

The Offertory Sentences.

A MINA woχa naiyallé χa naiyallan adaba-den nyaxori, na éχa woχa kewalliñ fani to, anuñ é wo Fafé darajaxi ma naχan na arriyana. *St. Matt. v.*

Wonama amalan wokani bé banan duniama; χolinχolinji anuñ tesé a éχin ma dénaxandé, anuñ munatiñ banχé girama denaxandé anuñ amunati: kono woχa amalan wokani bé arriyana i; χolinχolinji muna denaxandé anuñ tese mu éχinma, anuñ munatiñ mu banχé girama anuñ amunati. *St. Matt. vi.*

Feofé naχan χa χoli na wo ma miχiñ χa na nina wo be, χali naχi wofañχa anina ebé; fenaxaara yi nan Tonji yamari ra anuñ Neminiemei. *St. Matt. vii.*

Abirin maara naχan afalla unbé, Marigi,

Marigi, fama sodé arriyana yaminé i; kono atan nañ ara naḡaṇ un Fafé kenenji rabama, naḡaṇ na arriyana. *St. Matt. vii.*

Zacheus naḡa ti, anuñ anaḡa afalla Marigi bé, Amato, Marigi, un batta un unbé nafuli tegi ba un afi ninitoi ma; anuñ ḡa un batta feniaḡi raba miḡi undé ra, un na doḡodénani ragbilen ama. *St. Luke xix.*

Xa muku batta nyiniaséi si wobé, fé gbo naara ḡa muku wo duniasé sotoma? *1 Cor. ix.*

Wo ma akolon, na nei naḡai kewalliñ seniyeḡi ninama e sedon sotoḡi ma na saraḡé ma; anuñ nei naḡai boiidinia nina ma altari ra, altari tongomarañ nañ éra? Xali naḡi Marigi fañ naḡa a ti, na nei naḡai Dinekibaro fani ḡabandima, é ḡa e buiti sé soto a i. *1 Cor. ix.*

Naḡan se dundundi si, atan adundundi ḡabama; anuñ naḡaṇ agbo si, atan agbo ḡabama. Miḡi birin ḡa anina eme a sundunji afalla kinaḡé, ḡumania maaradé, ama ḡaraḡannia i; fenaxaara Alla na rafañ naḡan afi boniesaxiniara. *2 Cor. ix.*

Atan naḡaṇ aḡaraḡi ḡwi ra ḡa féninama nama naḡan tinka tima fefani birin i. Inama ikan mayenden Alla mu mayeléḡi: fénaḡaara miḡi nu seose naḡaṇ si a nanan ḡabama. *Gal. vi.*

Yanji to nuna wunbé, wunḡa féfani nina adabaden birin ma; anuñ apissa abirin bé neima tigi tigi danḡaniya dembia nañ naḡai ma. *Gal. vi.*

Allania tidé banañ gbo naara, ḡa na naḡaṇ

na miçi bé aboniesa: fenaçaara wuñ mu fa seose ra yi dunia ma, ama wuñ seose χanima ama. 1 *Tim.* vi.

Nei nakota banatoĩ nañ naçaĩ na yi dunia nafuliĩ, na éχα niailan éχα ki ti, anuñ sei taχun boniesania ra; tidenia fani tima ekañ bé yanji mabiri naçañ fama fadé, na éχα abada nyi soto. 1 *Tim.* vi.

Tinχintaréto mu Alla ra na atan nemu ma woχα kewalliĩ ma naçañ fatañ ma marafañ ma; naçañ dondon marafañ wo batta amaseñ nuñ Aχili gbé féra naçañ batta séifiçi miçiĩ seniyençi ma anuñ aman afima. *Heb.* vi.

Fefani raba féra, anuñ setaχun fé ra, wo nama nemu éma; fénaçaara néi dondon saraxeĩ Alla keneñ ma kifani. *Heb.* xiii.

Undé o undé yi dunia nafuli soto, anuñ abarenji to se o' mu abe, anuñ aχα niamania-χunji rageliçi ama, Alla χα kanuñ na atañ ma munki? 1 *John* iii.

Woχα fangadamaĩ ba wo nafuliĩ ma, anuñ wo nama wokobe raso ninimiçi ma; anuñ na béré Marigi nyategi mu fama tongoma wo ra. *Tobit* iv.

Kini kini fé nina eme inoma. Xa agbo na inyira, agbo fi miçi ma: Xa dundundi gbansaĩ na inyira, iχα tirin kioki undé na tegi i fi boniesaniara: katugu χα anaki i barayi fani malañ ma ikañ bé toro yanji i. *Tobit* iv.

Naçañ kini kini sa ninitoĩ ma ayefu Marigi ra: anuñ amato, anaçañ nabuloma naki aman ragbilen ama sonon. *Prov.* xix.

Bariki nañ na miçi ma naçañ nyaradoχο

furémixii bé anuñ ninito : Marigi a rakissima
toro yanji i. *Psalm xli.*

*A prayer for the whole state of Christ's Church
militant here in earth.*

Wunxa seli Christi Selibanxé malanji tide
birin gerésoma ya yi dunia ma.

ALLA naḡaṇ sembé pissa abirin bé anuñ
A abada Alla, naḡaṇ ixa ḡera seniyeñḡi dé
ra batta muku tinka wunxa seliñ tima anuñ
mawañ, anuñ ḡunjémama sa miḡiñ birin bé ;
Muku magoroḡi imallenlen kini kininiai
gbé * [ixa muku fangadamañ
anuñ kiñ rasuḡu anuñ] ixa
wunxa seliñ ratiñ muku na-
ḡaṇ ti ixa Sembe Daraja iteḡi seniyeñḡi ra ;
imallenlen ma ixa raso bere oberé ixa seli-
banxé malanji naḡaṇ na dunia birin ma
nundi nyi, dékereni, anuñ ḡaḡili kereñ :
Anuñ anina na neñ birin naḡañ iḡili seniyeñḡi
féfallama ḡa lañ ixa ḡwi seniyeñḡi nundi i,
anuñ eḡa lu ḡaffunioḡunniai a nun allaniai
kanun i. Muku imallenlen mañsonon ixa
rakissi anuñ aratanga ḡristiani Mangeñ birin,
Mangé diñ anuñ. ḡuntigiñ ;* [anuñ apissa
abirin bé ixa boiidi Victoria
muku Mangéḡine, na atañ
ḡa mangenia bui, aḡa aragi-
rima muḡu ḡuma allaniai kira i anuñ ma-
ḡimbelinia i : Anuñ kitira aḡa Dumbukañ
birin ma, anuñ birin ma naḡañ tiḡi binjania
tide i abui, na eḡa kiti ti nundinia anuñ
tinḡin fekobi, anuñ féñiaḡi niaḡaṇḡata mané,

** If there be no
alms or oblations, the
words [to accept, &c.]
be left unsaid.*

** The words in
brackets are to be
omitted, unless used in
a British Colony.*

anun dinékibaro fani larxixé raḡanta anun fefani] Iaffé fi O arriyan Fafé Bishopi ima, anun Fotémoriî birin ma, na éḡa birin e syiniaî anun tinkai ḡa iḡa nyinia ḡwi niaiba, anun nundi, anun eḡa iḡa Sakramentiî seniyeḡi taḡun: Anun iḡa arriyana yaffé fi iḡa miḡii ma; anun apissa abiriî be yi miḡii ma naḡaî na bé i nyaxori ya; na e sundunjiî magoroḡi ra anun binja larxixé ra eḡa iḡa ḡwi seniyeḡi ramé anun arasuxu; ibattuma larxixéra seniennia kirai anun tinḡinniâ e si birin i. Anun muku magoroḡi agbéra imallenlenma iḡa féfaninia sababu, O Marigi, éḡa neî rawassa anun ebuiti naḡaî birin yi masara siniaî na toroi, nimisa, setaré i, fure i, ama mantoro o mantoro dantin i. Anun mansonon muku i ḡili seniyeḡi duba, iḡa boiidiî birin gbefera naḡaî dangiḡi nuî yi syiniama iḡa danḡaniyai anun magau ḡui; imallenlenma iḡa iaffé fi wuî ma mukuxa eḡa foximanina foxira naki, na birin mukutan anun etan mukuxa findi iḡa abada yamine tongo maaraî. Yi nina, O Fafé, Jesus Christi gbefera muku Tegirafalama anun Xarisa. Amina.

The First Exhortation.

MARAFANJI kanunté — aḡoli un ma Alla un maali sababu unḡa ataḡun neî ma naḡaî wama aḡon dinenia i anun seniyeḡmé na marawassa agbegbé Sakramenti Christi fate anun wuli naara; eḡa arasuxu amanioḡunniara aḡa alloḡoromaniaî Bambamwurima anun Niaḡanḡata gbo; muku yunubiî kaffari

sotoma naɣaɳ gbansaɳ na, anuɳ muku mafin-dima arriyana yamine tongomaraɳ. Nanaara mukubé kewalli naɳ ara wunɣa ɣonjémama sa magoro gbegbé anuɳ sundunji birin na Alla ma naɣaɳ sembé pissa abirin bé wunɣa arriyana Fafé, fenaɣaara abatta aɣa Di fi wunɣa Rakissima Jesus Christi, aɣa tu wumbé gbansaɳ maaradé, kono amansonon aɣa findi nyinia degesé ra wunbé anuɳ buitisé na Sakramenti seniyeɳɣi i. Naɣaɳ naɳ seniyeɳme dondonsé ra naki anuɳ marawassa se neɳ bé naɣaɳ arasuxuɳ lannia kirai, anuɳ sémagauɣo neɳ bé naɣaɳ raɣuɳ nagbo eɣa arasuxuma lantarénia kira i; unbe kewalli naɳ ara unɣa wo nakota na yanji nyara woɣa amanioɣun na sémukoloni seniyeɳɣi ɣa binjania, anuɳ na magauɣose gbo ɣa arasuxuɣi lantarénia i; anuɳ na woɣa woɣaxiliɳ maɣorin kifan i, (anuɳ na botoraba kira maara, anuɳ émé filanɣaffu kanjiɳ Alla mabiri; kono naki) na woɣa fa seniyeɳniai anuɳ tinseɣiniaɳ nasé arriyana Sedonsé ma, na futi doma masoma Alla wama nanaɳ ɣon émé sebbé seniyeɳɣi afalla kinaɣé, anuɳ na wun ɣa nasuxuɣi eme lannia tongomaraɳ na mese seniyeɳɣisé ma.

Akira anuɳ kewalli naɳ yira; asinge, wo ɣa wo syiɳ anuɳ wo fallai manioɣuɳ anuɳ maɣorin ti eme Alla ɣa yamariɳ matinɣinfé wun tinɣaxi; anuɳ kira o kira wo atoma na wo batta feniaɣi nina naɣaɳ na ɣa atinji i, ɣwii, ama arabai, wo feniaɣi niai sunuma nané anuɳ woɣa wogbé feɳ falla Alla sembé birin kanji ma, woɣaxili tima tubinia ra woɣa

wo syi ragbilen Anun̄ ɣa wo ato na wo feniaɣi nu ninaɣi Alla mabiri gbansaɛ maara, konon amansonon̄ wo borei mabiri; na béré woɣa wodérafalla bore aboré ra; woɣa niailan woɣa na ragbilen ema egbé nan̄ naɣai ma anun̄ woɣa erawassa eme wo noma naɣan̄ beré ra, maɣonoféi birin gbeféra, anun̄ tantanjii wo nu ninaɣi nun̄ dantiɛ na; anun̄ mansonon̄ woɣa niailan̄ woɣa woboré lu naɣan̄ batta feniaɣi undé nina wo mabiri, emé aɣoli na woma Alla ɣa wogbé feniaɣi amabiri kaffari woma; fenaxaara ɣa wo mu na nina naki, na Sakramenti rusuxufé findima wo betenji ragboma gbansaɛ. Nanaara ɣa Alla mayelema undé na wotegii, Alla ɣa ɣwi mu rafanɣi naɣan̄ ma, ama amu araxanima nyarema, yené niɛn̄ama, ama ana besenɣononé, ama maraniaɣu, ama feniaɣi gbo dantiɛ ne, woɣa tubi wo yunubiɛ birin̄ ma, ama wonama makoro na Mesa seniyeɛɣi ma; ama na Sakramenti seniyeɛɣi tongo ɣambi, sentani soma woi, eme anu so nun̄ Judasi, anun̄ a wo rafé fekobiɛ birin̄ ra, anun̄ wo raɣalixé birin wo fate anun̄ wo nyi.

Anun̄ fenaxaara alaɛ, na miɣi o miɣi nama fa na Sakramenti seniyeɛɣi ma, mene awassa birin soɣi Alla ɣa kini kini i; anun̄ ɣaxili maɣimbeliɣi ra; nanaara ɣa undé na wotegi, naɣan̄ mu noma agbé ɣaxili maɣimbeli yi kewalli ra, kono aɣoli ama aɣa marawassa dantin soto ama nakota, aɣa fa unɣon̄, ama ɣunfani Mori dantin naɣan̄ ɣaranɣi Alla ɣa ɣwi i anun̄ agbé waɣunsé falla; na Alla ɣa ɣwi seniyeɛɣi matinxinnia sababu, aɣa

kaffarinia fefani sotoma anuñ nyinia nakota anuñ marakolonji fé dantin, a ɣaxili maɣin-beli gbeféra, anuñ siɣéféi birin rabolo, anuñ danɣaniyatarenia.

The Second Exhortation.

MARAFANJI kanunte barenji — aɣoli un ma, Alla ɣa iaffé sababu, unɣa Marigi ɣa Donsé taɣun : naɣaɳ ɣon, un wobirin ɣili ma naɣai na bé ya Alla bé; anuñ un wo mallenlen Marigi Jesus Christi gbefera, na wonama tondi fa féra, wo nu ɣiliɣi marafan-niara, Alla ayetei wo ɣilima. Wo akolon na nimisa fé naɳ ara anuñ fisiriwalli fé gbo, ɣa miɣi undé batta ɣulunji gbé rafala, a batta aɣa mesa rafé donsé nioɣunmé sila birin ra, nanaara seosé birin na mené nei naɣai edom ma, anuñ ɣalisa nei abatta naɣai ɣili (feofé mu éraɣono) fisiriwallinia gbo naɣa tondi fa féra. Mundun wo tegi i na dondonfé ninaxi naɣaɳ ma mu ɣono ma? Mundun mu amanoɣunɣi na feniaɣi undé gbo ninaxi a ma? Nanaara marafanji kanunté Christi i wo kota dé, ama wo wokaɳ ragbilenma yi Donse seniyeɳɣi ma, wo Alla ɣono rakeli wo mabirira. Femu iɣoroɣo naɳ na ra miɣi bé aɣa afalla, un mu na Sakramenti tongo ma, katugu kewalli dantingbo un raɣono. Kono Alla mu yi fallai rasuɣu é mu tima anyaxori. Xa miɣi undé afalla yunubitó gbo naɳ untaɳ naɳ na, nanaara un gauɣu unɣa fa fera : Munféra wo mu tubi, anuñ fefani nina. Xa Alla wo ɣili ma, wo mu yagi woɣa afalla untondi fa féra? Na bere alaɳ woɣa siga Alla

χον, wo wokañ ragbilen ma, anuñ afall wo mu niailañ? Woχα amanioχun kifani wo kani na yi dondon fallai mu fefani o nina wobé Alla nyato déra. Nei naχai mu fa Dinekibaro fani Sedonse χon, katugu enu χé undé sara nuñ, ama a agbé ningé manina, ama katugu enu gine doχο nuñ amu é rabolo, kono ebeten nuñ na e mu lamma exa so arriyana sedonse i. Untan, unbé kewalli fera, fama niailandé; anuñ eme unbé tideniai, Un woχilima Alla χilira, un woχili ma Christi gbefera, un wo nakota émé woχα marakissi rafanχi woma, na woχα findima yi Sakramenti seniyeñχi tongomarañ Anuñ eme Alla χa Di naχα akan magoro na aχα anyi sa tu sababu wuri bangalonχi ma wogbé marakissi fera; anakine woχα kewalli nan ara woχα yi Sakramenti rasuxu amanioχun ma aχα tu saraxé, eme atan ayete batta yamariχi: naχañ χa wo ma aninama, amanioχun wokañ na muñ feniaχi gbo wo batta naχañ nina Alla mabiri, anuñ sila niaχanχata gbo singanχi wo χunji χumma na dondonfé χa fé ra; woto tondixi faféra Marigi Mesara, anuñ wo kan taxun wo borei ra naχan faxi na exa degé na arriyana donse gbé, χulunji ma. Xa wo yi fei manioχun larχixera, wo Alla χa iaffe sababu χaxili fani sotoma; naχanχα rasuxu fera, muku mu tagan i muku magoro mawai ti Alla ma sembe biriñ kanji wunχα arriyana Fafé.

The Exhortation at the Holy Communion.

MARAFANJI kanunte Marigi i, wotan axoli na naxai ma woxa fa makoro na Sakramenti seniyeñxi ma Christi wuñ Rakissima Faté anuñ Wuli naara, wotanxa amanioxun Pauli Seniyeñxi miñiñ birin nakota kira naxanna kinaxé éxa tirin kioki, anuñ ékañ i mato kifani, ésafo exunagbo exa na Tami tongo anuñ na Kupi min. Fenaaxaara émé fefani gbo sotoma atanañ ma, xa muku na Sakramenti seniyeñxi rasuxu sunduñ nimisaxi larxiyé ra (yunubi xa fera) anuñ nyinia danxaniniané; (fenaaxaara na beré muku Christi fate don nyinia anuñ a wuli min; muku luna Christi i anuñ Christi luna mukui; muku luakereñ Christi i anuñ Christi luakereñ mukui;) anakine Femagauxo gbo naara xa muku atan dondonse rasuxu lantarenia i. Fenaaxaara na beré muku betenxi Christi Fate anuñ Wuli ra wuñ Nakissima; muku mukubé betenji don ma anuñ amin mu manioxuñma Marigi Fate ma; muku Alla xonogbé rakeli muku mabirira; muku aramaxama axa muku niaxanxata furei sila wuyaaxi ra anuñ tu sila undéi ra. Woxa kitisa wokai ma nanaara, barenji, na wo nama lu kitixi Alla nyatodera; wo tubi laxiyé ra wo yunubiñ ma wo nu naxai ninaxi nun; wo danxaniya xa ixorocho Christi i wuñ Nakissima; wo syiñ matinxinma sonoñ, anuñ wo xa lu marafanniai miñiñ birin na; nanaara wo findi ma lannia tongomarañ ne fémukoloni seniyeñme dondonsé i. Anuñ apissa sei birin bé, wo xa

xunjemama sa Alla ma magoroḡiniaí anuñ
 sundunji birin na, Fafe, Di, anuñ Holy Ghosti,
 dunia xunsara féra, wuñ Rakissima Christi
 Tu sababura anuñ toro undé aboré muna,
 atan birin naara Alla anuñ Adabadeñ, naḡaṇ
 akañ magoroḡi nuñ ḡa tu ma Wuribangalonḡi
 ma, wuñ gbefera, niamanioḡun yunubitoí
 naḡaí saḡi naíforoi anuñ tu nini bui; na ḡa
 muku findi Alla dií anuñ muku ité abada nyi
 ma. Anuñ na muku ḡa amanioḡuñma bere
 o beré muku Marigi ḡa marafañ gbeḡbe anuñ
 Nakissima gbansañ Jesus Christi atu wumbé
 né naki, anuñ ne fefanií birin naḡaí mu niuñ
 ma atan batta naḡaí soto wuñ bé ḡa wuli
 seniyeṇḡi gbe safera sababu; atan batta
 femukoloni dondonsé undé ti anuñ afi nuñ
 émé ḡa marafan ḡa matanḡumaí, anuñ ḡa
 tu manioḡuñ fera bere o beré; wunḡa ma-
 rawassa gbe naḡan naniundé muna ḡa fera.
 Atan ḡon na naara, a Fafé foḡira anuñ Holy
 Ghosti, Wunḡa fi (eme wunḡa kewalli tiḡi
 wuñbé) xunjemamasa bere o bere; wuñ
 wunkaṇ magoroma ḡa tinji bui anuñ ḡa
 kenenji seniyeṇmé gbansañ ma, anuñ atirinma
 kioki wunḡa abattu seniyeṇniai anuñ tinḡin-
 nia wuñ si loḡeí birin i. Amina.

The Address to Communicants.

WOTAN naḡaí tubi laḡiḡéra siḡé o mu ai,
 wo yunubií ma, anuñ fe o muna wo
 tegi i birin wotan anuñ wo boré i kono wo
 luna marafanniai adabadeñ birin na, anuñ
 ḡoli na naḡaí ma woḡa syinéne raḡanima
 biraxi Alla ḡa yamarií foḡira, anuñ nierema

atongoi yama aḡa kirai seniyeṅḡi ra ; Woḡa makoro danḡaniya ra, anuṅ yi Sakramenti seniyeṅḡi tongo wo marawassa fera ; anuṅ woḡa magoro wogbé fei falla Alla ma Sembe birin kanji, wo magoroma wo ḡimbi siṅ wo ḡimbiṅ ma.

The Confession.

SEMBÉ birin kanji Alla, muku Marigi Jesus S Christi Fafé, Seosé birin nafalama, Miḡiṅ birin ḡa kitila ; Muku tinma anuṅ sunu muku yunubiṅ gbegbé anuṅ fékobiṅ, Wuṅ batta naḡai nina, yanji yanjima, Manioḡunji i, ḡwi i, anuṅ araba i, Iḡa Sembé Darajania mabirira, Iḡa ḡonogbe rakelima anuṅ fugusé wuṅ birira. Muku tubi larḡiḡéra, anuṅ muku nimisaḡi muku sundunji ra yi muku fekobirabai gbeféra ; Eḡa manioḡunnia ḡono muku bé ; Eḡa koté muku mu noma raḡaṅ. Kini kini muku ma, Kini kini muku ma, kini kini gbe Fafé ; Jesus Christi gbefera iḡa Di muku Marigi, Muku fekobiṅ birin kaffari wuṅ batta naḡai nina nuṅ ; Anuṅ anina na muku ḡa abattu abada atongo i yama anuṅ ikenen syinia nene i ; Iḡili ḡa binja ḡa fera anuṅ daraja ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Absolution.

SEMBÉ birin kanji Alla, wuḡa arriyana S Fafé, naḡaṅ aḡa kini kini gbé niai batta laieri suḡu na a nei birin yunubiṅ kaffari ma naḡai tubi larḡiḡera sundunji birin na anuṅ afa aḡon danḡaniya larḡiḡéra ; Kini kini sa

woma ; wo yunubi kaffari anuñ wo rakissi wo fekobiñ birin ma ; wosabati anuñ wo iḡoroḡo fefani birin i ; anuñ fa wo ra abada nyi i ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

Then shall the Priest say,

Wo Jesus Christi ḡa marawassa ḡwiñ rame, wuñ Nakissima naḡai falla neñ birin bé naḡai fa aḡon larḡiḡera.

WO fa unḡon wotan naḡai toroḡi anuñ wokote binja wobé anuñ un wo rawassa ma. *St. Matt. xi. 28.*

Alla yi dunia nafanḡi agbera naki, na anaḡa aḡa Di kereñ ma fi nuñ, na neñ birin naḡai danḡaniya ama nama .ḡaliḡe' kono éḡa abada nyi soto. *St. John iii. 16.*

Wo arame Sonon Pauli seniyenḡi naḡa afalla.

Nundi wéenji undé nañ yira, anuñ alañ adabaden birin ḡa asuḡu, Na Jesus Christi batta fa nuñ dunia ma aḡa yunubitoñ rasuḡu. 1 *Tim. i. 15.*

Wo arame mansonon St. John naḡa afalla.

Xa miḡi undé yunubi nina, ḡarisa undé na mukubé Fafé foḡira, Jesus Christi tinḡinmé ra ; anuñ atan nañ ti saraḡé ra wuñ yunubiñ gbéfera. 1 *John ii. 1.*

Priest.

Wo sundunjiñ ite.

Answer. Muku é ite Marigi ḡon.

Priest. Wunḡa ḡonjémamañ sa Marigi bé wuñ ḡa Alla.

THE COMMUNION.

Answer. Alañ anuñ atinχin wunχα anina naki.

Then shall the Priest turn to the Lord's table and say,

ALLAN tigi tigi, atinχin, anuñ wunχα
A kewalli tigi tigi nañ ara, na wunχα yanji
oyanji anuñ yirei birin i χonjemamañ sa itañ
*These words [Fafe Seniyenxi] must be omitted on Trinity Sunday. bé, O Marigi, *Fafe Seniyen-
χi Sembé birin kanji anuñ
abada Alla.

Here shall follow the Proper Preface, &c.

NANAARA Mellexéi foxira anuñ Mellexéi
N χuntigiñ, anuñ arriyana niama kompani
birin i foxira, muku iχα darajania χili itantu
anuñ ite; itantuma bere o bere, anuñ afalla,
Seniyen, seniyen, seniyen, Marigi Alla niamañ
kanji, arriyana anuñ dunia rafexi iχα daraja
ra: Daraja na ibe, O Marigi Aiteχi agbera.
Amina.

PROPER PREFACE.

Upon Christmas-Day, &c.

FENAXAARA ibatta Jesus Christi fi nuñ
F iχα Dikerenima aχα beri nuñ eme yi yanji
ra wuñ gbefera; naχañ Holy Ghost foxi
sababura nu findi nuñ adabaden na tigi tigi
Mari sungutunji a unga fate sila kereñné;
anuñ yunubi o mu nane, aχα wuñ maχα yunubi
birin ma. Nanaara Mellexéi foxira, &c.

Upon Easter-Day, &c.

KONO naχañ pissa abirin bé muku lannia
K kewalli nanara mukuxa itantu, Jesus

Christi xa darajania Rakelinia gbefera ixa Di muku Marigi; fenaɣaara atan nan na Dangixuma yexké tigi tigi naɣan ti saraɣé nuñ wuñ gbefera, anuñ abatta dunia yunubi tongo nuñ; naɣan undé xa tu sababu batta tu maɣana, anuñ unde xa kelima nyi i sonoñ sababu batta fara wuñ ké abada nyi. Nanaara Mellexei foxira, &c.

Upon Ascension-Day, &c.

IXA marafan gbegbé Di sababura Jesus Christi muku Marigi; naɣan aɣa darajania gbé Rakelima xambi, akan masenma nuñ aɣa Mantoï birin ma, anuñ atema nuñ arriyana i enyaɣori aɣa lingirai niailanma wuñ be; na atan na denaɣandé, mukutan xa té afoxira nane anuñ niaragirima afoxira darajai. Nanaara Mellexei foxira, &c.

Upon Whit-Sunday, &c.

JESUS Christi sababura muku Marigi; eme naɣan xa nundi gbé laiiri ra, Holy Ghost naɣa goro nuñ eme yi yanjira, akelima arriyana tereina xwi gbo ra, amaninaɣi fuyé iɣorokogboné, té neinji manina ra adoxoma nuñ Mantoï ma, aɣa etinka anuñ ematinɣin ma nundi birin i; a fi ema birin xwi sila wuyaaxi ki, anuñ sonoñ ɣarinnia anuñ boniéfura laxixéra eɣa Dinekibarofani xabandima syiibirin be bere o beré: muku ramini nuñ naifore i naɣan na anuñ tantanji i, naiyallé tinseme i anuñ igbé fé marakolonji i larɣixé anuñ ixa Di Jesus Christi i. Nanaara Mellexei foxira, &c.

Upon the Feast of Trinity only.

NAXAN nañ Alla kereñ na, Marigi kereñ na; yete kereñ gbansañ maara, kono yetéi saxañ Silakereñnei. Fenaɣaara na wuñ naɣañ danɣaniya Fafé ɣa daraja fei atañ dondonfé muku danɣaniya Di daraja féi anuñ Holy Ghost i etegi mu egbaɣi ama e muma-nina. Nanaara Melleɣéi foɣira, &c.

NANAARA Melleɣéi foɣira anuñ Melleɣéi ɣuntigiñ, anuñ arriyana niama kompani birin i foɣira, muku iɣa darajania ɣili itantu anuñ ite ; itantuma bere o bere, anuñ afalla, Seniyeñ, seniyeñ, seniyeñ, Marigi Alla niamañ kanji, arriyana anuñ dunia rafexi iɣa daraja ra: Daraja na ibe, O Marigi Aiteɣi agbera. Amina.

Then shall the Priest, kneeling down at the Lord's Table, say in the name of all, &c.

MUKU mu atongoma mukukañ na muku ɣa makoro yi iɣa Mesa ra, O Kini kini Marigi, muku wassa soma muku be tinɣinnia i, kono iɣa kini kini wuyaaxinia i anuñ agbo. Muku mu lañ ɣali yiki mukuxa abutubutiñ malañ iɣa Mesa bui. Kono itan nañ atanse Marigi ra, naɣañ ɣa marafankewalli nan ara bere o bere aɣa kini kinisa : Kitira mukubé nanaara, marafannia Marigi, muku ɣa iɣa Di Fate don naki Jesus Christi anuñ aɣa Wuli min, na muku yunubinia fate i ɣa findi seniyeñme agbé fate sababu, anuñ muku nyi

maḡa agbe wuli seniyeṅḡi gbé ra, anuṅ na muku ḡa luma atani abada anuṅ atan ḡa luma muku i. Amina.

The Prayer of Consecration.

SEMBÉ birin kanji Alla, wunḡa arriyana
 O Fafé, naḡaṅ aḡa marafannia kini kini
 sababu batta iḡa Di kerenma Jesus Christi fi
 nuṅ aḡa tu niaḡanḡata raḡan Wuri banga-
 lonḡi ma muku ḡunsara fera; naḡaṅ nu
 nina nuṅ nane (aḡa akaṅ tisaraxé kereṅ
 sababura aba kereṅ gbansaṅ) saraḡé tinḡinḡi,
 aboré muna, a ki laṅ, bai, mawase o mu atan
 ḡambi, alaṅ tigi tigi dunia birin yunubiṅ
 gbefera, anuṅ anaḡa a ti matinḡinḡi féra, anuṅ
 a yamariḡi aḡa Dinékibarofani seniyeṅme i
 mukuxa anina bere obé, abada manioḡunṅia
 ma aḡa tu seniyeṅmé ḡa asafa sonoṅ; Muku
 ḡwiramé, O kini kini Fafé, muku magoroḡi
 imallenleṅ agbéra; anuṅ anina na mukutaṅ
 yi iḡa darisei Tami anuṅ Wini rasuxuma,
 eme iḡa Di muku Rakissima Jesus Christi ḡa
 matinḡinḡisé seniyeṅmé ra, aḡa tu manioḡunia-
 ma ḡa féra anuṅ niaḡanḡata gbé, muku ḡa
 findi agbé bariki gbé Fate anuṅ Wuli tongo-
 marai: naḡaṅ, na quai tigi tigi i énu amati
 naḡaṅ ma nuṅ, *anaḡa Tami
 tongo; anuṅ, ato ḡonjema-
 maṅsa, †anaḡa abo, anuṅ
 anaḡa fi aḡa Mantoṅi bé,
 anaḡa, Tongo, adon, ‡yi naṅ
 un Fate ra naḡaṅ nu fiḡi
 wobéféra: yi nina manioḡunṅia un ma.

** Here the Priest is
 to take the Paten into
 his hands:*

*† And here to break
 the bread:*

*‡ And here to lay his
 hand upon the bread.*

Amansonon̄ Donse don̄ ɣambi, aman naɣa

§ *Here he is to take
the cup into his hand:*

¶ *And here to lay
his hand upon every
vessel (be it Chalice or
Flagon) in which there
is any Wine to be con-
secrated.*

§ Kupa di tongo; anuñ ato
ɣonjemamasa, anaɣa aɸi ema,
anaɣa, Wo biriñ ɣa yi miñ;
fenaɣaara ¶ yi nañ un̄ Wuli
ra Sata Nené ɣa fera naɣa
saɣi wobe anuñ wuyaaɣi bé

yunubiñ kaffari ɣa fera: yi nina, wo fama
amin dé bere oberé manioɣun ma un̄ ma.

Then shall the Minister first receive, &c.

WUN Marigi Jesus Christi Fate naɣañ nu
fiɣi ibé, aɣa i faté anuñ inyi rakissi ɣa
abada nyi. Yi tongo anuñ adon̄ manioɣunma
na Christi nu faɣa nuñ ibé, anuñ i degeama
isundunji danɣaniyai ɣonjemamañ sa ra.

WUN Marigi Jesus Christi Wuli naɣañ nu
saɣi nuñ ibé, aɣa ifate anuñ inyi rakissi
ɣa abada nyi. Yi miñ manioɣun ma na
Christi wuli nu saɣi igbefera anuñ i ɣa
ɣonjemamama sa.

If the Consecrated Bread and Wine, &c.

The Lord's Prayer.

WUN Fafé, naɣañ na arriyana, Iɣili ɣa
seniyen̄. Iɣa yaminé ɣa fa. Isagwé ɣa
aninama duniama Emé aninaɣi arriyana
kinaɣé. Muku ki to muku ɣa loɣe loɣé
buitiséra. Anuñ wuñ yunubiñ kaffari, Émé
muku fañ kaffari muku bóre bé naɣañ féniɣi
nina wuñ birira. Anuñ inama muku raso
fékobi; Kono iɣa muku rakissi fékobima.
Itan nañ bé yaminéra, Sembé, anun daraja,
Abada anun abada. Amina.

After shall be said as followeth.

O Marigi anuñ arriyana Fafé, mukutan ixa boiidiñ magoroñi wama axon laxixéra ixa fafénia fefani kinikininiai ixa yi muku tantu saraχé rasuxu anuñ xonjemamasai; imallenlenma magoroñinia agbera i ixa a nina, na ixa Di sotofefaniñ sababu anuñ axa faxa i Jesus Christi, anuñ danxaniya a Wuli ra sababu, mukutan anuñ i xa Selibanχé kanjiñ birin xa muku yunubii kaffari soto, anuñ fefaniñ dantin birin axa toro gbé naχai sara nuñ. Anuñ bé muku aba anuñ afi ima, O Marigi muku yetei, muku nyii anuñ fatei éxa findi nyinia saraχé ra anuñ seniyeñmé ibé; imallenlen ma magoroñinia agbera, na mukutan birin, naχai findixi yi Sakramenti xa tongomarañ ra, muku xa raféma ixa iaffé ra anuñ arriyanania bariki ra. Anuñ xalisa muku mulañ, muku yunubiñ wu yaxi xa fera sababu mukuxa saraχe undé ba ibé, xaliman-sa muku imallenlen ixa yi rasuxu muku bé kewalli tigi tigi anuñ battu; inama muku fefanisei manina, kono ixa muku fekobiñ kaffari, Jesus Christi sababura muku Marigi; naχañ na, a nuñ naχañ foxira, Holy Ghosti xa makaffunia i, binja birin, anuñ daraja xa lu ibé, O Fafé Sembé birin kanji abada anuñ abada. Amina.

Or this.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, muku Si xonjemamasa sundunji birin na, fenaχa-ara ibatta isuxu ixa muku degéma, naχai

batta yi femukolonsei seniyeñchi rasuxu, na nyiniasé donsé ra Jesus Christi Faté anuñ wuli wuñ Nakissima ; anuñ a muku rakolon ma nañan na ixa marafan anuñ fefaninia muku mabiri ; anuñ na battulai tigi tigi nan wun na muku sihi ixa Di Faté dumbufeñ, danñaniya mihiñ birin bariki kompani nan nañan ma ; anuñ mansonon ixa abada sediñanjiñ ra ixa abada yamine xa yigi sababura, ixa marafan Di faña xa fefaniñ anuñ toro gbé sababu. Anuñ muku magoroñchi agbera imallenlen, O arriyana Fafé, ixa muku maali ixa iafféra naki, na muku xa bu na kaffuntenia seniyeñmé kinaké, anuñ nasé fefani birin nina eme ibatta nañan niañan nuñ mukuxa niére nañan ma ; Jesus Christi sababura, nañan ma, itan foxira anuñ Holy Ghosti, binja birin xa lu ibé anuñ daraja, abada anuñ abada. Amina.

Then shall be said or sung,

DARAJA na Alla ma aiteñchi, anuñ boñima xeri, tinfani adabaden mabirira. Muku itantuma, muku dubama ima, muku ibattuma, muku idarajañchi ma, muku iñonjemama sama, ixa daraja gbé xa féra, O Marigi Alla, arriyana Mangé, Alla Fafé sembé birin kanji.

O Marigi, Disotoñchi kereñ ma gbansan Jesus Christi ; O Marigi Alla, Alla xa yekhé, Fafé xa Di, nañan dunia yunubiñ tongoñchi na, kini kini mukuma. Itan nañan dunia yunubiñ tongoñchi na kini kini mukuma. Itan nañan dunia yunubiñ tongoñchi na ixa muku seli rasuxu. Itan nañan doxoñchi Alla nyifan bellañché ma Fafé, kini kini muku ma.

Fenaxaara itanañ gbansañ seniyeñchi ra; itanan gbansañ nan Marigi ra: itanan gbansañ, O Christi, Holy Ghosti foxira nan ité agbera Alla xa daraja i Fafé. Amina.

The Blessing.

ALLA xa beniawhonia, naxañ dangichi xaçili sotonia birin, wosundunjiñ ragata anuñ xaçiliñ Alla marakolonji i anuñ axa kanuñ i, anuñ axa Di Jesus Christi xai muku Marigi: anuñ Sembe birin kanji Alla xa bariki, Fafé, Di anuñ Holy Ghosti xa lu wotegi i anuñ wofoxira abada. Amina.

The Collects, &c.

I XA muku maali kini kininia i, O Marigi, yi muku mawai anuñ seliñ, anuñ ixa boiidiñ kira matinxin na éxa abada marakissi soto; na yi tunia si tegi i masarañ birin, exa ratanga ne bere oberé ixa marafan gbegbé maali anuñ naxañ mafuré ra Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

O SEMBE birin kanji Marigi, anuñ abada Alla, aisuxu, muku imallenlen, ixa birin matinxin, aseniyeñ anuñ aragiri muku sundunjiñ xuma anuñ muku fatei ixa yamariñ kirañ ra, anuñ ixa yamarii xa kewalliñ ra, na ixa maraxantagbé sababu, birin ya anuñ abada, muku xa rakissi fate i anuñ nyi i; wuñ Marigi sababura Jesus Christi anuñ Nakissima. Amina.

ANINA, muku imallenlen, sembé birin kanji Alla, na nese xwiit muku naɣaɛ meɣi to muku tulira, ɣa iɣa iaffé sababura si muku sundunjiit kuii naki, na eɣa bogi fani bogima muku i allania si raɣanima, iɣili binje ɣa féra anuɛ tantu; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

SIGA muku nyaré, O Marigi, muku maraba féi birin i, iɣa marafan nioɣuɛme ra, anuɛ iɣa muku rasiga niarema iɣa bere obere maali ra; na muku kewalliit birin i, asambania, siganiarénia, anuɛ araniundé itani, muku ɣa iɣili seniyeɛɣi darajaɣi ma, anuɛ araniunji iɣa kinikini i muku ɣa abada nyi soto; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

SEMBE birin kanji Alla, ɣaɣilisotonia birin kanji, naɣaɛ muku waɣonseɛ birin kolon muku safa i maɣandi, anuɛ muku ɣuniforoi muku to amaɣandi; Muku imallenlen, iɣa kini kini sa muku fangantenia kobi ma; anuɛ neseɛ, muku laɛtarénia féra muku mu noma naɣaɛ maɣandi, anuɛ muku naiforonia fera muku mu fata naɣaɛ makula, iɣa aɛi muku ma Jesus Christi iɣa Di laɛnia gbéfera Jesus Christi muku Marigi. Amina.

SEMBÉ birin kanji Alla, naɣaɛ batta laiiri suɣu na i neɛ ɣwirame naɣaɛ eseliit tima iɣa Di ɣili ra; Muku imallenlen kini kini i iɣa i tuliit ti mukubé naɣaɛ batta muku seliit tima ibe anuɛ muku mawaɛ; anuɛ anina na néseɛ muku batta naɣaɛ maɣandi larɣiɣéra eme i tinji i, muku ɣa ésoto siɣé o mu ai, muku toroi maali fera anuɛ iɣa daraja maseɛ fera; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

PUBLICK BAPTISM OF INFANTS.

YI Di χuñ nu χαχι, ama aχuñ mu χαχι?

If they answer, No : Then, &c.

MARAFANJI kantunté, fenaχαara adabadeñ birin sotoχι anuñ beriχι yunubi né; anuñ wuñ Nakissima Jesus Christi naχα afalla nuñ, Na miχι o miχι fata so Alla χα yaminé i, mené afindi ranenéi mu anuñ aberi ma yé sababu anuñ Holy Ghost ra; Un wo mallenlen woχα Alla Fafé maχan di ma, Jesus Christi sababura muku Marigi, na aχα kini kini gbonia sababu a nasé fima yi *Di* ma *a* mu naχan sotoma adania ki ra; na a χuñ χα χα Ye ra anuñ Holy Ghosti, anuñ rasuχuχι Christi χα Selibanχé malanji seniyeνχι tegiñ anuñ afindiχι atanχα wallikañ tigi tigi ra.

Then shall the Priest say,

Wunχα Seli.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, naχan χα kini kini gbo sababu, naχα anabi Noa nakissi nuñ anuñ aχα dembaia loiféra bambaranji ma; anuñ masonon ibatta ti nuñ ban Israeli bunseñ iχα miχιñ nyara Ba agbeli kira sababu, i χα χunχα seniyeνχι maniné maseñ na dondon féra; anuñ iχα marafan gbegbé Di Jesus Christi χα χunχα sababu Jordani dabunji i ibatta yé raseniyeν nuñ yunubi maχara naχan mu koloni; muku imallenlen iχα kini

kini gbefera naɣaɲ naniundé muna, na iɣa yi di matoma kinikininia i; iɣa a maɣa, anuɲ araseniyen Holy Ghosti ra; na atan, to rakissé iɣa ɣono gbé ma, aɣa rasuxuxi Christi ɣa malanji Selibanɣé kui; anuɲ ato tiɣi larɣixéra danɣaniyaɪ, sewaɣi yigi sababu, anuɲ arafexi marafannia birin na, aɣa dangima yi mantoro syinia manina morunji i anuɲ toro wuyaaxi, na arraniundé aɣa so na abada nyi duniamaa, aɣa lu aragirima ifoxira nané abada anuɲ abada. Amina.

SEMBÉ birin kanji anuɲ abada Alla, nei S ɣa maalima maali ɣoli na naɣaɪ ma, naɣaɲ abirin buitima naɣaɪ gi aɣon buiti feɲ ma, nei ɣa syima naɣaɪ danɣaniya ama, anuɲ tumiɣi rakelima ra; Muku imaxandi yi Di gbefera, na ataɲ faɣi iɣa ɣunɣa seni-yenɣi ɣon a ɣa ayunubiɪ kaffari sotoma, nyinia maɣa sababura. Arasuxu, O Marigi, eme ibatta laiiri suxu iɣa marafaɲ gbegbé Di déra, anaɣa, Amaɣandi, anuɲ wo asotoma; woɣa feɲ, anuɲ wo fama atodé; wo konkoni, a fama rabi dé wobé: Iɣa afi ya muku ma naɣaɪ imaxandi; anina na mukutaɲ naɣaɪ afeɲ ɣaato; nadé rabi muku bé naɣai akonkoni; na yi Di ɣa sewama iɣa arriyana maɣa ɣa abada bariki, anuɲ aɣa fa na abada yaminé ma ibatta naɣaɲ laiiriɣi Christi sababu muku Marigi. Amina.

Then shall the people stand up, &c.

Jesus Christi ɣwi ramé neminiemé Marki seni-yenɣi naɣan sebbexi, Chapteri fuma ategi funuɲ saɣaɲ.

ENAXA fa diyorei ra Christi xon na béré a tonu na dunia nuñ ; anuñ amantoï naça nei niamawoli ma naçai nu fa era. Kono Jesusi ta ato, a nu xonoçi agbéra anuñ anaça afalla ebé, Dinia diyore i ça fa unxon, anuñ wonama eraçono ; fénaçaara Alla ça yaminé luxi né dondoni bé. Larxixé un afalla wobé, naçañ o naçañ mu Alla ça yamané rasuxuma emé diyore kinaxé, atan mu fama sodé a i. Anun anaça etongo abellaxéi ma, a bellaxéi sa ema anuñ anaça é duba.

KANUNTÉ, wo batta mé, Yi Diné kibaro fani i muku Rakissima Christi ça xwiñ, na a batta yamarixi nuñ exa diyoré fara axon ; axonoçi nei ma kinaxé naçañ nu wama e ragbileni fera ; a adabadeni biriñ marasyi kinaxé exa bira eyunubitarénia kira foxira. Wo atoma aça kenema kewalli emabirira anaça a tinfaninia maseni emabirira ; katugu anaça etongo abellaxéi nuñ, a abellaxéi sa éma anun anaça éduba. Wo nama sixé nanaara, kono woça dançaniya larxixera, na a fan yi *Di* rasuxuma marafannia ra ; na a atongoma aça kinikini bellaxai ma ; na a abada nyi bariki fima ama, anun a afindima aça abada yamine tongomara. Nanaara muku to nakolon kifani muku arriyana Fafé tinfannia yi *Di* mabiri anu masençi Jesus Christi dé ra aça *Di* ; anuñ sixé o muna ai kono na a yi muku marafannia kewalli rasuxuma yi *diyore* fara aça xunça seniye nmé xon ; muku ça axonjemamasa larxixé ra sundun fixé ra, anuñ afalla.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, wunxa sarriyana Fafé, muku magoroçi ixonjemama sai, fenaɣaara ibatta muku isuxu imuku xilima ixa iaffé marakolonji ma anuñ danɣaniya ima: Ixa yi marakolonji xummasa, anuñ yi danɣaniya ixoroɣo muku i abada. Ixa ixa Holy Spiriti fi yi *Di* ma, na aɣa beri sonoñ, anuñ a findi ixa abada marakissi kanji ra; Jesus Christi sababura muku Marigi, naɣa luxi anuñ aragirima ifoɣira anuñ Nyi Seniyençi, ya anuñ abada. Amina.

Then shall the Priest speak unto the God-fathers, &c.

MARAFANJI kanunté, wo batta fa yi *Di* ra bé aɣuñ ɣa ɣa féra, wo batta seli ti na wuñ Marigi Jesus Christi ɣa wo isuxu aɣa a rasuxuma, aɣa arakissi a yunubiñ birin ma, aɣa araseniyen Holy Ghosti ra, aɣa sarriyana yaminé fi ama. Wo fañ batta amé sonoñ na wuñ Marigi Jesus Christi batta laiiri suxu aɣa Dinékibaro fani i a yi sei birin nina ma wo naxaï maxandi: naxansé laiiri, atan, agbe kewalli, a aragatama larɣixé anuñ a éninama. Nanaara, emé yi laiiri Christi batta naɣan suxu, yi *Diyore* fanɣa larɣixéra, agbe kewalli, ɣa laiiri suxu wotan sababu naɣaï tisérira abé, (ɣa a fa mo aɣa asuxu akañ ma) na a sentana fe luma anuñ anuñ aɣa kewalliñ birin, anuñ adanɣaniya ma Allaxa xwi seniyençi bere oberé anuñ a xwisuxu aɣa yamariñ ragatta.

Nanaara un womaxorin,

ITAN yi *Di* xilira, sentani fé lu anun axa
kewalliî birin, duninia xa fufafu xumfaî,
anun a xurowaχunsé birin, anun fate xoli-
sé niaxi birin, allo wo mu birama efoxira, a
ma anina exa no soto ixumma?

Minister.

ITAN danxaniyaxi Alla ma Fafé naχan
sembé pissa abirimbé, naχan arriyana a-
nun dunia da?

Anun Jesus Christi ra, axa Di sotoxi kereîma
muku Marigi? Anun na Holy Ghost anaxan
nafuruxi; Mari Sungutunji na abéri; na
Aniaχanχataxi Pontius Pilate mangé nia bui,
a nu bambamxi wurima, atuxi, anun anu
magelixi; na anu goroxi χalata né anun
aman naχa keli sonon xi saχandé; na anaxa
te arriyana, anun adoχoxi Alla nyifan bella-
χéma Fafé naχan sembé pissa abirimbé;
akelima nané afa sonon dunia raniunji axa
kiti atutare anun atuxi ma?

Anun Itan danxaniyaxi Holy Ghosti ma;
Katholick malanji Seniyeñxi; Mixi i Seni-
yeñxi xa Kaffuntenia; Yunubiî Kaffari;
Bimbi xa Rakelinia; anun abada nyi tu
χambira?

Answer. Yi birin Un danxaniyaxi lar-
xiχera.

Minister.

ITAN xunχama yi danxaniya i?
Answer. Un wama nanan χon.

Minister.

ITANⁱ χwisuxuniaⁱ Alla χα sagwé seniye-
mé i anuñ yamariñ ragata anuñ nierema
édondon kirai i syinia loxéi birin ?

Answer. Un tirin ma.

OKINI kini Alla, anina na yi *Di* yunubi
anaxan sotoxi abemba Adama ra χα
maluxun naki, na mixi nene χα rakelima ai.
Amina.

Anina na xoliséniaxiñ birin χα φαχα añ,
anuñ na Nyi seniyeⁿmé feñ birin χα χania
anuñ moma a i. Amina.

Anina na axa sembé sotoma, axa no soto
sentani xumma, dunia nia ma, anuñ fate
xoliniaxi ma. Amina.

Anina na naxan o naxan nu fixi imabé
seniyeⁿméi, mukubé kewalli seniyeⁿme,
sababu eme Alla χα χérañ anun boñidi manχα
arriyana féfaniñ undeñ sotoma, anun ebarayi
abada ba muna, ixa kini kini sababura, O
bariki Marigi Alla, naxan luxi, anuñ aragiriⁿma
señ birin xumma, abada anuñ abada. Amina.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, naxan
χα marafan gbeⁿbé Di Jesus Christi, muku
yunubiñ kaffari féra, batta ye anuñ wuli
raminiñ a seti seniyeⁿmé gbé ma ; anuñ yamari
fi nuñ axa χérañ ma, na éχα siga, syiñ birin
tinka, a nuñ exa é χun χα, Alla Fafé χili ra,
Di, anuñ Holy Ghosti ; Ixa nioχosa, muku
imallenlen ma, yi ixa malanji χα mawai ; Yi
yé raseniyeⁿ yunubi maxafera naxan mu
koloni ; anuñ anina na yi *Di* naxan χunχama

ya ai, xa ixa iaffé gbonia undé rasuxu, anuñ
axa luna abada ixa danxaniya kanjiñ anuñ
suganditoi tegii; Jesus Christi sababura mu-
ku Marigi. Amina.

Yi Di xili falla unbé.

N. UN iXunxa Alla Fafé xilira, Di, anuñ
Holy Ghost. Amina.

WUN yi Di rasuxu Christi xa miçi malanji
tegii;* anuñ yama atan-
kuma krossma tanxumara,
fenaxaara a toxambi anama
yagi tindé ara danxaniyai
Christi xa bambani wurima, anuñ axa xariñ
agereso Christi xa arayé bui, yunubi mabiri,
duniania mabiri anuñ sentani mabirira; anuñ
axa lu Christi xa gérésoma larxixéra anuñ
boiidi asyibiriñ ma. Amina.

** Here the Priest
shall make a Cross
upon the Child's
forehead.*

WO atoma marafanji kanunté barenji, na
yi Di batta ranené, anuñ asiçi Christi
xa Selibanxé malanji fatenia tegii, Wunxa
xonjémama sa Alla ma Sembé birin kanji yi
dondonisé faniñ gbefera; anuñ wunxa seli ti
ama xaxili kereñniai, na yi Di xa asyi donxé
raxani toxambi émé yi asamba né kinaxé ya.

Then shall be said, all kneeling,

WUN Fafé, naxań na arriyana, Ixili xa
seniyen. Ixa yamine xa fa. Isagwé xa
nanińama dunia ma, Emé aninaçi arriyana
kinaxé. Muku kito muku xa loxé loxé
buitiséra. Anuñ wun yunubiñ Kaffari, Emé
muku fan Kaffari muku boré bé naxań feniaçi

wuñ birira. Anuñ inama muku rasó fekobi ; kono ixa muku rakissi fekobima. Amina.

MUKU ixonjémamasa muku sundunji ra, kini kini agbegbé Fafé, na abatta ikenen ixa yi *Di* ranené ai ixa Nyi seniyeñxi ra, ixa arasuxu igbé *Di* ra éme itañ asoto, anuñ ixa asyi ixa Selibanxé malanji seniyeñxi tegi i. Anuñ magoroniai muku imallenlen ixa anina, na *atan* tonu faɣaɣi yunubi ma anuñ aɣania-ɣi tinɣinniai, anuñ atonu maluxuñxi Christi ra aɣa tui, aɣa fekobinia foriné faɣa, anuñ yunubi fate nia birin ragbolo kereñ ; anuñ na eme *a* batta findi ixa *Di* tu *tongomara*, amanɣa findi sonon aɣa kelinia *tongomara* ; nanaara arraniundé, birin *atan* anuñ boré ixa malanji seniyeñxi kanji donxé ra, aɣa findi ixa abada yamine kanji undé ra ; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

The Exhortation to God-Parents.

FENAXAARA eme yi *Di* batta laiiri suxu wotan sababu i aɣa tiseriñ na aɣa sentani fé lu anuñ aɣa kewalliñ birin, na aɣa danɣaniya Alla ma, anuñ aɣa abattu ; woɣa amaniɣun na wogbé kewalli nan ara, anuñ wogbefé na ai woɣa anyaradoɣoma na yi *Di* fa tinka, mafuré emé anoma na kolon muñ laiiri seniyeñxi, sata iɣoroɣone, anuñ défallai abatta naɣai ti bé wotan sababu. Anuñ na *a* ɣa yi fei kolonma kifani, wo ɣa aɣili ma aɣa ɣabandiñ rame ; anuñ apissa abirinbé woɣa anyaradoɣo, na aɣa kolon, Christiani Dine Danɣaniya, Marigi ɣa Seli, anuñ yamariñ Fu,

a unga χwi i anun fé dantini birin alań
 Christiani χα naχαi koloń anuń danχaniya a
 nyi marakissi fera ; anuń na yi *Di* χα χuru
 kirafaniĩ ra aχα allania nyi raχanima anuń
 Christiani syi ; amanioχuńma béré o béré, na
 χunχα maχα amasenχi wuń bé wuń afalla
 nuń muń wuń na ; naχαń nań ara, wunχα
 bira wuń Marakissima Christi χα foximanińa
 foxira, anuń wunχα amafindi emé atań na ;
 na eme ato faχα, anuń akeli sonoń wuńbé,
 anakiné mukutan naχαi χuń nu χaxi faχama
 yunubi-ma, anuń akelima sonon tinχinnia i ;
 χoliséniaχiĩ birin faχama bere obere, anun
 sigama niarema loχeoloχé kirafaniĩ birin anun
 allania nyi ti.

WO nama nemu yi ma, na woχα fa yi *Di*
 ra Bishopiχoń aχα adanχaniya iχoroχo,
 mafuré emé afata Christiani danχaniya falla,
 Marigi χα Seli, anun yamarii fu, a unga χwi
 i, anun arasigama niaréma Christian i dinéfei
 dantini naχαń nu tiχi amatinχinnia χα féra.

PRIVATE BAPTISM OF INFANTS.

N. UN i χunχα Alla Fafé χili ra, anun Di,
anun Holy Ghosti.

Then all kneeling down, &c.

MUKU iχonjemamasa muku sundunji ra,
kini kini agbegbe Fafé, na abatta ikeneñ
iχα yi Di ranené ai iχα Nyi seniyeñchi ra, iχα
arasuxu igbé Di ra emé itan asoto, anun iχα
asyi iχα Selibanché malanji seniyeñchi tegi i
Anun magoronia muku imallenlen, na eme a
batta findi iχα Di tu *tongomara* ya, aχα fañ
findi kinaxé aχα rakelinia *tongomara*; na-
naara araniundé iχα miχiñ seniyeñchi donχei
foxira, aχα findi iχα abada yaminé kanji
undé ra; Jesus Christi sababura muku Marigi.
Amina.

And let them not doubt, &c.

UN amasen wobé, na éme Selibanché malanji
matinχin kira ra a naχañ doχoxi, na na
se yanji anun nasé yirei tiseriñ wuyaaχi niaχon
un naχα yi Di χunχα.

But if the Child were baptised, &c.

UNDÉ batta yi Di χunχα?
Undei nuna na béré yi Di χun nu χα?
Katugu sé undeñ na Sakrament mu laiñ

naχai χambira afa nina amu fa raniun gawho fera, ama mafurénia fera, nesé yanji toro nu gboxi; nanaara un wo maxorin mansonon,

Mun sé na ara yi Di χun nu χaxi naχanna?

Mun χwii na ara yi Di χun nu χaxi naχanna?

And if the Minister shall find the answers, &c.

UN amasen wobé, na yi kewalli i fé birin ninaχi nun lanniaara, anun eme matinχin nia kirara, yi Di χunχa mabirira; naχan nu berixi abembaia yunubi né, anun Alla χa χono gbé né, kono ya abatta rasuxuxi Alla χa diif tegii χunχa maχa raneneai sababu, anun abada nyi kanji ra: Fenaχaara wun Marigi Jesus Christi, mu aχa iaffé anun aχa kini kini matandi nese Diyorei, kono a exilima aχon marafannia agbegbera emé Dine Kibarofani seniyeñχi amasen wun bé wunχa marawassa fera yi kira ne.

St. Mark x. 13.

ENAXA fa diyoréi ra Christi χon na béré a tonu dunia nun; anun amantoif naχa nei niamawoli ma naχai nu fa era. Kono Jesusi ta ato, a nu χonoχi agbéra anun anaχa afalla ebé, Dinia diyore i χa fa unχon, anun wonama eraχono; fénaχaara Alla χa yaminé luxi né dondoni bé. Larχixé un afalla wobé, naχan o naχan mu Alla χa yamané rasuxuma emé diyore kinaχé, atan mu fama sodé a i. Anun anaχa etongo abellaχéi ma, a bellaχéi sa ema anun anaχa é duba.

Exhortation on the words of the Gospel, &c.

KANUNTE, wo batta mé, Yi Diné Kibaro fani i muku Rakissima Christi xa xwiñ, na a batta yamarixi nuñ exa fa diyoré ra axon; axonoxi nei ma kinaxé naxai nu wama e ragbilen fera; a adabaden birin marasyi kinaxé exa bira eyunubitarénia kira foxira. Wo atoma axa kenema kewalli emabirira anaxa a tinfaninia masen emabirira; katugu anaxa etongo abellaxéi ma nuñ, a abellaxéi sa éma anuñ anaxa éduba. Wonama sihé nanaara, kono woxa danxaniya larxixéra, na afañ batta yi *Di* rasuxu: na abatta atongo axa kini kini bellaxéima; anun (éme abatta laiiri suxu axa xwi seniyeñxi ra) abada nyi bariki fima ama, anuñ a afindi ma axa abada yaminé tongomara. Nanaara muku to akolon kifani muku arriyana Fafé tinfaninia yi Di mabiri Jesus Christi axa Di batta naxan masen, wunxa axonjémamasa larxixéra anuñ sunduñ fixé ra, anuñ na Seli tima Marigi ayetéi batta muku tinka.

WUN Fafé, naxan na arriyana, Ixili xa seniyeñ. Ixa yamine xa fa. Isagwé xa naniñama dunia ma, Emé aninaxi arriyana kinaxé. Muku kito muku xa loxé loxé buitiséra. Anuñ wuñ yunubiñ Kaffari, Emé muku fan Kaffari muku boré bé naxan feniaxi niña wuñ birira. Anuñ inama muku rasó fe-kobi; kono ixa muku rakissifekobima. Amina.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla arriyana Fafé, muku magoroxi ixonjémamasai, fenaxaara ibatta muku isuxu imuku xilima

ix̄a iaffé marakolonjima, anuñ danxaniya ima : Ix̄a yi marakolonji xummasa, anuñ yi danxaniya ix̄oroxo muku i abada. Ix̄a ix̄a Holy Spiriti fi yi *Dima*, na atan, batta beri sonon, anuñ abatta findi abada marakissi kanji undé ra, Jesus Christi sababura muku Marigi, ax̄a bu ix̄a *boidii* ra abada, anuñ ix̄a laiiri soto ; atan sababura muku Marigi Jesus Christi, naḁan lux̄i, anuñ aragirima ifoxira anuñ Holy Ghosti, ya anuñ abada. Amina.

Then shall the Priest demand the name of the Child, &c. ; and shall say,

ITAN yi *Di* x̄ilira, sentani fé lu anuñ ax̄a kewalliit birin, duninia x̄a fufafu xumfai, anuñ a x̄urowax̄unsé birin, anuñ fate x̄olisé niaxi birin, allo wo mu birama efoxira, a ma anina ex̄a no soto ix̄umma?

Answer. Un batta ebirin lu.

Minister.

ITAN danxaniyax̄i Alla ma Fafé naḁan sembé pissa abirimbé, naḁan arriyana anuñ dunia da?

Anuñ Jesus Christi ra, ax̄a Di sotoxi kereima muku Marigi? Anuñ na Holy Ghost anax̄an nafurux̄i ; Mari Sungutunji na abéri ; na aniax̄anx̄ataxi Pontius Pilate mangé nia bui, a nu bambamxi wurima, atux̄i, anuñ anu magelixi ; na anu gorox̄i x̄alatané anuñ aman naḁa keli sonon xi sax̄andé ; na anax̄a te arriyana, anuñ adox̄ox̄i Alla nyifan bel-lax̄éma Fafé naḁan sembé pissa abirimbé ; akelima nané afa sonon dunia raniunji ax̄a kiti atutare anuñ atux̄i ma?

Anuñ Itan danɣaniyaɣi Holy Ghosti ma ; Katholick malanji Seniyeɣi ; Miɣi i Seniyeɣi ɣa Kaffuntenia ; Yunubiɔ Kaffari ; Bimbi ɣa Rakelinia ; anuñ abada nyi tu ɣambira ?

Answer. Yi birin Un danɣaniyaɣi larɣiɣera ?

Minister.

ITAN ɣwisuxuniaia Alla ɣa sagwé seniyeɣi mé i anuñ yamariɔ ragata anuñ nierema édondon kirai i syinia loɣéi birin ?

Answer. Un tirin ma.

Then shall the Priest say,

WUN yi Di rasuxu Christi ɣa miɣi malanji tegii ;* anuñ yama atan-kuma krossma tanɣumara, fenaxaara a toɣambi anama yagi tindé ara danɣaniyai Christi ɣa bambani wurima, anuñ aɣa ɣarin agereso Christi ɣa arayé bui, yunubi mabiri, duniania mabiri anuñ sentani mabirira ; anuñ aɣa lu Christi ɣa gérésoma larɣiɣera anuñ boiidi asyibirin ma. Amina.

* Here the Priest shall make a Cross upon the Child's forehead.

WO atoma marafanji kanunté barenji, na yi Di ɣunɣa sababu batta ranéné, anuñ asiɣi Christi ɣa Selibanɣé malanji fatenia tegii, wunɣa ɣonjémama sa Alla ma Sembé birin kanji yi dondonisé faniɔ gbefera ; anuñ wunɣa seli ti ama ɣaɣili kereɣniaia na atan ɣa a syi donɣé raɣani to ɣambi eme yi asambané kinaxe ya.

MUKU iɣonjémamasa muku sundunji ra, kini kini agbegbé Fafé, na abatta ikenen

*i*ħa yi *Di* ranené ai *i*ħa Nyi seniyeñchi ra,
*i*ħa arasuxu igbé *Di* ra éme itañ asoto, anuñ
*i*ħa asyi *i*ħa Selibanxé malanji seniyeñchi
 tegi i. Anuñ magororiai muku imallenlen
*i*ħa anina, na *atan* tonu faħaxi yunubi ma
 anuñ aħaniaxi, tinħinniai, anuñ atonu ma-
 luxunxi Christi ra aħa tui, aħa fekobinia
 foriné faħa, anuñ yunubi fate nia birin rag-
 bolo kereñ; anuñ na eme *a* batta findi *i*ħa
Di tu *tongomara*, amanħa findi sonon aħa
 kelinia *tongomara*; nanaara arranumdé, birin
atan anuñ boré *i*ħa malanji seniyeñchi kanji
 donxé ra, aħa findi *i*ħa abada yamine kanji
 undé ra; Jesus Christi sababura muku Marigi.
 Amina.

The Exhortation to God-Parents.

FENAXAARA eme yi *Di* batta laiiri suħu
 wotan sababu i aħa tiseriñ na aħa sentani
 fé lu anuñ aħa kewalliñ birin, na aħa danħa-
 niya Alla ma, anuñ aħa abattu; woħa ama-
 niaħun na wogbé kewalli nan ara, anuñ wo
 gbefé na ai woħa anyaradoħoma na yi *Di* fa
 tinka, mafuré emé anoma na kolon mun laiiri
 seniyeñchi, sata iħoroħone, anuñ défallai
 abatta naħai ti bé wotan sababu. Anuñ na
a ħa yi fei kolonima kifani, wo ħa aħilima aħa
 ħabandiñ rame; anuñ apissa abirinbé woħa
 anyaradoħo, na aħa kolon, Christiani Dine
 Danħaniya, Marigi ħa Seli, anuñ Yamariñ Fu,
 a unga ħwi i anun fé dantini birin alañ
 Christiani ħa naħai kolon anuñ danħaniya a
 nyi marakissi fera; anuñ na yi *Di* ħa ħuru
 kirafaniñ ra aħa allania nyi raħanima anuñ

Christiani syi; amanioxuima béré o béré,
 na xunxa amasenxi wun bé wun afalla
 nuñ muñ wun na; naxań nań ara, wunxa
 bira wun Marakissima Christi xa foximana
 foxira, anuñ wunxa amafindi emé atań na;
 na eme ato faxa, anuñ akeli sonoń wunbé,
 anakiné mukutan naxaĩ xun nu xaxi faxama
 yunubi ma, anuñ akelima sonon tinxinnia i;
 xoliséniaxiĩ biriń faxama bere obere, anun
 sigama niarema loxeoloxé kirafaniĩ biriń anun
 allania nyi ti.

*But if they which bring the Infant to the
 Church, &c.*

XA i xun mu xaxi sinden, *N.* Un i xun xa
 Alla Fafé xilira, anuñ Di, anuñ Holy
 Ghosti. Amina.

BAPTISM OF THOSE OF RIPER YEARS.

MARAFANJI kanunté, fénaxaara adaba-
den birin nu sotoxi anuñ aberixi yu-
nubiné, (anuñ na naxań berixi fate i fate
nań ara) anuñ nei naxań na faténiai mu Alla
kenenima, kono éxaniaxi yunubi né, fekobi
wuyaaxi rabama; anuñ na wuñ Marakissima
xristi naxa afalla, Mixi o mixi mu soma Alla
xa yaminé i mene a nyi nu ranénéai anuñ a
berixi sonoń Yera anuñ Holy Ghosti; Un wo
mallenleni woxa Alla maxandi Fafé, wuñ
Marigi Jesus Christi sababura, na axa fefani
gbo sababu axa nesé fima yi *mixi* ma e mu
naxań sotoma a dania i; na é xun xa xa
yera anuñ Holy Ghosti, anuñ e nu rasuxuxi
ChristiSelibanxi malanji seniyeńxi tegi, i anuñ
afindi xi atansé kewalli *kanji undé* tigi tigi ra.

Wunxa Seli.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla naxań
xa kini kini gbo sababu, naxa anabi Noa
nakissi nuń anuñ axa dembaia loiféra bam-
baranji ma; anuñ masonoń ibatta ti nuń bań
Israeli bunsei ixa mixiń nyara Ba agbeli kira
sababu, i xa xunxa seniyeńxi maniné masen
na dondon féra; anuñ ixa marafań gbegbé
mixi Jesus Christi xa xunxa sababu Jordani
dabunji i ibatta yé raseniyeń nuń yunubi
maxara naxań mu koloni; muku imallenleni
ixa kini kini gbefera naxań naniundé muna,
naxa yi *mixi* matoma kinikininia i; ixa a ma-
xa, anuñ araseniyeń Holy Ghosti ra; na atan,
to rakissé ixa xono gbé ma, axa rasuxuxi

Christi xa malanji Selibanxé kui; anuñ ato ti xi larxi xéra danxaniyaí, sewa xi yigi sababu, anuñ arafexi marafannia birin na, axa dangi-ma yi mantoro syinia manina morunji i anuñ toro wuyaa xi, na arraniundé axa so na abada nyi duniamá, axa lu aragirima ifoxira nané abada anuñ abada. Amina.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, neí S xa maalima maali xoli na naxai ma, naxan abirin buitima naxai gi axon buití feñ ma, ne xa syima naxai danxaniya ama, anuñ tumixi rakelima ra; Muku imaxandi yi mixi gbefera, na atan faxi ixa xunxa seni-yenxi xon a xa ayunubií kaffari sotoma, nyinia maxa sababura. Arasuxu, O Marigi, eme ibatta laiiri suxu ixa marafan gbegbé mixi dé ra, anaxa, Amaxandi, anuñ wo asotoma; woxa feñ, anuñ wo fama atodé; wo konkon, a fama rabidé wobé: Ixa afi ya muku ma naxai imaxaxan di; anina na mukutan naxai afeñ xa ato; nadé rabi muku bé naxai akonkon; na yi mixi xa sewama ixa arriyana maxa xa abada bariki, anuñ axa fa na abada yaminé ma ibatta naxan laiirixi Christi sababu muku Marigi. Amina.

Then shall the people stand up, &c.

Wo Jesus Christi xwi ramé, Neminiemé Johni naxan sebbéxi Dinekibaro fani i, tegiba saxan versi singe samba.

XAMÉ undé nuna Pharisei tegi i axili Nicodimusi, Jewi selibanxé xunmati undé nan nu atanan na. Atan naxa fa Jesusi xon

quaira, anuñ anaça afalla abé, xaramoxo, muku akolon na itanan nan xaramoxo ra fatan ma Alla ma; fénaçaara miçi o mu noma yi kabanako walliñ nina, mené Alla luma afoxira. Jesusi naça ayabi anuñ anaça afalla abé, Larçixé, larçixé, un afalla ibe Méné adabaden man beri sonon, a mu Alla ça yaminé toma. Nicodimusi naça afalla abé, adabaden berima munki ato fori? Afata so a unga furi i doxodé afrinde anuñ asafa beri? Jesus naça ayabi, Larçixé, larçixé un afalla ibé, Mene adabaden man beri yera anuñ Holy Ghosti, a mu soma Alla ça yaminé i. Na naxan berixi faténia i fate nan ara; anuñ na naxan berixi nyi i nyi naara. Inama kabé na un batta afalla ibé, Wo mança beri sonon. Fuyé minima a minden sugandixi, anuñ i a xwi mé ma; kono ima kolon akelixi minden, ama a sigama minden: abirin nakiné naxan berixi Nyi ra.

KANUNTÉ wo batta mé yi kibaro fani i wun Nakissima Christi xwiñ tigi tigi, na méne adabaden man beri sonon yera anuñ Nyi i, a mu soma Alla ça yamine i. Naxan na woça akolon yi seniyeñme se Sakramenti (xunça) xoli ça lu agbegbera, asotoma denaxandé (atan xambi Seniyeñ o muna). Amanson, dundundi a safa te arriyana, (eme wun axaran neminié Mark ça sebbéi ategiba donxé ma) anaça axa mantoñ yamarixi, anaça afalla, Woça siga dunia birin ma anuñ Dinekibarofani xabandi ba dalisé sila birin bé. Naxan danxaniya, anuñ a xun batta ça,

akissimané ; kono naḡaṇ mu danḡaniya afa beteṇ ma. Yi naḡa maseṇ wuṇ ma nase fani gbo muku sotoma naḡaṇ na. Naḡaṇ ḡa féra Neminiemé Peteri mantoṇ undé nan naḡaṇ na, atan to ḡabandi singé ba, a ḡa ḡwiṇ naḡa miḡiṇ wuyaxi sundunji soḡo, anuṇ e afalla ataṇ bé anuṇ bore mantoṇ birin, Miḡiṇ anuṇ barenji, wuṇ ḡa muṇ nina? énaḡa eyabi anuṇ afalla nuṇ, Woḡa tubi, anuṇ woḡa wo ḡun ḡa ḡa wobirin mesi, yunubiṇ kaffari ḡa féra, anuṇ wo Holy Ghosti ki rasuḡuma. Fenaxaara laiiri na wotan bé anuṇ wo Di bé, anuṇ birin naḡaṇ amaquiaxi, ḡali awuyaxi bé Marigi wunḡa Alla fama naḡaṇ ḡili dé. Anuṇ ḡwiṇ dantin undéṇ wuyaaḡi a naḡa é marasi, anaḡa afalla, Woḡa wo kan nakissi yi bunsé niaḡi ma. Fenaxaara (emé atan manto naḡa ti seri ra yire dantin i) ḡalisa ḡunḡa naḡa wuṇ nakissi ya, (fate kosinia bama fé maara, kono ḡaxili fani ḡa maratin fé Alla mabiri,) Jesus Christi ḡa kelinia sababura. Nanaara wonama siké, kono woḡa danḡaniya larḡiḡé ra, na atan yi miḡiṇ rasuḡuma marafannia i naḡan tubima, anuṇ a batta fa axoṇ danḡaniya i; na atan aninama axa a yunubiṇ kaffari soto, a nu a axa Holy Ghost fima ema; na atan abada nyi bariki fima ema, anuṇ a e findima axa abada tongomara.

Nanaara wuṇ nakoloṇ kifani wunḡa arriyana Fafé tinfani fé yi miḡiṇ mabiri naḡaṇ maseṇḡi axa Di Jesus Christi ra wunḡa danḡaniya i anuṇ larḡiḡé ra axonjémama sa, anuṇ wunḡa afalla,

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla wunxa SarriyanaFafé, muku magoroçi ixonjemama sai, fenaxaara ibatta muku isuxu imuku xilima ixa iaffé marakolonji ma anuñ danxaniya ima : Ixa yi marakolonji xummasa, anuñ yi danxaniya ixoroço muku i abada. Ixa ixa Holy Spiriti fi yi miçi ma, na axa beri sonon, anuñ a findi ixa abada marakissi kanji ra ; Jesus Christi sababura muku Marigi, na xan luxi anuñ aragirima ifoxira anuñ Nyi Seniyençi, ya anuñ abada. Amina.

Then shall the Priest speak to the persons to be baptised, &c.

MARAFANJI kanunté, na xan faxi bé xunxa seniyeñçi xoli na na xan ma na e xunxa xa, wo batta ame, yi malanji kanjiñ seli tima wo bé kinaxé, na wun Marigi Jesus Christi xa wo rasuxu anuñ axa wo bariki, axa wo rabolo wo yunubiñ birin ma, axa arriyana yamine fi woma, anuñ abada nyi. Wo batta me mansonon, na wun Marigi Jesus Christi batta laiiri suxu axa xwi seniyeñçi ma, na axa nesé birin fima muku seli ti na xan bé ; na xan se laiiri, atan mabiri a aragatta ma larxiçé ra, anuñ a aninama.

Nanaara eme yi laiiri Christi batta na xan nasuxu, wotan fan xa, wo mabiri, laiiri suxu larxiçéra wo tiseriñ nyaxori ya, anuñ yi malanji kanjiñ birin, na wo sentani fé luma anuñ axa kewalliñ, anuñ wo xa danxaniya Alla xa xwi seniyeñçi ma, anuñ asuxu axa yamariñ ragata.

Nanaara un womaxorin,

ITAN sentani fé lu anuñ axa kewalliñ birin,
 I duninia xa fufafu xumfañ, anuñ a xurowa-
 xunsé birin, anuñ fate xolisé niaxi birin, allo
 wo mu birama efoxira, a ma anina éxa no
 soto ixumma?

Minister.

ITAN danxaniyaxi All ma Fafé nañan
 I sembé pissa abirinbé, nañan arriyana a
 nuñ dunia da?

Anuñ Jesus Christi ra, axa Di sotoxi
 kereñma muku Marigi? Anuñ na Holy Ghost
 anaxan nafuruxi; Mari Sungutunji na abéri;
 na Aniaxanxataxi Pontius Pilate mangé nia
 bui, a nu bambamxi wurima, atuxi, anuñ a nu
 mageliñi; na anu goroxi xalata né anuñ
 aman naña keli sonoñ xi saxandé; na anaxa
 te arriyana, anuñ adoxxoxi Alla nifyan bella-
 xéma Fafé nañan sembé pissa abirimbé;
 akelima nané afa sonoñ dunia raniunji axa
 kiti atutare anuñ atuxima?

Anuñ Itan danxaniyaxi Holy Ghosti ma;
 Katholick malanji Seniyeñxi; Mixi i Seni-
 yeñxi xa Kaffuntenia; Yunubiñ Kaffari;
 Bimbi xa Rakelinia; anuñ abada nyi tu
 xambira?

Answer. Yi birin Un danxaniyaxi lar-
 xixera.

Minister.

ITAN xunxama yi danxaniyai?

Answer. Un wama nanan xon.

Minister.

ITAN̄ χwisuxuniaí Alla χα sagwé seniyeñmé i anuñ yamariñ ragata anuñ nierema édondon kira i i syinia loχéi birin ?

Answer. Uñ tirin̄ ma.

OKINI kini Alla, anina na yi miçi yunubi anaxañ sotoçi abemba Adama ra χα maluxuñ naki, na miçi nene χα rakelima ai. Amina.

Anina na χoliséniaçiñ birin χα φαχα ai, anuñ na Nyi seniyeñmé fei birin χα χania anuñ moma ai. Amina.

Anina na αχα sembé sotoma, αχα no soto sentani χumma, dunia nia ma, anuñ fate χoliniaçi ma. Amina.

Anina na naχan o naχañ nu fiçi ima bé seniyeñméi, mukubé kewalli seniyeñme, sababu eme Alla χα χérañ anuñ boñidi manχα arryana féfaniñ undeñ sotoma, anuñ ebarayi abada ba muna, iχα kini kini sababura, O bariki Marigi Alla, naχañ luçi, anuñ aragirima sei birin χumma, abada anuñ abada. Amina.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, naχan χα marafañ gbegbé Di Jesus Christi, muku yunubiñ kaffari féra, batta ye anuñ wuli raminiñ a seti seniyeñmé gbé ma; anuñ yamari fi nuñ αχα χérañ ma, na éχα siga, syiñ birin tinka, a nuñ eχα é χun χα, Alla Fafé χili ra, Di, anuñ Holy Ghosti; Iχα nioχosa, muku imallenlen̄ ma, yi iχα malanji χα mawañ; Yi yé raseniyeñ yunubi maχαfera naχañ mu koloni; anuñ anina na yi miçi naχañ

xunxama ya ai, xa ixa iaffé gbonia undé rasuxu, anuñ axa luna abada ixa danxaniya kanjiñ anuñ suganditoi tegii; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

Yi miçi xili falla unbé.

N UN iḡunxa Alla Fafé xilira, Di, anuñ Holy Ghost. Amina.

W UN yi miçi rasuxu Christi xa miçi malanji tegii;* anuñ yama atankuma krossma tanxumara, fenaḡaara a toxambi anama yagi tiñdé ara danḡaniyai Christi xa bambani wurima, anuñ axa ḡariñ agereso Christi xa arayé bui, yunubi mabiri, duniania mabiri anuñ sentani mabirira; anuñ axa lu Christi xa gérésoma larḡiḡéra anuñ boiidi asyibirin ma. Amina.

* Here the Priest shall make a Cross upon the person's forehead.

W O atoma marafanji kanunté barenji, na yi miçi batta ranené, anuñ asiçi Christi xa Selibanḡé malanji fatenia tegii, Wunḡa ḡonjémama sa Alla ma Sembé birin kanji yi dondoñsé faniñ gbefera; anuñ wunḡa seli ti ama ḡaxili kerenniai, na yi Di xa asyi donḡé raḡani toxambi émé yi asamba né kinaxé ya.

Then shall be said, all kneeling.

W UN Fafé, naḡañ na arriyana, Iḡili xa seniyeñ. Iḡa yamine xa fa. Isagwé xa naniñama dunia ma, Emé aninaḡi arriyana kinaxé. Muku kito muku xa loḡé loḡé buitisera. Anuñ wun yunubiñ Kaffari, Emé

muku fan Kaffari muku boré bé naɣaŋ feniaɣi wuŋ birira. Anuŋ inama muku rasó fekobi ; kono iɣa muku rakissi fekobima. Amina.

MUKU iɣonjémamaŋ sa, O arriyana Fafé, na ibatta muku isuɣu i muku ɣilima iɣa i affé marakolonji ma anuŋ danɣaniya ima ; Iɣa yi marakolonji ɣummasa, anuŋ yi danɣania iɣoroɣo muku i abada. Iɣa iɣa Nyi seniyeŋɣi fi yi *miɣii* ma ; na é to bériné mansonon ya, anuŋ é nu findiɣi abada marakissi *kanjii* ra muku Marigi Jesus Christi, é ɣa buna iɣa *boiidii* ra, anuŋ iɣa laiiri i soto ataŋ sababura Marigi Jesus Christi iɣa Di, naɣaŋ luɣi anuŋ aragirima i foɣira Nyi Seniyeŋɣi kaffunniai Alla kereŋ Abadania i. Amina.

Then all standing up, address Godfathers, &c.

FANAXAARA eme yi *miɣii* batta laiiri suɣu wonyaɣori eɣa sentani fé rabulo ma anuŋ aɣa kewalliŋ birin, eɣa danɣaniyama Allama, anuŋ eɣa abattu ma ; woɣa amaniaɣun, na wogbé kewalli nan yi ra anuŋ wo gbefé ai woɣa ratu ema muŋ laiiri, kali seniyeŋɣi fallaféi e batta naɣaŋ ti bé ya yi malanji kanjiŋ nyaɣori, anuŋ atigi tigi wo nyaɣori i eɣa tiseri enaɣaŋ sugandiɣi. Anuŋ woɣa e marakota eɣa atirin kioki eɣa atinka atinɣinji i Alla ɣa ɣwi ma ; nanaara eɣa moma iaffé i, anuŋ wuŋ Marigi Jesus Christi ɣa fekolonji i, anuŋ éɣa lu allania né, atinɣinji i, anuŋ fematinɣinnia yi dunia ma.

And then, speaking to the newly baptized,

A NUN wotan gbé mabiri, naχai batta so Christi dineniai χunχα sababu ya, wogbé mabiri nañ ara anuñ wogbefé ai, wo tonu findi Alla χa dii ra anuñ naiyallé dii danχaniya Jesus Christi sababu, woχα nieré eme alañ χristiani dine kinaχé, anuñ eme naiyallé dii; woχα amanioχunma bere o beré na χunχα amaseñ ma wuñ ma wunχα diné kewalli ra; naχan nañ nara woχα bira wuñ Rakissima Christi foximanina foxira, anuñ woχα findiχi eme atan; na eme afaχaχi nun, anuñ amañ naχα keli tuma sonoñ; mukutan χa anina naki naχai χuñ nu χaχi, muku χa tu yunubi ma, anuñ amañ kelima sonoñ tinχinnia i; χolise kobi anuñ niaχu binin faχama muku i bere o beré, anuñ nierema fefaninia kira birin i loχe oloχé anuñ allania sinia i.

A CATECHISM.

Question.

IXILI munki?

Answer. N. or M.

Question. Undé yi χili fi ima nuñ ?

Answer. Unbe Allania fafēi anuñ Allania ungañ unbé χunχα i, un nufindiχi Christi salinji undé ra naχañ i, Alla χα di ra, anuñ arriyana yamine kanji ra.

Question. Iχα allania fafēi anuñ allania ungañ muñ nina nuñ ibe na yanji i ?

Answer. Enacha laiiriñ saχañ suxu nuñ anuñ kali ti fésaχañ i un χilira. Asingé, na unχα sentani fé lu anuñ aχα kewalliñ birin, yi dunia kobi fufafunia χumfañ, anuñ fatenia χoliseñ niaχi birin. Afiriñdé, na unχα danχaniya χristiani χα Danχaniyafeñ birin ma. Anuñ asaχandé, unχα Alla χα sagwé seniyen mé ragatta anuñ aχα yamariñ, anuñ unχα niere étanañ na un syibirin i.

Question. Itan mu manioχunχi na alañ né iχα danχaniya, anuñ iχα anina eme ébatta laiiriñ suxu nun igbé kinaχé ?

Answer. Eion, nundira, anuñ Alla un maalima un tiñ ma unχα anina naki. Anuñ un χonjémamasa wunχα arriyana Faféma uñ sundunji birin na, na abatta un χilima yi marakissi tidinia ma, Jesus Christi sababura wun Nakissima. Anuñ un seli Alla ma aχα aχα iaffé fina unima na unχα buma ai un sibirini.

Catechist.

Ixa i danɣaniyafei falla ma.

Answer.

UN Danɣaniaɣi Alla ma Fafé naɣaɛ sembe pissa abirin bé, Naɣaɛ arriana anuɛ dunia da.

Anuɛ Jesus Christi ra, aɣa Di Kereɛ ma muku Marigi, Holy Ghost naɣaɛ nafuru, Mary Sungutunji naɣa aberi, Aniaɣanɣataɣi Pontius Pilati mangenia bui, a nu bambamɣi, atuxi, anuɛ amageliɣi, Anaka goro ɣalatané ; ɣi saɣandé anaɣa keli sonoɛ, Anaɣa té arriyana, Anuɛ adoɣoɣi Alla nyifaɛ bellaɣé ma Fafé naɣaɛ sembé pissa abirinbé ; Akelima nané afa sonoɛ afafa kiti atutaré anuɛ atuxima.

Un danɣaniyaxi Holy Ghosti ma ; Katholicki Malanji seniyeɛɣi ; Miɣiɛ Seniyeɛɣi ɣa kaffuntenia fé i ; Yunubiɛ kaffari ; Bimbi ɣa keli, Anuɛ abada nyi. Amina.

Question. I mun fé koloɛma apissa birinbé yi fei idanɣaniyaxi naɣaɛ ma ?

Answer. Asingé, un naɣaɛ koloɛma unɣa danɣaniya Alla Fafé ma, naɣaɛ un da, anuɛ dunia birin.

Afirindé, Alla Di ma, naɣaɛ un ɣunsara anuɛ adabadeɛ birin.

Asaɣandé, Alla Holy Ghost ma, naɣaɛ un seniyeɛ anuɛ Alla ɣa miɣi su gandixi birin.

Question.

Ibatta afalla na ixa Allafaféi anuɛ Allania unga i batta laiiri suɣu ibe, na ixa Alla

χα yamariĩ ragatama. Iχα afalla unibé yeri na?

Answer. Fu.

Question. Mundun éra?

Answer.

ETAN nan éra Alla batta naχaĩ falla nuñ, aχα booku yiri undé aχili Exodusi seti moχonienĩ, anacha, untan nan Marigira iχα Alla naχaĩ wo ramini nuñ Igypti boχima, anuñ konjinia bauχé i.

I. Inama allai bette battu untan nyara.

II. Inama séosé rafala ikan be naχan-maninaχi Alla ra, ama séosé maniné naχaĩ na kóré ra, ama boχi bui, ama yéma naχaĩ na boχi bui. Inama i χunsin éma, ama battu éma : fénaχaara untan nan Marigi iχα Alla ra, Alla tonoxi nan Un na, anuñ isarama ifafeĩ boné ra édiĩ χumma beri saχandé, anuñ beri nanendé naχaĩ un nani-aχu, anuñ un kini kini masen wulu wuluĩ ma naχaĩ un nafaĩ anuñ unma yamariĩ ragatta.

III. Inama béré Marigi Alla Xilira : Marigi mu i luma tina naχaĩ béré ma aχilira.

IV. Iχα i manioχun Malabu loχé binja seniyeĩ. Loχei seni iχα walliχé i ma anuñ iχα kewalli birin χé i naχaĩ nabama; kono loχé sulufirindé Marigi iχα Alla χa malabu loχé nan ara. Na loχé i inama walli o walli χé, itan anuñ iχα diχame, anuñ iχα diginé, iχα χameboiĩdi anuñ gineboiĩdi, iχα χuruse anuñ χunié naχaĩ na iχα kandé déĩkui. Fenaχaara loχei seni i Marigi. naχa

arriyana anuñ dunia da, ba, anuñ séosé birin anaχanda dunia ama, anuñ anaχa malabu loχé sulufirindé : nanaara Marigi naχa duba loχé sulufirindé anuñ anaχa amafindi seniyeñ loχé ra.

V. Ifafé anuñ i unga binja ; na i syi χa χunnakwia boχi ma, Marigi iχa Alla naχañ fiχi i ma.

VI. Inaba nyiba.

VII. Inama yene nina.

VIII. Inama muñati.

IX. Inama tiséri niaχira iborébé.

X. Inama wa i bóre χa banχé χon, inama wa i bóré χa gine χon, ama aχa χaméboiidi, ama aχa gineboiidi, ama aχa χurusé, ama aχa sófallé, ama aχa sébirin.

Question.

Imuñ kolon ma apissa birin bé yi ya-mariñ ?

Answer. Un fé firin kolon ma : unbé ke-walla un naχañ nabama Alla bé, anuñ, un ma kewalli un naχañ nabama un boré be.

Question. Iχa kewalli muñ na, iχa naχañ nabama Alla be ?

Answer. Un ma kewalli un naχañ na bama Alla bé, unχa danχaniya ama, unχa gaχo aχon, anuñ unχa arafañ un sundonji birin na, unχaχili birin na, un nyi birin na, anuñ un sembé birin na ; unχa abattu, unχa aχonjémama sa, unχa un wassa birin so ai, unχa amaχandi, unχa aχili binja anuñ aχa χwi, anuñ unχa abattu alarχixé ra un syibirin i.

Question. Iḡa kewalli mun na iḡa naḡaṇ nabama iborebé?

Answer. Un ma kewalli unḡa naḡaṇ nabama un bore bé, unḡa arafaṇ eme unkaṇ, anuṇ unḡa nafé nina miḡiṇ biriṇ bé eme aḡoli unma kinaḡé éḡa niṇa unbé; Unḡa un fafé anuṇ unga rafaṇ unḡa ebinja anuṇ émaali. Unḡa Mangé binja, aḡwisuḡu, anuṇ biriṇ bé aḡa yamari na naḡaṇ bui. Unḡa unkaṇ magoro neṇ biriṇ bé naḡaṇ aragirima un ḡumma, ḡaramoḡoi, anuṇ Fotémoriṇ naḡaṇ un tinka allaféi, anuṇ un dinekanjiṇ: Unḡa un ḡaṇ matinḡiṇ magoronia i anuṇ binjania i naḡaṇ na un ḡumma: Un nama miḡi o miḡi maḡono ḡwi i ama arabai: Unḡa nundi suḡu anuṇ tinḡiṇ unma kewalli biriṇ i: Un nama besenḡoneniafé nina ama maraniaḡufé ragatta un sundonji i: Unḡa un bellaḡé nama bore sé tongo ama muṇa, anuṇ un neinji nama ḡwiniaḡi falla fé ma, wulé madoḡo, ama miḡi ḡili ḡana ama a sunji: Unḡa un fate ragata feniaḡi biriṇ ma, nyi igeliniai anuṇ tinsenia i: Boreṇ ḡa sefani ḡoli nama lu unma, un nama wa éḡon; kono unḡa serafalla fé tinka se soto fera unkaṇbé; anuṇ unḡa unbé kewalli nina na syinia tidé i akeṇ ma Alla ma aḡa un tima naḡaṇ ma.

Catechist.

Unba Di fani, iḡa yi kolon na itaṇ mu-noma yi feṇ ninama iyeteṇ, ama iḡa nierema Alla ḡa yamariṇ kira ra, anuṇ iḡa abattu aḡa iaḡfé tigi tigi ḡambi; itanḡa akolonma bére obére iḡa a maḡandi ma seli larḡiḡé tima

kira ra. Nanaara, unxa arame xa i Alla xa Seli kolon. Ixa afalla.

Answer.

WUN Fafé, naḡaṇ na arriyana, Iḡili xa seniyeṇ. Ixa yaminé xa fa. Isagwé, xa naninama duniama, Emé a ninaḡé ariyana kinaxé. Muku ki to muku loḡé loḡé buiti-séra. Anuṇ wuṇ yunubi kaffari, Eme muku faṇ kaffari muku boré bé naḡaṇ féniaḡi nina wuṇ biri ra. Anuṇ inama muku raso fekobi. Kono ixa muku rakissi fekobi ma. Amina.

Question. Imuṇ Alla maḡandi ma yi seli i?

Answer. Un unma Marigi Alla maḡandiḡi wunxa arriyana Fafé, fefani birin fi kanji naḡaṇ na, aḡa aḡa iaḡfi fi uṇ ma anuṇ adabadeṇ birin; na wunxa abattu Sudi ama anuṇ aḡwisuḡu eme alaṇ wunxa anina kinaxé. Anuṇ uṇ seli ti Alla ma, na aḡa sebirin rasamba wuṇ ma naḡaṇ wuṇ nyi i naafam ma anuṇ gbindiṇ; anuṇ na aḡa kini kini sama wuṇ ma, anuṇ wuṇ yunubiṇ kaffari; anuṇ aḡa akenen ma aḡa wuṇ nakissi masibo birin ma nyinia i anuṇ fatenia; anuṇ na aḡa wuṇ ragata yunubi birin ma anuṇ fekobinia, wuṇ nyinia iaḡwi ma, anuṇ abada tuma. Anuṇ uṇ wassasoḡi na atan yi ninama aḡa kini kini i anuṇ fefaninia i, Jesus Christi sababura wuṇ Marigi. Anuṇ nanaara uṇ afalla, Amina, aḡa nina naki.

Question.

JESUS Christi Sakramentiṇ yere doḡo aḡa Selibanḡi malanj i tegi i?

Answer. Firin gbansaṇ, eme naḡaṇ laṇ

marakissi fera, naḵaṇ naṇ yi ra, ḵunḵa, anuṇ Marigi ḵa Dunse.

Question. Iḵaḵili muṇ fasari sotoḵi yi ḵwi ma *Sakramenti* ?

Answer. Uṇ ḵaḵili sotoḵi ama kenemase undé ra naḵaṇ toma, a kui iaffé anuṇ nyinia daḵi ḵa matanḵuma, nakan fiḵi wuṇ ma, Christi ayetei batta naḵaṇ doḵo, émé kirara wuṇ atanse rasuḵuma naḵaṇ na, anuṇ séḵe-séra wuṇ akolon ma na wuṇ asotoma naḵaṇ na.

Question. Setiṛ yeri na *Sakramenti* i ?

Answer. Firin ; kenema tankumase naḵaṇ toma, anuṇ kui i nyinia iaffé.

Question. Muṇ na kenemase matankuma ra naḵaṇ toma ḵunḵa i ?

Answer. Ye naara; miḵi ḵunḵama naḵaṇma, *Alla Fafé ḵili ra, anuṇ Di i, anuṇ Holy Ghosti.*

Question. Muṇ na kui i anuṇ nyinia iaffera ?

Answer. Tu undé yunibi ma, anuṇ beri sonoṇ nene i tinḵinnia ḵoṇ : fenaḵaara wuṇ tonu beri yunubi ne dania i, anuṇ ḵono gbé diṛ naṇ nu wuṇ na, wuṇ naḵa mafindi iaffé diṛ yi sababura.

Question. Muṇ fei laṇ nei ḵa naḵaṇ nina ḵunḵa ḵoli na naḵa i suḵu ?

Answer. Tubinia, e yunubi fé gme ara naḵaṇ na ; anuṇ Danḵaniya, e Alla ḵa laiiri danḵaniya larḵiḵe ra naḵaṇ na, naḵaṇ suḵuḵi ebe na *Sakramenti.*

Question. Xa anaki, Diyore i ḵunḵama munfera, fenaḵaara eḵa yorenia sababu emu fata nefeṛ nina na yanji ?

Answer. Fenaɣaara, enaɣa ne fɛ́firinji lairiɣi eɣa Allania fafeɪ sababura anuɪ eɣa Allania ungaɪ; naɣaɪ se lairi, ɣa e safa mo, emanɣa nefe nina e yeteɪ.

Question, Marigi ɣa Donse Sakramenti nu doɣoɣi munféra?

Answer. Christi faɣa ɣa saraɣé ti ɣa manioɣun fera syibirin i, anuɪ ne feɪ fani gbé ɣa féra wuɪ naɣaɪ sotoma naɣaɪ sababu.

Question. Muɪ na kenemasé ama tankuma Marigé ɣa Dunse i?

Answer. Tami anuɪ Wini, Marigi batta naɣaɪ yamariɣi wunɣa erasuxu.

Question. Muɪ na kui i se é naɣaɪ masenɣi?

Answer. Christi ɣa Faté anuɪ Wuli, danɣaniyatoɪ naɣaɪ tongoɣi anuɪ rasuxuɣi larɣixe ra sika o mu ai Marigi ɣa Donse i.

Question. Muɪ na fefani wuɪ fiadima tongomaraɪ naɣaɪ na?

Answer. Wuɪ nyi iɣoroɣoɣi anuɪ é rawassa ma Christi Fate anuɪ wuli sababura emé wun fateɪ sembe soto kinaxe Tami anuɪ Wini ra.

Question. Muɪ fé laɪ neɪ ɣa anina aɣoli na naɣaɪ ma eɣa fa Marigi ɣa Donsé don de?

Answer. Eɣa ekaɪ i mato, ɣa ebatta tubi larɣixéra, e fekobiraba fé birin lu ebatta naɣaɪ nina, eɣaxili tima larɣixera aɣa ɣania nene raɣani ma koré; aɣa nyinia danɣania suxu Alla kini kini ima Jesus Christi sababura, ɣonjémama manioɣunia aɣa faɣa i na foɣira; anuɪ eɣa lu marafannia i adabaden birin Mabiri.

THE ORDER OF CONFIRMATION.

NA Danḡaniya iḡoroḡofé ḡa aniṇama aḡa nei rati agbera naḡai fama arasuxudé, Selibanḡé matinḡinmai nu amanioḡunḡi na afaṇ eḡa yamariḡi, Na miḡi o miḡi danḡaniya nama aiḡoroḡoma atongoi nama, mene naḡai fata aḡa Danḡaniya fé falla, Marigi ḡa Seli, a Yamariṇ fu ; anuṇ mansonon anoma ya-bi fi Maḡorinjiṇ dantin ma naḡai na Katichismi dunḡe i : naḡan dondon matinḡinfé lan kifani naninaféra : na dimei naḡai batta mo kotonia i koré, anuṇ etonu akolon na fé eḡa Allania fafé i anuṇ Allania ungai naḡai suḡuḡi ebé eḡa Xunḡa i, etanḡa eyetei, edéi ra anuṇ eḡa falla i ra keṇema Selibanḡi malanji nyaxori, na falla anuṇ atan iḡoroḡoma ; anuṇ efanḡa laiiri suḡu, na Alla ḡa iaffe sababu, e atirin ma eyetei abada eḡa na dondonfé ninama larḡiḡé ra e batta naḡai maseṇ eḡa falla i, na e batta lai.

The Bishop shall say,

WOTAN anina be, Alla nyatodera, anuṇ yi lanji nyaxori, na laiiri anuṇ sata seniyeḡi ranene énaḡai suḡuḡi nuṇ wo xili i ḡunḡa beré i ; atan laiiri iḡoroḡoma anuṇ wo a suḡuma wo kaṇ na, anuṇ afalla woyetei na wo akolon ma na alan wotanḡa adanḡaniya, anuṇ ne sei birin ninama, wo

THE ORDER OF CONFIRMATION.

Allania fafeɪ anuɪ Allania ɪ unga naχaɪ suχu-
χɪ wo bé na bere ?

Answer. Uɪ anina.

The Bishop.

MUKU maalima na Marigi χili ra.

Answer. Naχaɪ arriyana anuɪ dunia da.

Bishop. Bariki na Marigi χili ma.

Answer. Atongoɪ yama χa abada anuɪ
abada.

Bishop. Marigi iχa muku seliɪ rame.

Answer. Anuɪ anina muku mawa χa fa
iχoɪ.

The Bishop. Wunχa seli.

SEMBÉ birin kanji anuɪ abada Alla, na-
χaɪ batta isuxu iχa iχa yi boiidiɪ rane-
néaɪ Ye ra anuɪ Holy Ghosti, anuɪ ibatta
eχa yunubiɪ birin kaffari ; Iχa esabbati, mu-
ku imallenlén, O Marigi, iχa Holy Ghosti
ra Marawassama, anuɪ iχa iχa iaffé kiɪ gbo
rayiriwa étani yanji oyanji ; χunifaɲnia nyi
anuɪ χaχilisotonia ; marakotonia nyi anuɪ
nyinia sembé ; marakolonjinia nyi anuɪ alla-
nia larχixe ; anuɪ iχa érafé, O Marigi, iχa
magauχu seniyeɲmé nyi ra, ya anuɪ abada.
Amina.

*Then all of them in order kneeling before the
Bishop, &c., saying,*

IXA aratanga, O Marigi, iχa yi Di [*ama*
iχa yi Boiidiɪ] iχa arriyana iaffé ra, na
aχa lu igbé abada ; anuɪ aχa rayiriwa iχa

Nyi seniyeñme i agbera anuñ agbera χa abatta fa iχa abada yaminé i. Amina.

The Bishop. Marigi χa lu wo foxira.

Answer. Anuñ i nyi foxira.

And (all kneeling down) the Bishop, &c.

Wunχa Seli.

WUN Fafé, naχañ na arriyana, Iχili χa seniyeñ. Iχa yaminé χa fa. Isagwé χa naninama duniama, Emé a ninaχi ariyana kinaχé. Muku ki to muku loχé loχé buiti-séra. Anuñ wuñ yunubi kaffari, Eme muku fañ kaffari muku boré bé naχañ féniaχi nina wuñ hiri ra. Anuñ inama muku raso fekobi. Kono iχa muku rakissi fekobi ma. Amina.

And this Collect.

SEMBÉ birin kanji anuñ abada Alla, naχañ anina na muku χa atin anuñ nesei nina naχañ fañ anuñ lañ nasuxu fera iχa Sembé seniyeñmé χoñ; muku muku magoronia mawañ ti iχoñ iχa yi boiidii gbefera, naχañ χum ma (Emé iχa Mantoñ nu aninaχi kinaχé singera) muku batta muku bellaχeñ sa ya, muku χa e rakolon (na tankuma sababu) iχa marafañ fefañinia emabiri. Anina iχa fafénia bellaχé χa italla ma exumma abada, muku imallenleñ; iχa Nyi seniyeñχi χa lu efoxira bere o bere; anuñ iχa ematinχin iχa χwisuxunia i anuñ marakolonji i naki, na arraniunde exa abada nyi soto; Jesus Christi sababura, naχañ itañ foxira anuñ Holy

Ghosti luχi anuñ aragirima abada Alla kereñ
abada anuñ abada. Amina.

O SEMBÉ birin kanji Marigi anuñ abada
Alla, aisuxu muku imallenleñ amatinχin,
arasseniyen, anuñ niaragiri, birin muku sundun-
jiñ anuñ fateñ iχa tonjiñ kirara, anuñ iχa
yamariñ χa kewalliñ; na, iχa sembé gbo χa
marakanta sababu birin be anuñ abada, muku
χa ragataχi fate i anuñ nyi, muku Marigi
sababura, anuñ Rakissima Jesus Christi
Amina.

Then the Bishop shall bless them.

SEMBÉ birin kanji Alla χa bariki, Fafé, Di,
anuñ Holy Ghosti χa lu wo χumma,
anuñ a luna wofoχira abada. Amina.

SOLEMNIZATION
OF
MATRIMONY.

UN *M.* anuñ *N.* xiliñ maseñma kenema axoli na naxai ma exa marridi. Xa unde o undé fe unde kolon naxan anina amulan yi miçi xa marridi seniyeñme i, woça aniaiba. Asinge falla nan yi ra [firinde ama asaçande] maxorin bere.

At the day appointed, &c.

MARAFANJI kanunte, muku naxa amalan kikereñ bé Alla nyatodera, anuñ yi lanji nyaxori, mukuça yi çame anuñ yi Giné makaffu kikereñ marridi seniyeñme i; naxan se tide binjania naara Alla naxan ti nuñ na beré adabadeñ mu yunubi nina nuñ, amaseñma wuñ bé na makaffunia femukoloni naxan na Christi anuñ axa Selibançekanjiñ tegi i; naxan se tide seniyeñme i Christi naxan binja anuñ aratofan ma axa yete i Galili kana tae, anuñ axa kabanako walli singe nina nane; anuñ Pauli seniyeñme axa çera naxa amaseñ adabadeñ birin ma eme tide binjaçi naara: anuñ nanaara amulan adabadeñ çati na kotatarenia ra, botorabaniara, ama waxonniaxinia ra, adabadeñ fateçoliseniaçi luba fera, eme subei çurutare çaxili muna

naχaĩ ma; kono binjania ra, kotania ra, maχimbelinia ra, Anuĩ magauχu Alla χon niara; maniaχunma larχixera marridi doχoxi feĩ naχaira.

Asinge, Anu doχoxine, diberī fera, eχa χuru Marigi χa magauχu i anuĩ χuruniai, anuĩ aχa χili seniyeĩ me tantui. Afirinde, Anu doχoxi, yunubé ragbilen fera; anuĩ na yanga nama suχu; na neseĩ kanji naχaĩ mu noma ekan masuχu χa marridi, anuĩ ekan nagatta seniennia i Christi fate ibatulai tegi i.

Asaχandé, Anu doχoxi, kompaninia χa fera, maali fera, anuĩ rawassa fera, na kereĩ χa suχu abore ra, birin χerinia yanji anuĩ mantoronia bere i. Naχaĩ se tide seniyenmei yi miχi firinji naχa fa bé eχa rakaffu. Nanaara χa miχi undé fata fe tinχinme maseĩ ma, naχaĩ anina enama rakuffu ma kikereni lanniai, aχa afalla, ama atongo yama aχa dundu abada.

And also speaking to the persons, &c.

UN wo marasi anuĩ wo firin yamariχi, eme wofama wo dalilii rafidé na magauχu kiti loxe ma, sundunjiĩ dumbu feĩ birin niaibama berenaxeĩ, χa wotan kereĩ kereĩ akolon na fe undé na naχaĩ anina amu lai woχa rakaffu kikeren lannia i Marridi ne, woχa afalla ya. Fenaxaara woχa akolon, na birin naχaĩ arakaffuχi kira dantini mené na kira i Alla χa χwi batta naχaĩ doχo, Alla mu etai nakaffuχi kikereni; anuĩ eχa Marridi mu lai.

SOLEMNIZATION OF MATRIMONY.

If no impediment be alleged, &c.

M. ITAN yi gine tongoma axa findi ixa
I marridi gine ra woɣa lu kikeren Alla
xa matinɣinnia kirania ra Marridi seniyeɓmé
tide i? Itan arafaɓ ma, a marawassa ma,
abinja, anuɓ aragatta ma furenia i anuɓ
mayalaɓniai; anuɓ i gme gine dantin ra birin,
i ikaɓ nagatta atan kereɓ be, na yanji birin
wo firin buma dunia ma.

The Man shall answer,

Un tinma.

Then shall the Priest say unto the Woman,

N. ITAN yi xame tongoma axa findi ixa
I marridi xame ra, woɣa lu kikeren Alla
xa matinɣinnia kiraniara Marridi seniyeɓme
tide i? Itan a xwisuxu, anuɓ agbe walli
ninama, a rafaɓ, abinja, anuɓ aragattama
furenia anuɓ mayalaɓ niai; anuɓ itan gme
xame dantin ra birin, ikaɓ nagatta atan kereɓ
bé, dama wo firin buma duniamama.

The Woman shall answer,

Un tin ma.

Then shall the Minister say,

Undé yi Gine fi yi xame ma exa Marridi?

The Minister, receiving the Woman, &c.

UNTAN M. itan N. tongo ixa findi unbe
I marridi gine ra, unxa isoto anuɓ isuxu,
atongoi toma, afani fera, ama torofera, bana
fera, ama ninito fera, furenia i, anuɓ maya-

SOLEMNIZATION OF MATRIMONY.

lan nia, unxa arafan anuñ abuiti, mene tu muku taxun, eme Alla xa matinxinnia seniyeñmé kira ra ; anuñ un unbe nundi xwi tima itan bé nañan ma.

Then shall they loose hands, &c.

UNTAN N. itan M. tongo ixa findi unbé marridi xame ra, unxa isoto anuñ isuxu, atongoi to ma, afani fera, ama torofera, bana fera, ama ninito fera, furenia i anuñ mayalan-niai, unxa arafan, a buiti, anuñ a xwisuxu, mene tu muku taxun, eme Alla xa matinxin-nia seniyeñme kira ra ; anuñ un unbe nundi xwi tima itan bé nañan ma.

Then shall they loose hands again, &c.

UN i marridi yi xurundé ra, anuñ un findi i battula ra un fate ra, anuñ unbe dunia nafulliñ birin fi ima : Fafé xili ra, anuñ Di, anuñ Holy Ghosti. Amina.

Wunxa Seli.

ABADA Alla, nañan adabaden birin da, anuñ e maragatta, Nañan nyinia iaffé birin fi ma, abada nyi kanji ; Ixa ixa bariki ragoro ixa yi boiidiñ ma, yi xame anuñ yi gine, muku nakañ dubama i xili ra ; na eme Isaki anuñ Rebeka nu lu larxiñe ra kikerén, anakine yi miñiñ xa na laiiri suxu larxiñera anuñ na sata fe nina ebatta nañan suku bore a bore ra (yi xurundé fiñi nañan xa fera, anuñ arasuxuxi ma tanxuma naara anuñ séñe) anuñ na exa luai marafan larxiñera i anuñ xeri kikerén, anuñ exa ekan xanima

eme ixa yamari; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

Then shall the Priest join, &c.

Nei Alla batta naxai makaffu nuñ kikerēñ miçi o nama ataxun.

Then shall the Minister speak unto, &c.

FENAXAARA, eme *M.* anuñ *N.* batta edeilañ kikerēñ marridi seniyeñmei, anuñ ebatta tiseri na dondonfe ra Alla nyatodera anuñ yi lanji nyaxori, anuñ ebatta exa nundi xwi larxixera fi anuñ ti sexé bore abore be, anuñ ebatta na maseñ xurundé fi ra anuñ arasuxu i, anuñ ebellaçeñ rakaffu fe ra; un naxa afalla na etañ batta findi xame ra anuñ Gine kikerēñ, Alla Fafé xilira, anuñ Di, anuñ Holy Ghosti. Amina.

The Blessing.

ALLA Fafé, Alla Di, Alla Holy Ghosti, wo duba, wo ratanga, anuñ woragatta; Marigi xa wo matoma kini kini i axa marafannia ra; anuñ wo rafé nyinia bariki birin na anuñ iaffé naki, na woça lu kerenji yi syi ma naki, na woça abada nyi sotoma na dunia ma naxañ fama fadé. Amina.

Beati omnes. Psalm cxxviii.

BARIKI na nei birin ma naxai gauçu Alla xoñ: anuñ e nierema axa kirañ ra.

Fenaxaara itan ixa bellaçeñ kewalliñ dom ma: O fefani na ibe, anuñ itañ findima niaxalin kanji ra.

Ixa gine findima eme vini fani naxañ bogima kifani; ixa banxé wulunjiñ ma.

Iḡa dii findima eme turenioḡunme unde salunjii ra : iḡa mesa nabilinji ra.

Amato, na miḡi barikima nakine : naḡan gauḡu Marigi ḡon.

Marigi keliḡi Zioni i fama i bariki dé nakine : na i fama Jerusalemi todé ayiriwama iḡa syi birin i ;

Ion na itan iḡa dii dii toma : anun ḡeri doḡoma Israeli ḡumma.

Daraja Afaféma, anun Di, anun Holy Ghosti ;

Atongo asambama, anakine ya, anun aluma naki abada : abada anun abada. Amina.

Deus misereatur. Psalm lxvii.

ALLA ḡa kini kini wun ma, anun duba wun ma : anun aḡa anyafani maseñ wum ma, anun aḡa kini kini wum ma.

Na iḡa kira ḡa kolonima duniama ; iḡa marakissi sembé syi birin ma.

Miḡiḡi ḡa itantuma O Alla : ion, miḡiḡi birin ḡa itantu.

O si birini ḡa sewa anun eḡa niaḡalin ma : fenaxaara itan kitima miḡi ma, anun i niara-girima siḡ ḡumma duniama.

Miḡiḡi ḡa itantuma, O Alla : ion, miḡiḡi birin ḡa itantu.

Na bere dunia bogima aḡa bogi gbo ra : anun Alla, ḡali wunbé Alla tigi tigi aḡa duba fima wun ma.

Alla dubama wun ma : anun dunia ramunjiḡ birin gauḡu ma aḡon.

Daraja Afafema, anuñ Di, anuñ Holy Ghosti.

Atongo asambama, anakine ya, anuñ aluma naki abada: abada anuñ abada. Amina.

The Psalm ended, &c.

The Priest. Marigi, kini kini muku ma.

Answer. Christi, kini kini muku ma.

Minister. Alla, kini kini muku ma.

WUN Fafé, naɣaɳ na arriyana. Iɣili ɣa seniyeɳ. Iɣa yaininé ɣa fa. Isagwe ɣa naniɳama dunia ma, Eme aniɳaɣi arriyana kinaxé. Muku kito muɣuxa loxe loxé buitiserá. Anuñ iɣa wuñ yunubii kaffari, Eme muku fan kaffari muku borebe naɣaɳ feniaɣi nina wun birira. Anuñ inama muku raso fékobi i; kono iɣa muku rakissi fekobima. Amina.

Minister. O Marigi, iɣa boiidi rakissi, anuñ iɣa gine boiidi.

Answer. Naɣaɳ ewassa so itan i.

Minister. O Marigi iɣa maali rasambama ema akeliɣi iɣa yire seniyeɳ mé ma.

Answer. Anuñ iɣa eratangama abada.

Minister. Iɣa findima ebé maiɣoroko tatte undé ra,

Answer. E iaɣwi nyatode ma.

Minister. O Marigi, iɣa muku seli rame.

Answer. Anuñ muku mawa ɣa fa iɣon.

Minister.

O ABRAHIM ɣa Alla, Isaki ɣa Alla, Jacobub ɣa Alla iɣa yi boiidi bariki,

anuñ iḡa abada nyi sansi si esudunjiṛ ma ; na
 efeofé tinkama ḡeriṛ iḡa ḡwi seniyeñmé ma,
 eḡa atan dondon fé nanina. Amato, O
 Marigi, kini kininia ema arriyanama, anuñ
 iḡa duba ema. Anuñ eme ibatta iḡa bariki
 rasamba nuñ Abraham ma anuñ Sara, eḡa
 marawassa gbé ḡa fera, anakine iḡa isuxu
 iḡa iḡa bariki rasamba iḡa yi boiidiṛ ma ; na
 etan iḡa sagwé ḡwisuxuma, anuñ e nakissi
 ne iḡa kantamania bui bere obere eḡa bu iḡa
 kanuñ i abada e syi birin na ; Jesus Christi
 sababura muku Marigi. Amina.

This prayer next following shall be omitted, &c.

O KINI kini Marigi, anuñ arriyana Fafé,
 naḡan ḡa marafannia ki naara adabadeñ
 ragbomai ; Muku imallenlen iḡa yi miḡi
 firinjiṛ maali iḡa bariki ra na efrin ḡa findi
 di beri kanjiṛ ra, anuñ e fañ ḡa lu kikerem
 dama i allania kanun i anuñ tinḡinme i, na
 eḡa e diṛ to e ḡuruma ḡristianniai anuñ
 fefannia i iḡa tantu i anuñ binja ; Jesus
 Christi sababura muku Marigi. Amina.

O ALLA, naḡan batta seibirin da Iḡa
 sembé gbe sababu setare ma ; naḡan fañ
 (seṛ dantin matinḡin ḡambi) naḡa ati na
 gine ḡa fatanma ḡamé ma (a nu daḡi igbé
 manina ra ;) anuñ i erakaffu nuñ kikerem,
 inaḡa atinka, na na mulan abada eḡa taḡan
 Alla batta naḡaṛ doḡo akereñnia i Marridi
 kira ra : O Alla, naḡan batta Marridi tide
 raseniyeñ nase marafannia gbé naḡan muko-
 loni naki, na atansei nyinia marridi tankuma

niaiba anuñ amasen, anuñ na xaḫili kerennia naḫañ na Christi anuñ aḫa Selibanḫé kanjiñ tegi i; Iḫa yi iḫa boiidiñ mato kini kininia i, na birin yi ḫame ḫa aḫa giné rafañ, eme iḫa ḫwi masenma kinaḫé (eme Christi aḫa Selibanḫé kanjiñ agbe gine nene rafañ kinaḫé, naḫañ ayete fi agbe fera, a rafañma anuñ abuitima eme akañ fate i,) anuñ yi gine fanḫa rafañma anuñ fefani suḫuma, atinḫin anuñ aḫa ḫame ḫwisuḫu; anuñ maraḫara fe birin na, magoronia i anuñ ḫeri i, aḫa bira ungañ seniyeme foḫera anuñ Allania i. O Marigi, iḫa e firin birin bariki, anuñ anina ebé eḫa iḫa abada yaminé soto; Jesus Christi sababura muku Marigi. Amina.

Then shall the Priest say,

SEMBE birin kanji Alla, naḫañ asamba ma; batta muku beri kanjiñ da, Adama anuñ Awa, anuñ inaḫa eraseniyen ae rakaffu nuñ kikeren marridi i; Aragoro wo ma aḫa iaffe banañ, wo seniyen, anuñ wo bariki, na woḫa akeneñ birin wo fate i anuñ wo nyi i, anuñ wo ḫa lukikeren kanuñ seniyenme i wo sibirin i. Amina.

After which if there be no Sermon, &c.

WOTAN naḫañ birin batta gine doḫo, ama aḫoli na naḫañ ma woḫa Marridi tide seniyenme tongo wo ma, woḫa arame sebbei seniyenme naḫa afalla ḫaméi kewalli eḫa ginei mabirira, anuñ ginei kewalli aḫa ḫaméi mabiri.

Pauli seniyenχi, aχα Sebbéi Iphisianî bé,
 ategiba sulu naχα yi yamari doχο ginekanji
 i birin bé ; Ginekanjii, woχα woχα ginei rafañ,
 χali eme Christi fañ Selibanχé kanji i nafanχi
 kinaxé anuñ anaχα ayete ba nuñ agbefera, na
 aχα a raseniyen, anuñ a tinsema ye maraχα
 sababu χwi ra ; na aχα a fi akanima darajaχi
 selibanχé kanjiñ ra, kosi o mu ai ama amo-
 χonio, ama na dondonse dantin o i ; kono na
 aχα seniyenne, anuñ kobinia o ma ai. Gine-
 kanjiñ χα eχα ginei nafañ nakine eme ekañ
 χα fatei. Naχañ aχα gine nafañ anaχα akañ
 nafañ ; fenaχαara na miχi muna naχañ ayete
 naniaχu, kono a ayete rafañ anuñ a abuitima,
 χali eme Marigi aχα Selibanχé kanjiñ nafañ
 kinaxé : fenaχαara aχα fate battulañ nañ wuñ
 na, aχα fatei anuñ aχα χoriñ. Yi χα fera
 nanaara χame χα afafé lu anuñ a unga, anuñ
 arakaffuma aχα giné ma ; anuñ etan firin
 findima fate kereñ na. Fe naχañ mu koloni
 gbé nañ yi ra ; kono un ween tima Christi ma-
 biri anuñ aχα Selibanχé kanjiñ. Xalimañsa
 wobirin χα kereñ kereñ agbe giné nafañ eme
 ekañ fate kinaxé.

Amanson atan Pauli Seniyenχi asebbe ma
 Kolossiani bé, naχα ween nuñ yiki χamei birin
 naχai batta gine doχο ; Ginekanjiñ woχα woχα
 ginei rafañ, anuñ inama χonoma agbera ema-
 birira. Wofañ χα aramé sonoñ, Peteri seni-
 yenχi Christi χα χera undé ra, naχañ fañ
 ayete ginekanji i nañ nu ara, a naχañ falla
 ginekanjiñ be ; wo tan ginekanjiñ, woχα lua-
 kereñ woχα ginei ra eme marakolonji kanji
 ra ; wo woχα ginei binjama eme maiboroχο

kai, anuñ eme nyi iaffe kanjii ra kikeren, na woḡa seliñ nama ragbilen ma.

Wo batta me kore ginekanjiñ ḡa kewalli ḡameḡanji mabiri. Ya wotan ḡamekanjiñ, wo fañ ḡa rame anuñ woḡa akolon wogbe kewalli woḡa ḡamei mabiri, ḡali eme Sebbe seniyeñme amaseñma kenema.

Pauli seniyeñme, na Sebbei anaḡañ sebbé-ma Ephisiani be, wo tinkama yiki; ḡamekanjiñ, woḡa wokañ magoro woḡa ḡamei be eme Marigi ma. Fenaḡaara ḡame nañ gine ḡunji ra, ḡali eme Christi nañ Selibanḡe kanjiñ ḡunji ra kinaxé, anuñ atañ nañ fate Rakissima. Nanaara eme Selibanḡé kanjiñ magoroḡi Christi bui kinaxe, anakine ḡamekanjiñ ḡa magoro eḡa ḡamei bui feofe birini. Anuñ mansonon anaḡa afalla, Gine ḡa amato na atan aḡa ḡame binja.

Anuñ agbe sebbe ma Kolosianñ bé, Pauli seniyeñḡi naḡa yi tinka donḡé doḡo wobé; ḡamekanjiñ, woḡa wokañ magoro woḡa ḡamei ma, eme alañ Marigi ra kinaxe.

Piteri seniyeñḡi fañ wo tinka kifani, anaḡa afalla yikiné; wotan ḡamekanjiñ woḡa wokañ magoro woḡa ḡamei bui; na, ḡa naḡan undé mu ḡwisuxu, etan fanḡa na ḡwi ḡambi ḡa rakolon ma eḡa ginéi femadoḡo weenji ra; etonu wo gbé tinseme weenji matoma gauḡui birama afoḡira. Naḡai ḡa tofanji nama lu na kenema ratofannia i ḡunseḡé rabo ḡa fé ra, anuñ ḡema so fera, ama masose maso fera; kono aḡa findima na luḡundé dalise sundunji i, na i naḡañ mu faḡaña; ḡali na magoro anuñ maḡimbeli nyi naḡañ findi molon

gbé se ra Alla nyatodé ra. Fenaχaara yi
 χeniama singera yanji i, gineaĩ seniyeñmé,
 naχañ ewassa soχi nuñ Alla i, fañ ekañ rato-
 fañ nuñ, etonu na magoronia eχa χameĩ bui ;
 χali eme Sara aχa χame Abraham χwi suχu
 nuñ, anaχa aχilima Marigi ; naχañ χa digineĩ
 nañ wo ra, dama wo fefani ninama, anuñ wo
 mu gauχu magaχu gbé undé ra.

THE
VISITATION OF THE SICK.

When any Person is sick, &c.

XERI xa lu yi banché ma, anuñ neñ birin bé
naχai luna akui.

When he cometh, &c.

INAMA imanioxun, Marigi, muku xa fe-
niaχii ma, ama muku sinafafei xa feniaχii
ma; inama fuguse muku fekobiniaï: Marigi
fani, muku lu, ixa ixa miχii lu i naχai
χunsaraχi iwuli seniyeñχi ra, anuñ inama
χono muku ma abada.

Answer. Marigi fani muku lu.

Wunχα Seli.

Marigi, kini kini mukuma.

Christi, kini kini muku ma.

Marigi, kini kini muku ma.

WUN Fafé, naχan na arriyana. Iχili xa
seniyeñ. Ixa yaininé xa fa. Isagwe
xa naniñama dunia ma, Eme aniñaxi arriyana
kinaχé. Muku kito muxuxa loxe loché buiti-
séra. Anuñ ixa wuñ yunubii kaffari, Eme
muku fan kaffari muku borebe naχai feni
axi nina wuñ birira. Anuñ inama muku raso
fékobi i; kono ixa muku rakissi fekobima.
Amina.

Minister. O Marigi, ixa boiidi rakissi;

Answer. Naχan awassa soχi itani.

Minister. Ixa maali rasamba ama akeliχi
ixa seniyeñme yiré ma.

Answer. Anuñ ixa aratanga ma abada ixa sembé niara.

Minister. Ixa anina iaxwi nama nosoto axumma.

Answer. Ama fekobiraba nama amakora axa a maxono.

Minister. Ixa findi abé, O Marigi, tatte ixorokome undé ra.

Answer. A iaxwi nyatode ma ;

Minister. O Marigi, muku xa seliñ rame.

Answer. Anuñ anina muku mawa xa fa ixon.

Minister.

O MARIGI, Ixa amato arriyana ma, amato ixa yi boiñdi ma, a xunfaba anuñ amali. Ixa amato i kini kini nyañ ra, mara wassa fi ama anuñ wassaso laraxi itan i, aratanga iaxwi masibo ma, anuñ ixa a ragatta abada kissi i anun xeri ; Jesus Christi saba-bura muku Marigi. Amina.

MUKU xwirame, Sembe biriñ kanji anuñ kini kini gbe Alla anuñ Rakissima. Ixa iderixi fefani aitalla abé, naxañ toroxi fure ra. Ixa raseniyeñ abé, muku imallenlen ixa yi fafenia marasyi ; na axa fangetenia marakolonji xa axa danxaniya ixoro xo ma, anuñ magauxunia i axa tubi ma. Na xa ikeneñma faninia ixa axa forinia mayallani fi ama sonon, a xa axa si donxé raxanima ixa gauxui, anuñ ixa daraja bé : ama, ixa iaffé fi ama axa yi xumfaba toro raxañma naki, na yi xirixononia to niuñ naxambi,

aħa luma ifoħira abada nyii; Jesus Christi sababura muku Marigi Amina.

Then shall the Minister exhort, &c.

MARAFANJI kanunte, iħa yi kolon, na Sembe birin kanji Alla, nyi ħa Marigi nan ara anun tu, anun seose birin naħan na etan i, eme sagatalania, sembé, yallania, forinia, fangantenia, anun furenia. Nanaara, ifure na kioki, iħa akolon larħiħera, na Alla ħa ħumfa nan atanan na. Anun yi fure rasamba nun ima mun feofé ra, ħa aħa i munaninia manina foħimanina fera borei bé, anun na iħa danħaniya ħa fa mini nai Marigi ħa loħei, matoħoniai, darajaħinia, anun binjania, daraja ragboma ħa féra, anun abada ħeri i; ama arasamba nun ima aħa i matinħinma anun iħuru feofe ma itani naħan iħa arriyana Fafé ħonoħi anyai toma; iħa akolon larħiħé ra, na ħa i tubi larħiħé ra i yunubiħ birin ma, anun i iħa furé raħanma maramunaninia i, i wassa soħi Alla ħa kini kini i, aħa marafan Di gbefera Jesus Christi, anun magoronia ħonjemamasa ama aħa fafenia ħumfaba gbefera, ikan birin magoro aħa sagwe bui afindi mané fefani ra ibe, anun wo mali iħa ti tinħinmé kirara naħan raħanima abada nyi ħon.

If the Person visited be very sick, &c.

ARAXANIXA nanaara eme fefani ra Marigi ħa niaħanħata: Fenaxaara (eme Pauli seniyenħi naħa afalla aħa sebbe ma anaxa sebbe Ibreui be ategiba funun firin) Marigi

naɣaɲ naɣaɲ nuɲ anaɣa aniaɣanɣata, ma anuɲ
 a diɪ birin ɣuruma anaɣaɪ rasuɣu. Xa toro
 fa iɣoɲ, Alla i ɣuruma eme diɪ ra ; katugu na
 di na minden aberi fafé mu naɣaɲ bombo ?
 Kono ɣa wo lu niaɣanɣatatare ne ɣambi
 birin findi ma tongomaraɪ naɣaɲ ma, na bere
 yangamadi naɲ wora anuɲ ɣalala di maara.
 Amansonon, wuɲ birin beri fafeɪ soto nuɲ,
 naɣaɪ wuɲ matinɣinma bere undé, anuɲ
 muku naɣa ebinja nuɲ ; amu pissa nabé
 muku ɣa muku kaɲ magoro nyiɪ Fafé bui
 anuɲ muku ɣa ɣania. Fenaɣaara etan nun-
 dira loɣei amuwuya muku niaɣanɣatama
 ekenenji fera ; kono atan na nina muku ɣa
 fefani fera, na muku ɣa findi aɣa seniye-
 me tongomaraɪ. Yi ɣwiɪ barenji fani, seb-
 bema Sebbe seniyenme i wunbé marawassa
 fera anuɲ tinkai ; na muku ɣa muku arriyana
 Fafe ɣa marasi raɣaɲ ma munannia ra anuɲ
 ɣonjemamasa ra, yanji oyanji ɣa a akeɲen
 aɣa marafannia kewalli fani ra aɣa muku
 ɣumfaba mantoro o mantoro ra. Anuɲ ma-
 rawassa gbé dantiɲ muna Christiani miɣiɪ
 be apissa yi bé, eɣa findi Christi maniné
 ra, e mantoroɪ raɣanma maramunaɲ niai
 toroɪ anuɲ fureɪ. Fenaɣaara atan ayete mu
 te sewa ne, kono mené abatta ɣiriɣone
 raɣaɲ ; amu so aɣa darajai, mene eto abam-
 bani wurima. Anaɣine mundi naara muku
 abada sewa i kirara saɣi niaɣanɣatane be
 Christi foɣira ; anuɲ muku nadé muku ɣa
 so abada nyi i naɲ wunɣa tu boniesaniai
 Christi foɣira ; na muku ɣa kelima sonon
 anuɲ lu afoɣira abada nyi i. Ya, nanaara

iħa i fure raħań, maramunani, naħań findima fefanira ibe yiki, Un irakota Alla ħilira, iħa na Christiani laiiri manioħun inaxań suħunun Alla ra iħa ħunħa bere i. Anun fenaxaara yi sinia ħambi ifama dalili rafidé kitirabo tinħinmé ma, naħań kiti doħo birin be mayegeti ma aĩ, un i yamarixi iħa ikań mato anun itidei, birin Alla mabiri anun adabaden mabiri, na itan ikań beten ma anun akiti i fekobiraba ħa fera, iħa kini kini to i arriyana Fafé bellaħé ra Christi sababura, anun inama kitiħi anun beten ma na magauħu kiti loħé i. Nanaara un afalla ma ibe muku Danħaniya Fei, na iħa akolon ħa idanħaniya ma eme alań Christiani miħi ħa asuħu, ama amu naki

Here the Minister shall rehearse, &c.

ITAN danħaniyaħi Alla ma Fafé naħan Sembe pissa abirin bé Naħan arriyana anun dunia da?

Anun Jesus Christi i aħa Di sotoħi keren ma muku Marigi? Anun na Holy Ghosti anaxań nafuru; Mari Sungutunji naħa aberi; na aniaħanħataħi Pontuisi Pilati mangenia bui, anubambamħi, anun a mageliħi; na anaxa goro ħalatane; anun afań naka keli sonoń ħisaħandé; na anaxa te arriyana, anun adoħoħi Alla nyi fań bellaħé ma Fafé naħań sembe pissa abirin bé; anun akelima nané afa sonoń, dunia raniunji i aħa kiti atutare anun atuħi ma?

Anun i danħaniyaħi Holy Ghosti ma; Katholik Malanji seniyeńħi. Miħiĩ seniyeńħi

χα Kanfuntenia fei ; Yunubi kaffari ; Fate χα rakeli fe i ; anuñ abada nyi tu χambi ?

Answer. Yi birin un danχaniya ama lar-
χιχέ ra.

Then shall the Minister examine, &c.

Absolution.

WUN Marigi Jesus Christi, naχan batta
sembé ti aχα Selibanχε kanjiñ tegi i,
yunubitoi birin kaffari fera naχai tubixi lar-
χιχέ ra anuñ danχaniya ama, χα aχα kini kini
gbo gbefera, i fekobinia birin kaffari : anuñ
aχα sembé sababu abatta naχan doxo un ma,
Un i yunubiñ birin rafulun ima, Alla Fafé
xilira, Di, anuñ Holy Ghosti. Amina.

Wunχα Seli.

O KINI kini gbe Alla, naχan, iχα kini
kini agbegbé kewalli, naχα nei birin yu-
nubi i tongona naχai tubixi larχιχέ ra, na i
mu emanioxun ma sonon : Iχα i kini kini
nyañ rabbi iχα yi boiidi ma, kaffari χoli na
naχan ma larχιχέ agbera anuñ iχα ba ama.
Iχα aranene ai, marafan gbe Fafé, nase birin
naχan nu borone Sentana χα mayendenji
sababu anuñ aχα besenχononia, ama aχα
fatema χolise niaχira anuñ fangantenia : Iχα
yi fure mixi ragatta iχα Selibanché kanjiñ
makaffunia i ; iχα aχα sunu manioxun, aχα
nyayeñ rasuxu aχα χirixoneñ raboro eme i
ato naχan lan abe. Anuñ fenaxaara anaxa
awassa birin soxi iχα kini kini gbansan i,
inama aχα yunubiñ fori sa axumma, kono iχα
a ixoroxoma iχα bariki Nyi ra ; anuñ ito

kenen iħa atongoma bé, iħa atongo iħa marafannia ma, Jesus Christi, allohoromaĩ saba-bura, iħa marafaĩ gbegbe Di muku Marigi. Amina.

In te, Domine, speravi. Psalm lxxi.

ITAN i, O Marigi, un batta un wassa so ; inama anina unħa safa so firifara i : kono iħa un maali, anun un nakissi iħa tinħinnia i : iħa ituli ti un ma, anun un nakissi.

Iħa findi sembe luxundé ra unbe, un ħa siga ma denaxandé bere oberé : ibatta laiiri suxu na i un maalima ; fenaxaara itan nan unbé banxé kantama ra, anun unbe soro iħoroROME.

Un nakissi, O unbé Alla, allatarenia kai bellaħé ma : tinħintaretoi bellaħema, anun nyaixara kanji.

Fenaxaara itan, O Marigi Alla nan nase ra naħaĩ ħa ħoli batta un suxu : itan nan unbe yigi, atongoi un dimedinia ma.

Un nu ragataxi itan sababura kabi un beri loħéma : itan nan na ra naħaĩ batta un tongo unga furima ; unbé tantu tima itan fe i abada.

Un naħa findi nun eme semagauħuħi agbera awuyaaxi ra : kono unbe lara larħiħera na itani.

O anina un dé ħa rafé iħa tantu ra : na un ħa daraja sigi sama, anun iħa binja fenien. Inama un rawolima forinia yanji i : inama gi un na unbe sembetare beré ra.

Fenaxaara un iaħwiĩ femafalla ma un mabirira, anun nei naħaĩ mame tima un nyi mabiri naħa dumbu suxu kikeren, enaxa : Aila

batta gi ara, gerefa sagatama ama anuñ asuxu; fenaɣaara miɣi muna naɣaŋ a rakissima.

Inama ti makuia un ma, O Alla : unbe Alla iɣa iɣulun iɣa un maali.

Anina eɣa ifuma anuñ ɣaliɣé naɣaŋ tiɣi un nyi mabiri : anina yaɣi ɣa mafilen e ɣum ma anuñ binjetare naɣaŋ kira feñ ma eɣa feniɣi nina un mabirira.

Kono untan, un luma munanniai abada : anuñ un itantuma agbera anuñ agbera.

Un de iɣa tinɣinnia fe fallama loɣe oloɣei anuñ marakissi : fenaɣaara un mu aɣa naniun-de kolon.

Un sigama Marigi Alla ɣa sembe i : anuñ un iɣa tinɣinnia fe gbansaŋ falla ma.

Itan O Alla, batta un tinka kabi unbe dimedinia ma ɣa ya : nanaara un igbe kabanako walliŋ niaibama.

Inama gi un na, O Alla, unbe forinia bere i, un ɣunji safa fugaxi : mene un batta iɣa sembe masen yi bunse ma, anuñ iɣa sembe nei ma naɣaŋ fama fade.

Iɣa tinɣinnia, O Alla aiteɣi agbegbera, afei gbo naŋ nei ra ibatta naɣaŋ nina nuñ. O Alla, unde luɣi eme itanan na?

Daraja Afafé ma, anuñ Di : anuñ Holy Ghosti;

Atongo asambama, anaɣine ya, anuñ aluma naki abada : abada anuñ abada. Amina.

Adding this.

O DUNIA Rakissima, naɣaŋ iɣa bambamji sababura anuñ i wuli seniyeŋme batta

wun χunsara, iχα wun nakissi, anun wun maali, muku magoroχi imallenlen, O Marigi.

Then shall the Minister say,

SEMBE birin kangi Marigi, naχan nan so iχoroχome ra nei birin bé naχai ewassa so itan i, seibirin naχai na arriyana i anun dunia ma exun sin ma naχan ma anun aχwisuxu, χα findi iχα ratangama ra ya anun abada; anun aχα anina na i χα akolon ma anun iχaxili χα asoto, na χili dantiin o muna arriyana bui fixi adabaden ma, naχan i, anun naχan sababura iχα mayallan soto anun marakissi, mene Jesus Christi χili gbansan muku Marigi. Amina.

And after that shall say,

MUKU naχα isa Alla χα marafannia kini kini ma anun aχα maratangama. Marigi χα ibariki anun i ragatta. Marigi χα anyafani aiyyilenma i χummu anun kini kini sa ima. Marigi χα aχα nyategi fannia ite ima, anun χeri fi ima, birin ya, anun abada. Amina.

A Prayer for a sick Child.

O SEMBE birin kanji Alla, anun kini kini Fafé, naχan bé nan nyi kanji gbansan na anun tu; Amato arriyanama, muku magoroχi imallenlen, kini kini nyaï ra yi di ma naχan saχi be fure sadé ma : A χumfaba, O Marigi, iχα marakissi ra ; a rakissi iχα yanji i naχan lan ibe, aχα fate nia χiriχoné ma, anun aχα nyi rakissi iχα kini kini gbefera. Na χα aike-

nenma i xa axa si loxei rabuma bé duniama, axa lu itanañ be, anuñ axa findi igbe daraja boiidi undé ra, a i battu ma larxi xera, anuñ fefani ninama axa bunse tegi i; ama ixa arasuxu nei arriyana ludei ma, nei nyii nane denaxande naxai xixi tui Marigi Jesusi, na abada malabu rasewama anuñ niaxalinji, Yi nina, O Marigi, ixa kini kini i gbefera, atan-i ixa Di muku Marigi Jesus Christi, naxan luxi anuñ niaragirima ifoxira anuñ Holy Ghosti, abada Alla kereñ, abada anuñ abada. Amina.

*A Prayer for a Sick Person when there appeareth
small hope of recovery.*

O KINI kini Fafé, anuñ marawassa birin Alla, muku maalima gbansañ maalima yanji i: Muku gi ixon maali feñ ma ixa yi boiidi gbefera naxan saxi be ixa bellaxé bui fate fangantenia gbe ma. Amato marafannia ra, O Marigi; anuñ a fate safa iboroxone agbera, sembe fi ama, muku imallenlen, agbera anuñ agbera bere obere ixa iaffera anuñ nyi seniyeñ me anyi i. Tubi larxi xé fi ama axa kobi fei birin abatta naxai nina a si-i naxan dangixi nuñ, anuñ danxaniya ixoro xome ixa Di Jesus Christi ma; Na a yunubi x ba ama ixa kini kini sababu, anuñ axa kaffari xa raballañ arriyana, asafa tu anuñ amutoma sonoñ. Muku akolon O Marigi, na, xwi o muna imu tagan ma naxan ma, anuñ na xa itin, i arakeli ma xali ya, anuñ a si xunnakuia muku tegi i: xalisa fenaxaara aluxine eme axa faxa yangi ma-

koro ma, iħa anina aħa alaŋ naki anuŋ aniailan, muku imallenlen tu saħanji biri ra, na aħa tu ħambi ħeri i, anuŋ iħa marafania i, a nyi ħa rasuħuma iħa abada yamine i, Jesus Christi ħa alloħoromaŋ sababura anuŋ ħarisanía, iħa Di kerenima muku Marigi anuŋ Nakissima. Amina.

A Commendatory Prayer, &c

O SEMBE birin kanji Alla, tinħinme kanjiŋ nyi i luma naħaŋ foħira e to ramini eħa duniania fatei ballandé i ħambi. Muku magoroħi yi iħa boiidi nyi sa iħa bellaħei ma, muku marafaŋ baren, eme Dáma larħiħé bellaħéi ma, anuŋ kini kini agbegbé Rakissima; muku magoroħi agbera imallenlen, na aħa lu sefani gbe i nyatodéra. Iħa amaħa, muku imaħandi, na tinseme Yeħkeyore wuli ra naħaŋ nu faħa nuŋ na aħa dunia yunubiŋ tongo ma; na feníaħiŋ birin abatta naħaŋ nina nuŋ, yi fuħarinia duniamá anuŋ kobi tegi i, fate waħunsé-naíħi sababu, ama sentani mayendennia kotaŋ, tonu maħa anuŋ ba ama aħa ti iħon tinseme i anuŋ seniyeŋme i. Anuŋ muku tinħa, mukutan naħaŋ maŋ luħi, yi dondon naitoi, anuŋ boretunia naitoi loħe oloħé, muku ħa ato muku ħenia fanganténia ma anuŋ muku marakolontare muku si buma munbere i; anuŋ nanaara muku ħa muku loħei tengema naki na muku ħa muku sundonjiŋ ti kifani na arriyanaŋ kotaŋ ma anuŋ seniyeŋme muku tonu bu be (duniamá) naħaŋ fa muku ra arraniundeí abada nyi i Jesus Christi ħa alloho-

romaĩ sababura, iħa Di kereĩma muku Marigi. Amina.

A Prayer for persons troubled in mind, &c.

O BARIKI Marigi, kini kiniĩ Fafé, anuĩ marawassaĩ birĩ Alia ; Muku imallenlenĩ, amato arriyana ma kini kininai i anuĩ fefani nia ra iħa yi mantoro boiidi ma. Itan seħoneĩ sebbeħi amabiri, anuĩ ibatta anina aħa yunubiĩ fori ħa asuħu ; iħa ħono gbé saħi kifania ħumma, anuĩ anyi rafexi toro ra : kono, O kini Alla, naħaĩ batta aħa ħwi seniyeĩ me sebbe muku tinka fera, na muku-tan, maramunanji i anuĩ iħa sebbei seniyeĩme ħa marawassa muku ħa yigi soto ; Iħa ħaħili nia tinħinme fi ama aħa ayete kolonĩ kifani, anuĩ iħa niaħanħata fé anuĩ laiĩriĩ ; na anama aħa lara itani raboloma, ama asa yire bette i mene itan i. Sembe fi ama aħa manineĩ birĩ mabiri, anuĩ aħa fanganteniaĩ rayallaĩ. Inama maħono sundunji ħaliħe, ama adanħaniya borone raħubenĩ. Inama iħa marafannia kini kiniĩ rageli ama ħononia i ; kono iħa anina aħa sewa ħwirame anuĩ niaħalinji, na nei ħori i naħaĩ maħono nuĩ ħa sewama. Iħa ara-kissi iaħwi ħa magaħui ma, anuĩ iħa in-yafani naiyalle ite aħon anuĩ ħeri fi ama, Jesus Christi ħa allohoromaĩ sababura anuĩ ħarisania i muku Marigi. Amina.

THE
COMMUNION OF THE SICK.

The Collect.

SÉMBE birin kanji anuñ abada Alla, anaba-
den xa Dama, naxań neñ xuruma i naxań
nafań, anuñ birin niaxanxatama i naxań
rasuxuma; Muku imallenlen ixa kini kini
sa ixa yi boiidi ma naxań xunfabaxi ixa bel-
laxéra, anuñ ixa anina axa axa fure raxań
muñannia i, anuñ afate yallannia sotoma
sonon (xa alań ixa marafannia tinji ra,) anuñ
xa anyi afate luma berenaxei, axa la
tinsemé axa fi ima; Jesus Christi sababura
muku Marigi. Amina.

The Epistle. Heb. xii. 5.

UNBÉ di, inama Marigi xurunia niaxanxata
botoroba, ama ketunma xa atan itań ma-
raxono ma. Fenaaxaara Marigi naxań nafań
anaxań xuruma. Anuñ di birin bomboma a
naxań nasuxuma.

The Gospel. St. John v. 24.

LARXIXE, larxi xe un afalla wobé, naxań
unbe xwi rame, anuñ danxaniya atań ma
naxań xa xera nan untanań na abada nyi na

naḡaṇ i, anuṇ amu soma betende; kono abatta dangu tu ma ḡa nyi ḡoṇ.

After which the Priest shall proceed according to the form before prescribed for the Holy Communion, beginning at these words [Ye that do truly, &c.]

THE BURIAL OF THE DEAD.

UNTAN naṇ rakelima kanji ra anuṇ nyi, Marigi nanan falla: naḡaṇ danḡaniya uṇ ma, ḡali ato faḡa, a ḡania mané: anuṇ naḡaṇ o naḡaṇ luḡi anuṇ danḡaniya uṇ ma amu tuma abada. *St. John xi. 25, 26.*

UN akolon na uṇ ḡunsarama luḡi, anuṇ na afama ti dé dunia ma loḡe donḡeṇ. Anuṇ ḡali un ḡiri mabiri ḡuliṇ yi fate domma, ḡali sa uṇ Alla toma uṇ yete i: uṇ naḡaṇ toma uṇ kaṇ be, anuṇ uṇ nyaṇ amatoma, anuṇ dantiṇ maara. *Job xix. 25, 26, 27.*

MUKU mu fa seose ra ya dunia ma, anuṇ nundi tigi tigi nara, na muku mu seose ḡani ma a i. Marigi naḡa ki ti, anuṇ Marigi batta atongo na; bariki na Marigi ḡili ma. *1 Tim. vi. 7. Job i. 21.*

Dixi Custodiam. Psalm xxxix.

UN naḡa afalla, uṇ uṇ kiraṇ yengisama: na uṇ mu feniaḡi niṇa ma uṇ neinji ra.

Un un de ragatama eme karafé ra : allatare kanji tonu na un naitoma.

Un naɣa un néinji suxu, anuñ un mu feofé falla : un naɣa dundu, iyon, ɣali ɣwi fani ma ; kono na findi ɣiriɣone un bé anuñ nimisa ra.

Un sundonji nu fura un kui i, anuñ un tonu manioɣun yiki te naɣa radeɣé : anuñ adonɣe i un naɣa ween un neinji ra ;

Marigi, anina unɣa un naniunde koloñ, anuñ unbé loɣei yirike : na unɣa akoloñ kifani un buma munberé.

Amato, ibatta unbé loɣei doɣo eme bellaɣé italla kereñ na : anuñ unbé nyéi luxi eme fufafu i mabiri ; anuñ larɣiɣera adabaden birin naɣaɳ ɣaniaɣé fufafu naara kikereñ.

Fenaɣaara adabaden nierema fufafu nini bui : anaɣa banañ malañ, anuñ a ma koloñ undé asotoma.

Anuñ ya, Marigi, muñ na un yigi ra : nundi tigi tigi un yigi na itannañ i.

Un nakissi un feniaɣiit birin ma : anuñ inafa anina unɣa findi mayilese daɣunia be.

Un naɣa findi bobo ra, anuñ un mu un de rabbi nuñ : fenaɣaara itan batta na nina.

Iɣa iɣa fitine tongo na un ma : un toroma kifani iɣa bellaɣé foxi ra.

Itan marasi fei ra to adabaden niaɣaɳɣata ma yunubi fera, i naɣa anina aɣa tonji i ɣa dangi ama, aluxiné eme tese undé doma ɣinma kinaɣé : adabaden birin nanaara fufafu gba-ansañ nañ ara.

Iɣa un seli rame, O Marigi, anuñ iɣa i tuliit

ti unbé mawa ma : inama dundu unbé nya-yei ma.

Fenaxaara xonie nan untanan na ifoxira : anun safari tima, eme un bembai birin nuna nun kinaxe.

O ixa un lu dundundi, na unxa rayallan sonon : unsafa keli bé anun mutoma be sonon.

Daraja na Afafé ma, anun Di : anun Holy Ghosti ;

Atongo asambama, anakine ya, anun aluma naki abada : abada anun abada. Amina.

Domine, refugium. Psalm xc.

MARIGI, itanan nu muku sembenia ra : atongoi bunse keren ma abirima bore ma.

Geiai safa mini nun, ama boxi safa da nun anun dunia : itanan Alla ra atongoi abada ma, anun dunia ba muna.

Itan adabaden mafindi xalixése ra : amani-sonon inaxa afalla, Gbilen sonon, wotan adabaden dii ra.

Fenaxaara nye wulukeren luxi inaitoma eme xoro : amatoma na naxa dangi eme saxanji saxan kantania quaira.

Mafure ito nei rayensen, é maninaxi xixi undé ra : anun emasara teren na ema sexe.

Gesegé axindema, anun amoma : kono nimirera a segexi, axaraxi, anun alibbi.

Fenaxaara muku ganmané ixa xono i : anun muku gauxu ixa magauxu xone gbe on.

Ibatta muku tantanji fei doxo inyatode ra :

anuñ muku bundu yunubiñ inyategi naito ma.

Fenaxaara xa ixonoxi muku syiloxei birin dangima : muku naxa muku nyei raniun eme fe naxañ keneima fallai.

Muxu nyei loxei tongo sulufirin naara ; anuñ xali adabadeni sembe ixoroROME na e nyei tongosulumasaxañ lima : xalisa na beré esembénia toro nara anuñ nimisa gbansañ ; adangima mafure naki, anuñ muku muna sonoñ.

Kono undé ixa xono gbé sembe nioXosama : katugu xali eme mixi gauxu na dondoni xon, ixa xono luxi nakine.

O ixa muku tinka na mukuxa muku loxei tenge naki : na mukuxa muku sundunjiñ ti xunifaninia ma.

Imanfindi sonoñ, O Marigi, arraniunde bere i : anuñ ixa kini kini sa ixa boiidiñ ma.

O muku rawassa ixa kini kini ra, anuñ na mafuré : allo muku xa sewama, anuñ niaxalin muku sinia loxei biriñ ma.

Muku rasewa kore yi yanji xambi ibatta muku niaxanxata naxañ ma : anuñ ne nyéi gbefera muku mantore raxañ nuñ naxañ ma.

Ixa ixa kewalli masen ixa boiidiñ ma : anuñ exa diñ ixa daraja.

Anuñ Marigi mukuxa Alla xa daraja itexi Sembenia sa muku xumma : muku bellaxei walli rayiriwa muku ma, O muku bellaxe walli rayiriwa.

Daraja Afafé ma, anuñ Di : anuñ Holy Ghosti ;

Atongo asambama, anakine ya, anuñ aluma naki abada : abada anuñ abada. Amina.

Then shall follow the Lesson, &c.

1 Cor. xv. 20.

CHRISTI batta keli tuma koré, anuñ abatta findi nei naḡai ḡiḡi tu i ḡa bogiñ singé ra. Fenaxaara tu tofa duniama adabaden sababu, rakeli tuma mañ fa adabaden sababu sonon. Katugu eme muku bemba Adama nia i, adabaden birin tumane, ḡali mañ naki Christi i birin fama ḡaniadé nyii. Kono miḡi birin agbé tidenia i: Christi bogiñ singé naara; na ḡambi nei naḡai biraxi Christi foxira, aḡa fai. Na beré dunia raniunde to fa, afama yamine fidé Alla ma naḡaṇ ma, ḡali Fafé; ato niaraginia birin ranoma, anuñ ḡummatinia, anuñ sembe. Fenaxaara atan niaragiri tima, mene abatta a iaḡwiñ birin sa asanjiñ bui. Iaḡwi donḡé naḡaṇ fama ḡaliḡedé tu naara. Katugu abatta sei birin sa a sanjiñ bui. Kono ato afalla, se birin nu saḡi a yamarinia bui, a niaiba kenema, na atan maara naḡan batta sei birin sa abui. Anuñ na beré sebirin fama sadé abui, na bere Adabaden Di fañ ayete sa atan bui naḡaṇ seose sa nuñ abui, na Alla ḡa lu birin birin i. Xa amunaki etan muñ ninama naḡai ḡuñ batta ḡa tumiḡi gbefera, ḡa tumiḡi mu keli sonon? E ḡuñ nu ḡaḡi tu miḡiḡafera muñfera? Anuñ wuñ tiḡi tumagauḡunia tidei bere obere muñfera? Un amasen ma wo sewania sababu un naḡaṇ sotoḡi Christi Jesusi muku Marigi, un tuma loḡéoloḡe. Xa eme adabaden kirara, un naḡa gereso nuñ subei unde mabiri Ephisustai, amun fe fani nina unbé, ḡa tu miḡi mukeli ma? Wunḡa

sedon̄ anuñ semin, fenaχaara muku faχama tiner. Wo nama wo kan mayenden̄ : feniaχi weenjiñ sunfaniñ χanama. Woχa kunuñ tinχinnia χon̄ anuñ wo nama yunubi nina; katugu undeñ mu Alla kolon̄. Un yi afalla, na woχa yagi. Kono miχiñ undé afallama, Tumixi kelima munki? Anuñ e minima nai muñ fate silara? Itan daχunia sansi inaxañ si nuñ mu minima mene aborone. Anuñ nasansi ibatta naχañ si, imu na dondon̄ fate si naχañ gbulama, kono sansi gbansañ, bere unde maali naara, ama sansi dantin. Kono Alla naχa fatte undé fiamame a kenen kinaxe, anuñ sansi birin agbe fatte. Subeñ birin silakereñ maaradé; kono sube sila kereñ adabaden̄ bé, dantin subeñ bé, dantin yekχeñ, anuñ dantin kwonibe. Arriyanania fateñ fan̄ nuna, anuñ duniania fateñ; kono arriyanania daχi χa daraja kereñ naara, anuñ duniania daχi dantiñ naara. Soge tofanji daraja kereñ na, anuñ kige daraja dantiñ naara; anuñ tumbuiχa daraja dantiñ naara; katugu tumbui birin tofanji daraja kereñ maara. Bimbi kelinia fan̄ nakiue : amageliχi borone i; akelima borotarenia ma : amageliχi binjatarene i; a kelima darajane i : Amageliχi binjatarene i; a kelima darajane i : Amageliχi fangantenia i; a kelima sembenia i. Amageliχi adabaden̄ fatenia i; akelima nyinia fate i. Adabaden̄ fatenia na, anuñ nyinia fatenia na. Anuñ anu sebbe nuñ, χame singe Adama nu da nuñ nyinia nyi; adonχeraχi Adama (Jesus Christi) nu beriχi rakeli nyi kanji, χalimansa, asingeraχi atañ maara nyinia kanjira, kono

adabadenia kanja naḡaṇ na, anuṇ naḡambi naḡaṇ naṇ nyikanjira. Xame sigé fataṇ ma boḡi ma, boḡi naara : ḡame donḡé Marigi naara akeli arriyana. Eme boḡinia, nei naḡine naḡaṇ fataṇḡi boḡinia i : anuṇ eme arriyanania, nei faṇ nakine naḡaṇ fataṇḡi arriyana i. Anuṇ eme muku bata boḡinia manina soto nuṇ, muku faṇ arriyana sotoma kinaḡé. Ya un yi afalla barenji, na subé anuṇ wuli mu Alla ḡa yamine sotoma ; ama borone borotarenia sotoma. Amato, un fe naḡan mukoloni undé maseṇ wo ma : Wun birin mu ḡiḡi tu i, kono wuṇ birin masarama, teren na, niamatei niamagira sarafé donḡe i (ḡatugu sara fema) anuṇ tumiḡi kelima borotarenia i, anuṇ wuṇ birin masarama. Fenaḡara yi borone manḡa borotarenia sama, anuṇ yi tunia manḡa tutarenia sama. Xa yi borone borotarenia sama, anuṇ yi tunia batta tutarenia sama ; na bere na fallai fama fallade naḡaṇ sebbexi nuṇ, Tu naḡa geruṇ noniai. O Tu, iḡa ḡone minden ? O furunḡumé, iḡa sembe no minden ? Tu ḡone yunubi naara, anuṇ yunubi sembé tonji naara. Kono Alla ḡonjémama naḡan sembe no fi wumma wuṇ Marigi sababura Jesus Christi. Nanaara un kanunte barenji, woḡa tikifani mamokotarenia i, Marigi kewalli ninama bere o bere, fenaḡaara wo akolon na wo walli mu lu fufafu Marigi i.

When they come to the grave, &c.

MIXI gine batta naḡaṇ beri, mu buma dunia ma anuṇ arafexi torora. Anaḡa mo, anuṇ anaḡa sege eme wurifuge ; anaḡa gi

eme nini undé kinaḡé, anuñ amu tima tidekeren i.

Nyinia tidénia tegi i wun na tune i: wuñ maali femna undé ma, mene itani, O Marigi, naḡaṇ ḡonoḡi atinḡinji i wuñ yunubiṛ gbefera ?

Xalisa, O Marigi Alla naḡaṇ seniyeṇḡi agbegbera, O seniyeṇme anuñ kinikini gbeḡbe Rakissima, I nafa wuñ naso abada tu ḡoneṛ i.

Itan akolon, Marigi, wuñ sundonjiṛ ḡadum-bufeṛ; inama i kinikini tuliṛ rageli muku seliṛ ma; kono iḡa muku lu, seniyeṇmé gbeḡbé Marigi, O Alla sembé birin kanji, O seniyeṇmé anuñ kinikini Rakissima, itan kitirabo laṇmé ra, abada, inafa anina, muku saḡaṇji donḡeraḡi i, tu ḡiriḡoneṛ unde sababu, muku birama ima.

Then, while the earth, &c.

FENAXAARA abatta sembe birin kanji Alla keneṇ nuñ; aḡa kinikini gbe i, aḡa atongo akaṇ bé muku marafaṇ barenji, yiḡame ḡa nyi, naḡaṇ batta faḡa ya, muku, nanaara, a gbimbi sana boḡi ma; boḡi boḡi ma, bende bendé ma, ḡube ḡube ma; nundi anuñ larai yiḡi na akelima sonoṇ abada nyi i, wuñ Marigi sababura Jesus Christi; naḡaṇ yi fate kobiḡi masaramané, na aḡa findi agbe darajania fate manina ra, eme na sembe gbe kewalli rawallima, a no sotoma se birin ḡumma naḡaṇ sababu.

Then shall be said or sung,

UÑ ḡwi undé rame nuñ akeliḡi arriyana ma, naḡaṇ falla ma uñ bé, Asebbe, Atongoi

yama bariki na tumixi ma naɣaɳ tu Marigi i;
 ɣali naki Nyi seniyeɳme nanan falla ; katugu
 e malabuma eɣa walliɳ ma.

Then the Priest shall say,

Marigi, kini kini muku ma.
 Christi, kini kini muku ma.
 Marigi, kini kini muku ma.

WUN Fafé, naɣaɳ na arriyana. Iɣili ɣa
 seniyeɳ. Iɣa yaminé ɣa fa. Isagwe
 ɣa naniɳama dunia ma, Eme anina ɣi
 arriyana kinaxe. Muku ki to mukuɣa loɣé
 loɣe buitiserá. Anuɳ iɣa muku yunubiɳ
 kaffari, Eme muku fan kaffari muku boreɳ bé
 naɣaɳ féniaɣi nina wuɳ birira. Anuɳ inama
 muku raso fékobi i ; Kono iɣa muku rakissi
 fekobima. Amina.

Priest.

SEMBE biriɳ kanji Alla, nyii na naɣaɳ
 foɣira naɣaɳ batta faɣa be Marigi i ; anuɳ
 danɣaniyatoɳ ɣa nyii na naɣaɳ foɣira sewai
 anuɳ niaɣalinji, e to mini fate ɣa kotei ;
 Muku iɣonjémamasa katugu abatta ikenen
 iɣa muku yi barenji ramini yi mantore dunia
 ɣa toroɳ birin ma ; imalleɳma, na aɣa ikenen
 iɣa marafannia fefani gbe sababura, iɣa iɣa
 suganditoɳ birin malaɳ iɣoɳ mafure, anuɳ iɣa
 iɣa yaminenia iɣuluɳ ; na mukutan, anuɳ
 neɳ birin naɣaɳ faɣa nuɳ iɣili seniyeɳme ɣa
 danɣaniya nundine, mukuɣa muku ɣeri tin-
 xinme sotoma anuɳ niaɣalinmé biriɳ fate
 anuɳ nyii, iɣa abada daraja ne naɣaɳ ba
 muna ; Jesus Christi muku Marigi. Amina.

The Collect.

O kini kini Alla, Muku Marigi Jesus Christi
 xa Fafe, naḡaṇ naṇ kelimania ra anuṇ
 nyi, unde o undé danḡaniya naḡaṇ ma, luma
 na ḡali atofaḡa; anuṇ naḡaṇ o naḡaṇ lumana
 anuṇ danḡania ama, mu tuma abada; naḡaṇ
 faṇ muku tinka aḡa ḡera seniyeṇmé Pauli seni-
 yeṇḡi, wuṇ nama nimisa, eme miḡiṇ yigiomuna
 naḡaṇ nyira neibe naḡaṇ ḡiḡi tui ai; Muku
 magoroḡi imallenleṇ, O Fafé, iḡa muku rakeli
 yunubi tui tinḡinnia nyi ḡoṇ; na ḡa muku
 to faḡa, muku ḡa malabu ai, eme yigi na
 muku nyi ra, na yi muku barenji na ya; anuṇ
 na kelinia yanji loḡé donḡe i, muku toma
 lannia i rasuḡu fera anyatodera; anuṇ na
 bariki rasuḡu, Iḡa marafaṇ gbegbe Di fama
 naḡaṇ falla dé neṇ bé naḡaṇ gauḡu aḡoṇ
 anuṇ a rafaṇ, anaḡa, Fa, wotan un Fafe ḡa
 bariki diṇ, na yamine rasuḡu naḡaṇ niailaṇ
 wobé kabi dunia sa folo: yi anina, muku imal-
 lenleṇ, O kini kini Fafé, Jesus Christi saba-
 bura, muku ḡarisama anuṇ ḡunsarama.
 Amina.

WUṆ Marigi Jesus Christi ḡa iaffé, anuṇ
 Alla ḡa kanuntenia, anuṇ Holy Ghosti
 ḡa kaffuntenia, ḡa lu wun foḡira abada.
 Amina.

THE CHURCHING OF WOMEN

FENAXAARA abatta Alla keneñ nuñ sembe birin kanji aḡa fefaninia i aḡa i rakissi na diber masibo gbe ma anuñ a i ragattaḡi nuñ ; iḡa nanaara Alla ḡonjemama sa isundun birin na, anuñ iḡa afalla,

Psalm cxvi. *Dilexi quoniam.*

UN kenenma kifani : na Marigi batta unbe seli ḡwirame nuñ ;

Na abatta atuli ti un ma : nanaara un seli tima ama un sibirin i.

Tu ḡa kotañ batta un nabileñ nuñ : anuñ Jahanama ḡiriḡoneñ naḡa un suḡu.

Un toro toḡi nuñ anuñ binjania, anuñ un naḡa Marigi ḡili maḡandi : O Marigi, iḡa un nyi rakissi.

Marigi marafañ kanji naara anuñ tinḡinji : iyon wunbé Alla kini kini kanji naara.

Marigi magoro kanji marakissima : un nuna fuḡarinia i, anuñ abatta un maali.

Iḡa gbileñ mansonon iḡa malabui, O un nyi : katugu Marigi batta ibarayi.

Anuñ munfera? ibatta un nyi rakissi tunia ma : un nyañ nyayeñ ma, anuñ un sanjiñ anafa bira.

Un nyerema Marigi nyato-dera : sinia boḡima.

Un danḡaniyayi, anuñ nanaara un we- enma ; kono un nu toroḡi agbera : un naḡa

afalla un̄ iḡuluṇnia, Adabaden̄ birin wulé ma doḡo nan̄ era?

Un̄ nun̄ barayi fi Marigi ma : aḡa fefani birin fera abatta naḡaī nina un̄bé?

Un̄ marakissi kupi rasuḡuma : anun̄ Marigi ḡili maḡandi ma.

Un̄ un̄be seli lairiī ninama ya aḡa miḡiī birin̄ nyaxori : Marigi ḡa banḡé kui, ḡali itan tegi i, O Jerusalemi. Marigi itantu.

Daraja Afafé ma, anun̄ Di : anun̄ Holy Ghosti ;

Atongo asambama, anakine ya, anun̄ aluma naki abada : abada anun̄ abada. Amina.

Or, Psalm cxxvii. Nisi Dominus.

MENE Marigi banḡé tima : e walli ma fufafu naḡaī atima.

Mene Marigi tai kantama : kantatima ḡun̄un̄ ma fufafu.

Fufafu walli naara, na wo ḡununma ma furé gesegbé, anun̄ wo musa mafure kwaira, anun̄ boniesatare donse domma : fenaxaara atan naḡa anina ḡiḡoli ḡa aḡa marafanji suḡu.

Amato diī anun̄ furi bogi : sotonia dondonsé anun̄ ki naḡaī fataī ma Marigi ma.

Eme wulakuniī miḡi sembeḡi bellakéi ma kinaxe : dimediī na manina n̄akine.

Bariki na na miḡima naḡaī ḡa kuni sasé rafexi era : emu soma yagidé eto ween̄ e iaxwiī ra nade i.

Daraja Afaféma, anun̄ Di : anun̄ Holy Ghosti ;

Atongo asambama, anakine ya, anun̄ aluma naki abada : abada anun̄ abada. Amina.

Then the Priest shall say,

Wunχα seli.

Marigi, kini kini mukuma.

Christi, kini kini mukuma.

Marigi, kini kini mukuma.

WUN Fafé, naχαn na arriyana. Iχili χα
seniyeñ. Iχα yamine χα fa. Isagwe
χα naniñama dunia ma, Eme aninaχι arriyana
kinaχέ. Muku ki to mukuχα loχέ loχε
buitisera. Anuñ iχα muku yunubiñ kaffari,
Eme muku fan kaffari muku borei be naχαi
feniaχι nina wuñ birira. Anuñ inama muku
raso fékobi i; Kono iχα muku rakissi fekobi-
ma. Amina.

Minister. O Marigi, yi gine iχα boiidi
rakissi ;

Answer. Naχαn batta awassaso itani.

Minister. Iχα lu abé aχα tatte iχoroχome.

Answer. A iaχwi nyategi ma.

Minister. Marigi, wunχα seli rame.

Answer. Anuñ anina muku mawaχα ti
iχon.

Wunχα Seli.

SEMBE birin kanji Alla, muku magoroχι
iχon jemamasa, fenaχαara na ibatta isuxu
iχα yi gine iχα boiidi rakissi Diberinia masibo
ma anuñ χiriχone; Anina, muku imallenleñ,
kini kini gbegbé Fafé, na atan, iχα maali
sababura χα birin lu danχaniya i, anuñ niere-
ma eme itinji i yi sinia i ya; anuñ mansonon
aχα findi abada daraja tingomara sinia naχαn
famafade; Jesus Christi sababura. Amina.

COMMUNION SERVICE.

BARENJI, anuna Selibanxi lanjì Singera, allania matinxin fe kira unde, na na yanji i naɣan xili Lent xa sambané, nesei miɣiɪ naɣai nu betenxi feniaxi gbé ma, nu ti kenema nun niama tegi eyunubi toro fera, anuɪ e nu niaɣanɣataxi yi duniama, na enyiɪ xa kɪssi Marigi xa loɣema; anuɪ na borei xa marasyi eɣa misali ma eɣa gauɣo agbera na enama feniaxi o raba.

Na dondon fé xafera (mene na dondon matinxin fé kira xa tima sonoɪ, naɣan seɣoli xa wuɪ suɣu, fefani naara) anu manioɣunxi na fefani nan ara, na yi yanji i (wo birin nyaxori) nei Alla xa dankai undé xa xaraɪ wobé anaɣai falla nuɪ tubitare yunubitoi mabiri, enu sebbé aɣa booku ma, tegiba unde xili Deuteronomi, anuɪ yirei dantini Sebbe Seniyeɪ meɪ; anuɪ na woɣa aratin naɣan birin xaraɪ ma xambi, *Amina*. Na naara wo to marasyima Alla xa xono gbe yunubitoi mabiri, woɣa mamoxoma agbe ra wo xa tubi larɣixéra wo sundoɲji birin na; anuɪ woɣa nierema kotania agbera yi masibo kiraraɪ; wo gima nesei feniaxi wo naɣai afalla wo dei ra na Alla xa danka daɣaxi naɣan ma.

Danxa xa lu na miɣi ma naɣan semanine rafallama, ama arafala tasa ra aɣa abattu.

Answer. Amina.

Minister.

DANKA lu nama naḡaṇ afafé kombi a ma a unga.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ girima abore ḡa naninji ma.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ nyatare ratantan ma kira i.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ ḡonie kiti mafindi, fafetare, anuṇ ḡuru gine.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ abore maḡonoma bundui.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ saḡi aboré ḡa gine sadé ma.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ barayi tongo na aḡa feniaḡitare faḡa ma.

Answer. Amina.

Minister. Danka luna nama naḡaṇ a wassa so miḡi ma, anuṇ miḡi suḡuma aḡa kantama ra, anuṇ amu asundunji ti Alla ma.

Answer. Amina.

Minister. Danka lu ma neṣma naḡaṇ mu kini kini ti ma, yaluntoṣ, anuṇ yeneninamaṣ, ḡononia miḡiṣ, suruḡutoṣ, ḡiliḡana miḡiṣ, sisitoṣ, anuṇ ḡaramudonjiṣ.

Answer. Amina.

Minister.

WO ta ato kore na neṣ birin luna danka ne (eme anabi Douda ti seri ra naḡan

na) naɣaɪ̯ tantan nuɪ̯ anuɪ̯ e mu siga nia-
rema Alla ɣa yamariɪ̯ fe ninama; wunɣa
(wun to manioɣuɪ̯ ma na magauɣu kitiɪ̯
singaɪ̯ ma muku ɣunjiɪ̯ ɣumma, anuɪ̯ aniaɪ̯-
lanɣi bere oberé aɣa bira muku ma) gbilen
wunɣa Marigi Alla ɣon, sunu birin na anuɪ̯
magoroniai wun sundunji birin i wunɣa
yunubi si nimisama, wun feniaɣi kuloɪ̯ ma
anuɪ̯ e fallama, anuɪ̯ wun tirin ma wun ɣa
tubinia bogi bogima lanniai. Fenaɣaara ya
béra naɣa sa wuriɪ̯ sanɣe ma, nanaara wuri
birin naɣaɪ̯ mu wuribogi fani bogima naɣa
segema, anuɪ̯ arawoli ma tei. Femagauɣoɣi
na nara wunɣa bira ma Alla bellaxeɪ̯ ma:
Afama tune ragoro dé yunubitoɪ̯ ɣumma,
lattiɪ̯, te anuɪ̯ brimstoni, toro iɣoroɣome
anuɪ̯ moronji niaɣu unde; yi findi ma eɣa
minse ra eɣa amiɪ̯. Fenaɣaara amato, Marigi
batta mini aɣa yire lude i aɣa nei ɣa feko-
birabaɪ̯ niaɣanɣatama naɣaɪ̯ luma dunia ma.
Kono unde noma aɣa fai loɣé raɣan? Undé
noma ti dé ɣa amini nai? Aɣa ɣabanji na
abellaxe ma, anuɪ̯ a aɣa ludé mafé ma, anuɪ̯
a aɣa ɣorifani malan ma aɣa lingera i; kono
a seligé gaɪ̯ ma te i ra naɣaɪ̯ mu ɣuben ma
abada (ɣorifani, miɣi fani naara, anuɪ̯ selegi,
miɣi kobi naara) Marigi ɣa loɣé minima nai
eme munati kwai ra: anuɪ̯ adabaden to afalla,
ɣeri, ɣeri, anuɪ̯ sebirin nu kissi ne, na bere
ɣaliɣe fé unde bira ma e ɣumma terenna ne,
eme toro naɣaɪ̯ biraɣi gine ma adiberi bere
to ali, anuɪ̯ e mu kissi ma. Na bere, Alla ɣa
fuguse minima nai ɣono gbé yanji i, tubitare
yunubitoɪ̯ma, eɣa sundunji iɣoroɣome sababu

batta amalañ eyetei ma ; naɣai Alla ɣa fefannia botoroba, anuñ aɣa munanniai anuñ ɣonokuia, a to eɣili ma nun bere obere tubi ɣon. Na bere e maɣandi tima uñ ma, (Marigi naɣa afalla,) kono uñ mu e ɣwiramema ; e uñ feñ ma mafuré, kono e ɭufama un to de ; anuñ na fenaɣaara enaɣa marakolonji naniaɣu nuñ, anuñ emu Marigi ɣa magauɣu rasuɣu, kono ebatta unbé marakota fé botoraba, anuñ unbé marasyi naniaɣu. Na beré na fama dangi dé nadé to ballañ nuñ eɣa akonkoñ ; na fama dangi nuñ eɣa kini kini maɣandi ma, ɣa kiti yanji to ali. O ɣwi magauɣu naɣañ minima na tinɣinɣi gbe kiti i, naɣañ fama falla dé ebé, Kelibe siga, wotañ dankatoï, na abada tei naɣañ nu niailan sentani be anuñ aɣa melleɣei. Nanaara barenji, wunɣa wuñ kirai mato kotania i ya, marakissi beré tonu bu ; fenaɣaara kwai undé fama fadé miɣi o mu fata walli ɣé naɣañ na. Kono wunɣa, naiyallé tonuna wuñ nyira, danɣaniya na naiyallé ma, anuñ nieretima eme naiyallé diñ kinaxe ; na wun nafa rawolima dibbi i, sunu niaɣu nuna denaɣandé anuñ nyinmaɣiñma. Wun nama Alla ɣa fannia tengereñ naɣañ wuñ ɣilima kini kini nia i wunɣa tubi, anuñ aɣa nini nia i naɣañ ba muna naɣa kaffari lairiɣi yunubiñ birin ma wuñ batta naɣai nina nuñ, ɣa wuñ fa aɣon sonon sundun tinɣinɣi na anuñ nundi. Fenaɣaara ɣali wuñ yunubi maniña-ɣi dugi gbeli ma, e findi mane sefiɣé unde ma ; anuñ ɣali eluɣi eme tafti, ɣalisa efin-dima eme murufé fiɣé ma. Wo findi (Marigi naɣa afalla) wo yunubi birin ma, anuñ wo

fekobi mu findi ma wo χαλιχέ ma. Woχα
 wo allatarenia fe birin rawoli woma wo batta
 naχαί nina : Sondoñ nene rafalla wo i, anuñ
 nyi nene : Wo tuma munfera, O wotan
 Israeli χα bonse, wo anatoma na un kénéñji
 o muna atan tune naχαñ tuma, Marigi Alla
 naχα afalla ? Wo findi nanaara kore, anuñ
 wo fama lu de. χαli wuñ batta yunubi nina,
 χαlisa χαrisa unde na wun bé Fafé foxira,
 anuñ atan tiχι saraχέ ra wuñ yunubiñ be.
 Fenachaara a nu maχcno nuñ wuñ yunubiñ
 gbefera, anuñ anu madinχι wuñ fekobirabaí
 fé ra. Wunχα nanaara fa aχoñ sonoñ, naχαñ
 yunubitoí tubiχι birin rasuχuma kinikininiiai :
 wuñ laraχι wuñ sundunji i na atan niailan
 aχα wuñ nakissi anuñ atinχι bere obere aχα
 wuñ kaffari, χα wuñ fa aχoñ tubi larχιχε ra ;
 χα wuñ wuñ yete magoro abui, anuñ atongoi
 yama wuñ nierema aχα kiraí ; χα wuñ aχα
 torotare walli tongo wuñ χumma anuñ aχα
 binjatare kote, wuñ birama aχα magoroniatile
 foxira, maramunañji, anuñ kanuñ, anuñ wuñ
 matinχinma aχα Nyi seniyeñmé ra aχα daraja
 feñ ma bere obere, abattu ma larχιχέ ra
 wunχα tidé χili i χonjémama sara : χα wuñ
 fama yi nina de, χristi wuñ nakissima tonji
 dankai ma, anuñ na danka niaχu gbe, naχαñ
 fama doχo dé neíma naχαí timane a kola
 ma : anuñ a wuñ tima a nyifanji ma, anuñ a
 Fafé marafañ bariki fima wuñ ma, wuñ yama
 riχima wuñ χα so aχα darajania yamine i :
 Anaχα aisuχu aχα fa wuñ birin na, aχα abada
 kini kini gbefera. Amina.

Miserere mei, Deus. Psalm li.

KINI kini un ma, O Alla, ixa fannia gbo dondon kirara : eme echa kini kini gbonia ra, ixa muku fekobi kaffari.

Ixa un maɔa kifani un fekobiɔ ma : anun ixa un seniye un yunubi ma.

Fenaɔaara un unbé feniaɔiɔ fallama : anun un yunubi na un nyara bere obere.

Un naɔa yunubi nina itan gbansaɔ mabiri, anun yi fekobi rabaɔi inyatodera : na ixa tinɔin igbé weenji i, anun ifan ɔa tinsené ɔa kiti sa ima.

Amato un nu nanina nuɔn fekobinia ne : anun un unga nafuruɔu un na yunubi ne.

Kono Amato, i yamaɔi na nundi ɔa toɔi kanɔ kuɔ biriɔn ne : anun i aninama unɔa ɔaɔili ɔunfaɔnia soto bundui.

I un maɔama hyssopi ra, anun unfindi ma seniye to ra : i un maɔa ma, anun un fiɔé mané aɔissa ɔunda fiɔé be.

I aninama unɔa sewa ɔwiramema anun niaɔalin : na ne ɔoriɔ ibatta naɔaɔ maɔono ɔa sewa ma.

Ixa inya mafindi un yunubiɔ ma : anun, ixa un feniaɔiɔ birin naɔuben. Ixa sundun fiɔe fi un ma, O Alla : anun nyi tinɔinme ranene un i.

Inama un rawoli inyatode ma : anun i nama ixa Nyi Seniyeɔme ba un nyira.

O ixa ixa marawassa maali fi unima sonoɔn : anun ixa un ti ixa ɔoronia Nyi ra.

Na bere, un igbé kira tinka miɔikobiɔ ma : anun yunubitoi ratubima iɔon.

Iḡa uñ nakissi nyiba fé ma, O Alla, itan naḡaṇ nañ unbé mayalañnia Alla ra : anuñ uñ neinji iḡa tinḡinnia fe sigisama.

Ifama uñ dekiriñ rabbi de, O Marigi : anuñ uñ dé fama iḡa tantu maseñ de.

Fenaḡaara saraḡé ḡoli o mu ima, ama uñ aḡi ma wo ma : koño i kenenji mu na saraḡe gañ ne ma.

Alla ḡa saraḡé nyi minisaḡi naara : sunduñ ḡanaḡi anuñ animisa, O Alla, itañ mu a maraniaḡu.

O Iḡa marafannia fe nina Zioni be anuñ kini kini ama : Iḡa Jerusalemi taleñ ti.

Na bere saraḡé tinḡinnia me fama ikeneñ de, saraḡé gañne birin anuñ ki dantini : na bere e fama ningeyore ba iḡa saraḡé tidé ma.

Daraja a Fafé ma, anuñ Di : anun Holy Ghost i ;

Atongo asamba, anaḡine ya a luma naḡine abada : abada anuñ abada. Amina.

Marigi, kini kini uñ ma
Xristi, kini kini uñ ma
Marigi, kini kini uñ ma.

WUÑ Fafé, naḡaṇ na arriyana, Iḡili ḡa seniyen. Iḡa yamine ḡa fa. Isagwe ḡa naninama dunia ma, eme aninaḡi arriyana ne kinaxe. Muku ki to muḡuḡa loḡé loḡé buitiserá. Anuñ wuñ yunubi kaffari, eme muku fañ kaffari muku bore bé naḡaṇ feniaḡi nina wuñ birira. Anun inama muku raso

fekobi; kono iḡa muku rakissi fekobi ma.
Amina.

Minister. O Marigi, iḡa iḡa boiidiṛ rakissi;

Answer. Naḡai e wassa so itan i.

Minister. Iḡa maali rasamba ema akeliḡi
iḡoñ.

Answer. Anuñ iḡa e ratanga sembeniai
abada.

Minister. Iḡa muku maali O Alla wuñ
Rakissi ma.

Answer. Anuñ iḡa muku rakissi i ḡili ḡa
daraja gbefera; iḡa kini kini wuñ ma, i ḡili
gbefera, mukutan yunubitoi.

Minister. O Marigi, iḡa muku seli rame.

Answer. Anuñ anina muku ḡa mawa ḡa fa
iḡoñ.

Minister. Wunḡa Seli.

O MARIGI, muku imallenlen, kini kininia
i iḡa muku seliṛ rame, anuñ iḡa nei birin
lu naḡai eḡa yunubifeṛ birin falla ibe; na nei
naḡai ḡaḡili betenma yunubi sababu, eḡa
kaffari soto iḡa kini kini kaffari kirara; Jesus
ḡristi sababura muku Marigi. Amina.

O SEMBE gbe Alla, anuñ kini kini Fafé
kini kini na naḡaṇ nyira adabaden birin
be, anuñ i mu seose naniaḡu ibatta naḡaṇ
nafalla; yunubito tu ḡoli mu na naḡaṇ ma,
kono akoli ama eḡa tubi e yunubi ma, anuñ
eḡa kissi; Kini kini niai iḡa muku feniaḡi
kaffari; iḡa muku rasuku anuñ rawassa naḡaṇ

nimisaxi, anuñ taganne muku yunubiñ kote bui. Itinma bere obere ixa kini kini sa ma ; Itanañ gbansañ be nañ nara ixa yunubi kaffari. Nanaara ixa muku lu, Marigi fani, ixa miñiñ lu ibatta nañai xunsara nuñ ; Inama so kiti ixa boiidiñ ra nañai kobiñi, bende, anuñ niamaniañuñ yunubitoi ; kono ixa ixa xone mafindi muku ma naki, nañai mu tondi muku feniañiñ falla ibe, anuñ muku ratubi muku tantanyiñ ma, anuñ ixa ixulun ixa muku maali yi dunia ma na muku xa lu ifoxira abada na dunia nañai fama fadé, Jesus xristi sababura muku Marigi. Amina.

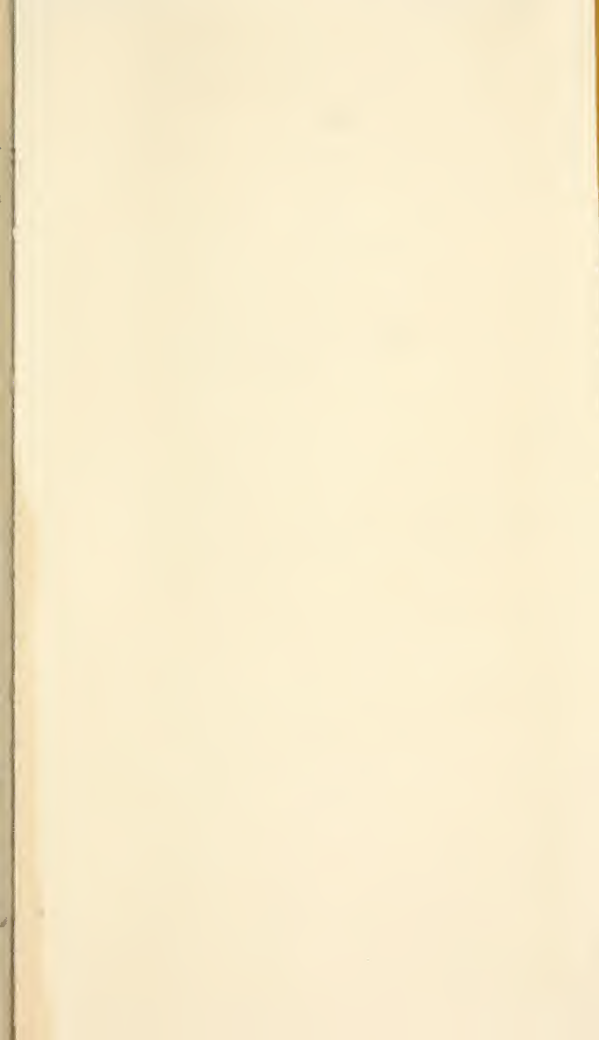
Then shall the people say, &c

IXA muku mafindi, O Marigi fani, anuñ muku fama findi de. Ixa lu marafannia i, O Marigi, ixa lu marafannia i ixa miñiñ be, Nañai nu fa ixonñ mawa i, sunsuxu i, anuñ seli ra. Fenaxaara kini kini Alla nañ itanañ na, Irafexi kini kini ra, ixono kuia, anuñ niniñi gbe. I naña muku lu xali yanji undé niañanxata daxaxi muku bé nañai ma, Anuñ ixa xono gbe i kini kini manioñun ma. Ixa miñi lu, Marigi fani, ixa elu, anuñ inama anina ixa xallala xa so firifara i. Muku xwirame O Marigi, fenaxaara ixa kini kini gbo, anuñ eme ixa kini kini gbonia i ixa muku mato. Ixa bariki Di xa alloxoromai anuñ xarisa sababura, Jesus xristi muku Marigi. Amina.

Then shall the Minister say alone,

MARIGI xa muku bariki anuñ muku
ratanga; Marigi xa axa nyi nyategi
naiyallé rate muku ma anuñ xeri fi muku
ma, ya anuñ abada. Amina.

RD - 364.

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: August 2007

PreservationTechnologies

A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

OCT 76

DOBBS BROTHERS LIBRARY BINDING CO.

LIBRARY OF CONGRESS

0 021 585 120 5